

מבחר עלונים

בהר בחקותי
שנת תש"פ

ר"ת	בעלזא	מוצ"ש	ער"ש	
08:47	08:25	08:11	06:54	ירושלים
08:45	08:23	08:13	07:09	בני ברק
08:48	08:26	08:14	07:02	חיפה
08:45	08:23	08:13	07:09	אשדוד
08:46	08:24	08:11	06:53	בית שמש
08:46	08:24	08:12	07:10	קרית גת
08:48	08:26	08:13	07:05	נוף הגליל

כספסו ושירות נפגשים...

רח' אהלי יוסף 5, ירושלים 📍 שעות פתיחה: א.ה. 19-10 רצון, יום שישי 12-10
טל. 02-5337722 | פקס. 02-5383018 ✉️ g5337722@gmail.com

מארכפוט
דפוס דיגיטלי מהיר ומקצועי

כשכואב

מתפללים
גם עבור אחרים
שכואב להם

רק אחד שבאמת כואב לו, מבין ויודע

כמה חשוב להתפלל בכדי לזכות לרפואה

וזה בעצם כל הרעיון מאחורי המיזם המיוחד

קו התפילות

ולא לחינם כבר אמרו חז"ל

כל המתפלל בעד חברו הוא נענה תחילה

הרעיון פשוט מאוד:

אתם תתפללו עבור חולה אחר והוא יתפלל עבורכם

נא האשיכו
להתפלל עבור
השק אותו הנכח
אקבלים לפחות
30 יוק!

מאוחדים
יחד למען עם ישראל

לפני החיוץ הכינו את השק לתפילה

חייגו עכשיו ל'קו התפילות' ופעלו לפי ההוראות:

02-6325070

לפניות בנוגע לפעילות מאוחדים חייגו: 054-845-8815

המתנה המצליחה ביותר לכל בית יהודי! סט "מדות טיש" - מדות והליכות לאור הפרשה

גיליון מס' 406

פרשת בהר-בחוקות, כ"ב באייר תש"פ

שבת טיש

מתוך סדרת ספרי "שבת טיש"

ספורים ואגדות פנינים ופרפראות מדות והליכות

פנינים

ושבתה הארץ שבת לה' (כה, ב) - מי ששומר על שבת הארץ, יזכה להתפרנס בלי טרחה, שבת נוטריקון שבת בעצמה תעשה. (שמחת האמא)

ובשנה השביעית שבת שבתון יהיה לארץ (ד, ד) - השביעית נוטריקון השומט שטר במשה ידו, עונו יתכפר תכה, כדברי חז"ל שמי ששומט את חובותיו בשמטה, גם הקב"ה שומט את עונותיו ואינו מחשבם. (פרח שושנה)

ושבתם איש אל-אחוזתו (כה, י) - סופי תבות שלום, לרמוז שאם יהיה השלום ותשרה האהדות בישראל, ישובו איש אל-אחוזתו בגאלה הקרובה. ואיש אל-משפחתו תשובו ראשי תבות ואמת המרמזות לתורה, צדקה וענוה, שבזכותם נזכה לגאלה. (זרע אברהם)

ואכלתם לשבע וישבתם לבטח עליה (כה, יט) - תבת וישבתם אותיות יום שבת, לרמוז שיש לבשל מאכלים ערבים לענג את השבת ולאכל לשבע, ואז וישבתם לבטח עליה, כמו שאמרו חז"ל כל המענג את השבת כהלכתה, נותנים לו נחלה בלי מצרים. (לראש יוסף)

ומצא כדי גאלתו (כה, כו) - י"ט פעמים נכתבה לשון גאלה בפרשה, וכנגדו י"ט ברכות שבתפלת העמידה, ומכאן שצריך לסמוך גאלה לתפלה כדברי חז"ל. (מעיון התורה)

אם בחרתי תלכו (כו, א) - בליל שבת-קדש פרשת בחקתי, ישב הסבא קדישא רבי ליב משפולי עם אנשי שלומו, ואמר: "אם נרצה לדרש בכל הפרשה, לא תספיק לנו אפלו כל השבת, כי הרבה פנים לתורה והיא יפה נדרשת. אולם די לנו בשתי התבות הראשונות בפרשה, כדי לראות את האמונה של עם ישראל. אנו אומרים אם" - ראשי תבות אני מאמין באמונה שלמה שהבורא יתברך שמו הוא לבדו בורא ומנהיג את כל הברואים, והגויים מפרשים אם" - ראשי תבות אמות מלגלים, ואומרים: אם" - איה מלככם? ושוב אם" - אנו משיבים: אם" - אל מלך, הקב"ה הוא מלכו של עולם. והם אומרים אם" - אדונכם מעפר, שהוא בשר ודם חליקה, ואנו משיבים להם: אם" - אידך משמע, ההפך הוא הנכון, וכיצד אנו נוהגים? בחקתי תלכו!"

ספורים בפרשה

אליתוני איש את-אחיו (כה, יד) - נכדו של רבי אברהם מטשכנוב, התקשר בקשרי שדוכין עם אחד מנכדי פולטוסק, בעודו נער שעדיין לא עמד על דעתו. פעם, ראה בתדרו של זקנו סכום מסים, והנער התפתה ונטל את המעות שלא ברשות. כשנכנס הצדיק לתדרו והבין מה ארע, הצטער על המקשול שארע לאחד מיוצאי חלציו, ושלח מכתב לרבה של פולטוסק, שיצוה על מחתנו לבוא אליו בהקדם. נהגל המחטן מהמכתב הבהול וחסש שמא הוציאו את דבתו רעה, ולכן מהר להגיע לטשכנוב ונכנס כשהוא מבהל אל חדרו של הצדיק. פתח הצדיק ואמר לו: "ראה, אתה כנראה דמית שהגך משתדף עם הרב של טשכנוב, אולם מחובתי לגלות את אנפיו כי נכדי החתן נכשל ב'נטילת ידים', וכדי שלא יהא מקח טעות, הריני מוסר לך את הדברים כהנחתם, ואתה שקל אם רוצה אתה להמשיך את השדוד". חזף המחטן בהקלה ואמר: "רבי, אדעל-פי-כו"! שנה הצדיק ושלש את דבריו, וכשראה שהמחטן עומד על דעתו, אמר: "אם-כך, שוב אין האחריות עלי ואין אני צריך לחשש מהונאה, אני את שלי עשיתי".

וכי-ימוך אחיך ומטה ידו עמו והחזקת בו (כה, לה) - הסבא קדישא רבי ישראל מוויניץ בעל "אהבת ישראל", היה מהדר לתמוך ביהודים המטים לפל, והשתדל להעמידם על רגליהם. שנה אחת, היתה שנת בצרת בבוקובינה, וכמה חוכרי אדמות ירדו מנכסיהם עקב הבצרת והפסידו את כל כספם. זמן הרבי את החוכרים האמידים שלא נפגעו באסון, הסביר להם את מצב עמיתיהם ובקש מהם לתמוך בהם בתמיכה של-מש. הלכו מלאו את בקשת הרבי, ובדרך זו חזרו החוכרים שנוזקו מהבצרת וחזרו למעמדם הקודם. פעם בא אליו אחד מאנשי שלומו וספר, כי הוא נקלע לקשיים בלכליים גדולים, נעשה בעלי-חוב גדול ואין לו בררה אלא להכריז על פשיטת רגל. הצטער הרבי לשמע הדברים, ופנה אל הנגיד ר' מרדכי פלץ שגכח שם ואמר: "בברכה בלבד, לא יוכל יהודי זה לסלק את חובותיו הגדולים. עליך תן לו אשור לקחת הלואה מהבנק בסך עשרת אלפים לירות, ואני אדאג לסלוק החוב". ואכן, במשך תקופה ארוכה, פרע הרבי את החוב הגדול בתשלומים מדי חדש בחדשו.

והשמותי את-מקדשיכם ולא אריה בריה ניהחכם (כו, לא) - רבי אברהם דב מאורוטיש בעל "פתעין", עלה לארץ ישראל בשנת תקצ"א ועמד במסירות בראש העדה בצפת. לאחר עלייתו נסע לירושלים עיר הקדש, וכשהגיע אל הר הבית וראה את מקום בית המקדש בחרבנו ושועלים הלכו בו, נשבר לבו קרובו. הציע לו אחד המלוים להתקרב אל הקדש, בטענה שהדבר מתר לזעת חלק מהפוסקים, מפני שקדשה ראשונה לא קדשה לעתיד לבוא. אולם רבי אברהם דב דחה את דבריו, ואמר בצחוק: "ממה נפשך, אם המקום מקדש הרי אסור להכנס אליו, ואם אין בו שום קדשה, מדוע ישרי אפוא צריך להכנס אליו?..."

ואלף אתכם קוממיות, בקומה זקופה (רש"י) - ה"צמח צדק" מליובאוויטש אמר לנכדו הרש"ב: "חסד גדול עשה הקב"ה עם האדם שבראו להלך בקומה זקופה, ובכך הוא רואה את השמים אפלו כשהוא מהלך על הארץ ומקבל על מלכות שמים, ולא כבעלי החיים שרואים רק את הארץ".

היה היה

וכי תאמרו מה נאכל? וצוית את ברכתי לכם

סוחר מצליח היה ברל הורשאי. בשנים בתקופתו, עשה חיל בעסקיו ונחשב לאיש אמיד ומבוסס. אולם ימים קשים הגיעו עליו וגלגל מזלו החל להתהפך עליו שלא לטובה. מספר עסקאות שבצע נחלו פשלון מוחץ, ובעיניו פלות ראה פיצד מפל עשרו הרב נותרו אודים עשנים בלבד. המחסור החל לתת את אותותיו בביתו, ובמקום הימים הטובים בהם חיו בני הבית ברחבות ביד המלך, החל הרעב לשפך בארח קבע בביתו ועולליו שאלו לחם בפשוטו. ימים ארבים התהלך ברל סר וזעף ולבו בל-עמו. לשוא הוגיע את מזוהו כדי לנסות למצוא את מחותו, אולם פאלו כל השערים ננעלו לפניו, ולכל מקום שנסה לשלח את ידו העלה חרס, יהיו בתנן לפני-רווח וכמץ גנבתו סופה. "מה ארע לך?" שאלו אחד מידדיו הקרובים, מתוך דאגה עמקה וכנה לשלומו, וברל אף לא נסה להתחמק, אלא ספר לו דברים בהותם. "לו לעצתי תשמע", אמר לו חברו, מתוך השתתפות אמיתית בצער, "טע לרדזמיון, אל הצדיק רבי יעקב אריה גוטרמן, וגולל לפניו את כל התלאות שפוקדות אותך. בטוחני שהוא ימצא לך עצה ומזור, וברכתו של הצדיק לא תשוב ריקם".

ברל הסוחר לא היה רגיל לנסע אל צדיקים ועושי פלאות ולא הבין כלל מה ירווח מנסיעתו הארצה עד רדזמיון, אולם כטובע הנאחז בקש, פנה חיש מהר לרכש פרטים נסיעה ברכבת, ולאחר שעות מספר מצא את עצמו עומד בפני הצדיק בקדש פנימה. הרבי הביט בו במבט רחמיאי שהמס את לבו, וברל פרץ בכבי מרטיט, בעוד הוא מפרט את עניו ומרודו, ומבקש עצה הלום. הרבי שקע לזמן-מה בהרהורים, ולבסוף הרים את עיניו, לחץ את ידו של ברל, ואמר: "מעץ אני לך לנסע אל עיר המסחר ליפציג הגדולה, ושם יזמין לך הקב"ה את פרנסתך ברוח גדול ותשוב למעמדך במקום". לא היה ספק בידו של ברל להרהר בדברי הרבי, וחיש מהר מצא את עצמו מחוץ לבית, כשהוא מבקב לתלוטיו ועשתונותיו אבדו. "מה יש לי לחפש בליפציג הרחוקה?" הרהר בלבו, ומפיון שלא היה רגיל לבצע משימות נטולות הבנה ושכל, שרף את רגליו אל תחנת הרכבת, כשבבלבו מתרועעות המחשבות להקא ולהתם. בהגיעו אל תחנת הרכבת גלה, פי רכבת מהירה מתעתדת לצאת לדרך פעוד זמן קצר, ובעדה הסופי הגה העיר ליפציג שבגרמניה. "הב לי פרטים עד ליפציג", בקש ברל מפקיד הרכבת, ולפליאתו הגיש לו הלה פרטים נסיעה יקר-ערך, כשהוא גובה ממנו סכום נמוך מאד, השוה בערכו למחיר הנסיעה עד ורשה, עיר מגוריו. היה זה יותר מספון מבהק פי יש בדברים בגו, וכשבלבו הפלה להצלחת דרכו, עשה את דרכו הארצה עד ליפציג. והנה מוצא ברל את עצמו בעיר הגדולה, שבאותם ימים נחשבה לאחת מערי המסחר המקרסמות בעולם, וחש את עצמו כילד אוכל שלא מוצא את דרכו הביתה.

שעה ארפה שוטט ברל ברחובות העיר ללא תכלית ומטרה, עד שהתעייף ורגליו כשלו מרב מאמץ. הביט ברל פה וכה, ולפליאתו מצא את עצמו שוב בתחנת הרכבת פה ירד בהגיעו העירה, משמע עשה את דרכו במעגלים סחור-סחור. באין אונים התישב ברל בפנת התחנה, והנה הוא רואה ארנק עור הפוח מוטל על הספסל בסמוך לו. הביט אנה ואנה, לראות שמא יעלה בידו לקים מצות השבת אבדה, אולם במקום לא היה איש. אף הציץ ברל בארנקו, ולבו כמעט עמד מפעם. הארנק היה גדוש בשטרות כסף רבים, אוצר בלום של-מש, ועל-נקלה זהה פי בעליו של הארנק הוא נכרי מבטן ומלך, משמע אבדת גוי שהיא מתרת. בחשאי הטמין ברל את הארנק באמתחתו, שב אל פקיד הרכבת ורכש פרטים נסיעה לביתו, שפן הבין פי ברכתו של הרבי פעלה את שלה ומן השמים זמנו לו את האוצר האגדי הלוה. יושב ברל ברכבת כשפתיו ממלמלות דברי שבח והודיה לה' על המציאה הפשרה שזמן לו הפסח הדעת, אך לפתע נחרד לשמע צעקות רמות שנסרו בחלל הרכבת. במקורו הרכבת עמד פריץ מקבד למראה, שעמד וכפר את ידיו בצער וטפח על ראשו כשבכרו-לב. "היכן הארנק שלי?" זעק ביאוש, ובמר-לבו הורה לפקחי הרכבת לערוך חיפוש מקדקדק בין חפצי הנוסעים, כדי למצוא את הגנב ששלח את ידו בארנקו. פחד ואימה אפפה את ברל, ולנגד עיניו ראה איזה חלול השם יכול להוצר חלילה, כאשר יתגלה פי יהודי שומר תורה ומצוות גנב את ארנקו של הפריץ הגוי. לרגע רפו ידיו של ברל, אך לפתע הבזיק רעיון מכריח במוחו. "אדוני הפריץ", פנה ברל הישר אל הפריץ המבהל, כשהוא אוזר אמץ ובטחון, והחל לספר לו פאלו לפי תמו, על הארנק שראה מוטל על הספסל שבתחנת המוצא של הרכבת, ולמיטב הבנתו עומדים שם ותרים אחר בעלי הארנק כדי להשיב להם את האבדה. פני הפריץ אורו לשמע הדברים, והוא מהר לרדת בתחנה הקרובה כדי לשוב אל תחנת המוצא...

תקופה מסוימת לאחר מכן, עשה ברל את דרכו שוב לעיר רדזמיון, כדי לספר לרבי על הנס שנעשה עמו, אך מיד עם הכנסו, נענה הצדיק ואמר: "נו, ברל, גם לכרטיס נסיעה הייתי צריך לך לא בעבורך, שלא תצטרך לשלם יותר ממחיר הנסיעה לבייתך", ועוד בטרם הספיק ברל להתעשת אל מול עיניו הצופיות של הרבי, המשיך הצדיק ואמר: "דע לך, שכל חלילה לא נתתי שנת לעיני ותנומה לעפעפי. ינעתי רבות כדי להכניס בלבך וברעיונך את ההמצאה המקפמת, כדי להציל מדיו של הפריץ, אולם מה נפלאתי על שנעטת לביתך ולא באת הלום לספר לי זאת..."

מאורות

ויצחק איזיק הלוי רבינוביץ ז"ל
ליום ההוליא כ' באיר תרע"ד

גאון בתורה ובתולדות ישראל, מגדולי הלוחמים בהשקלה, ומפרסם בספריו "דורות הראשונים" בהם העמיד נבונה את השתלשלות מסירת התורה שבפעל-פה, והשיב תשובה נצחת למקורסי הדת והחוקרים פורקי העל. נולד באיניץ הסמוכה למינסק, למשפחה מיחסת ומכבדת. בצעירותו למד פשנה בשיבת וולוז'ין, וקבל תורה מפי רבי יוסף-דב מבריק, וטרם עזב את הישיבה קשא פלפול ארף שנשא חן בעיני ראשי הישיבה. מנעוריו היה נכר במדותיו התרומיות, ובתקופת למודיו בולוז'ין, התגורר בבית אחד מבני העיר והלה היה מפריש לעצמו חלקים נכבדים מהכסף שבני המשפחה שלחו אליו מילאן, והוא שתק ולא בישו. מסבה זו נאלץ לאכל לחם צר ומים לחץ, וכאשר שאלו פעם חברו לחדר מדוע אין הוא אוכל בשר, השיב שלדעת הרמב"ם אכילת בשר אינה טובה לגוף. לאחר נשואיו בקש להשקיע את עצמו בתורה, אולם קרוביו דחקו בו לעסק במקרה, ועשה את תורתו קבע ומלאכתו עראי. רגיל היה לומר, כי רבותיו העקריים היו המ'שנה למלך והנודע ביהודה, שפספריהם הגה תדיר. בצעירותו היה עומד בימי ששי כמשך שש שעות רצופות ושוקד עליהתורה. נטל חלק בהנהגת הדור והשתתף באספות רבות בעניני השעה. בשנת תרנ"ה עבר להנגריה בעיניו, ושם החל במשעלו הגדול "דורות הראשונים" אותו כתב במשך שמונה עשרה שנה והאיר בכך את עולם התורה, ושמנת תרס"ב התגורר בהמבורג שבגרמניה.

יוסיף דעת

אחת המשפחות המיוחסות בישראל היא משפחת סג"ל, שבניה הם לווים מודע אהון הכהן. יש אומרים, שהכינוי סג"ל הוא ראשי התיבות "סוף גאולה ללוויים", על-פי הפסוק שבפרשתנו "אצלת עולם תקנה ללוויים". מאידך יש אומרים שהשם סגל אינו ראשי תיבות, אלא מקורו הכינוי "עם סגולה" שנאמר לעם ישראל במעמד הר סיני, ולאחר חטא העגל השתלק מהם תואר זה. למעט שבט לוי שלא חטא ונותר במעלת עם סגולה, והסמיכו לכך את דברי המדרש רבה בספר במדבר, "שלושה מיני שלמים כנגד כהנים, לווים וישראלים. דבר-אחר, שלוש גדולות שנתן להם הקב"ה לישראל בשכר שקיבלו את התורה, ואלו הן, סגולה, ממלכת כהנים, וגוי קדוש". והדברים מתפרשים, שאת הכינוי 'ממלכת כהנים' נטלו הכהנים, 'גוי קדוש' הם הישראלים, ואלו הכינוי 'והייתם לי סגולה' נטלו הלוויים. אחרים אומרים, שביאור הכינוי סג"ל הוא סגן לכהן, בדומה לתואר המוזכר במשנה למי שהיה ממונה על כל הכהנים בבית המקדש והיה מחליף את הכהן הגדול במידה שנמצא בו פסול, וכפי שנקרא רבי חנינא סגן הכהנים בתקופת בית המקדש השני. אחרים אומרים שהכינוי הוא ראשי תיבות סגן לוויה, כפי שרשי"מזכיר את אחד משלושת רבותיו, רבי יצחק סגן לוויה. השם סג"ל השתנה במרוצת הדור לשמות שונים, כגון סיגלה, צינגלה, זינגלה, זינגלמן, זינגלבוים, שאגלה, סגלסון, סגלוביץ, ועוד. ישנם כינויים דומים כגון זיגל שמשמעותו חותם באידוש, ואין ביניהם קשר למשפחת סג"ל הלויים, ויש אף המתכניס בשם סגל ואינם כלל מבני לוי. ענפים אחרים משבט לוי נקראו בכינויים שיש בהם את השם לוי, כמו לוי, לוינסקי שהוא בן לוי, ועוד. משפחת הרוויץ נחשבת לאחת המשפחות המיוחסות משבט לוי, מגזע רבנו זרחיה הלוי בעל המאור. יש המפרשים את השם זמ"ל כראשי תיבות זכר משבט לוי, וכן בלו"ל בני לוי כולנו, וסולובייצ'ק שמשמעותו ציפור-שיר על-שם השיר שהיו הלויים אומרים בבית המקדש.

ואם בחקתי תמאסו

פסוק זה נדרש בידי רש"י הקדוש: "מואס באחרים העושים, שזנא החקמים". מהמעשה הנורא שלפנינו, נובל ללמד כמה חמור העון של המזלזל בכבוד החקמים שאין תרופה למפתו. אברך צעיר לימים היה בעיר קראקא, ולמרות גילו הצעיר נחשב כבר כאחד מגאוני העיר, שהיתה עיר ואם גישוראל, פרבא דכלא בה. זכה האברך לשני שלחנות, ותורה וגדלה התאחדו על שלחנו. גם אביו וגם חותנו היו עשירים מפלגים שתמכו בו, והוא ישב על התורה ועל העבודה, כשהוא פנוי מטרוודות פרנסה. את מקום למודיו קבע האברך בעלית גג שנבנתה במיוחד בעבורו, ונצל את כל עתותיו לתורה מתוך התמדה ושמירה נפלאה, כשאין לו אלא דק"ת אמות של הלכה בלבד.

יום אחד, הגיע מכתב מעטר אל פרנסייה של קראקא, ובה הודעה חגיגית פי המלך הגדול מתעתד לבקר בעיר, ואת אחד מימי הבקור הוא מתכוון ליחד לשם בקור בקהלה היהודית המפרסמת והעתיקה שבה. הבשורה על בקורו הקרוב של המלך, התפשטה פאש בשדה קוצים, ובני הקהלה החלו במרץ רב להתכונן לקראת הבקור הרם. היטב ידעו, כי עליהם למצא חן בעיני פמליית המלך, ולשם כך לא חסכו כל מאמץ ועמל, והרבע היהודי שבעיר שנה את פניו והשתנה לכלי הכר. והנה הגיע היום המיחל, ופמליית המלך עשתה את דרכה אל רבע היהודים שבקראקא. את פניהם קדם שער מפאר ומעטר, שעליו התנוססה פרזה בשבחו של הקיסר המהלל ירום הדוד, וסמוך לו עמדו רבני העיר ופרנסייה, שקבלו את פני המלך בנרפת "שחלק מכבודו לכבוד ודס", והגישו לו אחר כבוד את מתנת הקהלה היהודית, בצרוף מכתב נמלץ ומעטר.

קבלת הפנים הנלבבת מצאה חן בעיני המלך, ונכר היה כי הוא שבע רצון מן. בעינים צוהלות השקיף על פני הנאספים הרבים שיצאו לקראתו, וברכו אף הם את הברכה היהודית למלכים ורוזנים. דומה היה כי קראקא היהודית התפנסה בלה למעמד קבלת הפנים של המלך, מנער ועד זקן, עד שלא נותר איש בביתו. הדבר היה כמעט נכון, חוץ מאחד. היה זה מידענו האברך העלוי, שחם על זמנו היקר והוא נותר כמנהגו בחדרו שבעלית הגג. אך פדי שלא יפסיד את ההזדמנות לברך את הברכה הנדירה על מלך ושלטי, החליט לעמוד בחלון ביתו, וכאשר יראה את המלך עובר תחתיו ברחוב היהודים, יפתח את חלון הבית ויברך בשם ומלכות את הברכה הנדירה. אמר ועשה, וכאשר פתח דומית הכבוד שאפפה את רבע היהודים, נשמעו קולות פרסות הסוסים של מרפבת המלך, פתח האברך בבת אחת את החלון שבעליתו, שרעב את ראשו דרך החלון, וכשראה את המלך יושב על גבי פרבנה מלכותית פתוחה, ברך את הברכה בכונה ובסלודין.

לרע מזלו, לא הבחין האברך העלוי, כי אכן גדולה עמדה על אדון החלון, ועם פתיחתו נפלה האבן בקול רעש גדול, הישר על אחד הסוסים שהובילו את פרבנת המלך. פחד ואימה אחזו את כל הנאספים, והחילים זנקו במהירות פדי לסוכך על המלך, מתוך מחשבה שמה נפגרת מזרדים מבקשות לפגע במלך, ועד מהרה החלו בסריקות אחר הזורק. החילים לא נזקקו למאמץ רב, כדי לגלות את האברך היהודי הצעיר, שישב בודד בעלית הגג והיה שקוע בלמודו, בלי לדעת איזו מהומה חולל בשוגג. לשוא נסה האברך לטען כי אין ידו במעל, וכי שום פגנה רעה לא היתה לו חלילה, אולם טענותיו לא הועילו, והוא נגרר פשה עקוד אל בית הפלא המלכותי. המלך זעם מאד על המאורע, ודרש לנזר את דינו של הזורק למות, למען ישמעו וייראו. כל מאמצי פרנסי הקהלה לרפך את לבו של המלך, עלו בתוהו, ואף לא עזרו השלמונים והשתדלנות הרבה בקרב שרי המלוכה פדי להעביר את רע הגזרה. לפליאת בני הקהלה, עמד רבם הנערץ מר' הצד, והוא כלל לא נטל חלק במאמצים המרבים להצלתו של האברך העלוי. הדבר היה נשגב מבינתם של יהודי העיר והם נלאו להבין את פשר הענין, אולם פלם הבינו כי דברים נסתרים גנו. בסופו של דבר, הרימו הפרנסים את ידיהם ביאוש, ומתוך רגשי תוגה ואבל, קבלה הקהלה היהודית בקראקא את הדיעה, על מותו הטרגי של העלוי הצעיר, וגדיעתו של האילן המפאר במיטב קיו.

כשהובאה מטתו של ההרוג אל רחבת בית המדרש הגדול שבקראקא, התאספו כל בני העיר ללוותו ולהספידו. בראש המלוים עמד רבם הנערץ של קראקא, שנשג לפתע אל המת ואמר: "מצוה אני עליך בגזרת התורה, להתגלות אל העם ולגלות להם את סבת מותך, שלא יאמרו זו תורה וזו שכרה, ובכך תשתיק מעלי את תלונות בני ישראל". פחד ואימה אחזו את הסובבים, ולנגד עיניהם הנדממות התרוזם ההרוג וגלה, כי התגלגלה בו נשמתו של האישי אשר זרק את האבן הראשונה על ימיהו הנביא בשעה שהתנבא על חרבן ירושלים ובית המקדש הראשון. פפי שנאמר באיכה יצמתו בבזר חיי ויודאבן ביי, ודרשוהו חז"ל גם על ימיהו. "זו הפעם העשירית שקבר התגלגלתי ובאתי לעולם, כדי לתקן את חטאי ופשעי הגדול, ובגלגול זה זכיתי לתקן את אשר עויתי, ונשמתי נותרה וזה ונקיה. הרב שלכם ידע כל זאת, ולכן לא נסה להפך בזכותי, כדי שלא לעכב את מיתתי על קדוש השם ואת סיוס תקון נשמתו בעולם". בסיומו דברים אלו, שב ההרוג ועצם את עיניו, וקבל בוכים לוהו בני קראקא למנוחת עולמים. פשדבר המאורע נחקק בלבם לארץ זמים, וממנו למדו כמה חמור עונו של המזלזל בכבוד חקמים, הן במעשה והן בדבור. ♦

פניני אור החיים

מדברי האור החיים הקדוש על הפרשה

וכי ימיוף אחיף וגו' - פרשה זו תעיר האדם על רוח ה' אחינו אשר שכן בתוכנו, ואמר פרימיוף אחיף שהוא רוח החיים אשר נטע בתוכנו לחיותנו, אם ראה האדם כי לא האיר בתורה ולא במצות כי אין עני כי אם מן התורה והמצות, ומטה ידו והחשיך אורו והדוד, עמך פרוש לצד היונו עמך הוא שנתמוטט, שזולתה היה אורו מאיר מסוף העולם ועד סופו, ותמצא שיבקש ה' להחזיר לו הרוח כאשר נתנה כאומר והרוח תשוב וגו', ואמר ז"ל תנה לו כמו שנתנה לך, ויצו ה' והחזקת בו פרוש שיתחזק לשוב בתשובה להשיבו למכונו, כי אין לך דבר המעמיד לרוח החיני במקום גבוה פתשובה: ואמר גר ותושב, דע, כי אמרו יודעי נסתרות לה', כי יש בחינת נפשות שה' מכיבם פאדם בסוד העבור לסבות ידועות, יש שבאים להתגורר עם האדם בעשותו איזה מצוה כדי להשתתף במעשה וזוכה בזה, ויש שבאה ומתושבת לסבות מפלאות אשר הפליא ה' בתקון הנפשות, וכנגד שניהם אמר גר ותושב וחי עמך, כנגד ב' הנפשות הפאים שלא מדעתו כשהוא מתחזק לשוב בתשובה. ויחזר עוד שלא יחשיך אור רוחו והגרים אתו, והוא אומר אליתקח ממתו, מה שיש בו, וכמה בנשף ובמרבית כאשר אבאר בסמוך, וידאת מאלקיך פרוש כי מאורו חלק הנפשות הטוהרות השב לו פקדונו, ומבקש עוד וחי אחיף עמך שחזיר הנפש בתוספות חיות פאמצעות עבודת המדש אשר צוהו ה', והגם שאמרו תנה לו כמו שנתנה לך, זה צד ההסתפקות וכו':

פירי בני ישראל עבדים וגו' - צריך לדקדק למה פל לומו עבדים עבדי הם, ונראה כי יכון לומר עליה הזורה, כי לי בני ישראל עבדים מעקמם כמנו ומחיו בשרש נפשותם, הגם שלא היה מוציאם ממצרים, וכו':

דברי הימים

מסורה בשם הנצי"ב מוולוז'ין שקיבל מאבותיו ר' יצחק ור' חיים מוולוז'ין, שהרוצה שתפילותיו יעשו פרי, יתענה בערב שבת בחוקותיו ויקרא שניים מקרא ואחד תרגום, ואז תתקבל תפילתו לרצון.

פרשת בחוקותי נקראת תמיד לפני חג השבועות, כמו שאמרו חז"ל במגילה שעורא תיקון להם לישראל לקרוא את הקלות שבפרשת בחוקותי, לפני עצרת, כדי שתכלה שנה וקללותיה, וחג השבועות נחשב ראש השנה שבו נידונים פירות האילן, וכתבו התוספות שקוראים גם את פרשת במדבר לפני שבועות, כדי להפסיק בין הקללות לחג.

בכ"ב באייר בשנת תמ"ט, בשנה השינייה ליציאת מצרים, נעלה הענן מעל המשכן, והחל המסע הראשון מחורב עד קדש ברנע, ונסעו אותו בשלושה ימים במקום באחד עשר יום, כי קצצה להם הדרך.

בכ"ב באייר התאוו לאכול בשר, והחל השליו לרדת באותו היום או למחרת, עד כ"ב סיון, ואז נמצא איש מקושש עצים ביום השבת, והיה גם מעשה המגדף.

בכ"ד באייר תש"ה, באה הקץ למלחמת העולם השינייה ושואת יהודי אירופה, לאחר שהצבא הגרמני נכנע ללא תנאים לצבאות בעלות הברית.

בכ"ה באייר תקצ"ב, נפטר רבי יעקב לורברבוים מליסא, בעל "חזון דעת" ונתיבות המשפט. אביו רבי יעקב משה ב"ר בן החכם צבי, נקרא לחילה בשם משה לבד, ולאחר שחלה הוסיף לעצמו את השם יעקב, כשם בנו, ונקרא אפוא יעקב בן יעקב.

בכ"ו באייר תק"ו, נפטר הרמח"ל, רבי משה חיים לוצאטו, בחינתו בן ל"ט בלבד. הוא נקבר בטבריה ליד התנא רבי עקיבא, ויש אומרים שנקבר בכפר יאסיף הסמוך לעיר עכו, שהיא ספק חוצה לארץ.

משפחה

רבי שרגא פייבל פּרנק מאלקסט, פּרנר של העיר קובנה, היה עשיר מפלג ועל חסד מפרסם. הוא היה רודף צדקה במלא מובן המלה, ופעמים רבות קשה נתבע לצדקה, היה תוחב את ידיו אל מגרת הכסף שלו, ממלא חפניו מבלי לקפד פמה עלה בדיו, ומעניק את כל הכסף לצדקה. פעם העניק את אדורת השער הקרה שלו לתלמיד חכם אחד שעמד לעלות לארץ ישראל, בהפטירו בפשטות: "אתה זקוק לזה יותר ממני". פעם התכנסה בביתו אספה של אנשים נבדלים, ובהם הסבא מסלובדקא. צלצל בעל הבית בפעמון, כשהוא מסמך בקד לעוזרת הבית שתבוא להגיש תה לאורחים, ואלה העוזרת בוששה מלבוא. צלצל רבי שרגא פייבל שוב ושוב, אך היא לא באה. ראו האורחים ותמהו: "מדוע אינה מנהיג בביתה משמעת חמורה יותר?" חנף רבי שרגא פייבל ואמר בספוק: "הרי על-כך תגל נפשי, כי כל ימי הריני שרוי בפחד שמא אני נכשל בלאו של 'לא תרדה בו בפרך', אולם בשעה שאני נוכח לראות שאין אימתי מוטלת על משרתי, הריני מתנחם בכך ויודע אני שדי נקיות מעון חמור זה".

מטעים

שבע שבתות שנים (כ.ה)

פעמים נכתבה תבת שבע בפסוק זה בטעם יתבי, שמשמעותה ושיבה וגם חזרה, שביובל יושבים בלי לעבד ואיש אלי-אחזתו ישבו. (מגני הפרשה)

ואיש אל-משפחתו תשובו (כ.ה י)

בטעמי מאריך טרחה, לרמוז לדברי רש"י על-פי חז"ל, לרבות את הנרצע, שגם עבד עברי שהאריך את טרחתו ועבודתו ולא יצא לסוף שש שנים, גם הוא יוצא ביובל ושב אלי-משפחתו. (תפוחי חיים)

וכי-ימוך אחיזה (כ.ה לז)

בטעם זקף קטן, לרמוז לדברי רש"י אל תניחו לכל, שקדם שיפיל בקל אתה יכול להקימו, וזהו זקף קטן שבזקופת דבר קטן יכול אתה לזקפו ולהצילו שלא יפול. אבל במקשה נאמר וכי-ימוך אחיזה עמו ונמכר-לך, תבת אחיזה בטעם תביר, שאז הוא כבר נמצא במצב של תביר ושבר, וכבר יד מדרגתו עד שנמכר לך לעבד. (אמרות ה')

וגם מבני התושבים (כ.ה מה)

בטעמי קדמא ואולא, לרמוז לדברי חז"ל ביבמות שהוכנה לבני התושבים שלא משבטת העמים שבארץ ישראל, כי מבני הארץ נאמר לא תחיה כלי-נשמה, ולכן מטעמות התבות במקדמא ואולא שיקדמו ובאו לארץ כנען במקום אחר. (פני יוסף)

רבי מרדכי מנדבורנא היה נזהר מאד על כבודם של ישראל ושמר את עצמו שלא יעבר חלילה אפילו על דגנוד קל של "לא תרדה בו בפרך". לאחר שהשתקע בעיר בישטנא, הזמין פמה בעלי מלאכה מפני ישראל לבנות מקנה טהרה, אולם הוא לא הרשה להם לעבד רק בגנחוחו, מפני שהשש שמא יעמיסו הפועלים על שקמם עבודה קשה יותר מדי, ובקש להשיג עליהם ועל בריאותם. בנוסף לשכר המלאכה שהעניק לכל הפועלים, היה מעניק להם גם אכילה, שתיה ולינה דבר יום ביומו, והיה דואג אף לבני ביתם של העוסקים במלאכה ונותן להם כל מחסורם. העבודה התנהלה לאטה, מכיון שהרבי היה עסוק בעבודת הקדש ברב שעות היום, בתפלותיו ולמודיו, ורק פעמים מספר בחדש היה עומד על הפועלים ועל מלאכתם. הללו ראו את מסירותו הגדולה של הרבי שמשלם להם בכפל כפלים מהמגיע להם, ולכן חגרו את מתניהם לעבד במשנה מרץ כדי שלא תהיה משברתם חנם. פעם אחת עמד הרבי לראות את הפועלים במלאכתם, והנה הוא רואה שני פועלים ממלאים שק אחד עם חול מבורות המקנה שהפירו, ושניהם יחד נושאים את שק החול בידיהם. הודיעו הרבי וקרא אליהם: "מדוע רק שני אנשים נושאים שק כזה כבד? רוצה אני שעוד שנים יסיעו לכם, כדי שלא תעבדו קשה מדי", והקשיב וקרא: "מדוך-לה לא יעבר חלילה על הלאו של 'לא תרדה בו בפרך'". יודעי דבר שראו את השק אמרו, שמשקלו היה כה מעט, עד שאפילו אדם אחד יכול היה לשאת אותו בקלות...

צצל רבי ראובן יוסף גרשונוביץ, היתה האמונה בשכר המצות מוחשית וברורה, כמו גם יראתו מפני הענש על אי-קיומו. פעם קשה כמקור מסים, כי מעבידים הם את העובדים יותר מדי. הוציא הרב קמץ ויקרא, פתח את פרשת בהר, והחל לקרא את הפסוקים: "וכי ימוך אחיזה עמו", וגו', "לא תרדה בו בפרך ויראת מאלקוד". חזר על-כך פמה פעמים, ואז פרץ בבכי וקרא "ויראת מאלקוד", ואמר לבני ביתו: "צריך להזהיר את ראשי אותו מוסד על-כף, ויראת מאלקוד!".

מדגש

אחד הפיוטים המפורסמים שהחבר רבי שלמה אבנג'יריבול, הוא הפיוט "שלוש לברדודי הצח והאדמוני", אותו משוררים בני עדות המזרח בעתות שמחה ובהקפות של שמחת תורה. היו שתמחו על הקסם "ברדודי", שהיה הקב"ה נמשל אצלם בשיר השירים לדוד, אף לא לברדודי, ולכן יש מי שהגיה במלות השיר שצריך לומר "שלוש לך דודי" במקום "לברדודי". אך "אור תורה" מביא הנאמ"ס"ט את מה שדרשו בעלי התוספות בסוף פרשתנו על הפסוק: "אודודו או ברדודי יאכלנו", דוד זה הקב"ה, ברדודו זה מלך המשיח שנגאמר בו "ה' אמר אלי בני אתה אני היום ולדודיך". ונקרא אפוא בן הקב"ה, ברהודו. ובאור הפיוט הוא, שלום למשיח שהוא בנו של דודי, והתבות הצח והאדמוני מוסבות על דודי שהוא הקב"ה, שנאמר בו "דודי צח ואדום דגול מרבבה".

פעל ה"קהלות יעקב", היה נעזר בדרך-כלל באנשים קבועים שהיו מסייעים לו בהגהת ספריו. פעם אחת, הגיעו לביתו גליונות חדשים מבית-הדפוס להגהה, ואחד ממקורביו ששהה בבית הציג את עצמו לסייע לו בכך, אך לאחר מכן נקדעו דפי ההגהה. ראה ה"קהלות יעקב" בכך סמן מרהשמים על שהשתמש באותו אדם ועבר על הלאו של "לא תרדה בו בפרך", ואף שהגליונות היו עדיין ראויים לשמוש, לא רצה להשתמש בהם, ובקש שישלחו לו מבית-הדפוס גליונות חדשים להגהה. לבני-ביתו שתמחו על-כף אמר בתרצותו: "גליונות אלו, שסודם בעברה על לאו מרהתורה, אי-אפשר להשתמש בהם להדפסת ספר של דברי תורה". מקרה אחר ארע עם אחד מנדדיו, שסייע לו פעם בסודי הגליונות בשעה מאחרת פליה, אולם לבו של ה"קהלות יעקב" היה נוקפו, שמא מקמינים לו בני ביתו של הנכד בבית, והם מצטטרים על העדרו בשעה כה מאחרת. לשוא נסה הנכד להרגיע את רוחו של סבו, ולכסוף החליט לגנו את כל הגליונות, כדי שלא תבוא הרבצת תורתו על חשבון עוולה פלשתי עם אדם משראל.

מיסד הנוגעת המוסר, רבי ישראל סלנטר, נקלע פעם אחת בנדודיו לביתו של יהודי אחד, שארחו בכבוד גדול וכל בני הבית עמדו הכן למלא את תפצו ורצונו. בעת הסעודה, עקבו אחריו בני הבית לראות את דרכיו ומנהגיו. כדי ללמד כלפני הלכה למעשה, ולפליאתם ראו שבעת נטילת ידיו לסעודה, צמצם בשעור המים ונטל את ידיו במעט מים כדי לזאת ידיו חובה. התפלאו העומדים על-כף, שכן ידעו היטב את דברי חז"ל במסכת שבת, שמי שנטל ידיו מלא חפנים מים, נותנים לו מרהשמים מלא חפנים טובה וברכה, ואף לא היו שרויים אז בשנת בצרת שהמים נתנים

ראית את הבחורים בעלי המידות טובות של משפחת אלפסי בוורת יוסף?

חדש חגיגי הוצר של רב המור "שבת טיש" מידות והליכות בראי פרשת השבוע

• ב' כרכים •

- 1240 עמודים
- 900 תמונות
- 144 קטעים
- 200 תוספות
- 200 תוספות

מחיר מיוחד לרגל הוצאת לאור

לחשיב בכל חמיות המסירה המובחרת

לפרטים והזמנת מרוכז בנייד מיוחד: 02-5306777 • דוא"ל: 5806777@gmail.com

ממלא

בבית מדרשו של רבי אייזל הריף מסלונים, נעמדו פעם להתפלל תפלת מנחה, אולם היה חסר מתפלל עשירי למנון. יצא השמש לחזר אחר מתפלל נוסף, ומכיון שהשעה היתה דחוקה זמן את אחד העובדים ושבבים שהיה רחוק מתורתו ומצוות, ובקש ממנו להצטרף אליהם למנון. נסה אחד המתפללים לעכב את הדבר, אלא שרבי אייזל חנף ואמר בצחות: "הרי נאמר בפרשת בקתני, 'כל אשר יעבור תחת השבט' - כל אחד מושבתי ישראל, העשירי יזוה-קדש לח' - יכול להצטרף לעשרה מישראל לכל דבר שבקדשה, מפני שלא יבקר בייטוב לרעי..."

"כיי-גרים ותושבים אתם עמדי" - גם כאשר בני ישראל שרויים בגלות והם גרים בארץ לא להם, גם אז אומר להם הקב"ה "אתם עמדי", שאף הוא נמצא עם ישראל בגלות, כמו שדרשו חז"ל "במה הביבים ישראל לפני הקב"ה שכל מקום שגלו שכינה עמקם, ואף כשעתידיים לגאול". (מאורי אור)

גליון 341
שנה ט' תש"פ

סיפורי צדיקים

י"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר שיבלט"א

תודה למשפחת קליימן על האישור לשריטמש בתמונה

סיפורי חז"ל

ר"א ברבי שמעון נתמנה ממונה על עבודת המלך, פעם אחת בא אליהו ז"ל אצלו בדמות זקן אחד, ואמר לו התקן בהמה עבורי, אמר לו מה יש לך לשאת, א"ל כמה חבילות, א"ל ראו זקן זה שאני נוטלו ונושאו לסוף העולם, והוא אמר לי התקן לי בהמה, א"ל היש ברצונך לרכב, א"ל הן, הרכיבו והיה מעלהו הרים ומורידו בקעות, ומעבירו שדות קוצים, לסוף התחיל הזקן מכביד עצמו עליו, אמר לו, סבא הקל עצמך ואם לאו הריני משליכך, א"ל היש ברצונך לפוש מעט, א"ל הן, מה עשה, הביאו לשדה אחד, והושיבו תחת אילן ונתן לו לאכול ולשתות, כיון שאכל ושתה, א"ל אליהו כל טירוף זה למה לך? האם לא מוטב לך לתפוס אומנות אבותיך בדיק? היא לימוד התורה הקדושה. א"ל ויש ביכולתך ללמדני? א"ל הן, יש אומרים, שלוש עשרה שנה עשה אליהו ז"ל עמו, ולימדו עד שלמד סיפרא, וכאשר למד סיפרא, אמרו שאפילו מעילו לא היה בו כוח לשאת.

(פסיקתא דרב כהנא ויהי בשלח צב)

פרשת השבוע

שיעבוד בגינה, כדי שבבוא שנת השמיטה יקיים הרבי את מצות "ושבתה הארץ שבת לה" על ידי הפסקת העבודה.

ויראת מאלהיך (כ"ה י"ז)

מסופר על הרה"ק רבי יעקב ישראל קנייבסקי (הסטייפאלער זיע"א, שפעם שאלו אותו בענין חינוך, והשיב, אני יודע דבר אחד, צריך יראת שמים, יותר מכל הדיבורים מועילה היראת שמים של המלמד, אם התלמידים רואים ושומעים את הרבוהמלמד שמברך בכוונה, אז גם הם עושים כן ואם... ועשה תנועת ביטול בידו הקדושה.

אם בחוקתי תלכו

מסופר: פעם אחת בא אל הרה"ק ה"חפץ חיים" זיע"א תלמיד אחד ושאלו, מה לעשות שהוא עמל בתורה, ולא מצליח להיות גדול בתורה? על זה ענה לו ה"חפץ חיים", היכן כתוב בתורה שצריכים להיות גאון? הלא כתוב בתורה "אם בחוקתי תלכו" ורש"י מפרש, שתהיו עמלים בתורה.

ושבתה הארץ שבת לה' (כ"ה ב') מסופר על הרה"ק רבי אהרן מבעלזא זיע"א, שבאחד הימים התפלאו אנשיו לשמוע מפיו, שרצונו שיזמינו גנן שינכש ויעדור את חצר הבית, ויכין בה גינת נוי. בין החסידים רבו הניחושים על מטרת הרבי בהכנת גינה זו, אך אף אחד לא ידע דבר ברור. בו ביום הוזמן גנן שהתחיל מיד בעבודתו, כשהודיעו לרבי שהגנן גמר את עבודתו, ביקש הרבי שהגנן ימשיך לטפל ולטפח את הגינה כמקובל. עברה שנה, הגיעו ימי אלול, חרדת התשובה הקיפה את כל הבאים לבית הרבי מבעלזא, בערב ראש השנה בשעה שהמונים צבאו על פתח החדר וציפו לברכה, קרא הרבי למשמשו וציוה להודיע לגנן שזה יום עבודתו האחרון, ואינו רוצה שימשיך בעבודתו. עתה התפרסם סוד מעשי הרבי, באחד בתשרי ראש השנה לשמיטין, ומאחר שהשנה הבאה היא שנת השמיטה, שבר הרבי במשך כל השנה גנן

זמני השבת

זמני יציאת השבת
ירושלים 8:11 ת"א: 8:13 ר"ת: 8:45

פרשת בהר-בחוקתי

זמני כניסת השבת
ירושלים: 6:54 ת"א: 7:09

חיווק ואמונה, פרצה בבכיה ובלילה והאשימה אותו שהוא, ורק הוא, יהיה אשם בכל האסון אשר יקרה אותם, לא היה לו להניח לגביר עד אשר ילך אל הפריץ ויסדר את הענין בכי טוב. וככה עברו על המוזג ימי ריב ורוגז, ובביתו אין שלום ושלווה, אך סוף – סוף חלפו ימי היריד אשר בלייפציג, והעשיר קיים את דבריו, בטרם דרכו רגליו על מפתן ביתו, סר אל הפריץ ודיבר איתו בענין, ודבריו מצאו מסילות אל לב הפריץ, וכאשר יצא העשיר מבית הפריץ, שלח הפריץ לקרוא למוזג, וחידש עמו את חוזה החכירה לעוד עשר שנים.

לימים נפטר העשיר והלך לעולמו. לילה אחד בא העשיר בחלום הלילה אל רבו בעל הב"ח ואמר לו: באתי אליך מורי ורבי לספר לך איך קיבלו את פני בפמליא של מעלה אחרי מותי. בבואי שמה בפעם הראשונה, מצאתי כמה נשמות מרחפות ומחכות ליום הדין, וביניהן שתי נשמות שהכרתי אותן עוד בעולם התחתון, הנשמות היו של שני קצבים שהאכילו רח"ל נבלות וטרפות את בני ישראל אשר בקראקא ימים רבים, אחד מהם בא אליך, מורי ורבי, עוד בימי חייו והתוודה על עונו וביקש ממך תיקון ודרך תשובה. "כן" אמר הרב, "אמת נכון הדבר, אחד מהם חזר בתשובה שלימה, והשני לא התחרט ומת בטרם חזר בתשובה".

אך פתאום שמעתי קול מכריז המשיך העשיר את סיפרו – והקול נשמע בכל העולמות לאמר: פלוני בן פלוני יבוא לפני ב"ד של מעלה, והנה נכנס האיש, וכלבים עזי נפש אצים ורצים לפניו ומאחוריו במהומה של נביחה והם טוענים, שהאיש הזה הסיג את גבולם, וגזל מהם את הנבלות והטריפות, שהן מנת חלקם מימות עולם, ומכר אותן ליהודים, ופתאום הושלך הס, ובת קול יוצאת ומכריזה בחרדה: טיפה סרוחה! איך לא פחדת מפני יום הדין? איך העזת פניך להאכיל את בני נבלות וטריפות?, הקצב היה נבוך ומבוהל ולא ענה מאומה, ותוך כדי דיבור אחזו בו והשליכוהו לתוך עמקי שאול, והוא נאבד מתוך הקהל ואיננו.

אחר כך הכריזו שוב: פלוני בן פלוני יבוא לפני בית דין של מעלה! נכנסו חברו בפחד ורעדה ועמד לפני בית הדין, והנה נשמע קול שואל בכעס ורוגז: טיפה סרוחה! איך לא פחדת מלהאכיל נבלות וטריפות לבני? עוד לא גמרו את השאלה, והנה נשמע קול דממה דקה, בא מלאך מליץ אחד ובידו מגילה ובה פסק דין מבית דינו של הב"ח, ועדים מעידים שקיים זה מה שכתוב בזה. מיד פרשו את המגילה ויקראו בה כדברים האלה: "פלוני בן פלוני שהאכיל נבלות וטריפות לעם ה' חטא בכפלים, למקום ולבריות, במה שנוגע לבריות, הרי גזל את הרבים, כי לקח מחיר של בשר כשר בעד בשר טריפה, ואין לו תקנה אחרת רק להקדיש את כל נכסיו לצרכי הרבים. ובמה שנוגע למקום, עליו להסתפק בלחם צר ובמים לח. ושב ורפא לו".

רזיון מקדימין למצוות ועל אחת כמה וכמה במצוות שבין אדם לחברו

מסופר: להגאון הקדוש רבי יואל סירקיש זיע"א בעל ה"בית חדש" (הב"ח), היה תלמיד אחד עשיר ובעל צדקה, שהרב היה מלמדו הלכות צדקה בכל יום, כי חשש האיש פן לא יקלע אל המטרה בצדקותיו אשר יעשה. גם מעשה הצדקה תורה היא וצריכה לימוד, וכל מעשי הצדקה של עשיר זה, הנגלים והנסתרים, היו כולם על פי עצת הגאון בעל הב"ח. פעם אחת בא אל הב"ח יהודי "מוזג" אחד וסיפר לו: הנה זה עשרות שנים אני חוכר את בית המזיגה מהפריץ, ועתה בא אדם אחר להסיג את גבולי, יום הוא דופק על פתחי הפריץ, משדל אותו בדברים ומבטיח לו שישלם לו הרבה יותר, ובלבד שיחכיר לו את בית המזיגה. מורי ורבי! זעק האיש מנבכי לבו, הנה האיש הלז יורד לחיי ובני ביתי, רחם עלי והצילני מן הצרה הזאת.

אמר לו הרב: לך אל גביר פלוני שהוא תלמידי, ותבקש ממנו גמילות חסד בגופו, שילך אל הפריץ וידבר עליך טובות באזניו, כי הפריץ מכבד אותו ומקבל את דעתו. יצא המוזג מאת פני הרב, ויבוא אל הגביר, ויאמר לו את כל הדברים ואת דברי הב"ח, העשיר שמע את דברי היהודי, והבטיח לו לדבר עם הפריץ, אך המוזג לא הסתפק בהבטחת הגביר, והפציר בו מאד שילך מיד לדבר עם הפריץ כדי שלא יקדימונו העריץ במזימותיו. אולם העשיר התנצל ואמר לו: עליך לחכות מספר ימים, עד אשר אסדר את עניני מסחרי ביריד הגדול בלייפציג, כי זמנו עובר, ואם לא אסדר את הכל בימים הקרובים אפסיד את רוב הוני.

כאשר שמע המוזג את דברי העשיר התחיל לבכות ואמר: אם כן הדבר, אנא אני בא! הלא העריץ אשר בא להשיג את גבולי אדם חרוץ הוא, ויבוא בתחבולותיו אל הפריץ ויקפח את פרנסתי. החל העשיר לפייסו בדברים ולחזקו בדברי אמונה ובטחון, ושב והבטיחו, בבואי מן היריד, לא אסור אל ביתי עד אשר אבוא אל הפריץ, וברצון ה' וחסדו הגדול אהיה שליח לטובתך. אחרי הדברים האלה קיים העשיר את הכתוב "תנו שכר לאובד ויין למרי נפש" (משלי ל"א) וישתו שניהם לחיים והצלחה, וישלחהו לביתו לשלום.

ויצא המוזג מבית העשיר ויבוא לביתו, ויספר לאשתו את כל הדברים אשר דיבר עם העשיר, ולבו מלא תקוה לימים יבואו, אך אשתו לא מצאה נוחמים בדברי הגביר, ותבך ותדבר אליו דברים קשים כמדקרות חרב, לבה היה מלא יאוש ופחד, והיא ראתה בעיני רוחה את מסיג גבולם כשהוא הולך אל הפריץ ומנשל אותם מעל פרנסתם, בעלה שמע בכאב ולא יכול להשיבה דבר, וכשהתחיל לפייסה ולדבר על לבה דברי

משל ונמשל

אהבה אמיתית לאביו המלך.

משל למלך שהיו לו שני בנים, והיה האחד מבקר תמיד אצל המלך, והשני רק לעתים רחוקות, ובמרוצת הימים התחיל להתרחק מאביו מחמת שלא ביקר אצלו, והלך הלוך והתרחק עד ששכח בכלל על אביו ועל גדולתו, והתחיל להתחבר עם אנשים ריקים ופוחזים, ופרק מעצמו עול המלך ויראתו ואדנותו ללכת בדרכי לבו. ויהי כאשר שמע המלך על דרכיו הרעים של בנו, ויחר לו מאוד, ובאמת היה ביד המלך לשלוח אחריו גייס, לתופסו ולהענישו על מעשיו הרעים, אולם מחמת אהבתו לבנו, כי אף על פי שסרה, בנו הוא, לא עשה לו כלום, רק מזמן לזמן כאשר נזכר בבנו, נכמרו עליו רחמיו והצטער באמרו, אוי לו לבן שגלה מעל שולחן אביו המלך והלך למקום לסטים. ויהי היום ויתחרט בן המלך, וישם אל לבו לשוב אל אביו ולהתנפל ולהתחנן לפניו, ולבקש רחמים על נפשו, וכן עשה, בא לפני המלך ונפל לרגליו, ובדמעות שלישי ביקש על נפשו ואמר: חטאתי עויתי ופשעתי לפניך אבי המלך הגדול, והנני חוזר בתשובה שלימה לפניך, ואני מתוודה על כל חטאי, ומקבל עלי שמעתה אהיה בן נאמן לך, והרבה הבן בפיוסים עד שנכמרו רחמי האב על בנו, ועוד שראה כי שב אליו בלב שלם, ומתוך אהבת בן לאביו, נתמלא המלך שמחה גדולה, ותענוג גדול מילא את לבו וניתוספה אהבה על אהבתו, ורחמים על רחמיו, וחמלה על חמלתו לבנו שחזר אליו, ותהי אהבתו לבן שחזר בתשובה, גדולה מאהבתו לבן שנמצא אצלו תמיד, כי עם בן זה הורגל כבר להיות יחד, ולראותו יום יום, ומהבן השני היה מרוחק שנים רבות, והוא חידוש גדול בשבילו, משום כך היתה אהבתו גדולה עד מאוד.

וזהו ההבדל בין הצדיק שלא חטא מעולם ולא עזב אך פעם את אביו שבשמים, לבין בעל התשובה, זה הבן המורד שעזב את אביו, ורק לאחר זמן כשחש בלבו כי הוא אוהב את אביו יותר מכל, שב אליו מתוך אהבה אמיתית לאביו המלך.

(המגיד הקדוש ממועזריטש זיע"א)

והעדים מעידים שמאותו היום ואילך הקדיש הקצב את כל נכסיו לצרכי הרבים, והוא נשאר בעירום ובחוסר כל, וכילה ימיו בצומות ובתחנונים לפני אלקים. אחר הדברים האלה, לקחו את האיש והובילוהו להיכל בעלי התשובה.

מיד אחריו נקראתי אני לבוא אל המלך, כאשר שמעתי את שמי יוצא מפורש מפי הכרוז, התחילו ארכובותי דא לדא נקשן, אולם חסדי ה' היו עלי ויצאתי זכאי בדיני, ותיכף באו מלאכי שלום והוליכוני בקול רינה ושירה להיכלי אשר בגן עדן. שערי גן עדן נפתחו לפני באורה ושמחה, וריח ניחוח עלה באפי שאין לשער אותו, טעם כזה לא טעמתי כל ימי היותי בעולם התחנות, ויהי כאשר דרכו כפות רגלי על סף שערי גן עדן, והנה ראיתי מלאך אחד פוסע פסיעות קטנות לקראתי, גונח ומתאנח והוא ניגש אלי וניצב לשטן לי בדרך, ואשאל אותו לאמר: מי אתה, ומה עשיתי לך שאתה בא לחסום את הדרך בפניי? ויען המלאך ויאמר: אמת ונכון שעשית טובה ליהודי המוזג ההוא, אך אינך יודע כמה דמעות נשפכו בגללך טרם בוא הישועה, וכמה מריבות וקטטות היו בין בני הזוג עד אשר הלכת לפריץ, דע לך שכל המעשים האלה בספר נכתבים, והם דורשים מבית הדין צדק ומשפט, לדון אותך על כך.

אז אמרתי לו: הלא לא עשיתי זאת מרוע לב, אלא כדי להציל את כספי, ולולא נסעתי ליריד הזה הייתי מפסיד את רוב הוני, אך טענותי לא הועילו, ועוד הפעם החזירוני לפני בית דין של מעלה, ולאחר דין ודברים הוציא בית הדין פסק חדש, שעלי לשבת בשערי גן עדן ולא להיכנס פנימה, כמספר הימים אשר המתין המוזג עד שובי מן היריד אשר בלייפציג. עוד לא כלו לקרוא את פסק הדין ושני מלאכים קלים אחזו בי, והביאוני לשערי גן עדן, כמה ימים ישבתי שם לא אדע, אך לי היה דומה כאילו אני יושב שם ימים ושנים, גדול היה צערי בימים ההם שאין לתארו במילים, כלתה נפשי בכל רגע ורגע אל מקום מנוחתי, שראיתיו מרחוק ואליו לא באתי.

למחרת סיפר הב"ח את החלום בפני קהל ועדה ואמר: שמעו וראו! עד כמה צריכים בני אדם להיות נזהרים בכל מצוה, שלא להחמיץ אותה, ועל אחת כמה וכמה במצוות שבין אדם לחברו, כגון צדקה וגמילות חסדים שחיי בני אדם תלוין בהן, ותמיד צריכים להיות מן הזריזין המקדימים למצוות.

(מעשה המידות)

צ"ן אדם לחברו

ענותנותם של גדולי הדור

הגה"ק רבי עקיבא איגר זיע"א וידידו הגה"ק רבי יעקב לוברבוים רבה של ליסא בעל "נתיבות המשפט" (יומא דהילולא כ"ד אייר) באו לוורשה לכנס גדול של רבנים. יצאו יהודי וורשה אל שער העיר לקבל את פניהם של שני גדולי הדור, בכבוד רב הובילום במרכבה הדורה רתומה לשני סוסים. והכניסום לעיר בקול תרועת המון חוגג. מרוב התלהבות לכבוד שני גאוני ומאורי הדור, התיירו אנשים את הסוסים מהמרכבה, רתמו עצמם במקום הסוסים והסיעו את המרכבה. כשהרגיש רבי עקיבא איגר בדבר אמר: למי כל הכבוד הזה אם לא לר' יעקב מליסא, ירד מן המרכבה ונבלע בין ההמון, מרוב צפיפות לא הכירו בו, והוא כיתר ההמון הנלהב הצטרף להסיע את המרכבה. ר' יעקב מליסא אמר בלבו למי כל הכבוד הגדול הזה, אם לא לר' עקיבא איגר גאון הדור. ירד גם הוא מן המרכבה והצטרף לאנשים המסיעים. כך הסיעו והסיעו עד שהרגישו שהיא ריקה מאדם

דברי תורה אמיתיים

הרה"ק מווארקא זיע"א פירש את המאמר של חז"ל "שנים שיושבים ואין ביניהם דברי תורה" באופן הזה: שנים שיושבים, שני יהודים שיושבים, "ואין ביניהם" –

לא שנאה, לא קנאה, ולא מחלוקת, "דברי תורה" זה בעצמו דברי תורה.

שיעור בשלום בית

הגה"צ רבי שלום שבדרון זיע"א סיפר: שפעם ביקש להיוועץ בגאון רבי יחזקאל אברמסקי זיע"א בענין חינוכי. עלה לביתו והרבנית אמרה שהוא לא נמצא ואמור לשוב בכל רגע. וכדאי להמתין. ואכן, כעבור זמן קצר שב רבי יחזקאל לביתו, ופניו אורו לקראת אורחו וקרא: "שלום, שלום רבי שלום", איזה אורח, שבו בבקשה, הושיבו לצידו וביקש את סליחתו. קרא לרבנית שבאה מהמטבח, וסיפר לה בפרטי פרטים לאן הלך, את מי פגש, מה אמר ומה אמרו לו, מה תכנן להשיג ומה הצליח לפעול. כמה זמן חיכה לאוטובוס ואיך עברה עליו הנסיעה. התעניין מה עשתה הרבנית, מי טלפן ומה היא מכינה לארוחת הצהריים. ואז שבה הרבנית למטבח, ורבי יחזקאל התפנה אל אורחו רבי שלום ואמר: "אבקש את סליחתו, אבל הבעל יוצא מן הבית והאשה כלואה במטבח, עליו לשתף אותה במאורעותיו, לחלוק עמה את עולמו. האמת, הייתי יכול לספר לה כל זאת לאחר ביקורו של מר, ומדוע עשיתי זאת מיד ועוד בפניו? כדי שכאשר יחזור כבודו הביתה, יקרא גם הוא לאשתו ויספר לה על הפגישה, ידווח לה על הכל.

הילולא דצדקיא

שבת קודש כ"ב אייר

הרה"ק רבי מרדכי שרגא פייביש מוהסיאטיין ב"ר ישראל מרוזין (תרנ"ד)
הרה"ק רבי שלמה אליעזר אליפנדרי ב"ר יעקב (שו"ת הסבא קדישא – תר"צ)
הרה"ק רבי איתמר מנדבורנא ב"ר מאיר מקרעטשניף (תשל"ג)
יום ראשון כ"ג אייר
הרה"ק רבי יהושע מדינוב ב"ר אריה לייב (תלמיד הקדושת לוי זיע"א – תקצ"ג)
יום שני כ"ד אייר
הרה"ק רבי יהושע העשיל צורף מקראקא (אבי המקובלים – ת"פ)
הרה"ק רבי יעקב מליסא ב"ר יעקב משה (חוות דעת – תקצ"ב)
הרה"ק רבי אליעזר צבי מקאמרנא ב"ר יצחק אייזיק יהודה יחיאל (תרנ"ח)
יום שלישי כ"ה אייר
הרה"ק רבי ישעי' מדינאוויץ (תלמיד המגיד ממעוזיטש – תקנ"ד)
הרה"ק רבי חיים מקאסוב ב"ר מנחם מענדל (תרי"ד)
יום רביעי כ"ו אייר
רבינו סעדיה גאון ב"ר יוסף (ד"א תש"ב)
רבי משה חיים לוצאטו ב"ר יעקב חי (מסילת ישרים – תק"ז)
יום חמישי כ"ז אייר
הרה"ק רבי שלמה זלמן מקאפוסט ב"ר יהודה לייב (מגן אבות – תר"ס)
הרה"ק רבי אליעזר זאב מקרעטשניף הי"ד ב"ר מאיר (תש"ד)
יום שישי כ"ח אייר
שמואל הנביא בן אלקנה (ב"א תתפ"ב)
רבינו יצחק מקורביל ב"ר יוסף (הסמ"ק – ה"א י"א)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

עצונה הלכות

מאת הרה"ג נמילאל הכהן רביטבין שליט"א
מח"ס "גם אני אורח" רפרום יוסף הירש" על המעשים.

קביעות מקום בתפילה (ג')

(א) אם אירע שיש כנגדו בני אדם שמפריעים לו להתפלל, ישנה מקומו. (כף החיים, סימן צ', ס"ק ק"ח)

(ב) אם התיישב אדם אחר במקומו, לא יתקוטט בעבור זה, אלא ישב בסמוך למקומו. (אשי ישראל, פרק ט', סעיף ט"ז)

(ג) אין צריך שכל ימי חייו יתפלל באותו מקום שקבע לו בבית הכנסת. (אשל אברהם מבוטשאטש, סימן צ', סעיף י"ט)

(ד) אם בחורף יש לו מקום קבוע לתפילה, ובקיץ יש לו מקום קבוע אחר, נחשב שיש לו מקום קבוע לתפילה. (פמ"ג בא"א, סימן צ', ס"ק ל"ד)

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות רשת חנויות

גל פז

לע"נ

הרה"ק רבי אליעזר זאב מקרעטשניף הי"ד
ב"ר מאיר זיע"א
נלביע כ"ז אייר תנצב"ה

פני עין חמד

יוצא לאור י"ז בית הכנסת שכונת "עין חמד" - מכללת ציון

פרשת בהר-בחקותי - סגלת למוד המשנה

"אם בַּחֲקֹתַי תֵּלְכוּ" (ויקרא כו, ג)

"וכשתדע את ששת סדרי המשנה, יפתחו לך המעיינות להבנת חוכמת התורה" זה תרגום הבטחת ה'מגיד' שהתגלה מדי לילה למרן רבי יוסף קארו, בעל ה'בית יוסף' והשולחן ערוך, כשהוא חושף בפניו סוד שמימי להבנת דברי התורה. לימוד המשנה הוא המבטיח את פתיחת הפתח לקליטת התורה.

אשרינו מה טוב חלקנו בבואנו ללמוד את המשנה הקדושה! היא פותחת לנו את שערי התורה, מאפשרת לנו להבין ולהתמיד בתורה, היא מעניקה לנו פרנסה בשפע, ברכה בבית, עושר ואושר תמידי.

וכדבריו של הצדיק רבי פנחס שפירא מקוריץ זיע"א בספרו 'אמרי פנחס' "משנה" עולה בגימטריא "פרנסה", והלימוד בה מרעיף על הלומד שפע טובה וברכה!

פרשת השבוע פותחת במילים: "אם בַּחֲקֹתַי תֵּלְכוּ" (ויקרא כו, ג). ורש"י הקדוש מגלה שכוונת הדברים היא "שתהיו עמלים בתורה". וכשנזכה לעשות כן, מבטיחה לנו התורה "וְנִתְּנִי גִשְׁמִיכֶם בְּעֵתְּם, וְנִתְּנָה הָאָרֶץ יְבוּלָה" (ויקרא כו, ד) ועוד רשימה ארוכה של ברכות ומתנות. כדאי לאמץ סדר לימוד קבוע במשנה.

הנה מתקרב היום הגדול- יום מתן תורה, היום בו נזכה לשוב ולעמוד כאיש אחד לקבל את התורה הקדושה, לשוב ולשמוח בזכות העילאית שנפלה בחלקנו להיות מעוסקי התורה, מלומדיה ומתומכיה באהבה אין קץ.

ככל שמתקרב התאריך המרומם, ככל שבא לקראתנו היום הגדול, קול קורא לנו מעומק הנשמה לתפוס עוד משהו בתורה הקדושה. אנו רוצים לזכות בעוד משהו מטוב התורה, אנו שואפים לקבל ביום הגדול 'קפיצת התקדמות' משמעותית בקבלת התורה.

הרי כולנו היינו רוצים לזכות בקבלת התורה באמת, להרגיש שזכינו לגמרי בקבלת התורה, ויצאנו לדרך חדשה והתמדה בעיסוק בה.

אבל איך נוכל לזכות להתקדמות אמיתית בלימוד התורה? כיצד נצליח להגשים את שאיפתנו לעלות ולהתעלות בתורה הקדושה?

הבשורה הטובה היא שיש כזה כלי. יש בתוך התורה מרכיב, חלק מהתורה, שהוא המפתח, שפותח את שערי ההתמדה וההצלחה בה, בד בבד עם פתיחת שערי הפרנסה כדי לאפשר לנו לשקוד בתורה.

את המפתח הזה העניק לנו במתנה רבינו הקדוש- רבי יהודה הנשיא, כשסידר את המשניות, הן המפתח הסודי שפותח את השערים להצלחה בלימוד התורה, הן המפתח להבנת התורה, להתמיד בתורה, וגם לזכות בפרנסה המאפשרת לעסוק בתורה!

הצלחה בגור"ר

יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב שמואל אימן בן אסתר זרי שגית בת רותי מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה רונן אברהם וב"ב קסירר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה משפ" שטרית נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב י.מ.ש כדורי אקבלי יוסף חיים בן נסכה שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר רותית בת סימי תרצה בת רוחמה ימנה נינט יוסף בן רוחמה אילן בן ג'וליאט יפית שרה בת ג'ינה דרור בן סופיה דוד עומרי בן יהודית מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו טליה עדן אסתר בת שולמית שירי ימנה בת שולמית שמעון בן שולמית אנאל חביבה בת שולמית אורן בן נעמי שושנה שירה בת סילביה מיטל בת שושנה סיון רבקה בת אלן אסתר עמית בת טובה אברהם גורג'י בן דליה אפרת

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו זרי בן ימנה אילנה בת רוחמה שמואל אימן בן אסתר זרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית נועה בת מזל טוב משה מנחם בן רחל דניאל בן שרה ואושרית בת שושנה נעמה בת יפה דגנית בת שושנה אסף בן סופיה נתנאל בן ג'ינה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה ניזרי בת סטה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניזרי בן פרחה- בריאות ואריכות ימים מאיה בת עדי דליה אפרת בת נעמה סימי בת סוליקה שלו בן מזל פחימה אורן בן אסתר דינה בת מזל נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כיריה יהודה אריה בן רחל ברכה ישראל בן חווה יפה בת שרה-הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה שאול בן סילביה משה בן נזימה עינת בת רחל ברכה בנימין בן יקוט רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה רחל ברכה בת פדילה דליה יצחק בן רבקה רותית בת סבריה קסנש בת דגטו יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה אליהו בן רחל מיכאל יהודה בן מרים בנימין בן ברכה אלן אסתר בת שרלוט יהודה לייב בן אסתר מלכה נעימה בת שרה יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

ברכת שבת שלום
הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א
חבר הרבנות המקומית מבשרת ציון

זמני לבה

זמן	כניסת לבה	צאת לבה	יביון חם
21:00	20:07	18:54	י-פ
20:57	20:05	19:12	ת"א
21:00	20:08	19:15	חיספה
20:57	20:05	19:12	ב"ל

זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה לאלוהי ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי

הצלחת ולרפואת אברהם גורג'י בן דליה אפרת וב"ב והצלחת יוסף ליאור בן דליה אפרת וב"ב

לע"נ הצדיק ר' חיים אבישלום כהן פרחיה בן בלנקה זצ"ל

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בן גורג'יה ז"ל

לרפואה שלימה לנוריאל בן אסתר

לרפואה שלימה לאיידה חיה בת אסתר וליילד אלחנן רפאל בן איריס וליילד אורי חיים בן שלי

שואל ומשיב בהלכה - פת גויים - חלק ה

על ידי אלו מלאכות שישראל עושה תהיה פת הגוי מותרת לאכילה?

שאלה: ?

להלן סיכום ההלכה מפי הרב אליהו חיים פנחסי, רבנות מקומית מבשרת ציון מספרו 'הכשרות למעשה':

תשובה: !

כאשר ישראל עשה אחת מהמלאכות להלן, הפת תהיה מותרת, מכיוון שבמלאכות הללו יש היכר שיהודי היה מעורב באפיית הפת. ודבר זה מועיל בין בפת בעל הבית גוי בין בפת פלוטר ואלו הם:

א. הדלקת התנור.

ב. אפיית הפת. דהיינו, הכנסתה לתנור. **הערה:** וכן במאפיות, כשהפת נכנסת לתנור על ידי מסוע מיוחד [אוטומציה], אם ישראל הפעיל את המסוע, נחשב כמי שהכניס את הפת לתנור. אולם, אם לאחר הפעלת המסוע - עדיין צריכים להניח עליו את הפת, צריך ישראל גם להניח את הפת. לכן, במקום שיש חשש, שהפעלים הגויים יתנו את הפת עליו, לא יסמכו על הדלקתו של הישראלי, אלא עליו להדליק ממש את התנור. וכן דעת הגרי"ש אלישיב זצ"ל הובאה בספר שבוע יצחק ח"ו (עמוד קלח).

ג. חיתוי בגחלים. ובימינו, יגביר את עוצמת החום בתנור, ודי בסגירת דלת התנור בלבד.

ד. השלכת קיסם. **מקורות:** שו"ע (שם ס"ט). 'פרי חדש' (אות א), הרב החיד"א ב'ברכי יוסף' (אות יח). וכתב ה'שדי חמד' (אס"ד סימן א אות יג) עדיף לאכול פת בעל הבית, שיהודי השליך לו קיסם, מאשר פת פלוטר ללא השלכת קיסם.

כאשר היהודי עשה אחת מהמלאכות הנזכרות לעיל שמתירות את הפת, הפעולה מועילה אך ורק במשך הזמן, שהגחלים בוערות או התנור דולק, אך לאחר שכבו הגחלים או התנור, ושוב הודלקו על ידי גוי, צריך היהודי לעשות שוב אחת מהפעולות הנזכרות.

ולכן בימינו אם נבה התנור והתקרר, אף שהדלקתו הראשונה היתה על ידי היהודי, צריך שוב פעולה של יהודי בהדלקת התנור. **הערה:** הדבר שכיח בבתי קפה, שעם פתיחת דלת התנור נפסק החימום. כאשר התנור עדיין חם מהדלקת היהודי, מועיל שגוי יפתח ויסגור לאחר מכן. אולם, אם התנור התקרר, צריך שוב הדלקה או סגירת התנור על ידי יהודי. וכיום ישנו 'פיילוט'- נר תמיד שמתקנים בתנור שגם בעת פתיחת הדלת יש חום קבוע בתנור, ולא גרע מקיסם שהושלך על ידי יהודי והפת מותרת.

כשיש ספק, אם היהודי עשה אחת מהפעולות הנזכרות לעיל להכשיר את הפת, ואין לו אפשרות לבדוק, מותר מחמת הספק לאכול את הפת. **הערה:** ספק דרבנן לקולא. ש"ך (סק"כ), 'פרי חדש' (אות כ), 'זבחי צדק' (אות לב), 'בן איש חי' (חוקת ס"ז).

ישועה מפלאה

להלן סיפור מופלא המעובד מתוך 'באר הפרשה', מדברי המשפיע הרה"ג ר' אברהם אלימלך בידרמן שליט"א, ויש בו כדי ללמדנו כי כל מה שבורא עולם עושה- הכל לטובה וגם אם אין אנו רואים זאת, לעיתים אנו מגלים, שדבר זה הוא הדבר הטוב ביותר, שקרה כפי שנראה בסיפור שלפנינו:

בשנת ה'תשע"ה סיפר המחנך הדגול הרה"ח רבי גדליה ו. שליט"א מעשה שהיה עימו באותם הימים. מנהגו של ר' גדליה היה, שלאחר גמר הלימודים מדי יום ביומו היה מתיישב על המדרגות שמחוץ לבניין הת"ת יחד עם תלמידיו, ובאותה שעה היה מקרב את ליבם בדברי קירוב ועידוד, כשהוא שומע ומבין מדבריהם, מה מצבם הרוחני והגשמי.

והי היום, ארובות השמיים נפתחו, ומטר עז ניתך ארצה במשך היום, וכשבא ר' גדליה לשבת על המדרגות, לא הבחין, שהן רטובות והחליק ונפל ארצה. כתוצאה מנפילה זו נשברה לו אחת מצלעותיו. מיד הובילו אותו לבית הרפואה, שם שלחו אותו לבדיקות רבות, כיוון שרצו לוודא שלא נגרם נזק נוסף.

והנה התגלה בצילום, כי מצב כליותיו כמעט לגמרי חדלו לפעול והרופא אמר לו, שאם לא היה מגיע ברגעים אלו לבית-הרפואה, היה סיכוי, שהיה נפטר בתוך פרק זמן קצר ביותר, ומיד הזעיקו רופאים מומחים לייצב את מצב כליותיו. לאחר מכן שאלו אותו: "וכי לא הרגשת מאומה עד עתה?" (שכן ידוע שמי שכליותיו אינן פועלות כראוי הוא מרגיש זאת היטב). והרופא המשיך להקשות: "מדוע לא באת עד היום כדי לטפל בבעיה חמורה זו?"

ענה ר' גדליה ואמר לפליאתו של הרופא, כי לא הרגיש מאומה, ולא היה לו שום כאבים ותפקד כאחד האדם, ועל כן לא הגיע לבית-הרפואה (מאז החל לעבור טיפולי דיאליזה, עד שהשתילו לו כליה בגופו וב"ה נקלטה היטב בגופו). וסיים באומרו, שאינו יודע באיזה זכות קיבל את חייו במתנה... ללמדנו, כי צלע שנשברה, אינה אלא הדרך להצלת חייו, ובמקום להיות עצוב ומלא טענות ומענות על עצמו כיצד לא הבחין, כי המדרגות רטובות, הרי שעליו לדעת, שהדבר מאת ה' והוא לטובתו ולתועלתו.

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט?"

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה.

בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי בטל' 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו' נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084 כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

מינויים

לקבלת העלון חינם במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל PnineEH@gmail.com

אם ראשונים כמלאכים - האדמו"ר הרה"ק הרב יהושע השל מדינוב זצ"ל

האדמו"ר הרה"ק רבי יהושע השל מדינוב זצ"ל - נולד בברטש. בגיל רך שלחו אותו הוריו ללמוד תורה מפי הדיין מריבטיטש. בהמשך למד אצל ר' זושא מאניפולי ואף יצא עימו לגלות למשך שנה שלימה. לאחר מכן חזר לברטש. גם לאחר נישואיו היה שקוע בארבע אמות של הלכה, קדושה וחסידות. העיד תלמידו הרה"ק רבי צבי אלימלך מדינוב (מח"ס ה'בני יששכר') **כי אצל רבו היה רגיל אליהו הנביא ללמוד עימו ומגלה לו את צפוני התורה.**

כאשר אחד מחסידיו בברטש בא פעם אל הרה"ק רבי מאיר מפרימישלאן זיע"א, שאל אותו ר' מאיר: "מה נשמע שם, במקום שהיה אליהו הנביא רגיל להסתובב". בשנת ה'תק"ן (1790) התקבל לרבנות דינוב ובה כיהן כחצי יובל שנים. בעל רוח-הקודש. בספר 'מליצי אש' כתוב, שהיו נוסעים אליו אלפים ורבבות מישראל. מלומד בניסים. בשנתו האחרונה עקב מחלה נוסף השם משה לשמו. נפטר ב-כ"ג אייר ה'תקע"ד (1814). ציונו בדינוב.

אביו: ר' אריה לייב (שימש כאופה, הוא ואשתו היו אופים את הבצק עבור עניים, שלא יכלו לעשות כן ובנוסף אימו הייתה מכינה קערת בצק והוסיפה לכל עני עוד חתיכה).
אשתו: מרת רחל. **מרבותיו:** ר' זושא מאניפולי, ר' לוי יצחק מברדיטשוב, רבי יחיאל מיכל (המגיד מזלוטשוב), ר' מרדכי מנשכז, ר' משה לייב מסאסוב, ר' מנחם מנדל מרימנוב. **מתלמידיו:** הרה"צ ר' צבי אלימלך שפירא (ה'בני יששכר').
ילדיו: הרה"צ ר' שמואל החסיד, הרה"צ ר' דוד יהודה לייב (שהיה בעל כח ראייה רוחנית), מרת אסתר מלכה (נפטרה בצעירותה). **חתניו:** הרה"צ ר' יצחק צבי מדינוב, הרה"צ ר' משה מאיר היילפרין. **דברי תורתו נמצאים בספרים: בני יששכר, הנותן אמרי שפר, תולדות אדם.**

פ עם אחת ציווה הרה"ק רבי שלמה לייב מלענטשנא זי"ע לאשתו, שתיסע לדינוב לתת קוויטל לרבי יהושע, ותכתוב בו, שמכיוון שבעלה אינו מתנהג בדרך הישר – אין להם ממה להתפרנס, והעניות שוררת בביתם, והזהיר אותה שלא תגלה את זהותה. מיד כשמסרה את הקוויטל, הרגיש הרה"ק רבי יהושע ואמר: **"הייתכן שבעלך אינו מתנהג בדרך הישר! והרי בתורתו ובעבודתו הוא מאיר בכל העולמות!"**

ועוד אמר: "איך הוא כותב על עצמו שהוא חוטא, הרי אני רואה שבשמיים רועדים שרפי מעלה מגודל עבודתו הקדושה". כששמעה זאת שאלה: "אם כן מדוע מתנגד לו האדמו"ר הרה"ק רבי נפתלי צבי מרופשיץ כל כך?". הסביר לה שמלאכים ושרפים מקנאים בבעלה, ומחלוקתו של הרה"ק מרופשיץ זי"ע היא לטובתו להצילו מידם.

○ יפר הרה"ק רבי חדל מזינוב זי"ע: "פעם יצא רבינו לדרך וסר לבית יהודי אחד. כשהלך לדרוך ויצא היהודי ללוותו, שמע נער נוכרי בוכה. שאל את מארחו: 'מי בוכה?', וענה לו שהוא המשרת שלו. ביקש הרה"ק רבי יהושע מהיהודי לשאול את הנער, מדוע הוא בוכה, וענה מפני שגנבו לו את חבילתו. אמר הרבי ליהודי: **'אמור לו, שחבילתו מונחת על הקורה במחסן התבואה, במקום שהוא עצמו הניח אותה ושכח ממנה'. הלך לשם הנער, ואכן מצא את חבילתו. סיפר הרה"ק רבי דוד זי"ע, כי הגוי אמר אחר כך: 'בוודאי הרבי גנב את החבילה והניחה שם, שאם לא כן, מניין לו לדעת היכן היא מונחת?'.**

הרה"ק רבי דודל מדינוב זי"ע שמע פעם, שמדברים לידו מרבי יהושע זיע"א. נענה ואמר: "הוא הרי החיה עופות מתים!". וכך סיפר: "הגה"ח ר' משה רובינפלד מגרוזשיווילי שליך ברטש הלך פעם לפני יום כיפור לדינוב אל מחותנו הרה"ק רבי יהושע, וטרח לשאת עימו עופות לכפרות בשבילו. כשנכנס לרבינו קרא: 'הבאתי כפרות!'.

כשהוציא אותם מהשק, ראה שהם מתים, והצטער צער רב על שטרח לסחוב כחמישים קילומטר לשווא. רבינו לא היה יכול לשאת את צערו, ולראותו מדוכדך אמר לו: "מדוע הינך מיצר כל כך, הרי הם לא מתו רק קפאו מהקור. הנח אותם ליד התנור, ותראה שיתחממו ויתחילו ללכת". עשה כן ר' משה והניחם ליד התנור, עד שרבינו ניגש אליהם, צעק אליהם: "שאל! שאל!", ופרחו למטה. **מכל מקום חילק את העופות לעניים, כי לשעצמו לא רצה ליהנות ממעשה ניסים.**

י הודי מהונגריה בא לשאול בעצת האדמו"ר הרה"ק הרבי ר' מנחם מנדל מרימנוב זיע"א ואמר מכיוון שמנוח אצלו טבק רב למכירה, ואין לו קונה כראוי כי המחירים ירדו מאוד, ועוד לווה כסף רב של אחרים, מה יעשה. האם ימכור בכל מחיר, ייעשה עני מרוד ויפסיד ממון אחרים, או מוטב שלא ימכור, וימתין אולי שער הטבק יעלה? ענה לו ר' מנדל, שימכור בכל מחיר שיכול, **כי אחר כך המחיר ירד עוד יותר.** ברם היהודי לא רצה להיות עני, ועוד יותר להפסיד ממון אחרים, כמו בימים הקדומים שיהודי חשש יותר לממון הזולת מהממון שלו, ועל כן נסע לדינוב לרבינו. הורה לו הצדיק לחכות לשנה הבאה, והוא אכן שמע בקולו.

בשנה הבאה שרר חום עז בהונגריה, ונשרפו שדות הטבק. מחירו של הטבק התייקר, ורק אז מכר היהודי את הטבק שברשותו, והרוויח סכום רב. נטל עימו שתי חביות יין, ונסע אל שני הצדיקים. בבואו לרימנוב נתן חבית אחת להרה"ק ר' מנדל זיע"א. אבל הוא אמר לו, שחבית זו אינה שלו. התבונן היהודי וראה, שאכן טעה, ואותה חבית התכוון לתת אותה לרבינו בדינוב. בהיותו חסיד של הרבי ר' מנדל סיפר לו, מדוע רוצה להודות לרבינו באמצעות חבית זו, כי הרה"ק רבי יהושע אמר לו שלא למכור, על כן מביא לו עתה חבית יין. אמר לו הרה"ק ר' מנחם מנדל: **"ומה אעשה, ורבי יהושע שורף טבק של מדינה שלימה, כדי להיטיב ליהודי אחד!"**

שְׂאִיפָה וּתְמוּרָה

בהבזק של רגע פנה למנהל ואמר: "הבנתי שאין מקום, ואני כבר שב לביתי. רק אבקש שהמנהל ירשום לי אישור על פרטי כל הסיפור הזה, כי הייתי כאן, ביקשתי להצטרף ללומדי התורה, הייתי מוכן אפילו להיכנס לכיתה הזאטוטים, עשיתי הכל כדי להגשים את שאיפתי, אך לבסוף - אין לי מקום".

המנהל השתומם מהבקשה ושאל: "ואישור כזה למה לך?". נענה הילד ואמר: "אני יתום, ולבטח ביום, שאעלה לבית דין של מעלה, ישאל אותי אבי: 'למה לא עסקת בתורה, למה לא עשיתי הכל לזכות בתורה?'".

"אם אענה שרציתי, התמסרתי, התאמצתי ושצעדתי יותר משעתיים ברגל בקור מקפוא, שהסכמתי להתבזות ולהיכנס לכיתה נמוכה, שהתחננתי על חיי התורה שלי בפני המנהל - הוא יתקשה להאמין, שהיה מנהל כזה שלא נתן לי יד".

"לכן צריך אני אישור בכתב, למען יהיה לי במה להוכיח לאבי ז"ל כי אמת דיברתי: שאפתי, רציתי, נכספתי, ניסיתי, התאמצתי, התמסרתי, עשיתי הכל - ולמרות זאת נותרתי מחוץ למשפחת לומדי התורה!" - אמר הילד כשעיניו זולגות דמעות.

"כששמע המנהל את הדברים - נחרד. הוא הבין את המשמעות העמוקה של סירובו, הבין, עד כמה גדול כוח הרצון של הילד הניצב לפניו. המנהל הכניס את הילד לכיתה הזאטוטים, שם החל הילד מאל"ף ב"ת".

מספר שנים שהה הילד באותה הכיתה, גם כשכבר הפך לבחור בר-מצווה. כישרונותיו היו חלשים מהממוצע, הוא לא הצטיין בהבנה יתירה, הקשיים עימם גדל נתנו בו את אותותיהם, אבל הוא לא התייאש והמשיך להתמסר לחלומו האחד והיחיד - לעסוק בתורה...

"לימים", כך העיד הגה"צ רבי צבי מאיר זילברברג שליט"א שסיפר את הסיפור, "הפך אותו ילד לתלמיד חכם גדול, מרביץ תורה לרבים ומוסר שיעורים הנשמעים בשקיקה".

הוא הגיע למעלות עצומות לא בגלל שהיה בעל כישרונות, לא בגלל שאביו היה רב ולימד אותו תורה, לא בגלל שהיו האמצעים לשלם לאברך כדי לקדם אותו בלימודיו או בגלל העובדה שלמד במוסדות הטובים ביותר.

הוא הגיע למה שהגיע רק בזכות כוח אחד שבער בו - כוח הרצון לזכות וללמוד את התורה הקדושה. אותו הכוח שהניע אותו ללכת שעתיים וחצי בשלג העז ובקור מקפוא, להתעקש עם המנהל, להילחם בהחלטתו שלא לאפשר לו להיכנס לכיתה. וכשכוח הרצון כה חזק - האדם יכול להעפיל ולהגיע לרום המעלה.

(מעובד מתוך דברי הרב אשר קובלסקי שליט"א - ישיבת 'אור דוד')

הסיפור המצמרר הבא, התרחש לפני כשמונים שנה. בבית קטן ועומד ליפול בשוליו וויליאמסבורג שבניו יורק. בבית זה התגוררה אלמנה עם בנה הצעיר.

מכיוון שלא היו לה אמצעים לשלוח אותו לת"ת, ששכן מרחק כעשרים דקות נסיעה, הילד גדל והתחנך במוסדות נוכריים. רק בשעות אחה"צ, לימדה אותו אימו מעט תפילות ומנהגי יהודים.

כשהגיע לגיל 12, שמע, כי יש מוסדות חינוך תורני בקצה השני של השכונה. בכל לבו שאף ללמוד שם. אך היה ברור לו, שהדבר אינו אפשרי. לאימו אין פרוטה לפרוטה, הנסיעה עולה הון רב- יחסית למושגיה, והימים היו בעיצומו של החורף, ואפילו מעיל אין לו...

ובכל זאת, הוא לא רצה לוותר על שאיפתו, ועל כן החל לדבר על לב אימו, שתסכים לתת לו ללכת ברגל למקום, בו יזכה לעסוק בתורה. האם חששה, שכן איך יסתדר בקור הנורא בלי כסף? ובכלל מי יסכים ללמד אותו בחינם.

בסיכומו של עניין הצליח לשכנע את האם. שלג זלעפות ירד על הארץ. קרוב לשעתיים וחצי הלך, וחצה את וויליאמסבורג מן הקצה אל הקצה. הסוודר שעליו נרטב, עצמותיו רעדו מקור, ושיניו נקשו זו לזו.

הוא הגיע לבניין של הת"ת, ניגש לחדר המנהל, נקש בדלת בעדינות, ולאחר שנכנס אמר: "שלום, הלכתי שעתיים וחצי בשלג העז ואני רוצה ללמוד תורה".

המנהל הממום שאל את הילד: "לאיזו כיתה אתה מבקש להיכנס? על מה אפשר לבחון אותך?". הילד משך בכתפיו ואמר: "אינני יודע דבר, אינני יכול להיבחן על כלום. אולי קצת על סידור".

המנהל הבין עם מי יש לו עסק ואמר: "ראה נא, סידור לומדים רק בכיתה הזאטוטים, ואתה כבר גדול. לא נראה לי, שהדבר מתאים עבורך!".

אך כוח הרצון של הילד, חזק היה והוא אמר: "אין דבר, אינני מרגיש כל פחיתות כבוד להיכנס לכיתה הזאטוטים. הרצון ללמוד תורה בוער בי, ואם הצעד הראשון ייעשה בכיתה נמוכה - אשמח להיכנס לכיתה הזו!".

המנהל נאלץ למצוא תירוץ אחר. הוא התנצל ואמר: "בוא עימי לכיתה הזאטוטים, הייתי מכניס אותך לכיתה הזו, אולם אין שם מקום". הוא ניגש עם הילד לכיתה, והראה לו, כי הכיתה צפופה עד אפס מקום...

הילד בהה בכיתה בעיניים לחות מדמעות, הוא השתוקק להצטרף ללומדים בה, אך הבין, כי המנהל מסרב לשתף עימו פעולה, למרות רצונו הכנה.

לע"נ

תנצב"ה

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל	הרב שבתי בן אסטריא טאון זצ"ל	הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל
הרב מנחם בן ויקטוריה בצרי זצ"ל	מאיר מורד בן שושנה ז"ל	הרב יעקב בן מרגלית זצ"ל
אביבה בת איירין ע"ה	זהבה בת שושנה רייזל ע"ה	שמואל בן רבקה ז"ל
אברהם בן יונה ז"ל	עמירם בן דבורה ז"ל	ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל
יצחק בן חביבה ז"ל	נעמי בת כותון ע"ה	אביחי בן אסתר ז"ל
אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל	מרים בת בלה ע"ה	נעימה בת גורג'יה ע"ה
חי זיזי בן קלרה ז"ל	דב בן יצחק ז"ל	דוד בר חסיבה ז"ל
ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל	סוליקה בת עישה ע"ה	חוזה בת יעקב צבי ע"ה
אסתר בת נעמי ע"ה	סלים בן פרחא ז"ל	יצחק יצקן בן רחל ז"ל
יעקב בן סלימה ז"ל	לטיף בן פרחא ז"ל	ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל
ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה	דניאל רפאל בן חגית ז"ל	אורה בת נעימה ע"ה
מישא אסתר בת זרה ע"ה	יהודה בן סעידה ז"ל	דוד יצחק בן פרחא ז"ל
אברהם בן טובה ז"ל	עפאת בת השמת ע"ה	גורג'יה בת נעימה ע"ה

הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל	הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל
חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל	ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל
דרור יהושע בן ארץ מיוחס ז"ל	צדיק חכם בן חזלה ז"ל
שני בת אסתר ע"ה	מסודי בת חביבה ע"ה
אסתר בת גולה גאולה ע"ה	יוסף בר סעדה ז"ל
יעקב בן נעימה ז"ל	שרה בת מורברי רחל ע"ה
אלון בן סעדה ז"ל	

גליון

330

פרשת בהר בזוהרותי תש"פ

המושב: "הרי הכל בזכות השזיפים והכרמים של אבא הנמצאים שם, על המורדות המערביים הסמוכים למושב, והופקרו לחלוטין בשנת השמיטה", אומר הבן, ומוסיף בהתרגשות עזה: "אבא לא הפקיר הפעם את המצוה, ובזכות זה השי"ת לא הפקיר אותי..."

ידוע ומפורסם שמרן הגר"ח קניבסקי שליט"א טבע את המושג 'ברכה שמקבלים משומרי שמיטה', והסביר שמי שמתברך משמים בברכת 'וציוותי את ברכתי', יכול ומורשה להעביר את הברכה גם לאחרים... להלן נראה המחשה לכוחה של ברכה זו.

בחודש סיון תשע"ה, בעיצומה של שנת השמיטה, יצאו כיתות ד' של ביה"ס 'משכנות תמר' באחוזת ברכפלד, לטיול, וביקרו אצל חקלאי שומר שמיטה, דורון טוויג במושב עזריה. חקלאי זה התמסר לשנת השמיטה בצורה לא רגילה [בהמשך נפרט עד היכן הגיעה ההתמסרות הזו].

המורות שהיו בסיוור ניגשו אל אשת החקלאי וביקשו שתתפלל ותברך שתי מורות בצוות בית הספר, אשר לכל אחת מהן יש רק ילד אחד [אצל מורה אחת, הילד-היחיד הגיע כבר לגיל 15, ואצל השניה הוא כבר בן 5]. הן תיארו בפני אשתו של החקלאי את הקושי והצער של המורות הללו על שאינן זוכות לילדים נוספים.

האשה הבטיחה שתתפלל, וקיימה את דבריה. והנה, תשעה חודשים לאחר מכן בערב שבת קודש פרשת 'ויקהל-שקלים', זכו שתי המורות להכניס את בניהן שנולדו להן למזל טוב, בבריתו של אברהם אבינו!!!

היה זה סוג של נס גלוי - שתי המורות זכו ללדת **באותו יום**, לאחר שאשת החקלאי ברכה אותן - כאילו מצביעים משמים ואומרים: "ראו כמה חביבים שומרי שמיטה", 'וציוותי את ברכתי', כפשוטו. היתה זו עוד ברכה של חקלאי שהתקיימה, וכפי שאמר מרן הגר"ח קניבסקי שכדאי לקבל ברכה מאנשים אלו המוסרים נפשם על שמירת השמיטה.

סיפורו של דורון טוויג ממושב 'עזריה' ליד רמלה, היה באמת מיוחד במינו. שכן, אך כפסע היה שהוא לא ישמור שמיטה, חלילה: בעצם, גם אחרי ראש השנה של השמיטה הוא עדיין לא החליט. היו אלו כמה אברכים שפגשו בו באקראי בכרם הענבים, והאיצו בו לקחת על עצמו את עול השמיטה, כמו

וְשִׁבְתָהּ הָאָרֶץ שְׁבֵת לָהּ (כה, ב)

סיפר הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א: בשנת השמיטה האחרונה (תשע"ה) נתקלנו בסיפור שהתרחש לשומר-שמיטה, והפעם ממושב דלתון בגליל העליון. הסיפור האנושי, מחמם-הלב, שהתרחש בבית משפחת לגטיבי, אינו מתמקד רק בהתרגשות המשפחתית עם שובו לביתו של הבן - 'הפצוע הקשה ביותר באינתיפאדה', אלא גם למסירות נפש שקדמה לזה...

בעוד שב'קרן השביעית' מגדירים את מה שקרה כ'פירות שביעית'... דהיינו שהנס הגלוי שאירע למשפחה הנכבדה, ממייסדות המושב, התרחש בזכות שמירת השמיטה, הרי שהחקלאי הוותיק עצמו מבקש להצטנע - 'אינני ראוי שיעשו לי ניסים כל-כך גדולים', הוא אומר, "רפואתו של בני הגיעה בגלל התפילות המרובות שנישאו עליו בכל רחבי תבל".

הכל החל בהחלטה על שמירת השמיטה של האב, משה, בנו של רב-המושב זצ"ל, תוך שהוא מחליט להפקיר את פירותיו לחלוטין ולא להעבירם אפילו לאוצר בית דין, מה שהביא בעונת הקיץ המוני יהודים למטעיו, שיצאו משם כשהם עמוסים בסלי שזיפים ואגסים, נקטרינות ואפרסקים. ואם לא די בכך, הרי שאוטובוסים מלאים בילדי ת"תים הגיעו אף הם למטעים, כדי לראות מקרוב כיצד שומרים שמיטה.

עם תחילת השנה השמינית, כשביקש להתחיל בעבודת הקרקע, נתקלו הוא ומשפחתו בטרגדיה נוראה, כשבנו, יגל, נפגע אנוש מירי של צלף בחברון, בעת שהיה מוצב בשמירה במערת המכפלה בפרשת 'חיי שרה'. כבר בשלבים הראשונים הביעו הרופאים את דעתם ואמרו שאין כל סיכוי שהוא יצא בשלום מהפגיעה.

לנוכח היאוש הניבט מעיניהם של אנשי הצוות הרפואי, ביקש החקלאי מראשי 'קרן השביעית' להיכנס אל גדולי הדור, ובראשם מרן הגר"ח קניבסקי שליט"א, שיעתירו בתפילה על בנו. התשובה-ברכה לא איחרה לבוא: "ראויה היא השמיטה שתגן בעד יגל".

ואכן, לפליאת כל הרופאים, הנס הגדול אכן אירע, והבן שוחרר לביתו, ובעוד כל החברים והשכנים פורצים במחולות, הצביע הבן על... מטעי השזיפים שבפאתי

קם בבוקר ונושם את רגבי הקרקע, וחושק מאוד לגשת לאדמה... מי שאינו נמנה על אוכלוסיית החקלאים, לעולם לא יוכל להרגיש זאת.

"עוצמת התאוה לעבודת האדמה מקבילה למצב שבו אדם שצם כמה ימים רואה אוכל שריחו נודף למרחקים, ולא נותנים לו לטעום ממנו", מטעים דורון בדבריו, "עכשיו תבין", הוא אומר, "לאיזה מצב נקלעת. לא רק שלא יכולתי לעבוד באדמה, ולזרוע, אלא נאלצתי לקחת את הזרעים הללו שזרעתי במו ידיי, ולהמית אותם. במידה מסוימת זה כמו להמית את הילדים שלך... אתה חושב ומהרהר כל העת בצערם של הזרעים שלא נתת להם לשתות ולו טיפה אחת, וגרמת להם לצימאון נורא, ועכשיו אתה בא ובמו-ידיך מטיל עליהם רעל הגורם להם לנבול בתוך שעות ספורות. אין לך צער ויסורים גדולים מזה עבור חקלאי".

הדיאלוג הזה, היוצא מעמקי ליבו של בן-שיחנו, מסתיים בהקבלה לאדם שתועה במדבר ומשווע לטיפת מים, והנה סוף סוף הוא פוגש מאן-דהו, ובנשימת-אפו האחרונה הוא מתחנן אליו, בעיניים דומעות, שייתן לו לשתות. והלה, במקום מים, נותן לו גז. "זה בדיוק מה שעשיתי לשתילים שלי. הזרמתי להם גז שהמית אותם", הוא בוכה בפנינו.

אבל למרות כל הקושי שבדבר, לקח דורון טוויג את הרעל ושפך על זרעיו ושתליו, ובתוך שעות קמלו כל עלי-החצילים ולא נשאר מהם מאומה. רק לאחר מכן - כאשר ראה את הכל מופקר ומושבת - נחה דעתו.

הוא נזכר, בחיור, שכאשר הורה לעובדים הזרים שלו לבצע את הפעולה, הם הסתכלו עליו כעל מי שיצא מדעתו... זה שבסוכות אני יוצא מהבית ומתגורר בסוכה - הם כבר קלטו... כמו גם את העובדה שבמשך שבעה ימים לא מכניסים היהודים לפיהם חמץ, או שאינם עובדים יום אחד בשבוע... ניחא, אבל להרוג את הזרעים היקרים, ולהרוס את תכולת החממה במו-ידיך?! - "מה קרה לך?", שאלו הפועלים, ויצאו מדעתם מרוב תימהון...

מה שצריך להדגיש, שהוא לא היה מחויב לעשות זאת לפי ההלכה. רק יראת-השמים שלו, והחומרות היתרות שגזר על עצמו בשמירת השמיטה, הביאוהו לחששות הנ"ל, שמא מישהו יכנס לחממה ויאכל מהפרי האסור. קטעים אלה הופכים את סיפורו של דורון טוויג למשהו מיוחד במינו.

כאשר ביקרנו אצלו בשנת השמיטה, יצא אתנו האיש לסיור בשדות, שבמהלכו ירד כמה פעמים מרכב-השטח כדי... ללטף את הקוצים והדרדרים שצמחו, במקום החצילים והכרוב - "אלו קוצים של מצוה", אמר בלהט.

שמירת השמיטה הפרטית שלו הפכה לנחלת הכלל בצורה כל-כך מפתיעה, עד כדי כך שיותר מ-2,000 איש ביקרו במשק שלו במהלך שנת השבע.

גם רעייתו שעמדה מן הצד ודרבנה את בעלה לקבל את ההחלטה הנכונה. ההתלבטות היתה קשה מנשוא בשל היותו אחד החקלאים הגדולים המעבד מאות דונמים, ובעיקר בגלל היותו ספק-הבית של חברת-ענק הרוכשת ממנו חצילים בשווי מיליוני שקלים בשנה. לבסוף, כשהחליט וחתם על טופס ההתחייבות ל"קרן השביעית", הלך עד הסוף, והמית 25,000 שתילים יקרים ששתל בחממות החדשות שלו, בהשקעת ענק, למרות שמצד ההלכה לא היה מחוייב לעשות זאת. במקרה זה באה יראת-שמים האמיתית של דורון לידי ביטוי מדהים, הוא הביע חשש - "שמא יהיו אנשים שידעו שקיבלתי עלי שביעית, ולפתע ימצאו בחממות שלי חצילים שנזרעו לאחר ראש השנה... וכמו כן אולי יקרה המקרה ואנשים שיגיעו לחממות יאכלו את החצילים שלי, ואז אחשב כמחטיאם", אמר דורון בנימה של דאגה אמיתית.

בני-שיחו מ'קרן השביעית' ניסו להרגיעו. הימים ההם, של אחרי ראש השנה תשע"ה, היו חמים מאוד, "ולכן גם אם אינך משקה את השתילים, זה כבר מספיק, הם יתייבשו ויבלו מאליהם". דורון שמע סבר וקיבל.

אבל השי"ת רצה אחרת. עבר שבוע, והזרעים לא רק שלא התייבשו, אלא צמחו וגדלו... למרות שבחממות היה חום אדיר שכזה, שהגיע למינימום 50 מעלות צלסיוס - עד שהאדמה מסביב התבקעה, אבל עלי חצילים יצאו ופרחו בחממותיו של מי שקיבל על עצמו את שמירת השמיטה...

החקלאי קם בבוקר ונושם את רגבי הקרקע... והנה עוד שבוע, ועוד שבוע, ולמרות שהעלים אינם מקבלים השקיה, הם גדלים ומתפתחים, מה קורה פה?.

"היתה זו תופעה על-טבעית", אומר טוויג, ומוסיף בתוך כדי דיבור, "היום אני יודע שזה נעשה כדי להעמידני בנסיון קשה-קשה, ולבחון אם אוכל לעמוד בו".

שאלנו אותו: "לאיזה נסיון קשה הינך מתכוון?".

מחיך טוויג ומשיב: "עכשיו אני יודע שאינך חקלאי, ואין לך נשמה של חקלאי...", ומסביר: "כשראינו שעלי החצילים אינם קמלים מאליהם, הבנו שהדרך היחידה להוצאתם מן העולם תהיה על ידי הזרמת חומר רעיל הנהפך לגז - על הזרעים".

עיניו של דורון מתחילות לדמוע, ואנחנו עדיין לא מבינים אל-נכון על מה ולמה הוא מתרגש כל-כך... אבל ההסבר פשוט מאוד: כל חקלאי רואה בזרעים ובצומח את כל חייו. כשהם פורחים, הוא פורח. כשהם נובלים, הוא מרגיש לא טוב. ובאמת, זה הוא אחד הקשיים העיקריים בקבלת עול השמיטה, כשהחקלאי מצווה להתנתק מן האדמה וריח הניחוחות שלה... ובפרט כשהחקלאים-השכנים, שלא זכו לקבל עליהם את השמיטה, מהפכים וחורשים באדמה, והריחות נישאים למרחוק... בנשימת-אפו האחרונה החקלאי

אבל הסיפור לא נגמר בביקור גרידא: גדולי התורה, ובראשם מרן הגר"ח קניבסקי, שלחו אליהם אנשים הזקוקים לברכה. "אין ברכה יותר גדולה מאשר ברכתם של שומרי השמיטה, שהתורה בעצמה ייעדה להם את הברכה, כמו שכתוב וציוותי את ברכתי" - אמרו גדולי התורה והדגישו שוב ושוב את מסירות הנפש שבאה לידי ביטוי אצל בני המשפחה המדוברת במושב עזריה. אנשים הגיעו והתברכו, מי בזיווג הגון, מי בזש"ק, מי ברפואה שלימה, וכו'. והברכות פועלות את פעולתן באופן יוצא מגדר הרגיל.

[מתוך הספר 'מצוות בשמחה'-הרב מ.מ. צורן]

וְצִוִּיתִי אֶת בְּרַכְתִּי לָכֶם (כה, כא)

כמידי שמיטה, הקים מרן הגאון רבי ניסים קרליץ זצ"ל, 'אוצר בית דין' לחלוקת פירות הקדושים בקדושת שביעית לטובת הציבור. כך היה גם בשנת השמיטה תשס"א, כאשר ניהול אוצר בית הדין הופקד בידי האמונות של בנו הרב שמואל קרליץ שליט"א, ובס"ד חולקו ע"י אוצר בית דין מאות טונות של פירות הקדושים בקדושת שביעית בהצלחה מרובה.

לצורך חלוקת האתרוגים מיונם ואריזתם שכר אוצר בית דין מחסן ברח' השומר בב"ב. כיוון שרגישותם של האתרוגים רבה ויש צורך בידע רב, ביקשו רבני האוצר בית דין מהרב משה ניימן שליט"א שידוע כמגדל אתרוגים מומחה, ובשנות השמיטה מקפיד להפקיר את פרדסיו, שיבוא להנחות את עובדי האוצר בית הדין בטיפול באתרוגים. הרב ניימן נענה וקיבל עליו את התפקיד.

במוצאי ראש השנה, כאשר החלו להוציא את האתרוגים לחלוקה העסיקו פועל רומני. לאחר כשלוש שעות עבודה ביום הראשון לעבודתו, הפועל דחף את דלת הכניסה למעלית בבנין, איבד את שיווי משקלו ונפל לפיר המעלית. הוא נפגע בגבו בצורה חמורה ונשאר נכה. מרגע זה נכנס הרב ניימן לסיוט, שהסתיים כעבור 14 שנה...

תחילת הסיפור היה - חקירות המשטרה, מי גרם לנפילת הרומני, חיפשו אשמים... אחר כך חקירות משרד העבודה והרווחה... וסיכום החקירות היה, כי הייתה איזו שהיא רשלנות מסוימת מצד חברת המעליות וכן רשלנות מצד קבלני הבניין שלא בנו את המעלית ב'תקן' המושלם ביותר, וכמו כן נגד 'אוצר בית דין'.

למעשה, לחברת המעליות ולקבלני הבנין, היתה חברת ביטוח שהסכימה לשלם את כספי הפיצויים בסכום ענק שהגיש העו"ד של העובד, אבל חברת הביטוח של אוצר בית הדין, לא הייתה מסודרת על כל פרטיה ודקדוקיה, ולכן חברת הביטוח ניסתה להתחמק מהאחריות וביקשה להפיל את חוב הפיצויים בסך מליון שקלים על 'אוצר בית דין'.

מאותו רגע החלו דיונים משפטיים לחייב את אוצר בי"ד ובעיקר את מי שהיה הממונה אישית באותה שעה במקום, הלא הוא הרב ניימן שליט"א. חברות הביטוח האחרות של הקבלנים ושל חברת המעליות הצטרפו יחד לגולל את כל התיק על אוצר בית הדין ובעיקר על הרב ניימן שליט"א, האיש ישר הדרך, שבית הדין מצא לנכון להעמיד במקום.

כעבור שלוש שנים הצליחו חברות הביטוח בשיתוף עם משרד העבודה והרווחה להאשים לכאורה סופית רק את אוצר בית הדין ואת ר' משה ניימן, בפסק דין המחייב אותו לשלם קנס ומאסר על תנאי. הרב ניימן לא טמן ידו בצלחת בניסיון להציל את עורו וכמובן נאלץ להוציא הוצאות כספיות ומאמצים כדי להוכיח כי הפסק הוא נגד כל היגיון. ממולו עמדו חברות הביטוח הידועות כמומחיות להפיל תיקים על אחרים... וזו לא היתה עבודה פשוטה, אבל בינתיים לא היתה הכרעה סופית בענין.

לאחר שבע שנים שוב התחדשו הדיונים של תביעת הפיצויים, ואז בית המשפט שהתעשת מעט, שלח את הצדדים לגישור. הצדדים התדיינו במשך ארבע שנים נוספות... שבסופן חברות הביטוח סירבו בתוקף לקבל את הגישור ועד לשלב זה הסתכמו הוצאות המשפט, עורכי הדין, הקנסות והנלווה בעשרות אלפי שקלים להרב ניימן, וכמובן שעות רבות של עגמת נפש.

ארבע עשרה שנה מתחילת הסיפור, בפרוס שנת השמיטה תשע"ה, חזרו שוב הדיונים בבית המשפט בתביעת הפיצויים. ביום שלישי י"ז חשון תשע"ה במוצש"ק פרשת וירא, נכנס הרב משה ניימן למרן הגאון רבי חיים קניבסקי שליט"א וביקש ברכה. מרן שליט"א מכיר היטב את ישרותו בכלל ותום ליבו בקיום מצוות השמיטה כראוי בשלמות ללא קולות והיתרים.

למערכת מוסף שבת קודש ('יתד נאמן') נמסרה ההקלטה של השאלה קמיה מרן הגר"ח. אלו היו דברי הרב ניימן: "לפני שתי שמיטות באוצר בית דין של רבי ניסים קרליץ שליט"א (זצ"ל) נפל גוי למעלית ונפצע, ויש משפט שמתנהל כבר ארבע עשרה שנה. והם האשימו אותי ורוצים הרבה כסף ואני לא אשם בכך מאומה ואין לי כסף לשלם".

מרן שליט"א: "אני יכול להלוות לך פרוטה, תשלם להם וזה יהיה מספיק. תגיד להם שגם את זה קיבלת בהלוואה".

עוד הוסיף מרן: "וכשהוא יחזיר לך את השקל תביא לי אותו בחזרה, ברכה והצלחה, ואי"ה שתתפטר ממנו ומכל המשוגעים".

המשפט החל. לאחר כעשרה רגעים נזף השופט בחברות הביטוח והמליץ להן להגיע מהר להסכמה עד לישיבת בית המשפט הבאה ביום חמישי כ"ד טבת תשע"ה... בדיון הבא, ביום חמישי כ"ד טבת תשע"ה, מודיעות חברות הביטוח לבית המשפט כי הן מקבלות את הצעת השופט ומחלקות

ביניהן בלבד את הפיצויים לנפגע, וללא תביעה כספית פרטית מהרב ניימן.. ההסכם נחתם וקיבל את אישור בית המשפט ב-ד' בניסן תשע"ה.

במוצש"ק פר' וארא החזיר הרב משה ניימן את הפרוטה שקיבל בהלוואה למרן הגאון רבי חיים קנייבסקי שליט"א, ואילו דבריו בהקלטה: "אני רוצה להחזיר לרב את הפרוטה שהרב הילווה לי לתת לגוי ושבזכות הברכה של הרב התפטרתי ממנו. פריעת בעל חוב - מצווה".

מרן הגר"ח: "אתה יכול להגיד ברוך שפטרני, ברכה והצלחה וכל טוב".

אחר כך ביקש הרב ניימן ממרן שליט"א אם יכול לתת לו את השקל כדי שיוכל לספר ולהצביע עם השקל הזה על זכות השמיטה, וזכות ברכת התורה כמאמר חז"ל 'צדיק גוזר והקב"ה מקיים'.

מרן חייך ונתן לו בהפטירו: "שיהיה לך במתנה".

[מתוך 'יתד נאמן' מוסף ש"ק בהר תשע"ה]

וְהִתְהַלַּכְתִּי בְּתוֹכְכֶם (כו, יב)

אדם שזוכה להרגיש את 'והתהלכתי בתוכם' כאן בעוה"ז, חייב גם גן-עדן עלי אדמות, כי אם הקב"ה נמצא עימו, מה הוא צריך יותר מזה... הלא כבר יש לו הכל. אחד הדרכים להגיע להרגשה זו, היא ע"י ההודאה על העבר. כי המודה - מכיר הוא בהשגחת ה' ומתחבר במחשבתו למקור הברכות והישועות, ובזה מתקיימת בו ברכת 'והתהלכתי בתוכם' - כאן בעוה"ז. המעשים דלהלן נותנים לנו הצצה לחיים כאלה.

מספר עד ראייה: בדרכי מאוחר בלילה מירושלים לבית שמש, לקח אותי חבר טרמפ עד היציאה מהעיר, משם היה בדעתי להמשיך בנסיעה באוטובוס לבית שמש. בתחנה עמדה קבוצה של שלושה אברכים מבית שמש והם אמרו לי שאין אוטובוס בזמן הקרוב. לשאלתי מה הם יעשו, השיבו, כי אמרו עכשיו 'מזמור לתודה' ועל כן סמוכים ובטוחים הם שהקב"ה יזמן עבורם טרמפ עד הבית...

הרמתי גבה ושאלתי: "מנין הביטחון הזה?!" הם השיבו ברוע, כי כך דרכם, לומר 'מזמור לתודה' כשהם מצפים לישועה, ואח"כ שוב כאשר הם זוכים לישועה, ופעם שלישית בסוף, כאשר הם יורדים מהטרמפ. ולא היתה פעם שלא זכו לישועה...

עמדתי והסתכלתי מהצד. זה היה נראה מעט מוזר, אבל חיכיתי לראות מה יעלה בגורלם... לא חלפו חמש דקות, ומונית שירות ריקה עצרה והציעה לנו לעלות במחיר מוזל מאוד. שמחתי על ההצעה, והודעתי לקבוצה שיש כאן נסיעה מוזלת, אך להפתעתי הם סרבו ואמרו כי הם מחכים שתגיע ישועה מושלמת, ללא כל הוצאות ממון!...

סקרנותי רק התגברה...

כעבור עוד כמה דקות עצר רכב גדול ונוח, ושאל אם מישהו צריך לבית שמש - בדיוק לאזור שבו אני והאברכים מתגוררים!. עלינו כולנו לטרמפ, והוא פתח בנסיעה.

האברכים כבר מילמלו 'מזמור לתודה' פעם נוספת, אך אני, שיצר הסקרנות בער בי להבין את העניין לעומקו, שאלתי את הנהג מהיכן הגיע. הנהג השיב כי הגיע מאירוע באולמי זוועהיל.

תמהתי ושאלתי אותו: "מדוע לא נסעת דרך כביש תשע, שמהיר הרבה יותר?".

הנהג חייך ואמר: "באמת הייתי בדרכי לכביש תשע, אך לפתע נכנסה בי מחשבה שאולי בשעה מאוחרת כזו ישנם אנשים בכניסה לעיר שממתינים לטרמפ. והרי בשבילי זה תוספת של כמה דקות בלבד", אמר, "והנה, אתם אכן חיכיתם לטרמפ...".

לשאלתי לפני כמה דקות יצא מזוועהיל - נמצאו דבריו מכוונים בדיוק לאותו רגע שהאברכים פצחו ב'מזמור לתודה' הראשון...

אילולי שראיתי את הנעשה, הייתי מתקשה להאמין, אך כעת משנוכחתי לראות את כוחה של הודאה, גמרתי בליבי לפרסם זאת ברבים, למען ישמעו וייהנו הרבים מהעיצה הנפלאה הזאת!!

אחד מאנשי הקהילה באופקים חלה במחלה קשה, ר"ל. עסקני הרפואה נכנסו לעובי הקורה והגיעו למסקנה כי על החולה לעבור ניתוח במרכז רפואי בחו"ל, ששם יש סיכוי שיימצא מזור למחלתו. היות ובני המשפחה לא ידעו אנגלית כלל, החליט הגאון רבי **שמשון פינקוס** זצ"ל, רב הקהילה, ללוותם ולהיות להם לעזר כדי שיצליחו להסדר שם.

כאשר אושפז החולה בבית החולים, בלילה שקודם הניתוח - המתח ריחף באוויר כצל מאיים. בטרם עזב הרב את המקום על מנת לשוב למחרת, שאל החולה אותו: "מה צריך לחשוב כעת לפני הניתוח? מה עלי לעשות?".

הרב פינקוס ענה: "יש דעות שונות מה אדם צריך לחשוב בזמן של סכנה, ר"ל. יש הסוברים שעל האדם להעלות את זכר חטאיו, להצטער ולשוב עליהם בתשובה. אחרים אומרים שעליו להעלות במחשבתו את כל הטובות שה' עשה עימו בימי חייו עד הנה, להודות לו על כל טובה וטובה, ולומר לפניו: 'כל כך הרבה טובות עשית עימדי, אנא עשה עימי עוד אחת...!'. וזו הדרך שיותר נראית בעיני. תחשוב על כל הדברים הטובים שהקב"ה עשה לך בחיים, ואני אומר לך", סיים בנימה מעודדת, "בזכות ההודיה הזאת, הקב"ה יעשה עימך עוד טובה, ותצא בעזרת ה' בריא ושלם מהניתוח הזה". ובאמת, כך היה. [מתוך 'השמש בגבורתו']

ורכב מאמינים

עלון שבועי מבית בני אמונים

פרשת בהר בחקתי

מאוצרות אמונים

פניני אמן ותפלה בפרשה

שמירת שבת לשם ה'

"וְשַׁבְּתָהּ הָאָרֶץ שִׁבְתָּ לָהּ" (כה ב)

"לשם ה', כשם שגאמר בשבת בראשית" (רש"י).

דרש הגאון רבי יעקב יוסף גינז רבה של בסרמין:

למצות השביתה ביום השבת מצימת גם סבה טבעית, שכן באמצעותה מקבל האדם את המנוחה הנחוצה לו כדי להחליף כח. ואכן מצינו שאף אמות העולם בחרו להם יום שבו הם שוכתמים ונחים מעמלם.

עם כל זאת, אנו כיהודים מצינים להתעלם מהסבות הטבעיות ולשמוח את יום השבת אף ורק "לשם ה'", וכפי שפדגושה התורה (שמות כ'): "ויום השביעי שבת לה' אלקינו". מסבה זו מעולם לא ראינו גוי המוסר גפשי למען שבייתה ביום מנוחתו, ולעומת זאת רבבות אלפי ישראל מסורו נפש במהלך הדורות על שמירת השבת. כי כאמור הללו נחים אף ורק לשם מנוחה, אולם אנו נחים כדי לקדם את צווי ה'.

בכך נוכל להבין את גשח תפלת המנוחה בשבת: "יכירו בניך וידעו כי מאתך היא מנוחתם" - כיון שהיהודים מכירים בכך שמנוחתם ביום השבת היא מחמת צווי ה', לפיכך: "ועל מנוחתם קדישו את שמה" - הם מוקדשים שם שמים ומוסרים נפש על מנוחתם.

זהו שפרש רש"י: "וְשַׁבְּתָהּ הָאָרֶץ שִׁבְתָּ לָהּ" - "כשם שגאמר בשבת בראשית"; אף שבינת הארץ נהוגה בקרב חוקלאים רבים ברחבי העולם, כדי שתטיב ארצם להוציא פרותיה בשנים הבאות. אולם אנו מצינים לשבת "שבת לה'" - משום ששם שבתנו הבורא.

הרי בשמים'

ברוך הגבר אשר יבטח בה'

"ואיש כי לא יהיה לו גאל והשיגה ידו ומצא כדי גאלתו" (כה לו)

יש להבין: וכי מי שיש לו גואל אינו רשאי לגאל את שדהו בעצמו? מדוע לא נאמר: "ואם השיגה ידו ומצא כדי גאלתו"?

פרש הנצי"ב מזולזין:

למדה אותנו התורה שהעבדה ש: "לא יהיה לו גאל" היא הגורמת לו: "ההשיגה ידו". שכן דרך העולם היא שכאשר נזקק אדם לעזרה, הוא משליך את ידו על קרוביו וידיו שסייעו בידו. לעומת זאת מי שאין לו קרוב וגואל, מיד שם הוא את בטחונו בצדו ומתפלל אליו, ולכן זוכה מה ששתיג ידו ומצא כדי גאלתו.

וכבר מקרא מלא אמור בענין: "ארו הגבר אשר יבטח באדם ושם בשר זרעו... ברוך הגבר אשר יבטח בה' והיה ה' מבטחו" (ירמיה ה: יז)

העמק דבר'

וצויתי את ברכתי - אמן!

"וצויתי את ברכתי לכם" (כה כא)

כתב רבי יעקב חיים בנז' יחידו וממלא מקומו של הג'ון איש חיי:

המלה 'לכם' (עם הכולל) היא בגימטריה 'אמן'. נתן אפוא לדרש את הפסוק כך: "וצויתי את ברכתי לכם" - הקדוש ברוך הוא מצוה אתכם שבכל עת שתשמעו ברכה תענו אחריה אמן. כפי שפסק הרמב"ם (ברכות א עב): "כל השומע אחד מישראל מברך ברכה מכל הברכות כלו, אף על פי שלא שמע הברכה כלה מתחלתה ועד סופה, ואף על פי שאינו חייב באותה ברכה, חייב לענות אמן".

יצאים ופרחים'

אמן ואמן לקרוב הגאל

"וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקֹב" (כו מב)

"בפחמשה מקומות נכתב [יעקוב] מלא..." (רש"י).

כתב הרמ"ע מפאנו: "מה טוב שיהיו אצל כל אדם שני רעים חברים מקשיבים ועונים אמן אחר ברכתיו". והביא רמז לקב: "יעקוב" [מלא עם וא] - בגימטריה 'אמן ואמן' (ראה 'מחצית השקל א' ח' ו' ש' הביא הנהגה זו בשמו).

רבי צבי הירש מייזליש מרבני שיקגו באר רמז זה כך: 'החתם סופר' בפרשתנו כותב שבמשה הגלות שמו של 'יעקוב' נכתב חסר, ולעתיד לבא שוב יהיה שמו מלא - 'יעקוב'. בכך שאדם מקפיד ששנים יחד יענו אחרי אמן, הרי הם רומזים לשם 'יעקוב' הנכתב בכתבי מלא, שהוא כאמור בגימטריה 'אמן ואמן', וכביכול מתפללים שיחיש הקדוש ברוך הוא את הגאלה השלמה, ושוב יכתב שמו של יעקוב מלא.

ע'שנה מאמרות מאמר חסוד דין ב טו; 'תורת משה'; אנרא דצבי' [על אנרא דפרקא] רמז טט אות א

זהירות מפחלקת בבית המדרש

"לא תעשו לכם אילים... ומקדשי תיראו" (כו ב-א)

כתב הסמ"ק (מצנה יא): צריך כל אדם לדון קל וחמר בנפשו: אם אמות העולם עומדים פאלמים בבית תפלתם, כל שכן אנו העומדים לפני מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא, בודאי עלינו לנהג כבוד בבית תפלתנו. ומוסיף: "ומצינו במדרש ובתלמוד (ראה: במוט צו ב), גם ספרו לנו אבותינו וראינו בעינינו כי פמה בתי כנסיות אשר נהפכו להיות בתי עובדי אילים על שהיו נוהגין בהם קלות ראש".

הוסיף ואמר רבי אברהם סבע כי הדבר נרמז בסמיכות הפסוקים: "לא תעשו לכם אילים... ומקדשי תיראו" - אם רצונכם שלא יהפכו בתי מדרשכם לבתי עבודה זרה, הנהרו בכבודם.

צירור המר'

אימתי תפלת הצדיק נשמעת?

"אם בחקתי תלכו... ונתתי גשמיכם בעתם" (כו ד-ג)

במסכת תענית (כו ב) מספר על רבי חנינא בן דוסא שהלך בדרך, ופתאום החל לרדת גשם כבד. האדמה הפכה לבוצית, והדרך נהיתה קשה ביותר להליכה. נשא רבי חנינא את עיניו למרום בתפלה ואמר: היתכן כי "כל העולם כלו בנחת, וחנינא בצער?"! ומיד פסק הגשם מלרדת.

על פי זאת פרש המגיד ממעזריטש את הפסוקים שלפנינו: "אם בחקתי תלכו... ונתתי גשמיכם בעתם" - כאשר כלל ישראל מתנהגים כראוי ושומרים את מצוות ה', אזי ירדו הגשמים בעתם, ואף אם יטער צדיק מחמתם ויתפלל שיפסקו לא תועיל תפלתו כנגד צדיקי ישראל שרוצים בהם. אף אם בני ישראל לא ילכו בחקות ה', לא יהיה מעכב כנגד תפלת הצדיק, והגשמים יפסקו. אור תורה'

קרוב פסח לדורי דורות

"והשמותי את מקדשיכם ולא אריח בריח ניחחכם" (כו לא)

על אף שנתן להקריב קרבנות אפלו לאחר החרבן, במקום שבו היתה העזרה, לפי שקדשתה קומת לעולם (ראה רמב"ם בית הבחירה ו' ד-טו), למד הנצי"ב מפסוק זה שבפעל רק את קרבן הפסח נתן להקריב שם. שכן את כל הקרבנות מלבד קרבן פסח נצטוו להעלות: "לריח ניחח", וכיון שעל לאחר חרבן הבית נאמר: "ולא אריח בריח ניחחכם", לכך אין להקריבם. על כך תמיד אף העבדה כי בתקופה הקרובה לחרבן בית שני המשיכו להקריב בו רק את קרבן פסח, בעוד את שאר הקרבנות חדלו מלהקריב.

על פי דבריו פרש רבי אריה פומרנצ'יק בעל 'עמק ברכה' את גשח ברפת אשר גאלנו הנאמרת בגיל פסח: 'ונאלל שם מן הזבחים ומו הפסחים אשר יגיע דמם אל קיר מזבחך לרצון'; אף שאר הפסחים נתן להקריב גם בהעדר בית המקדש לפי שאין בהם את התנאי של 'לריח ניחח', עם כל זאת מבקשים אנו שיבנה בית המקדש כדי שהפסחים שנגעשה אף יעלו 'לרצון' ולרית ניחח' לפני ה'.

'העמק דבר'; 'עמק ברכה' עמ' עח

ותתן לנו חיים ארוכים... חיים של טובה

אחים יקרים!

בימים אלו כשפלנו זקוקים לשמירה מיחדת על בריאותנו, לברכה ולהצלחה בכל מעשי ידנו, זה הזמן להקפיד ביתר שאת לענות אמן כראוי. חכמים הבטיחו (ירושלמי ברכות ב א) למי שמקפיד על עניית אמן בצורה ברורה ואשית [לא אשית מדי, אלא כמדת הזמן שלוקח לומר את המלים: 'א-ל מלך נאמן' (שיר' א"ח קכד ח)], הבטחה נפלאה:

"מאריכין לו ימיו ושנותיו בטובה"

"בני אמונים" - בוחרים בחיים של טובה.

ברכת המזון - בקשות 'הרחמן' (ג)

הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו

כתב השל"ה (שער האומות קדשת האכילה קפא) "וטוב לומר אחר 'ראו את ה' קדשיו' 'הודו לה'..." מקור הדברים הובא באבודך הם (ברכת הלחם, המוציא אות...)

את הטעם ששילבו הקדמונים פסוק זה בסוף ברכת המזון, נוכל להסביר על פי דברי הגמרא (פסחים כח א): 'ולמה נקרא שמו 'הלל הגדול'?

פוחת את ידך ומשביע

בהמשך לפסוק 'הודו לה', אנו ממשכים בהזכרת הפסוק: "פוחת את ידך ומשביע לכל חי רצון", אשר אף אותו השו"ן חכמים (ברכות ד ב) 'הלל הגדול, משום שמוזכר בו ענין זה שהקדוש ברוך הוא זן ומפרינס כל בריה בהשגחה פרטית במזון המתאים לה לפי טבעה המיוחד.

כפי שהתבאר בפאמר על ברכת המזון, פסוק זה נאמר במקבילות ישראל בכונה עצומה, ויש בו סגולה גדולה לפרנסה. כפי שכתב בפלא יועץ: "ויכונן מאד בברכת הנהיגו, ובקרט בברכת המזון לאמרוס בכונה אות באות תבה בתבה. ויכונן מאד לפסוק 'פוחת את ידך, כי באלה תלוי עקר הפרנסה' (פלא יועץ ערך פרנסה). אם כן שתי הסגולות נמצאו בתוך סדר ברכת המזון כאחד.

ברוך הגבר אשר יבטח בה'

הפסוק: "ברוך הגבר אשר יבטח בה' יהיה ה' מבטחו" (ירמיה יז) התיחד בך שהמשג בעתון ונפל בו פעמים. לפי שיש בו ברכה מיוחדת למי

שאכה לבטח בה', שכלל שירבה האדם לבטח באלוקיו, כפי יהיה ה' לו למבטח ויגדיל חסדו עליו (ירמ' פ"ג; שפת אמת תורה תרל"א בשם החידושי הרי"ם וראה פנים יפות בשלח הוצ' מישור עמ' סה).

על הצדיק רבי חיים משה מגדל מקסר שבא אליו אדם והתלונן בפניו על כי חובותיו השתרגו למעלה ראש וכשל בת הסבל. צטט בפניו הרבי פסוק זה ואמר לו: "היודע אתה למה נקטו בפסוק זה לשון 'גבר'? כי אכן, כדי לבטח צריך גבורה מיוחדת. ובא הכתוב ללמדך, שאף מי שבוטח בה' ואינו רואה את ה' ישועה, עליו להתגבר ולבטח עוד יותר, וכך תבא ישועתו" (הר"א לענין עמ' 120).

ולא ראיתי צדיק נעזב

הפסוק הבא: "נער הייתי גם זמנתי ולא ראיתי צדיק נעזב וזרעו מבקש לחם" (תהלים לו כה), הוא מעדותו של השר הממנה על העולם (במות טו ב וראה בתוספות ע"פ ד"ה פסוק). כי מראשית ימי העולם לא ראה צדיק שנעזב בלי עוזר וסומך, ולא עוד אלא שבזכותו אף את צאצאיו לא יעזב הקדוש ברוך הוא.

נראה כי אף פסוק זה הוא המשך לפסוק האמור; אף בו מזכר כי הצדיק המבטח בה' מבטח שפרנסתו תהא מצויה לו, וזו היא עבדה שנתן לבחן אותה במציאות מראשית העולם ועד עתה. וכפי שצאמר (תהלים ט א): "ויבטחו בך יודיעי שמך". ומיכן יאזרו הם כח לנהג כן? "כי לא עזבת דרשיוך ה'" (ראה מודש תהלים פ"ג; יוסף תהלות [לחיד"א] פ"ט).

יש בנותן טעם להביא את שפרש החתם סופר, כי לפיכך הגישו התבוא: "וידועי מבקש לחם", כי אף שנתן למצא צדיקים שחסרים לחם, אין זאת אלא משום שלעיתים נאלץ הצדיק לשלם על חטאי אבותיו החוטאים. אולם זאת לא מצינו שהאב יהיה צדיק, "וידועי" ההולך בדרכו "מבקש לחם" (הגש"פ לקוט שמעוני).

ה' יברך את עמו בשלום

את סדר ברכת המזון אנו מסיימים בפסוק המלמד על השלום: "ה' עו' לעמו יתן ה' ברכך את עמו בשלום". וכבר באנו לעיל לביקורת התפלות, גם את ברכת המזון אנו מסיימים בבקשה על השלום.

נראה כי פסוק זה אינו שייך לפסוקים הקודמים לו, אלא הוא נאמר כסיים לכלל ברכת המזון. ופרש ר"י בר יקר (פריש ברכת המזון) שזאת פיון שהתפלות נתקנו כנגד הקרבנות, והשלחו בבית האדם הוא מועזב בבית המקדש. אם כן, כפי שפרשת הקרבנות חותמת בפרשת קרבן שלמים הנקרא כפי כי הוא משלים בין הקדוש ברוך הוא לבריותיו (ש"י ויקרא ב א), כך גם את תפלת ברכת המזון אנו חותמים בשלום.

מכתבים מקוראינו הנאמנים

מכתבי אמונים

לבני אמונים

בתוך רבבות אלפי ישראל שש אנכי להיות בין המתחזקים והמתחזקים בעניית אמן. זוהי אני לשמע מידי יום מפקה וכמה אנשים ברכות השחר, וכך אני פוחת את יומי כשתשעים אמנים כבר צבורים באמתחת.

רצייתי לשתף אתכם ברזו נפלא ומיוחד ששמעתי לאחרונה מתלמידי חכם נשוא פנים שאומר בפני ברכות השחר מידי יום, ויש בו חזק עצום לימים אלו. בסוף תפלת 'קוים פורקן' אנו אומרים: "מן ד' בשמיא הוא בסעדהו כל זמן ועדן" ראשי תבות אלו הם בגימטריה 'אמן'. וכדי שהדברים יהיו ברורים שאנשים לסעד מיחד ממרום בכל זמן ועדן בזכות עניית אמן, אף מסמיכים לך אף את המלים: "ונאמר אמן".

ש.ג. ירושלים.

'בית מקדש' שנבנה בתאילנד

ונפעמו מדמותו המאירה, בקשוהו שישא בפניהם דברים, והוא לא יכול היה לסרב.

תוך שעיניו זולגות דמעות, פנה רבי שכנא למתפללים שגדשו את המקום בדברים היוצאים מלב נשבר:

"בואי אתם מפתיעים מן שיהודי פנוי מגיע לבית הכנסת רק עתה. כדי להסביר זאת, עלי לבאר לכם תחלה מהו 'בית כנסת' מנקדת מבטי". כאן עבר רבי שכנא לתאר בפני שומעיו בארכות ובציוריות את בית המקדש, ואת הגדלה והטובה שהיתה לישראל בזכותו, ואמר אמר:

"לאחר שנתחבר בית המקדש, שמנו לנו במקומו את בית הכנסת, שמשמש כפינו 'בית מקדש מעט'. ואם כן, בואי תסכימו עמי כי הקדשה שבו צריכה להיות שיהיה לבית המקדש. בבית המקדש היתה 'עזרת נשים', וכך 'בית מקדש מעט' אינו ראוי לשמו כאשר מערבים בו גברים ונשים יחדו. לפיכך לא יכלתי להתפלל עמכם".

השומעים נאלמו דם למשמע הדברים המוקבים, ורבי שכנא פנה אליהם בעינים דומעות: "אם רצונכם לעשות טובה ליהודי זמן שהיצי אלקים ביטעות' שמימית, אנא זימו בבית הכנסת הזה הפרדה כדון. כן יחך המקום לבית מקדש מעט, ואוכל להתפלל אתכם את תפלת המוסף".

אחד המתפללים נסה להצו פניו ולקחות על ידו דברים, אולם השתק בהרהר על ידי חבריו. גם מארחו של רבי שכנא, מר ג'מאל, גיס את סמכותו ופנה טוב למתפללים שזאתו למלא את בקשת הרב. כך, אט אט השלמה ההפרדה בבית הכנסת, ורבי שכנא יכול היה להשאר בו לתפלת המוסף.

במהלך ימי חג והשבת שאחריהם, ירש רבי שכנא לבקשת המתפללים פמה פעמים תוך שהוא משלב בדבריו דברים הנוגעים ליסוד ישראל וזהו ההתחלה. הדברים שנאמרו בלשון רכה אף בוטחת נפלו על לב שומעיהם ונרמו לחזק עצום. עבדה שהתבטחה בכך שבמוצאי השבת עלו עשרות מהם לביתו של מר ג'מאל ובקשו לקבל על עצמם בפני הרב לשמור על 'סידות' תחת. הם אף הוסיפו לשמור על התחייבותם כאשר חתמו על כך במשתף בכתב ידם, כפי שרבי שכנא הכתיב להם.

פמה ימים לאחר מכן שב רבי שכנא לביתו. בצניעותו המפלגת לא ספר לבני ביתו על המקום שבו שהה בימי ראש השנה, וכך יכול היה הספור להגות עלום לנצח. אלמלא הדפוקו על דלת ביתו, שנים מספר לאחר מכן, פמה בחורים חוזרים בתשובה מישיבת אור שמח, ובקשו מהרבנית כי תואיל לארחם בסעודת השבת. כאשר נשאלו מהיכן הם מפירים את הרב, הם השיבו שמתאילנד, וכך נודע הספור.

מסתבר כי בקורו המפתיע של הרב והדברים שנשא בבית הכנסת התאילנדי, ירעו זרעים של תורה בקרב בני הקהלה הרחוקים. עד שפמה מהעצירים שהתחזמו מדמותו וידבריו, קבלו על עצמם על תורה בזכותו.

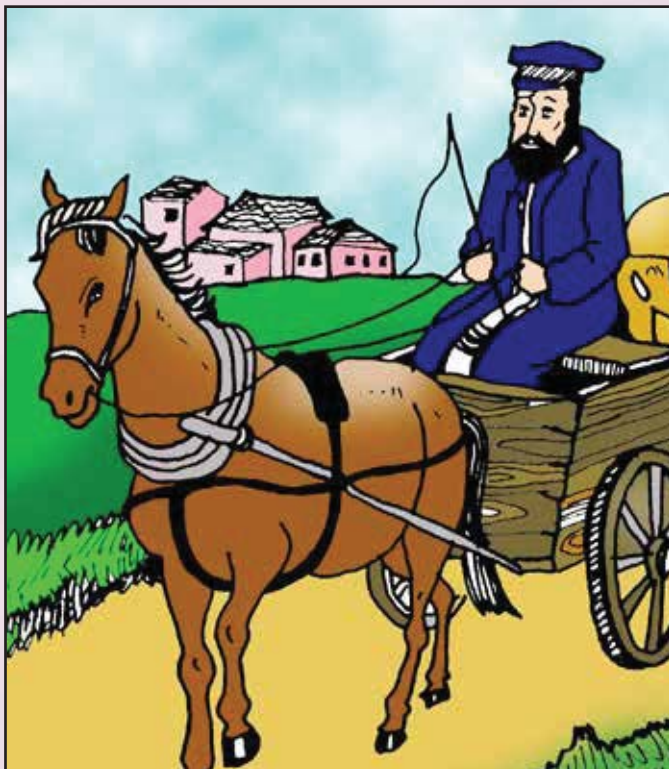
מפי בנו רבי אלחנן צבי שלישי"א, מוסף טעות גולדית פ"ח תש"פ

"מִצְאֵתִי אוֹצֵר! אֲרָגֵז מְלֵא בְּכֶסֶף וּבְזָהָב!" בְּרַב שְׁמֻחָתוֹ הִטְעִין אֶת הָאֲרָגֵז עַל הָעֵגְלָה, וְהִטְמִינּוּ מִתַּחַת לְאֲבָנִים. בְּטָרֶם שֵׁב לְבֵיתוֹ, חִשַׁב הַגּוֹי: "כִּדְאֵי לְחַפֵּר עוֹד, אוֹלֵי אֲמַצָּא מִטְבְּעוֹת נוֹסְפִים!?"

הַמְשִׁיךְ הַגּוֹי לְחֻצַּב, אֵךְ לִפְתָע צָנְחָה עַל רֵאשׁוֹ אֲבָן גְּדוֹלָה, וְהַגּוֹי צָנַח וָמָת.

הַסּוֹס הַמְתִּינָן בְּסִבְלָנוֹת שְׁעָה וְעוֹד שְׁעָה, אֵךְ כְּשֶׁרָאָה שְׁהִיּוֹם מִחֻשֵׁיךְ וְאִישׁ לֹא מִכְנָן אֶת דְּרָכּוֹ, הִחֵל לְצַעֵד לְמָקוֹם שְׂאֵלָיו הוֹלִיכֹהוּ רִגְלָיו כְּכֹכֵל יוֹם - אֶל בֵּיתוֹ שֶׁל יוֹסֵל, בְּעֵלְיוֹ בְּמִשְׁךְ שָׁנִים רַבּוֹת.

בְּבֵיתוֹ יֹשֵׁב יוֹסֵל וְלִמּוּד בְּשִׁקִּידָה, וּלְפָתַע שָׁמַע קוֹל צְהָלָה מִכָּר... מֵהָר יוֹסֵל אֶל הַפֶּתַח, וְשָׁם גָּלָה אֶת סוֹסוֹ רָעַב וְצָמָא, וּמִצָּפָה לְפִתִּיחַת הָאֲרוֹנָה.

הַכְּנִיס יוֹסֵל אֶת הַסּוֹס אֶל הָאֲרוֹנָה, הֶעֱמִיד בְּפָנָיו אֶת הָאֲבוּס, וּמֵהָר לְפָרַק מֵעֵלְיוֹ אֶת הַמִּשָּׂא הַכָּבֵד.

פָּרַק יוֹסֵל אֲבָן וְעוֹד אֲבָן, וְאָז שָׁאֵל אֶת עֲצָמוֹ: "מֵהוּ הַדְּבָר הַנוֹצֵץ בֵּין הַסְּלָעִים?" מָה רַבָּה הִיְתָה תַּדְהֻמָּתוֹ, כִּאֲשֶׁר גָּלָה אֶת הָאוֹצֵר הַיָּקָר.

מִנִּי אִזְ לֹא יָדַע יוֹסֵל עוֹד מִחֲסוֹר, וְהִפָּךְ לְבַעַל צְדָקָה וְחֶסֶד.

שָׂאֵלוֹ תַלְמִידֵי הָאֱלֹשִׁי"ה אֶת רַבָּם: "אֵיךְ יִתְכַּן שְׁהִיְהוּדֵי הַתְּמִים זָכָה בְּעֻקְבוֹת דְּרָשָׁה אַחַת, לְמָה שְׂלֵא זְכִינוּ אֲנִי לְאַחַר דְּרָשׁוֹת רַבּוֹת שְׁשֻׁמְעָנוּ מִרַבְּנֵינוּ?"

עָנָה לָהֶם הָאֱלֹשִׁי"ה: "תַּלְמִידֵי הַיָּקָרִים, אַתֶּם שְׁמַעְתֶּם, אֵךְ הוּא קָיָם..."

(תולדות הצדיקים)

"וַיְדַבֵּר ד' אֶל מֹשֶׁה בְּהַר סִינַי לֵאמֹר" (כה, א)

יְדוּעָה הַשְּׂאֵלָה: מָה עֲנִין שְׁמֻטָּה אֲצֵל הַר סִינַי?

פְּנִינַת הַתּוֹרָה לְלַמֵּד מוֹסֵר אֶת בְּנֵי הָאֲדָם שְׂאִינִם עֲסוּקִים בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה שְׁוֹתֵנָה בְּהַר סִינַי, בְּטַעֲנָה שְׁטְרוּדִים הֵם בְּעִבּוּדַת הָאֲדָמָה.

בְּאֵה הַתּוֹרָה וּמְלַמֵּדֵת אוֹתָם: הֲלֹא בְּשִׁנַּת הַשְּׁמֻטָּה עוֹזְבִים אֶתֶם אֶת עִבּוּדַת הָאֲדָמָה, וְסוֹמְכִים עַל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה, וְד' מְמַלֵּא אֶת חֲסְרוֹנְכֶם בְּדֶרֶךְ נֶס! דְּבָר זֶה מְלַמֵּדְכֶם שְׁמֻפְתַּח הַפְּרֻשָׁה נִמְצָא אֲצֵל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וּבִדְבָרֵי לֹא תַפְסִידוּ אִם תַּעֲסִקוּ בַתּוֹרַת ד', אֲשֶׁר לוֹ הָאֲרָץ וּמְלוֹאָהּ!

(החיד"א)

"וּקְרַאתֶם דְּרוֹר בְּאֲרָץ לְכָל יִשְׂרָאֵל" (כה, י)

וְכִי כָל יוֹשְׁבֵי הָאֲרָץ הֵם עֲבָדִים? מִפְּנֵי מָה יֵשׁ לְקָרָא דְּרוֹר לְכָלֶם? נִתֵּן לְבָאָר זֹאת בְּשָׁנֵי אֶפְנָיִם:

א. עַל פִּי הַנְּאֻמָּר בִּירְמִיָּהוּ, שְׂאִם לֹא יִשְׁחָרְרוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הָעֲבָדִים בְּזָמָן, יַעֲנִשׁוּ עַל כֵּן, "הַגְּנִי קְרָא לְכֶם דְּרוֹר אֶל הַחֶרֶב וְאֶל הַדְּבָר וְאֶל הַרְעָב".

אִם כֵּן, כִּאֲשֶׁר מִשְׁחָרְרִים בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת עֲבָדֵיהֶם, בְּכֶךְ הֵם מִצִּילִים אֶת עֲצָמָם מִקְּלָלוֹת אֱלֹהִים, וְלָכֵן דְּרוֹר זֶה הוּא "לְכָל יִשְׂרָאֵל".

ב. הַגְּמָרָא בְּקִדּוּשֵׁין אוֹמְרַת שְׂאֲדָם הַקּוֹנֵה עֶבֶד עֲבָרִי, קוֹנֵה אֲדוֹן לְעֲצָמוֹ, וּמִדּוּעַ? מִשּׁוּם שְׁעֵלְיוֹ לְכַבְּדוֹ וְלְדַאֵג לוֹ, עַד כִּדֵּי כֶּךְ שְׂאִם יֵשׁ לוֹ בְּבֵית רַק כֶּרֶךְ אֶחָד - עֵלְיוֹ לְתַת אוֹתוֹ לְעֶבֶד. בְּשִׁנַּת הַיּוֹבֵל, כִּאֲשֶׁר יוֹצֵא הָעֶבֶד לְחֻפְשֵׁי, גַּם הָאֲדוֹן מִשְׁתַּחֲרַר מֵעַל זֶה, וְיִכּוֹל אַף לִישׁוֹן בְּעֲצָמוֹ עַל הַכֶּר, לְכֵן מְגִדֵּר הַדְּרוֹר "לְכָל יִשְׂרָאֵל" - גַּם לְעֲבָדִים וְגַם לְאֲדוֹנֵיֶם.

(אזנינים לתורה)

"וְכִי תֵאמְרוּ מָה נֹאכַל... וְצִוִּיתִי אֶת בְּרַכְתִּי" (כה, כ-כא)

בְּבֵית הַמְדַרְשׁ בְּצַפַּת שֶׁל מַעֲלָה, יֹשֵׁב יוֹסֵל, וְכֶרֶךְ אֲזִינִים לְדְרָשׁוֹת הַמְּפֻלְאָה שֶׁל הָאֱלֹשִׁי"ה. בְּאוֹתוֹ יוֹם נְסוּבָה הַדְּרָשָׁה עַל עֲנִין הָאֲמוּנָה, וְכֶךְ אָמַר הָאֱלֹשִׁי"ה לְיִהוּדִים הַיּוֹשְׁבִים מוֹלוֹ: "דְּעוּ לְכֶם, כִּי הַפְּרֻשָׁה מֵאֵת ד', וְמִי שְׁמַאֲמִין בְּד' בְּכָל כַּחוֹ שִׁישְׁלַח לוֹ כָּל צָרְכּוֹ, אִינוּ צָרִיךְ לְעַבֵּד וְהַפֵּל יִגִּיעַ מֵאֵלָיו!"

שָׁמַע זֹאת יוֹסֵל וְעִינָיו אֲוָרוּ. "כִּמְהָ נִפְלָא!" אָמַר לְעֲצָמוֹ, "בְּכָל יוֹם טוֹרַח אֲנִי וּמִתְיַגַּע, נוֹסַע עִם הַסּוֹס וְהַפְּרָכָה אֶל הַהָרִים, וְחוֹצֵב אֲבָנִים גְּדוֹלוֹת כִּדֵּי לְמִכְרֶם לְבָנָאִים. מִמְּחָר - תַּמָּה הָעִבּוּדָה הַקְּשָׁה, אֲשֶׁר וְאֶעֱסֵק בַּתּוֹרָה! בְּטוּחַ אֲנִי שׂוֹד' יִסְפֵּק לִי וְלִבְנֵי מִשְׁפַּחְתִּי כָּל מִחְסוֹרֵנוּ בְּכָבוֹד!"

הַיְגִיעַ יוֹסֵל לְבֵיתוֹ, וּבִשְׁרַ לְאִשְׁתּוֹ אֶת הַבְּשׂוּרָה. אֵךְ הָאִשָּׁה סָפְקָה כְּפִים - "מָה יִהְיֶה?" נִזְעָקָה, "הֲרֵי בְּבִיתֵנוּ יְלָדִים קְטָנִים, וְכִיצַד נִפְרָנְסֶם?"

אֵךְ יוֹסֵל הָיָה אֵיתָן בְּדַעְתּוֹ, וּמִכָּר לְגוֹי אֶת הַסּוֹס וְהָעֵגְלָה.

לְמַחְרַת לָקַח יוֹסֵל אֶת הַגְּמָרָא, וְהִלָּךְ לְלַמֵּד, וְהַגּוֹי לָקַח אֶת הַסּוֹס וְנִסַּע לְהָרִים לְחֻצַּב סְלָעִים. לְפָתַע הַשְּׁמִיעַ הַגּוֹי קְרִיאַת הַפְּתָעָה:

הלולא דצדיקיא | חיים הופקוביץ

הרב בנימין ב"ר מנחם מנדל מנדלזון
אב"ד קוממיות < יום שני כד איר (תשל"ט)
מושב קוממיות, שעת לילה מאחרת.

בביתו של המרא דאתרא רבי בנימין, מכנסים
מזה פשעה ארפה עסקני הקהל.

על הפרק, ענין צבורי חשוב ורב משמעות; בקפת המושב הצטרב
במרוצת השנים סכום כסף שמטרתו: ממון צרכי הצבור.

ושני מטרות חשובות עומדות קעת על סדר היום: בנית מבנה
חדש ומרוח, שישמש כבית הכנסת המרכזי של המושב, תחת
הצריף הרצועי והקטן בו שוכן כיום בית מקדש מעט.

האפשרות השניה:
להקצות את התקציב
הצבורי למטרה
חשובה לא פחות:
בנית לול תרנגולים
שישמש מקור
פרנסה ומחיה עבור
כלל התושבים.

ושאלה זו הניחו העסקנים קעת לפתחו של רבם. הן כה נוהגים
מהיום בו נוסד מושב קוממיות. כל עניני המושב, רוחניים
וגשמיים כאחד, מובאים להכרעתו, ועל פיו ישק כל דבר.

"את סכום הכסף עלינו להשקיע בבנית הלול", פסק רבי בנימין
והסביר: "הלא תפלות במנין יתקמו בקוממיות בכל מקרה
ובכל מצב. על כן שומה עלינו לבסס את התישבותנו כאן, על
אדמת ארץ ישראל, ולדאג לפרנסת התושבים! ויש בדבר אף
קדוש ה'. יראו אנשי המושבים החלוניים שסביבנו, כי אפשרי
בהחלט לקיים התישבות חרדית בארץ הקדש על פי חקי התורה,
ובסיעתא דשמיא אף לנחל הצלחה."

"כל מעשיו לשם שמים" העיד עליו מרן החזו"א. "אפארציטישע
רב" (הרי הוא כאחד הרבנים של דורות קודמים), קרא אחריו
מוהר"א מבעלזא, וגם מרן הגר"ז מברסק וחרב מטעפליק ז"ע
סמכו עליו את ידם.

פעמים רבות מונה רבי בנימין לשמש כשליחם הנאמן של גדולי
ישראל בפרשיות צבוריות סודיות, ובמאבק על שמירת ציביונה
הדתית של ארץ ישראל נצב רבי בנימין פלוחם ללא חת וללא
מורא.

אכן, נושא אחד היה קרוב במיוחד ללבו: שנת השמטה. בימים

ההם מעטים היו שומרי השביעית בארץ, ופרצות רבות נפרצו
בקיום מצוה חשובה זו.

רבי בנימין נדד ממקום למקום ועורר את לבם של החקלאים על
גדל זכות שמירת שנת השמטה, ועל פי הוראתו הנהגו בקוממיות
כל הלכות השמטה לחמרא, ללא "התר מכירה" וללא הקלות או
הנחות פאלה ואחרות.

בערב שנת השמטה נראתה על פניו צהלה ושמחה, הנה מגיע
הזמן שכה צפה לו. אותה שמחה היתה שורה עליו במשך כל
שנת השמטה, שנראתה בעיניו כיום חג ארץ ומיוחד.

רבי בנימין פעל רבות לטובת "קרן השביעית". קרן זו העניקה
תמיכה פלפלית לחקלאים גבורי כח שומרי שביעית.

בהקשר לכה נספר כי באחד ממסעותיו בחו"ל למטרת גיוס
כספים עבור הקרן, נקבעה עבורו בלונדון פגישה עם יהודי
עשיר. שעת הפגישה נקבעה ליום פלוני בשעה 12 בצהריים.

היות והמרחק מאכסנייתו של הרב מקוממיות עד לביתו של
הגביר נאמד בכשעה וחצי נסיעה ברכבת, הזדרזו הרב וכן
לוייתו וקמו בשעת בקר מקדמת, ותחלה פנו להתפלל תפלת
שחרית. כהרגלו בקדש הארץ רבי בנימין בתפלתו במתינות
ובכונה, ורק בשעה 11 סים את התפלה.

"כבוד הרב עלינו למהר! אם לא נצא ממש עכשו, נאחר לפגישה".
אמר המלנה הדאג.

אך רבי בנימין הניף את ידו: "ותפלין דרבינו תם מה יהא עליהם?
הם קודמים. לאחר שאניחם - נצא לדרכך..."

ואכן, סמוך לשעה 1 בצהריים הגיעו לבית הגביר. והבית חשוף,
סגור ומסגור.

"אבוי לנו", ספק כפיו בצער מלנהו של רבי בנימין.

אך הרב מקוממיות לא אבד את שלתו והשיב בנעם: "אל דאגה,
דער מענטש גייט, און מה מצעדי גבר כוננו שטייט" - השם
יתברך הוא היחיד שקובע לאדם את זמנו ושעותיו."

עוד הם מדברים, וליד הבית עצר רכב הדור, וממנו ירד הגביר
העשיר.

"סלח ומחל לי כבוד הרב", פתח הגביר בקול מתנצל, "שכחתי
לגמרי מדבר הפגישה. בודאי ממתנים אתם ליד ביתי כבר שעה
ארפה."

רבי בנימין נסה להרגיעו באומרו כי זה עתה באו. אך הגביר
אחוז היה פלו עגמת נפש וצער: "זה לא כבוד התורה. טרחתם
והגעתם עד הנה ונתקלתם בדלת נעולה ובית חשוף. ימחל לי
הרב."

ולא נחה דעתו של אותו גביר עד שהודיע חגיגית לרבי בנימין כי
יכפיל וישלש את הסכום אותו תכנן לתרם עבור "קרן השביעית".

"נו, הרי אמרתי לכם", אמר רבי בנימין בחייה רחב למלנהו
כאשר יצאו מבית הגביר, "דער מענטש גייט, און מה מצעדי
גבר כוננו שטייט..."

לדעת נביא!

מדרשי הנ"ך

לילדו ישראל

10 כרכים | לילאי 7 ומעלה

מתחילת יהושע עד סוף מלכים ב'
עכשיו בחנויות הספרים

נאה דורש

פנינים על פרשת שבוע מספרי הרב יעקב פוזן

המסר השמימי שבהתפתחות הקורונה

"ואם בזאת לא תשמעו לי והלכתם עמי בקרי" (כו, כז)

כלומר, אנשים יאמרו שכל הצרות באות בדרך מקרה, ולא מאת ה'. באשר תולים את הצרות במקרה - זוהי קללה גדולה - וכלשון בעל ה"שפתי כהן": "לומר מקרי הזמן הוא לבוא שונאים ועושים מלחמות, ופעמים בא דבר, וכן פעמים בא רעב, לא נתחדש דבר זה עלינו לבד"

&הקדוש ברוך הוא מעורר אותנו

%בתקופה האחרונה השתנו לכלנו החיים. רבים אבדו את מקור פרנסתם, אין אפשרות לערוך חתונות, כמעט ולא יוצאים מהבית - והכל בגלל המגפה העולמית, שפרצה בסערה לתוך חיינו. הנקדה המרכזית שצריך לזכור בכל הספור הזה היא - המטרה של הדברים.

הקב"ה שולח לנו מכות כאלה למטרה מאד מסיימת. מהי המטרה? למה בעצם השלטלו לנו כל החיים?

רבותינו (יבמות סג ע"א) מלמדים אותנו: "אמר רבי אלעזר בר אבינא: אין פרענות באה לעולם אלא בשביל ישראל". פרש רש"י: "בשביל ישראל - ליראם, כדי שיחזרו בתשובה". כשיש צרות בעולם, המטרה בזה היא שישראל יחזרו בתשובה.

הגמרא מביאה לכך מקור: "שנאמר (צפניה ג, ו): 'הכרתי גוים נשמו פנותם החרבתי חוצותם מבלי עובר' וכתוב (שם, ז) 'אמתי אף תיראי אותי תקחי מוסר'".

כל מה שנעשה על פני תבל, מקצה העולם ועד קצהו - עקרו הוא עבור עם ישראל, לעורר ישנים ולהקיץ נרדמים. הקב"ה רוצה ללמד את עם ישראל מהי רעידת אדמה, מהי מגפה. לשם כך הביא לעולם את אותו נגיף מסתורי, שמוצאו בסין הרחוקה - הכל כדי לתת לנו מוסר, שנתעורר.

&כשאין ברירה - המכה מגיעה אלינו

%משגיח בשיבה לצעירים ספר, שמדי פעם הוא חש צורך לעשות שינוי מפינו, אף למרות הצורך להטיל אימתו, הוא אינו חפץ למצא "קרנן צבור", שאמנם יתקום בו "למען ישמעו ויראו", אף מנגד, מה יהיה על נפשו של הקרנן אחר העלות לעולת צבור?... אמנם דמו ישפך, אף לא ירצה...

כיון שפך, בחר בדרך מקורית - חדרו של המשגיח היה צמוד להיכל בית המדרש, וכשראה צורך להטיל חתתו היה נכנס לחדר לבדו ומדבר בקול רם אל הבחור שכאלו נכח בחדר, והיה מטיח בו צעקות קשות, נזיפות ואף איימים.

התלמידים בבית המדרש שמעו שחברם הלא נודע ננף, וכפסע מלהשלח מהישיבה, ואז היו מתמלאים מוראה של מלכות וחוזרים לתלם.

אף כמובן, אלו צעד זה לא היה משפיע - לא היתה ברירה למשגיח אלא להכניס לתוך בית המדרש, ושם, לעיני כל, להפרע מהסוררים. כי אם הקולות שספג הקיר, והמכות שהכה שלחן העץ שבחדרו לא הביאו את בני הישיבה לקח מוסר אין ברירה אלא להכות בבשר החי...!

זהו בדיוק המסר לתקופתנו: הקב"ה הכה את הסינים כדי שאנו נקח מוסר לעצמנו.

לא הועילו הנגיף התקרב אלינו, הגיע לאירופה - לספרד ולאיטליה.

לא עזר - החלו לצוץ כמה חולים בודדים ברחבי הארץ, לאחר מכן התקרב לערינו, עד שלפתע חדר הנגיף אל מחננו.

כיום, האם יש עוד צורך בהוכחות? בעת כתיבת שורות אלו (בשבוע שלאחר פסח תש"פ) כבר דנו על למעלה משלושה-עשר אלף חולי קורונה שהתגלו בישראל, מתוכם כמאה ושמונים נפטרים ועוד כמאה וחמשים במצב קשה. ועדיין, מצבנו קל בהרבה מהנעשה במדינות אחרות בעולם...

היו שאמרו, שזה מכיון שאנו הקדמנו את כל שאר האמות ונקטנו בצעדי המנע הנדרשים בעוד מועד. אולי, אף יתכן והסבה לכך היא לגמרי אחרת: עם ישראל אינו כשאר כל הגוים, וההנהגה בה בחר בורא עולם להנהיג את עולמו היא, שכאשר עם ישראל חוטאים, הוא שולח פגעים באמות העולם.

הרמ"ק, רבי משה קורדוברו זצ"ל, שהיו רבו של האר"י הקדוש, מביא בספרו "תמר דבורה" (בפרק הראשון), את י"ג המדות [דרכי ההנהגה] של בורא העולם. המדה התשיעית נקראת: "ותשליך במצלות ים כל חטאותם". שם הוא מסביר מדוע יש הנהגה להכות בגוים בעבורנו.

האם לא יתכן שזוהי הסבה האמתית שבשלב הראשון מגפת הקורונה לא פגעה בנו, וגם בהמשך מצבנו אינו מתקרב בחמתו למצב החלי בקרב שאר אמות העולם?

כאמור, הצרות והמחלות נועדו למטרה אחת: להעיר את האדם ולהחזירו לבוראו. אולם, מאחר שאנשים אינם מבינים את המטרה, והם סבורים שהצרות הגיעו אליהם במקרה - מגדיל הקב"ה את מנון הצרות ואת חמתו ר"ל, והו הופכות להיות גדולות יותר ויותר.

מי שגם בעת סבור שמדבר במקרה, יאלץ לסבל מצרות גדולות יותר, וכך הלאה - עד שיבינו שהקב"ה הוא זה שקורא לו.

כלומר, ככל שאדם נעלה יותר, ומזהה מהר יותר את קולו של ה' הקורא אליו, אין צורך לקרא לו בחזקה, שכן הוא מבין כבר בתחלת הדרך, כשצורתיו עדין קטנות, שהקב"ה מבקש לעורר אותו.

(מתוך קנטרס חזק לימי הקורונה - ב"ת יתנו לך")

שתיהו עמלים בתורה

אם בחקתי תלכו (כו, א)

באר רש"י: "יכול זה קיום המצוות? כשהוא אומר 'ואת מצוותי תשמרו', הרי קיום המצוות אמור, הא מה אני מקיים 'אם בחקתי תלכו', שתיהו עמלים בתורה".

לבחורי ישיבה קל יותר להיות עמלים בתורה, אבל עמל התורה מחייב בכל גיל ובכל מצב. גם בשעת "קביעות עתים לתורה" אפשר לעמל, ולעשות את התורה עקר ואת המלאכה ספל.

בחייב עתים לתורה חיב כל יהודי!

רבותי! אדם צריך לעשות 'שטייגן'. זו תכליתו של היהודי בעולם. 'שטייגן' פירושו עליה מתמדת, וכמאמר הכתוב: "ארח חיים למעלה למשכיל" (משלי טו, כד). תמיד להתקדם, לעבד לפני ה', לקיים תורתו וגם ללמד תורה - "שתהיו עמלים בתורה".

היצר הרע הקטן

שמעתי בשם רבי ירוחם ממיר זצ"ל שאמר כמה פעמים: "אינני מפחד מיצר הרע גדול, הפחד שלי הוא מיצר הרע קטן", הינו, מול יצר הרע גדול המסית לחטא - יותר קל להתמודד, אך יש לפחד מאד מיצר הרע האומר לאדם 'להסתפק במועט' ברוחניות... יצר הרע קטן. מאותו יצר הרע הוא פחד מאד.

אבי ז"ל היה הולך לשמע את שיחותיו של המשגיח מפוניבז' זצ"ל, והוא לקח אותי עמו, עוד בעודי ילד קטן ממש. חרוט בזכרוני לפני יותר מחמשים שנה כעלם צעיר, איך המשגיח קרא באזני התלמידים, הזהיר והתריע שוב ושוב [בתרגום מאדיש לעברית]: "ילדים יקרים! אם תחיו פשוט, תשארו פשוטים". אם מסתפקים בחיי רוחניות פשוטים, נשארים אדם קטן כל החיים.

עוד שמעתי מפיו של המשגיח זצ"ל שהיה אומר: הנה חז"ל אומרים: 'בדרך שאדם רוצה לילך מוליכים אותו'. להיכן שרוצה, לשם מובילים אותו!...

בושר לו התוספות

המבט, ראוי שיהיה - לשאיפות גבוהות, לחיי תורה. הגדולים הללו, שהיו צמאים לתורה, היה זה מכיון שחשו את המתקנות שבתורה. גם על דף גמרא אחד אפשר לחזור שוב ושוב, להבינו היטב, ולהרגיש מתיקות. חוזרים על מסכת משניות אחת - שוב ושוב, מבינים אותה וקונים אותה, ומתמלאים שבע ואשר.

שמעתי עבדה, שאם אתם יודעים אותה - אין לי מה להוסיף, אך אם אינכם יודעים - חובה לשמע אותה.

בבריסק היה מלמד חשוב מאד, שרבי חיים מבריסק זצ"ל שלח את ילדיו ללמד דוקא אצלו.

אותו מלמד לא הגביה את עיניו מהגמרא בשעת הלמוד. למד ולמד בטוב טעם ובגעשטמאק מיחד.

הגיעה תקופה שהבולשביקים סגרו את תלמודי התורה, ונאלצו ללמד במחבוא. יום אחד גלה שוטר את מקום המחבוא בו למדו הילדים עם אותו מלמד. נכנס למחסן, תפס ילד אחד ונסה למשכו החוצה כדי לעצרו בגין למוד תורה בצבור, למען ישמעו וייראו...

המלמד לא הבחין בתחלה במתרחש, אבל כיון שהיה בלגן - הגביה את עיניו וראה שוטר מושך ילד. קם ממקומו בחמה שפוכה, מהר לקראת השוטר, הכהו כמה מכות אגרוף וקרא לו: "חצוף, מנגלו!..."

היה להם ממש נס. השוטר כנראה חשב שזה שד ממש, כי ברוסיה הכאת שוטר היתה סכנת ענש מות מדי, והנה הוא מקבל מכות הגונות... השוטר פשוט אבד את בשחוונו העצמי, יצא וברח מהמקום, והילדים מהרו להתפזר.

למחרת שאל אותו רבי חיים: "תאמר לי, איך לא היה לך פחד? נכון, היה לך נס, אבל איך עשית זאת, כך להכות שוטר מכות נאמנות?"

השיב לו המלמד הצדיק: "נראה שהרב לא שמע מה היה. היינו באמצע התוספות, הסברתי את התוספות, ממש באמצע, ובדיוק אז אותו שייגץ נכנס פנימה. וכי הרב שמע כזו חצפה, להפריע באמצע למוד התוספות?!..."

כל מלה נוספת - מיתרת!

"אם בחקתי תלכו - שתהיו עמלים בתורה".

(רבי ראובן קרלנשטיין זצ"ל - יחי ראובן)

מקור השם 'רבנו תם'

ותם לריק כחכם (כו, ט)

כפי הידוע, אחד מגדולי בעלי התוספות מכנה בשם 'רבנו תם' - דבר המעלה תהיות רבות בקשר לשם הבלתי נפוץ ולמשמעותו. ההנחה המקבלת היא, שהיות והיו שנים מבעלי התוספות שראשי תבות שמותיהם הם ר", הלא הם האחים רבנו יצחק ורבנו יעקב נכדי רש"י, עלתה השאלה כיצד ידע הלומד אימתי הפונה לרבנו יצחק, ואימתי לרבנו יעקב. כדי לפתור את הבעיה, ראו כותבי הספרים צורך להסדיר ראשי תבות יחודיים לאחד משני הר"י. והיות ועל יעקב נאמר: "איש תם ישב אהלים" (בראשית כה, כו), קבעו שרבנו יעקב יכנה רבנו תם, ובא לציון גואל...

בדרך נוספת נתן לבאר פשר שמו על פי מה שנאמר בפרשתנו: "ותם לריק כחכם" (ויקרא כו, ט), ומצאנו ב"תורת כהנים": "ותם לריק כחכם, ויש אדם שמשאית את בתו ופסק לה ונתן ממון הרבה, לא הספיקו שבעת ימי המשפתה לצאת עד שמתה בתו, נמצא קובר את בתו ומאבד את ממונו".

כלומר, הפסוק "ותם לריק כחכם" מרמז על אדם שהשיא את בתו למזל טוב ונתן לה סכום עצום כנדוניה מכבדת. תקוותו היתה שתחיה חיי אשר ועשה, אך בחלף זמן קצר מנשואיה הלכה הבת לעולמה. וכך אבד האב הן את בתו והן את ממונו. נמצא שאדם זה עמל לריק, וכל כחו ירד לשמיון.

מצב שרגי זה, שפלה הולכת לבית עולמה בשנה הראשונה לנשואיה, והאב מאבד את כל היקר לו, היה ככל הנראה שכיח למדי בתקופת בעלי התוספות. ולפיכך נתכנסו רבנו תם ועוד מחכמי צרפת לטכס עצה ותקנו תקנה, שאדם שהשיא את בתו שהסתלקה לעולמה בשנה הראשונה לנשואיה, זכאי לקבל את הנדוניה בחזרה.

וכך כתב הרמ"א: "עוד תקנו רבנו תם וחכמי צרפת, שאף אם כבר נתן האב הנדוניה, אם מתה האשה או האיש תוך שנה ראשונה בלא זרע קיימא, חוזר הכל לאב או לורשי המת" (שלקו ערוך אבו העור נט). התוספות (כתבות מז ע"ב) הביאו תקנה זו, אך כתבו שבסוף ימיו חזר בו רבנו תם מתקנתו.

במשך הדורות נעשו שדרוגים שונים בתקנה זו. הרמ"א מביא את תקנת קהלות שו"מ, (שפירא, ורמקא ומנצא), שאם הבת מתה בשנה השניה לנשואיה, זכאי האב לקבל בחזרה חצי מהנדוניה. באחד הספרים מובא שבשנת תק"א תקנו בעיר סלוצק, שאם הבת מתה בתוך שלש שנים לנשואיה כל הנדוניה חוזרת לאב, ואם הבת מתה בתוך חמש שנים לנשואיה מחצית הנדוניה חוזרת לאב. רבנו תם עצמו מקשר את הענין לפרשתנו וכותב ב"ספר הישר" (תשפח): "אחרי כן נזכרתי מה ששנוי בתורת כהנים, ונתתי הודאה למקום שזכינו לצאת מהיות כראויים לתוכחות. ששנינו בפרשת התוכחה, 'ותם לריק כחכם', ויש אדם שמשאית את בתו ופסק לה ונתן ממון הרבה, לא הספיקו שבעת ימי המשפתה לצאת עד שמתה בתו, נמצא קובר את בתו ומאבד את ממונו".

רבנו תם מסים ואומר: "וכשם שיצאנו מאת, כך נצא מכל גזרות רעות ונתבשר טובות שמועות ושלום על ישראל".

רבי יעקב דוד זצ"ל מספר בספרו הגהות הגרי"ד על "תורת כהנים", שבחדש איר לשנת תרי"ד חלם חלום בו נאמר לו משמים כי רבי יעקב מבעלי התוספות כנה בשם 'רבנו תם', משום שעסק בפסוק "ותם לריק כחכם". והיות והתקנה שתקנו הצילה יהודים רבים ממצב נורא זה, לפיכך כנוהו בשם 'רבנו תם'.

(רבי אברהם צבי מרגלית שליט"א)

לַמַּעֲיָנוּ מִיָּם

יְדִיעוֹת נִפְלְאוֹת בְּפִרְשֵׁת הַשָּׁבוּעַ * פִּרְשֵׁת בְּהַר-בְּחֻקְתִּי

צִימוּד הַלוּחוֹת

בְּפִרְשֵׁת "בְּהַר" אָנוּ פּוֹגְשִׁים מִצְּוֹת רַבּוֹת שֶׁל חֹסֵד וְרַחֲמֵנוֹת. אוּלַם קִו אֶחָד עוֹבֵר בְּתוֹכָן: הַזְכָּרוֹן כִּי הַכֹּל שֶׁיֵּךְ לַהֲשֵׁם יִתְבָּרֵךְ, גּוֹפְנֵנוּ שֶׁיֵּךְ לוֹ, כָּל הָאֲדָמָה שֶׁיִּכַּת לוֹ, וְאִף הַכֶּסֶף שֶׁבְּרִשׁוֹתֵינוּ אֵינְנוּ שֶׁלְנוּ לְגַמְרִי (וְעַל כֵּן אֶסוּר לְהַלְוֹת אוֹתוֹ בְּרַבִּית).

הִנֵּה פִמָּה דְגַמְאוֹת בְּקִצְרָה: "וְלֹא תוֹנוּ אִישׁ אֶת עַמִּיתוֹ וְיִרְאֵת מֵאֶ-לֵהֶיךָ... וְהָאָרֶץ לֹא תִמְכַר לְצַמְתָּת כִּי לִי הָאָרֶץ כִּי גֵרִים וְתוֹשָׁבִים אַתֶּם עַמְדִי... אֵל תִּקַּח מֵאִתּוֹ נֶשֶׁף וְתִרְבִּית וְיִרְאֵת מֵאֶ-לֵהֶיךָ וְחִי אַחִיד עִמָּךְ... אֲנִי ה' אֶ-לֵהִיכֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם... כִּי עַבְדֵי הֵם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לֹא יִמְכְּרוּ מִמִּפְרֵת עַבְד... לֹא תִרְדֶּה בּוֹ בְּפִרְךָ וְיִרְאֵת מֵאֶ-לֵהֶיךָ... כִּי לִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל עַבְדִים עַבְדֵי הֵם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אוֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲנִי ה' אֶ-לֵהִיכֶם."

הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֵינּוּ מְצַנֶּה עֲלֵינוּ בְּסִתָּם, "הֵיוּ אֲנָשִׁים טוֹבִים", "הֵיוּ רַחֲמָנִים", "חֹסֵסוּ עַל הָאֶמְלָל", אֲלֵא מוֹסִיף לָנוּ אֶת הַשׁוֹרֵשׁ וְהַטַּעַם הַמְלִיָּה אֶת הַמְצָנָה - אֲנִי ה' אֲשֶׁר כָּלְכֶם שִׂיכִים לִי! - - -

מְדוּעַ הַלוּחוֹת הֵיוּ נִפְרָדִים אֶךְ צְמוּדִים?

לוּחוֹת הַבְּרִית, כְּיָדוּעַ, הֵיוּ שְׁנֵי לוּחוֹת נִפְרָדִים, אֲבָל הֵיוּ תְּמִיד יַחְדָּיו, צְמוּדִים זֶה לְזֶה, וְכַלְשׁוֹן רַש"י: שְׁנֵי לוּחוֹת מְצוּמְדוֹת. עַל הַכְּתוּב בְּבְרָאשִׁית (כד, כב) שֶׁם מְסַפֵּר כִּי אֲלֵעֲזָר נָתַן לְרַבְקָה "וּשְׁנֵי צְמוּדִים עַל יְדֵיהָ עֲשָׂרָה זָהָב מְשֻׁקְלָם", מְבָאָר רַש"י שֶׁם: "וּשְׁנֵי צְמוּדִים - רָמְזוּ לְשְׁנֵי לוּחוֹת מְצוּמְדוֹת: עֲשָׂרָה זָהָב מְשֻׁקְלָם - רָמְזוּ לְעֲשָׂרַת הַדְּבָרוֹת שֶׁבָּהֶן". מְדוּעַ נִתְּנוּ הַדְּבָרוֹת עַל שְׁנֵי לוּחוֹת וְלֹא עַל לוֹחַ אֶחָד? וּמְדוּעַ הֵיוּ שְׁנֵיהֶם צְמוּדִים זֶה לְזֶה? מֵהוּ הַרְעִיּוֹן הַמְתַּבְּטָא בְּכַךְ?

הֵאֵם אַתָּה לֹא חוֹשֵׁב
שֶׁאֲנַחְנוּ עוֹזְרִים עַל גְּזוּל?

אֲנַחְנוּ רַק לוֹקָחִים בְּלִי שֵׁהֵם יִרְצִישׁוּ,
כְּדִי לַחֲלֹק לְנִצְרָכִים וְגַם קִצַּת לְעַצְמוֹנוּ,
הֵם לֹא יוֹכְלוּ לֵאכּוֹל אֶת הַכֹּל הֵם רַק
לוֹמְדִים יוֹמוֹם וְלֵילָה!

שְׁנֵי דְבָרִים:
א. שְׁלֹא עֲמִיסוּ עָלַי יוֹתֵר מִדִּי
ב. שִׁיתֵנוּ לִי גַם מוֹשֶׁהוּ. לֵאכּוֹל

313 קיבא

ידוע הבאור מרבתינו, כגון הרמב"ן, כי הלוח הימני כולל מצוות שבין אדם למקום ואלו הלוח השמאלי כולל מצוות שבין אדם לחברו. לאור הדברים מוכן כי הצמדת הלוחות זה לזה מלמדת אותנו כי יש להצמיד את שני הסוגים של המצוות ולדעת כי שניהם שקולים זה לזה, ואין להפרידם! אין הקדוש ברוך הוא חפץ באדם המקיים מצוות שבין אדם למקום בלבד, וכך גם אין הוא חפץ באדם המקיים מצוות שבין אדם לחברו בלבד. ובמאמר הפוסגר: יש לשים לב כי הדברה האחרונה שבלוח הראשון, "כבוד את אביך ואת אמך", נחשבת אם כן למצוה שבין אדם למקום. ואכן באר הרמב"ן (שמות כ, יג), שהחייב לכבד את האב נובע מהיותו שותף עם הבורא ביצירת בנו. וזה לשונו שם: "והנה עשרת הדברות חמשה בכבוד הבורא וחמשה לטובת האדם, כי כבוד את אביך כבוד האל, כי לכבוד הבורא צוה לכבוד האב המשפתף ביצירה, ונשארו חמשה לאדם בצרכו וטובתו".

אין קרבת ה' ללא חסד!

בדרך כלל נהוג לדבר על גנותו של מי שמקיים רק את המצוות שבין אדם למקום ומבטל מצוות שבין אדם לחברו. נדמה שהכל כבר למדו והפנימו כי מי שנהג כן הוא נבל ורשע העובר על רצון השם. על כן מוכיחים נביאי ישראל בתריפות גדולה, את אלו ששומרים על "קשר טוב" כביכול עם השם ותברך, ומקריבים לו קרבנות משבחים לרצותו כביכול, בעודם מענים יתום ואלמנה, עושקים שכר שכיר וחומסים את העני והגר.

על כן מוכיח הנביא ישעיהו, כבר בפרקו הראשון (א, טו): "ויכפרשכם פפיכם אעלים עיני מפניכם גם כי תרבו תפלה אינני שמע ודיכם דמים מלאו".

גדולי ישראל בדורות האחרונים נהגו להתריע רבות מפני הנהגה של חומרות בענינים של בין אדם למקום על חשבון מצוות שבין אדם לחברו. רבי ישראל מסלנט התריע על ההדור בנטילת ידים בשפע על חשבון המשרתת הנושאת את פד המים הפכוד. רבי לוי יצחק מברדיטשוב התריע על דקדוקי ההדורים במצות יד על חשבון סבלן של האלמנות המועסקות בתנאים קשים בהקנת המצות. הוא למד כי הדור במצות הוא לא רק במים שלנו ובהחלפת הנירות כל ח"י רגעים, אלא גם בתשלומים לעובדים כראוי.

ואכן גדולי ישראל נהגו להדר בקיום מצוות שבין אדם לחברו ולעשותם מתוך שיא ההדורים.

ולא נמנע מלציין את מה ששמענו בשם הרב שלמה וולפה זצ"ל, מגדולי המשגיחים בדור האחרון, כי מי שאין לו מדות שבין אדם לחברו, למעשה הוא פגום מאד גם במצוות שבין אדם למקום, שהרי אין הוא אוהב את השם ותברך אלא את עצמו! רוח דברים אלו משתקף בספרו המיוחד "עלי שור".

אין חסד ללא קרבת ה'!

אולם במקרה זה מביקשים אנו לעמוד ולהדגיש גם את הצד השני של הדברים: הצורך להבין ולהפנים כי גם קיום מצוות שבין אדם לחברו בצורה "הומאנית" בלבד, ללא זיקה אל הבורא ותברך ורצונו - אין לו ערך ואין לו קיום! - - -

פרשת השבוע מלמדת אותנו כי אי אפשר להיות בעל חסד ובעל מדות טובות כראוי מבלי לזכור את השם ותברך שהוא אשר ברא אותנו וכלנו שכימים לו, והוא המצוה אותו להתחשב איש ברעהו.

חסד הומאני שבא ממקום של רחמנות טבעית, ואין הוא משתת על נוכחות הבורא ועל מצוותיו - עלול להתהפך על

פי נטית לבו של "האדם ההומאני" ועל פי רוח המוסר האנושית המתחלפת מצת לעת: היום הוא מרחם על אדם, מחר הוא מרחם על כלב, ומחרתים הוא יפגע וינהג בני אדם כדי להגן על צפור נדירה. היום הוא מאמין בסוציאליזם, מחר בקומוניזם, ומחרתים בנאציזם.

כמוכן שאף אם היה שייך ליצור אדם רחמן משלם, ללא סכנה שהרחמנות תעלם או תתהפך לפי נטית לבו ולפי הלך הרוח בצבור - גם אז לא היה לכה ערך שלם, שכן עקר האדם הוא "את האלקים ירא ואת מצוותיו שמור" (קהלת יב, יג), וכאשר נוהג האדם לפי תחושות לבו אזי אין הוא עובר אלקים אלא את עצמו.

כמוכן שהקדוש ברוך הוא רוצה שנהפך את טבענו לרחמנים, ושבין בשכלנו שטוב לב ורחמנות טובים יותר במהותם מרע ואכזריות. אף רק האמונה בבורא עולם וקבלת מצוות היא הנותנת לבני האדם את הערך האמתי והעליון לכל המוסר האנושי.

דגמה לכה: כידוע, הגויים חייבים בשבע מצוות בני נח. רבן הגדול של מצוות אלו הן מצוות שכליות המוכנות לכל אדם בן תרבות, ובכל זאת, חובה עליהם לקיימן לא מצד השכל אלא מצד שגורו רצון השם ותברך! גוי המקיים את המצוות הללו ללא זיקה לבורא עולם - לא יזכה לעולם הבא!

וכך כותב הרמב"ם (יד החזקה הלכות מלכים ח, יא):

"כל המקבל שבע מצוות ונזהר לעשותן הרי זה מחסידי אומות העולם ויש לו חלק לעולם הבא, והוא שיקבל אותן ויעשה אותן מפני שצוה בהן הקב"ה בתורה והודיענו על ידי משה רבינו שבני נח מקודם נצטוו בהן. אבל אם עשאן מפני הכרע הדעת, אין זה גר תושב, ואינו מחסידי אומות העולם ולא מחכמיהם".

זבחי אדם עגלים ישקון

מספר כי שנים רבות לפני השואה הנוראה, בקר הגאון רבי משה מרדכי אפשטיין זצ"ל בבבלין, וראה שבאחד הפרדסים ישב גרמני שלטף ונשק את כלבו. צמד רבי משה מרדכי ואמר לתלמידיו: "זבחי אדם עגלים ישקון! (הושע יג, ב) אנשים שמנשקים כלב לא רחמנים הם אלא אנשים רעים ואכזריים שעלולים לרצח בני אדם!"

עומק הדברים הוא, שכאשר חוש הידידות של האדם מתענות ומסתלף עד כדי שהוא מפנה אותו לכלב, אזי הוא יאבד את הרחמנות הבסיסית כלפי בני אדם.

ואכן, שנים לאחר מכן הכיר עד כמה צדק הגאון הנ"ל. טיבם האמתי של אותם גרמנים מתורבתים ומנומסים ומלאי דרך ארץ, התגלה לעין כל, כאשר השמידו מיליוני יהודים באכזריות נוראה וללא כל רחמנות.

בדומה לכה רואים אנו בפתוח, בדברי אברהם אבינו עליו השלום: "ויאמר אברהם פי אמרתי רק אין יראת אלהים במקום הזה והרגוני על דבר אשתי" (בראשית כ, יא).

ורקדקו המגידים: נימוסים - יש, סובלנות - יש, התחשבות והקלה ושאור מלים ידידותיות - יש למכביר. אבל רק דבר אחד חסר. רק אין יראת אלקים - והרגוני!

המסקנה והמסר: אל תסתפק בהיותך "אדם טוב", "בעל מדות", "בעל חסד", וכיוצא. אם אינך קשור בכל לכה בבורא ותברך, ואינך מקפיד כראוי במצוות שבין אדם למקום, עתיד אתה לאבד גם את המדות הטובות חלילה. לא תצליח לשמור עליהן אם לא תשמור על קשר אמין עם הבורא ותברך.

רק צימוד הלוחות - הקפדה על מצוות שבין אדם למקום עם מצוות שבין אדם לחברו כאחד - הוא הדרך השלמה והרצויה לפני השם ותברך.

בְּהַר בְּחֻקֵּי

בעלון נעסוק בתוכן שיעור 579 שנערך ביום ב' ברמת השרון ברחוב הקוצר 2, בשעה 19:00, במדרשת "ברינה יקצור", בנשיאות מ"ר הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל.

עלון מס' 466 שנה י' העלון מוקדש לע"נ מרת דינה בת שרה ז"ל - ט"ז איר - י"ח איר תש"פ

בְּהַר - תוכן ענייני הפרשה

999 פ' 91099

- א. מצות שביתת הקרקע ממלאכות השדה בשנת השמיטה.
- ב. מצות ספירת השנים עד היובל, ומצוות היובל: שופר, (כמו בתפילת ראש השנה) שחרור עבדים, ושביתת הקרקע.
- ג. מצוה לקנות סחורה אצל יהודי דוקא ולא אצל גוי, ואיסור אונאת ממון.
- ד. השבת השדות לבעליהן ביובל, וברכת ה'.
- ה. דיני מכירת וגאולת שדה אחוזה, בתים, וערי הלויים.
- ו. מצוה להחזיק ביד ישראל - מך, ואיסור ריבית, הלכות עבד עברי ועבד כנעני, וגאולתו של עבד עברי הנמכר לגוי (וברש"י - איסור חילול ה').
- ז. דיני עבד עברי ועבד כנעני, ואיסור להעביד יהודי שלא ברצונו, וגאולתו של עבד עברי הנמכר לגוי.
- ח. איסור השתחוויה לה' על [רצפת] אבנים.
- ט. מצוות שמירת שבת ומורא מקדש.

בְּחֻקֵּי - תוכן ענייני הפרשה

- א. אם בחקתי תלכו - והשכר על כך (כו, גיג).
- ב. אם בחקתי תמאסו - שבע דרגות בחטאים, ועל כך רח"ל - שבע דרגות עונש, ובכל דרגה שבעה עונשים (כו, יד-מו).
- ג. הלכות המקדיש עצמו ואומר: עלי לתת ערכי למקדש.
- ד. דיני המקדיש והממיר בהמת קדשים בבהמה אחרת.
- ה. דיני פדיון הקדש: בית, שדה שירש, ושקנה (כו, ט-ל).
- ו. הלכות בכור שור ושה, והקדש בהמה טמאה למקדש.
- ז. הלכות פדיון מעשר שני מהתבואה, ומעשר בקר וצאן.

"גְּאֻלָּה תְּהִיָּה לוֹ אַחֲרַי מֵאֲחֵיו יִגְאָלְנוּ" (כה, מח)

גאון וקדוש היה רבי איצ'לה ציוני, רבה של העיירה רז'יצה ברוסיה, "הריזיצר רב". סיפר נכדו, רבי יצחק זילבר זצ"ל: באחד הימים הגיעה לביקור בביתנו אמה של השכנה שלנו, גב' גורביץ, תוך כדי שיחה יצא לי לציין כי מוצאו של אבי מרז'יצה. "מרז'יצה? מקום מושבו של רבי איצ'לה"? שאלה כשהיא נרגשת במיוחד "הרי הוא הציל את אמי!" אמרה. באותן שנים לא היו ברזים בבתיים, והנשים היו צועדות עמוסות כבסים אל הנהר. היה זה בבוקרו של יום אביבי. אמי, בדרכה אל הנהר, עברה ליד בית הכנסת. למרבה הפתעתה, השמש יצא החוצה וקרא לעברה: "רבי איצ'לה מבקש שתמתני!" היא התפלאה, אך חיכתה כרבע שעה. לבסוף יצא השמש, נפנף אליה בידו ואמר: "את יכולה ללכת". תמיהתה גברה, עתה לא הבינה כלל לשם מה עיכבוה... כאשר הגיעה אל הנהר, לא האמינה למראה עיניה: הסכר שבו עמדו הנשים לשטוף את הכביסה - נעלם! הנהר בזרמתו בעוצמה שטף ומוטט את הסכר, בזמן בו המתינה ע"פ הוראת רבי איצ'לה. רעדה אחזה אותה, רק לחשוב מה יכול היה לקרות, חלילה, אילו היתה עומדת שם בעת השיטפון!

בשבת זו קוראים שתי פרשיות בהר ובחקתי. פותחת פרשת **בְּחֻקֵּי**: "אם בְּחֻקֵּי תִלְכוּ וְאֵת מִצְוֹתֵי תִשְׁמְרוּ וְעֲשִׂיתֶם אֹתָם: וְנִתְּתִי גִשְׁמֵיכֶם בְּעֵתָם". היינו, השכר הראשון, הגדול ביותר המובטח על שמירת המצוות, הוא **הגשם**. וכפי שאומר הרמב"ן כי **ירידת הגשמים היא הגדולה שבברכות**. עצירת הגשמים היא אפוא גְזֵרָה קִשָּׁה בִּיטוּר, ולכן מצאנו תפילות מיוחדות בצירוף תעניות (תעניות גשמים) כדי להעביר את רוע הגזרה, וחלק ניכר ממסכת תענית מוקדש לכך. גם אל צדיקי הדור פנה הציבור במצב של עצירת גשמים כדי שיבקשו רחמי שמים ויעבירו את רוע הגזרה, בבחינת צדיק גוזר והקב"ה מקיים. מפורסם ביותר הסיפור על חוני המעגל שהוריד גשמים, מובא בגמרא (תענית כג.): "תנו רבנן: מה שלחו בני לשכת הגזית לחוני המעגל, וְתִגְזַר אוֹמֵר וְיִקָּם לָךְ וְעַל דְּרָכֶיךָ נִגְה אוֹר' (איוב כב, כח).

וְתִגְזַר אוֹמֵר' - אתה גזרת מלמטה, והקדוש ברוך הוא מקיים מאמרו מלמעלה". במסכת תענית מובאים עוד סיפורים על חכמים, שבשעת עצירת גשמים עמדו בתפילה והורידו גשמים, וכך לאורך כל הדורות עמדו גדולי ישראל בתפילה להורדת גשמים וּב"ה נושעו בתפילתם, וכתב על כך רבי אברהם סבע זצ"ל, ממגורשי ספרד בספרו **צְרוּר הַמּוֹר'** בתחילת פרשת בחקתי: ואמר 'גִּשְׁמֵיכֶם בְּעֵתָם', ולא אמר ונתתי לכם גשמים, להורות שהגשמים הם שלנו, כאומרו **לְנוּ הַמִּים'** (בראשית כו, כ). וזה היה תפארת עוזנו כשקבלו אותנו האומות, לפי שהיינו יודעים להביא המים בעתם. ובה אומרים 'דק עם חכם ונבון הגוי הגדול הזה' (דברים ד, ו), שרואים שליח ציבור מעוטף בטליתו ובהזכירו "ג מדות מוריד הגשמים (בספר 'מנחה בלולה', וירונה ש"ד, כתב: "שהגשמים הם ביד ישראל, שכן עוד היום בא"י כששליח ציבור מתעטף בטליתו ואומר "ג מדות בכונה שלמה, מוריד גשמים"). ולכן אמר 'גִּשְׁמֵיכֶם' שהם שלכם... והטעם שהם שלנו שאנו קבלנו התורה שנקראת **מִים כדכתיב**: "הוֹי כָּל צִמָּא לָכוּ לַמַּיִם" (ישעיהו נה). כלומר רבי אברהם סבע מודיענו שהגשמים הם של ישראל, היינו ישראל שולטים על הגשם. שליטה זו מביאה לקידוש שם שמים לעיני אומות העולם, ולכן דייקה התורה וכתבה "גִּשְׁמֵיכֶם". והנה על פסוק התוכחה (שם יט): "וְשִׁבְרֹתִי אֶת גְּאוֹן עֲזָרְךָ וְנִתְּתִי אֶת שְׁמֵיכֶם כַּפְרֹזֶל", כותב ר' אברהם סבע: כי כבר כתבת כי גאונו ותפארתו ועוזנו ביד שובנו, היות לנו כח להוריד הגשמים בעתם בכל תפלתנו. ודבר מפורסם הוא, כי על זה התנאי קבלו אותנו בארץ העמים כשגלינו מארצנו. וכבר קרה כזה כי בזמן עצירה, השליכו את היהודים כולם מחוץ לעיר וסגרו השערים בעדם עד שיביאו המים. ודרש הרב חסדאי קרשקש זצ"ל, וכה אמר בתחילת דבריו, לנו המים. והש"ת פקד את עמו ונתן להם מים. ואח"כ בעונותינו היינו צועקים וצווחים בערבוביא, ולית מאן דישגח בן (ואין מי שישגיח בנו) לפי שנתקיים בנו ובהם בעונותינו ושבירתנו את גאון עוזכם, כי זהו עוזנו ותפארתנו **להוריד גשמים בעתם בתפלתנו**.

רבי יוסף יעבץ זצ"ל (מחכמי גירוש ספרד) כתב (אור החיים, פ"ב, לולבין תר"ע, דף מח-): והרב בן חסדאי זצ"ל אשר גבה בשכלו על כל הפילוסופים אשר בזמנו, אפילו חכמי אדום וישמעאל, וכל שכן חכמי ישראל, וגדול לאלוקיו כי קרא אל ה' וענהו במקהלות רבבות עמים רבים ונתקדש ה' על ידו, ע"כ. אמנם 'מפתח הגשמים' הוא ביד הקב"ה (תענית ב,). יחד עם זאת רואים את גודל קידוש ה' שנעשה לאורך הדורות בכוח תפילתם של גדולי ישראל להורדת גשמים.

תש"פ 91099

”והחזקת בו” (כא, א) – בכל זמן ובכל עת...

היה זה ביום שישי י"ח בטבת תשנ"ח. רבי מרדכי לוי זצ"ל - בנו בכורו של הרבי מטאהש זיע"א, נערך כמידי יום לתפילת שחרית בשעת בוקר מוקדמת. הוא התעטף בטלית והתעטר בתפילין, ועם התחלת התפילה - חווה התקף לב קשה, וקרט על מקומו ללא דופק ונשימה, לתדהמת סובביו... כוחות ההצלה חשו למקום, אך לא נותר להם מה לעשות. ולדאבון לב רבי מרדכי השיב את נשמתו לבוראה במיתת נשיקה.

בתוך רגע קט נפטר, ואיננו כי לקח אותו אלוקים. עסקני הקהילה וגבאי הרבי החלו בהכנות קדחתניות להלוויה, מנסים לארגן בזמן הקצר שנותר עד כניסת השבת - הלוויה מכובדת כראוי לכבודו של הנפטר הדגול.

הבשורה על הפטירה הפתאומית וההלוויה הצפויה, הכתה את כל שדרות הציבור בקנדה, בארה"ב וגם בארץ, כרעם ביום בהיר. הרב היה בסך הכל בשנות החמישים לחייו, בשיא פריחתו, והכל צפו לו גדולות ונצורות, ולפתע, אסון כה קשה וכואב! בשעה היעודה להלוויה, התקבצו בחצר בית המדרש הגדול בקרית טאהש שבקנדה המוני יהודים, שבאו לחלוק כבוד אחרון לנפטר החשוב. בעיניים דומעות הביטו במיטת המנוח, כשמכל עבר נשמעים קולות בכי ונהי על סילוקו של צדיק. הכל המתינו לאביו הגדול - הרבי מטאהש זי"ע, שיבוא להשתתף בהלוויית בנו בכורו.

השעה היעודה לצאת ההלוויה חלפה עברה, אך דמותו של הרבי אינה נראית בפתח הדלת. המשתתפים הוסיפו להמתין בסבלנות, מהם שמדברים בגדלותו של המנוח ומהם שמבכים בדמעות שלישי את לכתו.

חצי שעה נוספת חולפת, והרבי אינו מגיע... היו שאמרו כי הרבי מצדיק עליו את הדין באהבה, אחרים אמרו כי העיכוב נובע מטעמים טכניים. הכל הסכימו כי ישנה סיבה לעיכוב הממושך. בשלב מסויים, נכנסו בני המשפחה לחדרו של הרבי, מבקשים לברר את הסיבה לעיכוב.

להפתעתם, מצאו את הרבי משוחח בטלפון, ומבין שברי המשפטים הבינו כי מדובר באשה קשת יום ששלום ביתה התערער, המספרת באוזני הרבי את סאת יגונה... האשה כלל לא ידעה כי הרבי עמו היא מדברת, נמצא באחד הרגעים הקשים בחייו - בין פטירת בנו להלווייתו.

הרבי האזין לה בקשב, לא זירז אותה ולא מיהר את דבריה. האשה סיפרה פרק אחר פרק איך החלו נישואיה באושר, איך נולד הילד הראשון, כיצד מערכת היחסים הלכה והתערערה, ועד שהגיעה למסקנה כי חיי המשפחה שלה עלו על שרטון. והרבי? הרבי מקשיב, שומע, תומך, מייעץ, מאזין ונאנח.

הוא לא אומר אף מילה על ההלוויה הממתינה בחוץ, לא חושף את תחושותיו לנוכח האסון הנורא שארע במעונו רק הבוקר. בכל כוחו הוא מרוכז בתמיכה בה, בדברי עידוד וחיזוק, בייעוץ נבון ובהשתתפות כנה... ממשיך להאזין לה בסבלנות אין קץ, מוסיף להעתיר עליה טללי נוחם וברכות חמות, מעודד אותה ומייעץ לה כדת מה לעשות, למענה ולמען משפחתה, כאילו שעת קבלת קהל שגרתית היא זו...

רק כשהאשה רגועה ומפוייסת, וכשהרבי חש כי התחזקה וקיבלה כוחות חדשים - בירך אותה הרבי, והניח לאבל ולכאב האישי האצור בתוכו מזה שעה ארוכה, לפרוץ החוצה בהלוויה נסערת ורוויית דמעות...

לכולנו יש ימים עמוסים, ימים רוויי עשייה, ימים שאין בהם רגע דל. הבה נראה לנגד עינינו דמותו של הרבי מטאהש זי"ע, שברגע הקשה בחייו העמיד את מלוא תשומת לבו וזמנו לטובת אשה הנתונה בצער, דקות לפני מעמד ההלוויה לבנו מחמדו, לבו כאב ודאב בסאת צרותיה של אשה מישראל. זה כל מה שנדרש מאיתנו, וזו התרומה הגדולה ביותר למען זולתנו. הבה נקשיב, נתחבר, נשתתף עם הזולת, נקדיש את תשומת הלב הדרושה כדי להיות כתובת לפרוק את מועקות הלב, הבה נתמסר לחזק לב נשבר, כי ברגעים הקשים ביותר - זו המתנה שלנו: "והחזקת בו"!

[פניני פרשת השבוע]

”ולא תונו איש את עמיתו” (כה, יז)

תנו רבנן: "ולא תונו איש את עמיתו" (ויקרא כה, יז) - באונאת דברים הפתוב מדבר אתה אומר באונאת דברים או אינו אלא באונאת ממון כשהוא אומר (שם): "וכי תמכרו ממכר לעמיתך או קנה מיד עמיתך אל תונו" - הרי אונאת ממון אמור הא מה אני מקיים "לא תונו איש את עמיתו" - באונאת דברים. הא כיצד אם היה בעל תשובה לא יאמר לו זכור מעשיך הראשונים.

אם היה בן גרים לא יאמר לו זכור מעשה אבותיך. אם היה גר ובא ללמוד תורה לא יאמר לו פה שאכל גבלות וטרפות שקצים ורמשים בא ללמוד תורה שנאמרה מפי הגבורה.

אם היו יסורין באין עליו. אם היו חלאים באין עליו. או שהיה מקבץ את בניו. אל יאמר לו כדרך שאמרו לו חבריו לאיוב (איוב ד, ו-ז): "הלא יראתך כסלתך תקותך ותם דרכיך; זכר נא מי הוא נקי אבד ואיפה ישרים נכחדו".

אם היו חמרים מבקשים תבואה ממנו לא יאמר להם לכו אצל פלוני שהוא מוכר תבואה ויודע בו שלא מכר מעולם. רבי יהודה אומר אף לא יתלה עיניו על המקח בשעה שאין לו דמים שהרי הדבר מסור ללב וכל דבר המסור ללב נאמר בו (שם) "ויראת מאלקיך".

אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחאי גדול אונאת דברים מאונאת ממון שזה נאמר בו "ויראת מאלקיך" וזה לא נאמר בו ויראת מאלקיך. ורבי אלעזר אומר זה בגופו וזה במקומו. רבי שמואל בר נחמני אומר זה נתן להשבון וזה לא נתן להשבון. [ע"פ מסכת בבא מציעא נח:]

”ולא תונו איש את עמיתו” (כה, יז)

באונאת דברים הכתוב מדבר. שאילו באונאת ממון, כבר נאמר "וכי תמכרו... אל תונו". אומרת המשנה (ב"מ נ"ח): כשם שיש אונאה במקח וממכר, כך יש אונאה בדברים. והרמב"ם (סה"מ ל"ח ר"א) כתב: לא יאמר אדם לחברו דברים שיכעיסוהו ויבהילוהו ולא יוכל לעמוד מפני שיתבייש מהם. וכן אל יאמר: בכמה חפץ זה, והוא אינו רוצה לקנות. נשאלה שאלה בדבר חכמה, אל יאמר למי שאינו יודע אותה חכמה: מה תשיב בדבר, או מה דעתך בדבר זה.

וכן לא יכנה שם לחברו, אף שהוא רגיל בכינוי זה, אם כוונתו לביישו - אסור.

”ולא תונו איש את עמיתו” (כה, יז)

המצער את חברו עובר על "ולא תונו", והגמרא (חגיגה ה') מספרת על ר' יוחנן כשהיה מגיע לפסוק הזה היה בוכה, ואמר: "כי את כל מעשה האלוקים יביא במשפט על כל נעלם". מאי על כל נעלם, אמר רב: זה ההורג כינה בפני חברו ונמאס בה, ושמואל אומר, זה הרק בפני חברו ונמאס. ועל כן יזהר אדם שלא יעשה דבר שחברו ייגעל מזה.

"ולא תונו" - ה"חינוך" כתב (מצוה של"ח): ש"לא תונו" נאמר גם על ילד קטן. ובקטן יזהר ביותר, כי אינו יכול למחול. וצ"ע מהשו"ע (ח"מ ס' רכ"ח ס"א ברמ"א) שאין מצווים על אונאת דברים רק ליראי ה', שכתוב "לא תונו איש את עמיתו", וכתוב בגמרא (בבא מציעא נ"ט): "עם שאתך בתורה ובמצוות", וקטן לא הוי בר תורה ומצוות.

עוד יש לעיין מהגמרא (סוכה מ"ו): לא יאמר אדם לקטן שיתן לו משהו - ולא יביא לו. כי ילמד לשקר. ולפי דברי החינוך מהדין אסור, דהוי אונאת דברים.

"וְאִם בַּחֲקָתִי תִמְאָסוּ...": "וְהִלַּכְתִּי עִמָּכֶם בַּחֲמַת קָרִי וְיִסַּרְתִּי אֶתְכֶם...": "וְהִשְׁמוּתִי אֶת מְקֻדְשֵׁיכֶם..." (כו, טו; כח; לא)

"וְהִשְׁמַתִּי אֶת מְקֻדְשֵׁיכֶם" - לרבות את פְּתֵי פְּנִיּוֹת וּבְתֵי מִדְרָשׁוֹת (מדרש ילקוט שמעוני רמז תרעה).

עם כיבוש העיר פיטרקוב במלחמת העולם השנייה בידי הצבא הגרמני, ציוו הגרמנים על ראשי הקהילה לפנות את כל הריהוט מבית הכנסת הגדול בעיר. הם עמדו לשכן בו אלפי חיילים פולנים שבויים.

בחשכת ליל, בהכוונת רב העיר, הגאון רבי משה חיים לאו, חדרו לבית הכנסת, במסירות נפש מספר בחורים. הוציאו את ספרי התורה והעבירום לבית הקברות. לאחר זמן טמנו את ספרי התורה באוהלי הצדיקים הנודעים הקבורים שם. בלילה שלפני יום הכיפורים, גנבו פולנים קרשים שהיו מונחים בערמות ליד בית הכנסת הגדול. הקורות הללו נועדו להקמת בתי כסא לחיילים הפולנים שהיו כלואים בבית הכנסת.

מפקד הס.ס. פוצלו (כך היה שמו) הבהיל ללשכתו את הרב לאו, באומרו כי היהודים הם אלה שלקחו את הקרשים, ברצונם למנוע את חילול המקום הקדוש להם על ידי בניית בתי כסא. הודיע לו המפקד - למען ישמעו ויראו - 'עצרנו עשרה מנכבדי היהודים, כדי להעלותם למחרת, ערב יום כיפור על הגרדום!' אחרי התמקחות ממושכת הצליח הרב להמיר את גזירת התליה, בהתחייבו לספק לגרמנים סכום ענק של רבע מליון זהובים.

בשעות הצהריים של ערב יום כיפור אירגן הרב לאו מגבית "כופר נפש" בכל המניינים שהתאספו בבתי הפרטיים. כל ראש משפחה חויב לשלם עשרה זהובים, ועל כל נפש במשפחה עוד זהוב אחד. דא עקא שחסרו מאה ושמונים אלף זהובים!!!

כדי להשלים סכום זה, הרב לאו לקח מביתו את קופסת התכשיטים, שעברה מדור לדור במשפחה. הוא הוריק אותה על שולחנו של המפקד. עיני הנאצים הסתנוורו לנגד ברק היהלומים והזהב, והם לא ספרו את שאר הכסף שדרשו כפדיון... ועשרת היהודים שוחררו לביתם.

[ע"פ "הדרך לקידוש השם"]

זכור

המשלוח האחרון של יהודי פיטרקוב לטרבלינקה יצא ביום רביעי י' במרחשון תש"ג.

רבם, רבי משה חיים הי"ד לאו הלך בדרכו האחרונה כפי שחלם כל ימיו. בנסיעה הלהיב את נוסעי הקרון בדרשתו על קידוש ה' וכולם פרצו בשירת "כי בשמחה תצאו".

הרב דרש את מאמרו של רבי עקיבא בגמרא (מסכת נידה סא:): "כל ימי הייתי מצטער מתי יבוא לידי ואקיימנו, ועכשיו שבא לידי לא אקיימנו!" תבע מהם ללכת אל סופם כיהודים ההולכים לקדש את ה', כי כל יהודי הנהרג באשר הוא יהודי קדוש הינו!

הוסיף ואמר: "מוטב מוות שיש בו חיים מחיי השעה הזו שהמוות מרחף עליהם!"

[עדותו של מ. וולרייך שקפץ מן הרכבת - ארכיון "יד ושם", שם]

"אם בחקתי תלכו... ונתנה הארץ יבולה ועץ השדה יתן פִּרְיוֹ" (כו ג-ד)

וברש"י: 'אם בחוקתי תלכו' - שתהיו עמלים בתורה... 'ועץ השדה' - הן אילני סרק, ועתידין לעשות פירות.

ביאור העניין נראה כך: אמרו חז"ל (סנהדרין ט:): אמר רבי אלעזר כל אדם לעמל נברא, שנאמר (איוב ה): "כי אדם לעמל יולד", איני יודע אם לעמל פה נברא אם לעמל מלאכה נברא, כשהוא אומר 'כי אכף עליו פיהו' הוא אומר לעמל פה נברא. ועדין איני יודע אם לעמל תורה אם לעמל שיחה, כשהוא אומר (יהושע א): 'לא ימוש ספר התורה הזה מפִּיךָ' הוא אומר לעמל תורה נברא. והיינו כל הגופין לעמל נברא, אשרי הזוכה שעמלו בתורה". מבואר, שזוהי גזירת הבורא הפרושה על כל החיים, שיהיה אדם עמל במשך כל ימיו, ואין מי שיכול להיפטר ממנה. אמנם בידו כל אדם לבחור לעצמו באיזה סוג עמל יבילה את ימיו - **אפשרות אחת:** עמל מלאכה, לעבוד קשה לפרנסתו. **אפשרות שנייה:** עמל שיחה, היינו בלבות ימיו בשיחה בטלה, בענייני פוליטיקה וכל מיני סכסוכים בין חבריו, לשון הרע ורכילות, וממילא יש לו עמל רב, לתרץ עצמו בכל מיני מקרים ולהעמיד דבריו, ולחפש תמיד 'סחורה' חדשה, מה ההוא דיבר ומה ההוא עשה, וכדכתיב (ישעיה נז, כ): **"וְהִרְשָׁעִים פִּיָּם נִגְרָשׁ כִּי הִשְׁקִט לֹא יִכָּל וְיִגְרָשׁוּ מִיָּמָיו רָפֵשׁ וְטִיט".** **ואפשרות שלישית:** לו חיים שקטים וקלים - זה לא יתכן. ואמנם סוג אחד של עמל פוטר את השני, מי שעמל בזו אינו עמל בזו, וכאן נשאלת השאלה, בשלמא העמל לפרנסת ביתו - ניאח, שיש לו פרנסה בחייו, וכמו כן מי שהקדיש חייו לעמל שיחה, ניאח שמתפרנס בלי לעבוד, מגניבות וגזילות וכדומה, אבל העמל בתורה, מהיכן ירק זה חי? על כך רומזת התורה: "אם בחוקתי תלכו... ועץ השדה יתן פִּרְיוֹ", היינו שמי שבחר בעמל התורה, ימצא פרנסתו אפילו מאילן סרק, גם מדבר קל שאין הדרך להתפרנס ממנו, משם כבר ימצא ברכה ופרנסה, וכמו שאמרו חז"ל (ברכות לב). על חסידים הראשונים, ש"מתוך שחסידיהם הם תורתם ומלאכתן מתברכת" (תפארת שמשון). ויעיד על כך הסיפור הבא: הרב אברהם ישעיהו גריינמן סיפר על אברך אחד, מתמיד גדול, שישב ולמד שלושה סדרים ביום וחי מקצבת כולל. הוא זוגתו השתדלו לצמצם בהוצאות ולחיות בצניעות, אולם למרות הכל נגמר כל חודש בגירעון, ולאחר תקופה חובם הצטבר ל- 8500 ₪. אשתו היתה לחוצה. מה יהיה? מאיפה ימצא פתאום סכום כזה לכיסוי החובות? היא דחקה בו למצא איזשהו מקור הכנסה. לפחות על חשבון סדר ג' ינסה לעשות משהו.

אי אפשר להמשיך כך. אלא, שהוא התקשה לוותר על סדר ג' שלו. כל כך לא רצה להפסיק ללמוד. "ומה נעשה"? הקשתה היא - "את החוב מוכרחים לפרוע", הצדק איתך. בשביל החוב אני מקבל על עצמי להאריך את סדר ג' שלי בכל יום בחצי שעה. במקום לסיים 22:30, אשאר עד 23:00. זאת תהיה הקבלה שלי על החוב הזה". באותו ערב ניגש אליו אחד מן האברכים והודיע לו שהוא חייב לו כסף. "אתה חייב לי? לא ידעתי שמישהו בעולם חייב לי כסף"... זמנם היה יקר מכדי לבזבז אותו על שיחות חולין, ובירור העניין נדחה לסוף הלימוד. ב- 23:00 ניגש אליו האברך. הוא סיפר כי לפני ג' חדשים חיפש דירה ושמע ממנו על דירה העומדת למכירה. הוא ואשתו הלכו לראותה והיא נשאה חן בעיניהם, אלא שהצדדים לא השתוו ביניהם על המחיר ולכן ירד העניין מן הפרק. אתמול בערב הנושא עלה שוב, אמר האברך, והגענו לעמק השווה. סגרנו מחיר של 850,000 ₪. זכרתי אותך. הלכתי לשאול רב אם עלי לשלם לך דמי תיווך, למרות שזה לא המקצוע שלך. הוא פסק שודאי עלי לשלם. מגיע לך ממני אחוז אחד, כלומר 8,500 ₪. עוד באותו יום הוא שב הביתה כשבכיסו כל סכום החוב...

[ע"פ "ומתוק האור" מעמד הר סיני עמ' תקסג]

כדאי הוא רבי שמעון לסמוך עליו (גיטין יט.)

אחד מתלמידי רבי שמעון בר יוחאי ושרו רבי יצחק, יצא בבוקר מביתו בדרכו לבית הכנסת, ונתקל באיש עני שהיה לו רק מטבע בן חצי מעה. פתח העני בדברי תחנונים: "אנא, רחם נא על חיי ועל נפשות ילדי המסכנים! ענה לו רבי יצחק בקול רחמני, והלא מצבי הוא בדיוק כמצבך, ואין בידי דבר חוץ ממטבע עלובה של מחצית המעה, גם זה טוב בשבילי, השיב העני האומלל, בידי חצי מעה, ואם תתן לי את המטבע שבידך, תהיה לי מעה שלמה, ואוכל לקנות בה ככר לחם, אשר תשביע את רעבונם של ילדי המסכנים. הסכים רבי יצחק ונתן לו את המטבע שלו בשמחה. העני מיהר לביתו כדי להחיות את נפשותיהן הרעבות של בני משפחתו, ואלו רבי יצחק המשיך בדרכו לבית הכנסת. בלילה, ישן רבי יצחק על מיטתו - והנה חלום. בחלומו הוא עומד על שפת הים, כשלפתע מתנפלים עליו שונאים. ועומדים להשליכו לתוך מעמקי הים! והנה הוא מבחין ברבו, רבי שמעון בר יוחאי, המושיט ידיו להצילו, אך המרחק ביניהם רב מדי, וקצרה ידו של רבי שמעון מלהושיע, והוא אינו מצליח להצילו, עוד רגע והוא טובע. בעוד הוא מפרפר בין חיים למות, הוא חש ביד המוציאה אותו מן המים. התבונן רבי יצחק לראות מי הוא המציל אותו, והנה זה העני אשר פגש בבוקר, שמיהר עתה לעזרתו, הצילו ממעמקי הים, ומסר אותו לידי רבו רבי שמעון. התעורר רבי יצחק משנתו, ולבו הלם בקרבו מאימת החלום. אט-אט הוא נרגע מחלומו המבעית, והתעמק להבין את פשרו. פתאום הובהר לו, כי מן השמים גילו לו שעמד בסכנה גדולה וגזרה איומה ריחפה עליו, ורק בזכות מחצית המעה, בכוחה של מטבע קטנה זו, אשר בה החיה נפשות רעבות ניצל מגזרה כה קשה, ורבו רבי שמעון יכול היה לבקש עליו זכות. [עפ"י זהר פרשת בשלח]

ל"ג בעומר - יום הילולא של רבי שמעון בר יוחאי

"נחמד מאוד למעלה" - בזוהר (פ' פנחס דף רמ"א) מסופר שפעם רשב"י היה הולך לטבריה ופגש אותו אליהו הנביא, א"ל אליהו לרשב"י: שלום עליך אדוני. א"ל רשב"י: במה עוסק עכשיו הקב"ה בישיבה שברקיע? א"ל אליהו הנביא: בסוד הקרבנות הוא עוסק, והקב"ה אומר שם חידושי תורה משמך בעניין הקרבנות, אשריך שזכית לכך, ובאתי להקדים לך שלום. ואולם ביקש אליהו הנביא לשאול מרשב"י שאלה שנסתפקו בה במתיבתא דרקיעא (בישיבה של מעלה), שהרי בעולם הבא אין בו אכילה ושתייה, והרי כתוב (שיר השירים ה, א): "בְּאֵתִי לִגְנֵי אַחְתִּי כְּלָה אֶרְתִּי מוֹרֵי עֵם בְּשָׁמִי אֶכְלֵתִי יַעֲרִי עִם דְּבָשִׁי". וקשה, מי שאין בו אכילה ושתייה, איך הוא אומר "אֶכְלֵתִי יַעֲרִי עִם דְּבָשִׁי שְׁתִּיתִי יַיִן עִם חֶלְבִי"? ענה רשב"י לאליהו הנביא: ומה הקב"ה השיב לשואלים? א"ל אליהו לרשב"י: הקב"ה אמר לבני הישיבה של הרקיע: הנה רשב"י הוא יאמר תשובה על שאלתכם, ולכן אמר אליהו לרשב"י: באתי לשאול ממך (וזהו שייסד רבנו 'הבן איש חי' צוק"ל בפיט לכבוד רשב"י "נחמד מאוד למעלה"). השיב רשב"י: כמה חביבות חיבב הקב"ה את כנסת ישראל, ומרוב אהבה שאהב אותה שינה את מעשיו ממה שדרכו לעשות, כי אע"פ שאין דרכו באכילה ושתייה, בשביל אהבת עם ישראל הוא אוכל ושותה. ורשב"י הביא דוגמא נוספת מיעקב אבינו, שנאמר (בראשית כח, יא): "ויקח מאבני המקום", שיעקב אבינו פָּתַח שְׂבָא אֶל הַכְּלָה, אע"ג שאין דרכו לשכב אלא בכרים וכסתות (שהם נשמות י"ב שבטי י-ה), והכלה נתנה לו אבנים לשכב עליהן, את הכל יקבל ברצון אע"פ שאין דרכו בכך. וא"כ מסכם רשב"י גם בעניין "אכלתי יערי עם דבשי", אע"פ שאין דרכו בכך, עכ"פ בשביל אהבת הכלה כשירוד אצלה מסייע לה ועושה רצונה. וכמו שאכן מצינו במלאכים ששלח הקב"ה לאברהם אבינו, ובשביל אברהם אבינו אכלו ושתו כשירדו אצלו. א"ל אליהו הנביא לרשב"י: באמת הקב"ה רצה לומר חידוש זה לבני מתיבתא דרקיעא, ואולם העדיף שאתה תקשט בזה החידוש את השכינה, ותוכל השכינה להתפאר לפני הקב"ה ולומר: ראה בן שילדתי וגדלתי שחידש חידוש זה וקישט אותי בקישוטים אלו.

ומסיים אליהו הנביא ואומר לרשב"י: **אשרי חלקך בעולם שקונך משתבח בך למעלה, ועליך נאמר (שמואל ב: כג, ג): "צדיק מושל יראת אלוקים"**. [משכיל לאיתן"]

"הוחבא בתוך מערה"

מדוע רבי שמעון לא סיפר לאשתו היכן הוא מתחבא, הרי בינה יתירה בנשים ולא תספר? כתוב בגמרא (שבת ל"ג:): שרשב"י ובנו התחבאו בבית הכנסת, ובכל יום היתה אשתו מביאה להם לחם ומים, ומשהתחזקה הגזירה, אמר רבי שמעון לבנו: נשים דעתן קלה עליהן, אולי יצערו אותה עד שתגלה היכן אננו. הבה נתחבא במערה שהיא לא תדע.

יום סליחה ומחילה

בספרים הקדושים נכתב שהרי אמר רשב"י "יכול אני לפטור כל העולם מן הדין" (סוכה מה:), ומדי שנה ביום ההילולא שלו אומר כן בשמים ובזכותו מתכפרים כל ישראל והוא יום סליחה ומחילה.

חזק חזק ונתחזק

בברכת התורה

רוץ ברינה

"לְאֶדָם מַעֲרַכֵי לֵב וּמַה' מַעֲנֵה לְשׁוֹן" (משלי טז, א)

לעילוי נשמת מו"ר אבי יעקב בן רחל וצדוק מרת אימי: שרה-סרח בת שמחה ויוסף מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף: דינה בת שרה נפתלי בן רוזה: סמי בן שמחה: גורלי בן שמחה רבי מאיר בן אשר: יוסף חיים בן לאה: יהודה בן טובה סלמן בן חבו דוד: יעקב בן סאלם: חיים בן דוד ורחל אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן חאורו אברהם: שלמה בן זוהרה אפרים בן ציון ורבקה: עופר בן יחיא: סמי בן חנה משה אהרן בן מאיר יצחק: מאיר בן שמחה: ישראל מאיר בן עטרה מינה בת מרדכי שמואל: יפה נדרה בת נעימה: רוזה בת שמשון מרים בת עויה: נוראני בת מרים ורבי: כתון בת חביבה: האובה (דייז) בת טובה שמחה בת סרח: חיה בת יוסף: רחל בת חנה: חנינה בת כמיסה

להצלחה: אריה (לאון) בן מלכה
זיווג הנון - זוהבה בת אטו: ג'ימי שמואל בן אסתר (Jimmy Shmuel ben Esther)
רחלי בת זרבה: עדינה בת שמחה: הדס-הודיה בת פאולה: אלקנה רחמים בן איריס

לרפואת:

הרב מאיר נסים בן כמסאנה שליט"א אברהם בן חנה: יעקב ישראל בן גלית אורטל בת גלית: ויקטוריה בת שרה: זוליס בת חנה דוד בן שמחה: מנחם בן עליזה: איתן חיים בן שלומית פאולה בת דינה: זוהבה בת הודיה: גלית בת רות מרים קין בת רבקה: אילה לאה בת ציפורה שרה בת רבקה: שרה תהילה בת חנה אברהם בן אנט: פיבי בת חביבה בן חמו אריאל בן אביגיל: נורית בת רחל רחל בת נטראה: רות בת לינה

לזרע של קיימא:

יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים נפתלי שלמה בן לאה: לאור בן דינה שושנה רייזל בת מינה: שירה בת שושנה מיטל בת לולו: ליאת בת ויקטוריה שמחה צביה בת רחל יובל בן שלומית רחל בת חיה עדי בת מזל

להזמנות, להקדשות ולתרומות בסלולרי - 050-3828752

או במייל: Ronbarina@gmail.com

כתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון מ. 4741102

מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים

ניתן לשלוח צ'ק לכתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון מ. 4741102

הטרמפ

סיפר מגיד שיעור נכבד: באחד הימים ביקרתי במחלקת קרדיולוגיה בבית הרפואה 'רמב"ם' בחיפה. תוך כדי הביקור במחלקה שמתי לב לתכונה מעניינת סביב אחד החדרים במחלקה. עמדו שם כמה שוטרים והחתימו את אחד המטופלים, תוך כדי שהם מתנצלים בפניו על אי הנעימות, כשמנגד – הלה הודה להם בהתרגשות, וכולו היה מלא הודיה לה' יתברך שמו ויתעלה... המחזה הזה עורר את סקרנותי, ולאחר תום המהומה הקטנה סביבו ניגשתי אליו. כשראה את מבטי הסקרן, סיפר לי:

היה זה אתמול בשעות הערב, נסעתי על ציר תנועה ראשי בחיפה, הבחנתי מרחוק ביד מתנופפת, ואדם שנראה כנתון במצוקה ביקש כי אעצור לו האטתי את רכבי ועצרתי. הלה הסביר כי הוא ממהר מאוד ועליו להגיע למקום אחר בדחיפות, וביקש לעלות לרכב ולהצטרף לנסיעה אם אפשר. כבנו של אברהם אבינו אני שמח תמיד לעשות חסד עם רכבי, ובפרט ששמעתי בדרשה, שבזמננו, את עיקר הכנסת אורחים אפשר לקיים על ידי נתינת טרמפ, וזו סגולה להינצל מתאונות דרכים. הסכמתי בשמחה, למרות שהלה לא היה נראה כאחד ששומר על קלה כחמורה, ואולי אף פחות מזה. נסעתי כברת דרך, ולפתע, קול יללות סירנות ונורות כחולות מהבהבות עטפו את הרכב מכל עבר. ארבע ניידות משטרה נצמדו לרכבי, סגרו עליו וחסמו את המשך דרכי. מהניידות קפצו שוטרים חמורי סבר ושולפי נשק, והורו לי לעצור מיד ולצאת מהרכב בידיים מונפות אל על. עשיתי כמצוותם, ועל אתר הסתערו עלי כמה שוטרים, אזקו אותי באזיקים והובילו אותי לתא המעצר. כשנכנסתי לחדר המעצר, נודע לי כי האיש שהעליתי לרכב דקות ספורות קודם לכן הוא שודד מסוכן, שאיים בנשק על עוברי אורח ולבסוף נמלט רגלית, והוא עצר אותי כדי לברוח מהמשטרה. השוטרים היו בטוחים שאנחנו מתואמים, ואני המבריח שלו, ואני חבר באותה כנופיה. לא הועילו כל תחנוניי שאני חף מפשע. השוטרים אמרו שכל הפושעים מכחישים כל קשר לפשע. שהייתי בחדר המעצר לראשונה בחיי. מחשבות לא נעימות חלפו במוחי, כיצד מעשה חסד אצילי הוביל אותי ללילה כה עצוב. הייתי בטוח שלמחרת האמת תצא לאור ואשתחרר. בכל זאת המחשבה שאיאלץ להישאר לילה במקום כזה, הלחיצה אותי מאוד. כבר ידעתי שלא אצליח להירדם בחדר זה וחיפשתי לעצמי תעסוקה. גיליתי כי בחדר יש חוברת הדרכה להגשת 'עזרה ראשונה', ומכיוון שלא היה לי משהו טוב ומועיל יותר לעשות, החלטתי לעבור על החוברת שלפניי. בין הנושאים הנידונים בחוברת הוקדשה יריעה נרחבת לנושא התקפי לב, דרכים למניעה, דרכי טיפול, עזרה ראשונה, ולצד זאת רשימת תסמינים המעידים כי התקף לב מתקרב. כשקראתי את התסמינים האלו, עלתה במוחי מחשבה נועזת: אם ממילא עלי לבלות את הלילה מחוץ לביתי, אין ספק, שביית הרפואה עדיף על בית המעצר... שיננתי את רשימת התסמינים, וכשהייתי בטוח שאני זוכר אותם היטב, התחלתי ב"הצגה": התפתלתי 'מכאבים' תוך כדי שאני מחזיק חזק בחזה, ועשיתי את כל התסמינים שקראתי בחוברת... עד מהרה התחילה מהומה, ובבת אחת החלה פעולת הצלה, כאשר השומרים מזעיקים אמבולנס דחוף. חשבתי לעצמי תוכניתי הצליחה, לפחות 'אבלה' את הלילה על מיטה נוחה בבית הרפואה כשלצידי צוות רפואי רחום ולא על דרגש בבית המעצר,

כשסביבי פושעים מסוכנים... העלו אותי לאמבולנס, מלווה בארבעה שוטרים והובהלתי מיד למחלקה הקרדיולוגית, שם החלו מיד בסדרת בדיקות מקיפה. ואז הרופאים גילו... אכן כן אחד העורקים הראשיים היה סתום ב - 77 אחוז. אמנם לא הרגשתי כלום, הכל היה הצגה, אבל הרופאים אמרו שהמצב היה ממש רגע לפני, והגעתי ברגע הנכון. רופא מומחה הוזעק בשעות לפנות בוקר, וביצע צנתור לבבי מורכב באופן דחוף ביותר, והציל בכך את חיי. התוכנית החמקנית מלילה בבית המעצר, הצילה את חיי! השוטרים שראית כאן לפני כמה דקות, באו לכאן לספר לי שהאמת התבררה להם, שאני חף מפשע, ובסך הכל הייתי נהג תמים וטוב לב שרצה לעשות חסד עם יהודי שביקש 'טרמפ', ומצא את עצמו מתגלגל לחדר המעצר על לא עוול בכפיו. בתחילת הלילה הרהרתי כיצד יתכן שעשיתי טובה, ובגללה התגלגלה עלי רעה שכזו - להיעצר על לא עוול בכפי. ומה מסתבר? שההיפך הגמור הוא הנכון: הטובה שעשיתי היא שהצילה את חיי! הכניסה לבית המעצר היא שהובילה לצנתור בזמן הנכון! המעצר שנגרם ממעשה החסד חסך ממני התקף לב נוראי שמי יודע מה היו תוצאותיו! (הרה"ג רבי גואל אלקריף הי"ו)

"הספד" טוב גם כשחיים

מסופר על מוטקה העגלון שתמיד עבד קשה מאוד לפרנסתו. באחד הימים ירד בחוף גשם זלעפות, התלבט מוטקה האם לצאת לדרך או להישאר בבית. אך הוא החליט שאין לו ברירה הוא לא יכול להשאיר את בני ביתו רעבים לחם. והנה בדרכו עוצר אותו אדם שהוא אינו מכיר והוא מאוד דומה לו ומבקש להסיעו... עודם נוסעים ופתאום נקלעו למערבולת גשמים עזה, העגלה התהפכה והם נסחפו בגשם השוטף. למזלו של מוטקה ממש בדרך נס הוא ניצל... אנשי הכפר שהיו בקרבת מקום, מצאו אותו והשיבו את רוחו, נתנו לו אוכל ושלחו אותו לכפרו. כאשר הגיע לפתח עירו הוא שומע קולות בכי. אנשים היו נושאים ומלווים נפטר לבית עולמו, ומסביב לאותה מיטה עומדים לא פחות ולא יותר מאשר - אשתו וילדיו והם ממררים בבכי. מיד הוא הבין כי אותו אחד שנסע עמו, נמצא ללא רוח חיים... ובשל היותם דומים, חשבו שזה הוא. מיד מוטקה כיסה את פרצופו שלא יזהו אותו ונעמד מאחורי אחד העצים והמתין לבאות... ההספדים החלו, תחילה עלה הגבאי של בית הכנסת וקרא בקול "מוטקה! מוטקה! היית מגיע לתפילה יום יום. היית ממש מתפלל בדביקות...". אחריו עלה שכנו וסיפר שהיה צריך לסכום כסף גדול לצורך ניתוח, ולא היה לו כסף והנה הגיע מוטקה ונתן לו את כל הסכום למרות שהוא עצמו היה צריך מאוד לכסף זה... לאחריו עלה אחד מאנשי הקהילה שסיפר איך מוטקה היה מנצל את זמנו הפנוי אך ורק לתורה... מוטקה שומע את כל זה וכולו נרגש... הוא החליט שהוא ניגש גם להספיד כשאף אחד מהנוכחים עדיין לא מזהה אותו... ואז נעמד מוטקה ואמר: "מוטקה, כמה פשוט היית... לא הרגישו שלמדת, לא החשיבו את עזרתך...". פתאום זיהו הנוכחים את קולו ונשמעו צעקות "מוטקה!! אתה חי...!!?" "מוטקה הוריד את הכיסוי מעל פניו ואמר "למה עד היום לא קיבלתי מילה טובה מאף אחד... וכי הייתי צריך למות כדי לשמוע מילים אלו...!!" את זאת אנו צריכים לקחת יסוד לחיים. אסור שהזולת חס ושלום ייפול בשביל להבין שהוא צריך מילה טובה או פרגון טוב! ישנם כאלה שאילו היו שומעים את ההספדים לפני מותם, לא היו מתים...

מאוצרות הפרשה

אם בחוקותי תלכו – שתהיו עמלים בתורה (רש"י) כתוב בגמרא בסוכה (כח.) "ת"ר שמונים תלמידים היו לו להלל הזקן וכו', גדול שבכולם יונתן בן עוזיאל, קטן שבכולן רבי יוחנן בן זכאי. אמרו עליו על רבן יוחנן בן זכאי, שלא הניח מקרא ומשנה, גמרא הלכות וכו', דבר גדול דבר קטן, דבר גדול מעשה מרכבה, דבר קטן, הויות דאביי ורבא". שאל רבי ברוך בער, מדוע "הויות דאביי ורבא" נקראין דבר קטן? וכי כל כך קל ללמוד סוגיות "דאביי ורבא"? והרי, כמה צריך לעמול ולהתעמק, עד שזוכים להבין סוגיה אחת. ותירץ תירוץ נפלא, וביארו בדרך משל: מעשה באדם שטייל להנאתו על שפת הים, והנה הוא רואה את חבירו טובע בים, מפרפר בין חיים למוות, וזועק להצלתו. תיכף ומיד, קופץ הוא לתוך המים, ומושך את חבירו מן המים. כל העיר רעשה על המעשה הנעוץ שעשה שהציל את חבירו ממות לחיים. והנה למחרת, ניגש אליו יהודי שאינו מכירו, ומבקש ממנו טובה, לפרוט לו צ'ק למזומנים, ומסביר לו שהוא זה, אין אחד שמכירו, והוא זקוק בדחיפות למזומנים. והלה נעתר לבקשתו ולמרות שאינו מכירו, נותן בו אימון שהצ'ק בסדר, ונותן לו תמורת הצ'ק מזומנים... אם נשאל על שני הסיפורים הללו, מה נקרא דבר גדול ומהו דבר קטן? בוודאי יאמרו כולם, דבר גדול הוא המעשה הראשון שהציל אדם, ו"כל המקיים נפש אחת מישראל כאילו קיים עולם מלא", והדבר הקטן הוא המעשה השני. אך לא כן, נענה רבי ברוך בער ואמר, טעות היא בדינינו, במעשה הראשון כאשר הוא רואה את חבירו טובע בים ומשווע לעזרה ובידו לעזור לו ולהצילו, וכי היתה לו ברירה אחרת? וכי היה יכול לחמוק ולא להציל?! – זהו דבר קטן. אבל המעשה השני, כשבא אליו אדם שאינו מכירו, מעולם לא היה עימו שיג ושיח, ומבקש ממנו טובה לפרוט לו שטר למזומנים! הרי יכול להתחמק ולהציע לו שיפנה לאחרים בבקשה זו. ועם כל זה, לא להתחמק, אלא נעתר מיד לבקשה ועשה את הטובה בשמחה. זהו דבר גדול. זהו שאמר רבי ברוך בער, "הויות דאביי ורבא" היינו ללמוד תורה, וכי יש לנו ברירה אחרת לא ללמוד?! כיצד ניראה בלי תורה?! "כי הם חיינו ואורך ימינו" אם כן, זהו דבר קטן, משום שפשוט הוא שצריכים ללמוד תורה. (נפלאותך אישה)

והשיג לכם דיש את בציר ובציר ישיג את זרע ואכלתם לחמכם לשבע (כוה) זה השיג לכם דיש את בציר – שיהא הדיש מרובה, ואתם עסוקים בו עד הבציר, ובבציר תעסקו עד שעת הזרע. ואכלתם לחמכם לשבע – אוכל קמעא, והוא מתברך במעיו (רש"י).

רבי יוסף שאול נתנון, בעל שו"ת "שואל ומשיב" בספרו "דברי שאול", הקשה מה הקשר בין הדיש והבציר המרובים – לבין המזון המתברך במעיים? ותירץ על פי דברי הרבי מסאטמר, בעל ה"ישמח משה". הרבי מסאטמר מביא את דברי הגמרא, שלעיוור קשה להגיע לתחושת שובע, משום שחלק ניכר מתחושת השובע נובע מראית המזון. אף אנו, כולנו "עורים"! אין ספק, כל מה שהקב"ה עושה הרי זה לטובה, אלא שאנו איננו יכולים לראות שזה טוב. מבקשים אנו אפוא: "שבענו מטובך" – תראה לנו, בבקשה שזה טוב, ואז נהיה 'שבעים'. כך – אומר בעל "דברי שאול" – גם בפסוק שלפנינו: מאחר ונראה את השפע של הדיש ושל הבציר, נהיה שבעים, ויתקיים "ואכלתם לחמכם לשבע" אוכל קמעא והוא מתברך במעיו. (לאור הנר)

או קנה מיד עמיתך (כה, יד)

סיפר הרב דוד פרנקל זצ"ל: באחד מן הימים מרן ה"חזון איש" שלח אותו לקנות לו תרופות, ואמר לו שילך לבית מרקחת פלוני הרחוק דווקא, למרות שהיה בית מרחקת קרוב לביתו, ונימוקו אמו, כי הרחק שם שומר שבת ורצונו לקנות אצלו, לחזק ידי שומרי שבת. שאל רבי דוד את ה"חזון איש", הרי מזונותיו של אדם קצובין לו מר"ה ועד ר"ה (ביצה ט"ז), למה אם כן יש לטרוח לקנות בבית מרקחת הרחוק, הלא אם הוא לא יקנה ממנו יקנה ממנו אחר, ולא יחסר לו מזונותיו שנגזר לו? השיבו ה"חזון איש": חובתו של האדם להאמין שמזונותיו קצובין לו, ולא תועיל לו שום חריצות יתר להגדיל הכנסותיו. אבל לאידך גיסא, חובת הזולת לדאוג לכך ולפרנס ידי שומרי שבת, לקיים מצות התורה "או קנה מיד עמיתך". ואף שעולה אצלו יותר יקר, או יש לו טירחה גדולה יותר ואף אם האיכות פחות טובה. (אוצרות פניני התורה)

וכי תמכרו ממכר לעמיתך או קנה מיד עמיתך אל תונו איש את אחיו. ולא תונו איש את עמיתו ויראת מאלהיך (כה, יד-יז) בסמיכות ללאו של אונאה נאמר "ויראת מאלהיך", למה?

דברים נוראים כתב בספר "מלא העומר", מזונותיו של האדם קצובין לו בראש השנה, כמה ירויה ויהא לו מעות וכו', ובאם הרוויח משקר ומגזילות וכדומה, אזי רכישו יאבד ממנו על ידי חולאים או צרות אחרות! הזהירה התורה "לא תונו", היינו, אל תרכשו הון על ידי אונאה, לפי ש"ויראת מאלוקיך", כלומר, תירא ממידת הדין שישלח אליך דברים קשים וצרות שתאבד בחזרה המעות שאינם ביושר ובאמת. (שם)

וכי תאמרו מה נאכל הן לא נזרע וכו' וצויתו את ברכתי בשנה השישית (כה, כ-כא)

קשה אטו ברשיעי עסקינן – אנשים חסרי אמונה בקב"ה, והלא מאן דיהיב חיי יחיב מזוני. ו"ל, אומר השואל ומשיב, דהנה הט"ז סימן תע"ד מביא מהזוהר שאין הברכה חלה על דבר ריקן אלא רק על דבר קיים, דהיינו אם יש קצת אז הקצת מתרבה אבל אם אין כלום אז אין ברכה, (כמו שאמר אליהו הצרפתי ואלישע לשונמית. מה יש בביתך? ואמרה לו צלוחית שמן א"ל זה יתרבה, והטעם שמיד לא אמר לה שיהיה לך הרבה שמן, גם אם אין לך כלום, משום שברכה חלה רק על דבר קיים) וכעת הכל מובן, וכי תאמרו מה נאכל הרי לא נזרע, ואין הברכה שרויה אלא על משהו קיים וכאן לא קיים שום דבר כי בשביעית לא נזרע, ומתרצין וצויתו את ברכתי כבר בשנה השישית שאז זה חל על משהו קיים.

ויצאו מעמך הוא ובניו עמו (כה, מא) ואילו בפרשת משפטים ביוצא בשש כתוב רק ויצאה אשתו עמו, מה עם בניו? ו"ל ע"פ חז"ל, הובא ברש"י כאן, שהאדון חייב במזונות ילדי העבד שהיו לו לפני שנהיה עבד, והוא וודאי שכל החיוב שלו הוא מכח האבא, והאבא אינו חייב אלא עד גיל 6 (ש"ע אע"ז ע"א) וא"כ ביוצא בשש אין ילדים שנמצאים תחת חסות האדון כי גם אם היו לו ילדים הם כבר בני שש ומעלה, משא"כ אצלנו בדיני יובל, היציאה יכולה להיות גם קודם שש ולכן הילדים יכולים להיות מתחת גיל 6 לכן כתוב הוא ובניו עמו. (הת"ס)

אם בחוקותי תלכו ואת מצותי תשמרו ועשיתם אתם (א.יב)

אין רגע פנוי מתורה!

היה זה בעת היותי מסתופף בצילו של ראש ישיבת באר יעקב הגרמ"ש שפירא זלללה"ה עלינו לביתו קבוצה מבחורי הישיבה בליל שבת שלפני ר"ה לשמוע דברי חיזוק והתעוררות לקראת יום ראש השנה היה זה כבר בערוב ימיו והגרמ"ש בקולו החלוש ובכוחותיו האחרונים מתחיל כשהוא חוזר על דברי רבו מרן המשגיח ר' ירוחם שמוכרחים לקבל קבלה שייצא משהו מהראש השנה לא משהו גדול משהו קטן אבל עקבי ויציב משהו שנקיימו בכל מצב ובכל מקרה לכן מוכרחים שיהיה משהו קטן ביותר המינימום האפשרי, המינימום שבמינימום, הוא הוסיף להאריך ולבאר שעה ארוכה עד כמה קטנה צריכה להיות הקבלה. במוחנו כבר עלו כמה דוגמאות אולי פעם בשבועיים להרים את הסטנדרט אחרי מנחה או דברים דומים.

ולפתע קולו של ראש הישיבה נשמע, אדם יכול לחשוב קבלה קלה כמו לחשוב בלימוד ככה כשהוא הולך מבית מדרש מהחדר אוכל לבית מדרש כשהוא הולך ככה, כשהוא אינו עסוק, המשהו זוהי קבלה קלה שכל אחד בכל מצב יכול לעמוד בה, היטינו אוזנינו לשמוע היטב, האם אנו שומעים נכונה, והראש ישיבה ממשיך: כן זוהי דוגמא קלה שכל אדם מסוגל לזה זהו דבר קל ביותר כל הזמן לחשוב בלימוד, הרי ממילא בן אדם חושב למה שלא יחשוב בתורה, והתורה כל כך מקדשת כל כך מטהרת. היינו המומים ממושגיו של ראש הישיבה, מהתביעה הקלה שהוא מבין שניתן לתבוע, מכל אחד, בכל מצב, והבנו עד כמה השקיעות בלימוד היא המינימום שבמינימום הנדרש מבן אדם.

רק אחרי תקופה כשראש הישיבה מסר לנו את מחברותיו כדי שנדפיס משם חבורה בקובץ של הישיבה גילו בין מחברותיו דפי חשבון הנפש השנתיים, "עבירה" – השנה ביום שעברה הישיבה מבאר יעקב להר נוף בזמן האריזות כשהלכתי מביהמ"ד לבית לא חשבתי בלימוד. חוץ מהמעבר עצמו שהטריד הרי זמני המעבר היו קשים ביותר וראש הישיבה עזב תקופה ארוכה את פינת יקרת המקום בו הוא השקיע את חלבו ודמו ולא, לא מסיבות מרנינות במיוחד, הכאב והטרידה יחד אכלו בו וגרמו לילא חשבתי בלימוד בזמן המעבר' והראש ישיבה לא מוותר לעצמו, כותב דף והיה קורא אותו בערב יו"כ בבכיות עצומות ותחנונים נוראיים למחילה.

פינת ההלכה

לגנוז תמונות וציורים שהילדים מביאים מהגן

שאלה: בנונו מגיע כל שבוע הביתה ומביא תמונות וציורים שצייר עליהם להמחשת הפרשה, למשל קריעת ים סוף, כלי המשכן וכדו'. יש לציין שאין על התמונות שום פסוק, כל הציור מסתכם בתמונה מצולמת. שאלתי היא, איך עלינו ההורים להתייחס לדפים אלו, האם אפשר לזרקם לאשפה, או שצריך לגנוז אותם?

תשובה: בכעין שאלה זו דן בשו"ת משנה הלכות (חי"ט סי' רכ"ו) על מי שלומד הלכות טריפות, ויש לו ספר קטן שמכיל ציורים ותמונות מאברי הבהמה וכל חלקיה שנמצאים בהם מיני טרפות, אי יש בספר הזה קדושה שלא לנהוג בו מנהג בזיון, הגם שאין בו דברי תורה, מכל מקום אפשר דהוי ליה כמפרש על הש"ס. [כמובן באופן שאין כיתוב מתחת לכל אבר מדברי חז"ל].

והשיב לכאורה אין בהם שום קדושה, והוי ליה כעין מי שלומד מסכת גיטין דף ב ע"א, ופותח אטלס לדעת היכן היא עכו, או שלומד מסכת יומא דף ל"ד ע"ב, דכהן גדול ביום הכיפורים לובש בגדים הנדויין, ורוצה לראות על המפה היכן הוא אינדיא [הודו] וכיוצא בזה. ומשום כך המפה אינה מקבלת קדושה.

ומיהו נראה לפענ"ד, דהגם דאין זה נקרא בכלל מפרש, מכל מקום אין לנהוג בו מנהג בזיון, מידי דהוי אתשמישי מצוה או תשמישי קדושה, ועיין בספר חסידים (סימן תתצב), החכם נכנס לבית הסופר שכתב בו ספרי קודש, ראה קולמוסיו מונחים על הקרקע, אמר לו בקולמוס שכתבת בו כתבי הקודש ושם הקודש אל תזלזל אותו, ע"ש. ולפי זה, אפילו אחד כותב חרושי תורה אין לו לזלזל בקולמוסו. על כל פנים הכל לפי הענין, וכל ערום יעשה בדעת.

וכעין זה שמעתי מגיסי מרן הגר"ח קניבסקי שליט"א שהחזו"א כשלמד עירובין עשה לעצמו ציורים דרך לימודו, ולאחר מכן צוה לגנוז את כל הציורים, כי אמנם אין בזה קדושה, אבל כיון שהוה מסייע ללימוד, אין ראוי להשליכם לאשפה. (הגר"ח זילברשטיין שליט"א, קובץ ווי העמודים)

חידה שבועית

פארטן כללי התפירה *de אפרת תיק תק יש, בין היתר, את הפרטיס האויב: 1. מהי מחטיב ארוכות. 2. מחט אחת קצרה. 3. פולפה כפתורים סאליס פצלי שני חורים. 4. שני כפתורים חורים פצלי חור אחד. 5. סרט מידה. 6. אצבאון. 7. שני סאליס de חוט לבן. 8. ארבע סאליס de חוטי חורים. 9. תריסר סיכות ביטחון. מהו אפריצ לכט?*

תשובה לחידה פר"ש: הן עם עצם שבורה פסול מלשרת במשכן (ויקרא מט"ו). בעל חיים בעל עצם שבורה אינו ראוי לקרבן (ויקרא כג טז). אדם ששבור עצם לחבורו, חייב לפצותו (ויקרא כג טז).

תשובה לחידה פר"ש: הן עם עצם שבורה פסול מלשרת במשכן (ויקרא מט"ו). בעל חיים בעל עצם שבורה אינו ראוי לקרבן (ויקרא כג טז). אדם ששבור עצם לחבורו, חייב לפצותו (ויקרא כג טז).

מזל טוב

מרכז העיר: משפחת נפתלי ויסנשטרן להכנס הבן לעול תורה ומצוות

משפחת סגל לאירוסי הבן

משפחת נוחם לאירוסי הבן

משפחת נוחם – שחר (מרכז העיר) להכנס הבן הנכד לעול תורה ומצוות

משפחת בוטרמן לאירוסי הבן

פתרונות לחידות והודעות לשמחות ניתן לשלוח עד יום שני בפקס: 037608833 או למייל a7608833@gmail.com

פתח תקוה. קצב של עיר, לב של מושבה

מרכז
רמי גרינברג, ראש העיר

היחידה לחינוך חרדי
ותרבות מורשת ישראל

לע"ג ר' יצחק זאב הלוי ז"ל
בן ר' אליעזר שלום הלוי ז"ל
לע"ג מרת לאה אלטע הדיס ע"ה
בת ר' יעקב הלוי הי"ד

המאור שבת אורה

אזהרה המורה! העלון מיועד אך
ורק לרציניים שיודעים את
חשיבות התפילה, ובשעת התפילה
לא מעיינים בעלון ובשאר דברים.

לעילוי נשמת ר' דוב בור' מאיר יוסף ז"ל

בהר - בחוקותי

מסורת אבות

ביאורים, מוסר והנהגות הגלמים מפרקי אבות (פרק ה)

בעשרה מאמרות נברא העולם: הטעם לברכת "שהכל נהיה בדברו" ולא
אומרים במאמרו על שם בעשרה מאמרות שבהם נברא העולם, לפי שרצוים
לדמו בברכה זו על בריאה הראשונה שהיתה בדיבור כמו שכתוב "בדבר ה'
שמים נעשו" לפי שבריאה ההיא היה יש מאין, ולהדגיש אמונה זו שהקבי"ה
הוא בורא יש מאין אנו מברכים בלשון זו. (אליה רבא א"ח ר"ב)

עשרה נסיונות נתנסה אברהם אבינו עליו השלום ועמד בכלם: כשחזר בעל
ה"דברי חיים" מצאנו ויע"א מהלוויית בנו אריה לייבשיל, שנפטר בגיל שבע
שנים, והלווייתו היתה בשעת בוקר מוקדמת לפני תפילת שחרית אמר את
הדברים דלהלן: הולך אדם לתומו לדרכו ולפתע הוא חש במכה חזקה בגבו,
כאשר הוא פונה אחורה כדי לראות מי הוא המכה, הוא נוכח לדעת כי ידיו
נפשו הוא אשר נתן לו את המכה כאות אהבה וחיבה, אין ספק שגם אם
מתחילה סבור היה לכעוס על המכה, עתה יקבל זאת באהבה, ואדרבה ישמח
על גילוי החיבה של ידיו אוהבו. אף אני - הוסיף בעל ה"דברי חיים" ואמר
- קבלתי היום מכה איזמה, כאשר התבוננתי ממי קבלתי מכה זו, אמרתי
לעצמי הרי הכני הבורא יתברך שאני כל כך אוהבו, אם כן בודאי אקבל
זאת באהבה ושמחה, בסיימו דברים אלה פתח מיד בעבודת הקודש בתפילת
שחרית והכריז בקול "הודו לד' קראו בשמו הודיעו בעמים עלילותיו שירו
לו זמרו לו שיהיו בכל נפלאותיו".

עומדים צופים ומשתחיים וְחַיִּים: כאשר עומדים - כאשר האנשים
מתעקשים לעמוד בתוקף על מקומם מבלי לנשות ימינה ושמאלה, ואינם
מוכנים לזיטוריים או - צפופים - דוחק וצפיפות מנת חלקם, אבל משתחיים
- כאשר האנשים נכונים להכנעה והרכנה, ומוכנים לסגת מעט מעמדוניהם
או רווחים - רווחה ושלווה מנת חלקם. (מנחם ציון)

עשרה דברים נבראו בערב שבת בין השמשות, ואלו הן... והמן... בשבת
ראש חודש ניסן דשנת תר"צ, זכה רבי שמעון שוואב זצ"ל, רב ד"ק קהל
עדת ישורון בניו יורק, לשהות במחיצתו של בעל ה"חפץ חיים" זצ"ל.
בליל שבת, התקהל צבור גדול בביתו הצר, לשמוע לקח טוב, במוסר
והתעוררות, בין השאר אמר ה"חפץ חיים": ידוע, כי המן שירד לאבותינו
במדבר, היו בו כל הטעמים שבעולם, כפי מחשבתו וכוננתו של האוכל
כך הטעם במאכלו, נשאלת השאלה: איזה טעם טעם, מי שאכל ללא
כוונה, ללא מחשבה פרטית?? על שאלתו של הצדיק, לא הגיב אף
אחד מן הנוכחים, והוא ה"חפץ חיים" עצמו, המשיך ותירץ את שאלתו,
באימרה - מוסרית: ללא מחשבה, אין לדבר טעם, כלומר, אדם שאינו
חושב, ואינו מכין בעניניו - אין לו חשיבות, ובכן, מי שאכל את המן,
ולא כיוון, ולא חשב על טעם - לא הרגיש באמת שום טעם במאכלו... כי
ללא מחשבה, אין טעם. !.. (מעין השואבה)

כל מחלוקת שהיא לשם שמים, סופה להתקיים. ושאין לה לשם שמים, אין
סופה להתקיים... ושאין לה לשם שמים, זו מחלוקת קרחה וכל עדות: רבה
האחרון של וילנא רבי שמואל ב"ר אביגדור זצ"ל, יצא שמו להתחילה ונהג
ברבנות בענוות צדק. בשנת תקל"ח החליטו ראשי הקהילה להעבירו
מרבנותו כי דימו שאין הרב מתמיד בלימודו מכיוון שכמה ימים לא נראה
אור אצלו אחר חצות. בהלווייתו ספד לו רבי נח מינדס זצ"ל (מחותנו של
הגר"א) שאמר בתוך דבריו. במחלוקת שאינה לשם שמים, אין התנא אומר
מי חלק עם מי. דבר זה בא ללמדנו, שאם בכל מחלוקת שישנה בעולם כל
אחד מן הצדדים יש לו צד זכות וחובה כמו אצל הלל ושמאי, אצל קורח
לא היה מצד משה רבנו שום סיבה למחלוקת, אלא כל המחלוקת היתה מצד
קורח ועדתו בלבד. זה נקרא: "מחלוקת שאינה לשם שמים". המשיך רבי נח
ואמר, במחלוקת על רבה של וילנא - המחלוקת היתה רק מצד אחד, שכן
הוא היה צדיק וכסאו נקי ולא היה בו שום סיבה למחלוקת. (מנחת ישראל)

פרשה ופירושה

לקט פירושים על פרשת השבוע

וידבר ה' אל משה בהר סיני לאמר: מה ענין שמיטה אצל הר סיני, אכן כשם
שבשמיטה אין מקום לשאול מה נאכל, כי מובטחים אנו מאת השי"ת, ויצויותי
את ברכתי" כך גם בתורה שניתנה בסיני, "כל המקבל עלי עול תורה מובטח
לו כי מעבידין ממנו... ועול דרך ארץ. (אבות ג' ה) וארון הארץ ימצא לו טרף
למחיתו ולפרנסתו ולא עוד אלא שפרנסתו תהא על דרך התורה ולא ייגרם
לו על ידה שום נזק. (בית ישראל)

והארץ לא תמכר לצמתת כי לי הארץ. שח רבי ירוחם ליבוביץ זצ"ל ממיר: כל
סודה של השמיטה הוא, שירגיל האדם את עצמו לחיות על פי המציאות, "כי
לי הארץ", ואילו הוא אינו בעל בית עליה. כך הוא בעבודת הארץ, כך במקח
וממכר, עליו להיות מציאותי ולהבין כי לא לו הארץ, ולא לעולם יחיה. וכבר
היה מעשה ברבי חיים מוולוז'ין, שבאו שני בעלי קרקעות להתדיין אצלו אודות
בעלות על חלקת אדמה משדותיהם, ולא ניאותרו לשום פשרה. ר' חיים הרבין
ראשו ארצה, שם עצמו כמקשיב לרחשי האדמה, ולתמיהת הנוכחים הבהיר:
משנוכחתי לראות כיצד כל אחד מכם זועק וטוען "כולה שלי", לי הקרקע,
ביקשתי לשמוע מה הקרקע עצמה טוענת. והנה שמעתי אומרת, מה מקום
פה למריבה, הלא סופם של השניים גם יחד שיהיו שלי...
(פנינים משולחן גבוה: דעת תורה)

אם בְּחַקְתִּי תִלְכּוּ: ששתהיו עמלים בתורה. (רש"י) מדוע כתוב "תלכו" והלא צריך
לומר "תעשו" שהרי עמל תורה היא בעשיה ולא בהליכה? אלא ביאר רבי
נחום זאב זצ"ל (בנו של הסבא מקלם) את הפסוק בדרך משל: קבוצת אנשים
ישבו על יד השולחן ואכלו ושתו ולא ניכר הברדל בין איש לדעהו. לאחר
הסעודה קמו כולם והלכו, ורק אחד נשאר על מקומו ולא ידעו מה הסיבה
שאינו זה ממקומו, הסתכלו למטה וראו שאין לו רגלים. והנמשל, יש בחורים
שיושבים בישיבה ביחד עם כל החברים ולומדים, ולא מכירים הברדל בין זה
לזה, אבל אחר כך כשצריכים ללכת לעולם הגדול, אז מכירים את ההברדל בין
זה לזה. ורואים למי יש רגלים ולמי אין רגלים. יש אנשים שכל רוח קלה
מפילה אותם, ויש אנשים שכל הרוחות שבעולם אינם יכולים להזיזם ממקומם,
וכמו שאמר דוד המלך (תהלים י"ח): "תרחיב צעדי תחתיו ולא מעדו
קרוסליו". והוא שאומר הכתוב: "אם בחוקותי תלכו" - שתלכו עם התורה,
שתהיינה לכם רגלים ללכת עם התורה בעולם, לא להתבייש בפני המלעיגים,
ולחיות עז כנמר לעשות רצון אביך שבשמים. (דרכי מוסר)

וְאִם בְּחַקְתִּי תִמָּסוּ. ישנם אנשים שיראים מן התוכחה, ויוצאים מבית הכנסת
בשעת קריאתה, וישנן קהלות ש"הקורא" מבליע את התיבות וקורא בקול
נמוך, ורוב המתפללים אינם שומעים את הקריאה. והדבר דומה לאחד
שהזהירוהו לבל ילך בדרך ההיא אשר קוצים וברקנים ורועים בה חיות
טרפות אורבות שם. אבל הוא לא שמע ולא הקשיב לקול מזהירו, והחליט
ללכת דוקא באותה הדרך, אבל שם מסוה על פניו לבל יראה את המכשולים
ואת החיות הרעות ולא שם על לב כי אדרבה הסכנה עכשיו עוד יותר גדולה...
שלמה המלך מיעץ לנו לבל ימאס במוסר ה' ואל יקוץ בתוכחתו. והמה חכמים
בעיניהם וחושבים, כי אם לא ישמעו לקול התוכחה לא יאונה להם כל רע,
ולו חכמו ישכילו ויבינו, כי בשימם מסוה על פניהם לבל יראו את המכשולים,
המה גורמים רעה, לנפשם עוד יותר... ושומע לי ישכן בטח. (חפץ חיים על התורה)

וְכָל מַעֲשֵׂה בְּקֶרֶב יִצְאֵן כֹּל אֲשֶׁר יַעֲבֹד תַּחַת הַשֵּׁבֶט הָעִשְׂרִי יִהְיֶה קֹדֶשׁ לַיהוָה:
הוא שצריך להקדיש בפה אף שהעשירי קדוש ממלא (בכורות נ: ב) ללמדנו שגם
דבר שהוא קדוש בעצמותו, מכל מקום אם לא יחזיקו ויתמידו בקדושה עלולה
הקדושה להתבטל, כן הדבר אצל האדם, אף שהאדם נברא בצלם, ואף אם
נתקדש בתורה ובמצוות מכל מקום אם לא ישגיח על עצמו בתמידות, לשמר
את קדושתו ולהחזיק בה עלולה הקדושה להסתלק ממנו עד שיתדרדר לשפל
תחתית וכמו ששנינו שנה ופירש קשה מכולן (פסחים מ"ט) (שלי אורות בשם רבי משה פישטיין)

סיפור מההפטרה

ועל הכל...

"פרפראות"

סיפר רבי מאיר שפירא מלובלין זצ"ל מיסד "הדף היומי": כשביקרת באחת מערי השדה בסביבות ניו יורק, פגשתי ביהודי עשיר, עם הארץ גדול, אך מתרברב ויהיר גדול יותר, הלה ביקש להפגין בפני את "למדנותו" ונאמנותו למסורת, וסח לי: "כי היות וכל ימי הספירה משמשים כהכנה לחג השבועות, שבו אוכלים מאכלי חלב, לפיכך הריהו נוהג לאכול בכל לילה, מלילות הספירה, לביבות ממולאות בגבינה, בכל לילה מספר הליביות כמנין הספירה, שאלתי: ומה קורה אם יום אחד אתה שוכח במקרה לאכול את הליביות?" אני ממשיך לאכול בלילה הבא, בלי ברכה" ה"ש"ב. (ירושלם ט"ב)

"ענין של טעם"

טעם למנהג שעושים "מי שברך" לעולה לתורה, כמו שמובא במדרש אגדה "אברהם היו היה לגוי גדול" וגו' הואיל והזכירו ברכו, שנאמר "זכר צדיק לברכה" ולפי שהזכירו לעולה לתורה בשמו ועלה לתורה צריכים לברכו ב"מי שברך". (לקוט דוד)

"מפי כתבם"

כשם שהבהמה מעצם טבעה אינה מסוגלת לקלוט את מציאות האדם, את הרגשותיו, מעשיו וכוחותיו, שכן נברא אינו יכול לקלוט מעבר למציאות שבה הוא חי, כך גוי לא יכול לתפוס מהו יהודי. וכשם שהגוי אינו מבין את היהודי - כך יהודי שאינו שומר תורה ומצוות אינו מבין יהודי שומר תורה ומצוות; הוא לא תופס כיצד ניתן בכלל לשמור שבת. איזה עונג יש בשייבה, כל היום בבית בלי להאזין מעט לאמצעי התקשורת, או לכל הפחות להדליק חשמל, לעשות משהו לידו זהו פשוט בית סוהר; וכך גם לגבי שאר מצוות התורה. אך אנו יודעים שדווקא מצוות חיים זו אדם מתענג ונהנה. אדם שלא זכה להיות מכלל עמלי התורה לא מסוגל להבין מהו לימוד תורה. הוא מציץ לאולם השייבה, ולתמהונו הרב הוא רואה את כולם במעילים השחורים או בחולצות לבנות, רוכנים על גמרות ישנות וממלמלים כל היום בעניינים שנראים לו רחוקים כדיני שור ופרה וכד' שכבר זומן אינם קיימים בעולם המודרני. נפעם הוא לראות אנשים שנראים נורמלים, מן הישוב, משקיעים את כל עצמותם בבירור דברי קמאי שמלפני כמה אלפי שנים, הוא לא מבין מה הם עושים שם; מדוע? כי מציאותו שונה בתכלית ממצויאתם של בני התורה; ועליו לדעת שכשם שברור לנו שמי שאינו שומר שבת - הוא מציאות אחרת, כמו בהמה ביחס לאדם, כך מי שלא קנה תורה - הוא פשוט מציאות אחרת: הוא לא מבין איך אפשר ללמוד כל הזמן; הוא לא מבין איך אפשר להגיע לכך, איך אפשר להיות כך, ועוד להחזיק משפחה - אשה וילדים, איך אפשר? והתירוץ הוא: מי שאינו כזה - פשוט לא יבין זאת; אך מי שקנה מדרגה זו יודע שלימוד התורה הוא התענוג האמיתי, עצמותם של כל החיים! והנה מעלה זו, שיהודי שומר תורה ומצוות אינו כשאר בני אדם, אלא מציאות לעצמה, אינה נקנית על ידי פעם אחת שישמור שבת או יניח תפילין, אלא "הרגל שעשה טבע" - החזרה שוב ושוב על שמירת השבת, העמידה החוזרת בנסיון - היא שהופכת את האדם למין אחר, למציאות אחרת, לטבע אחר. וכך גם בלימוד התורה: אם רוצים אנו ליצור מציאות שונה - להיעשות בן תורה - צריך פשוט לשבור את המחיצה, וזה בא על ידי רציפות של לימוד. ע"י תקופה מסוימת; חודש, חודשים, שלושה חודשים של לימוד תורה בהתמדה גדולה וברציפות, עד שקונים קניינים בתורה. (רבי שמשון פינקוס זצ"ל)

"מקום לשאלה"

שאלה: איך יתכן אם באו עדים לבית דין והעידו עדותם, ואחר כך הוזמו ונעשו עדים זוממים, אף על פי כן עדותם מתקיימת?

תשובה: דין תורה שאין מדקדקים בעדות החודש, שאפילו קידשו את החודש על פי עדים ונמצאו זוממים בעדות זו, הרי זו מקודש. (הרמב"ם פ"ב מהלכות קידוש החודש ה"ב ובל"ח"מ ש"ס) (נפלאות מתורתך)

אני ד' חקר לב בחן גליות וזלת לאיש פךרקיז פפרי מעליו: סיפר ר' דוד גרליץ ז"ל שנפטר בעיה"ק ירושלים, קבוצת פועלים יהודים עבדו ממול לחנותי בבניית בית קומות, בצדדי כל יום היו נכנסים לחנותי להינפש ולאכול דבר מה, הרב ר' פישל רוזנר זצ"ל שהיה בבחינת "הכס לב יקח מצוות", בא כל יום בשעה זאת ושדלם להניח תפילין ולומר עמם קריאת שמע וקבלת עול מלכות שמים, רובם ככולם לא רק שלא ניסו להשתמש מכך אלא אדרבא נדחקו לזכות להיות מהראשונים, פרט לאחד, בחור מגודל פרע שקראו לו עזריה, הלה היה מתוכח כי כל זה לא יוסיף ולא יתן לו מאומה ובין כך לא יתן לו יהודי שומר מצוות, וסירב בכל תוקף להניח תפילין, שנים רבות עברו ביעף והקבוצה עברה משם, וכמעט נשכח ממני כל הענין, עד שביום בהיד נכנס לחנותי אברך גבה-קומה עטור בזקן מידות שחור, לבוש כרב בשייבה ותחת כנפו כרך גדול של שולחן ערוך, הלה מחייך לעומתי ואומר: ר' דוד אינך מכירני, הבטתי בו ממושכות והוגעתי את מוחי אם ראיתי אי-פעם אדם זה אך לא עלה בזכרוני כלום, ואז פלט ואמר: "אני עזריה". כמובן שנתקפתי בהלם ובמשך רגעים לא חזרתי לעשתנותי, שאלתי, הכיכר, עזריה הגעת לידי כך, בזכרי את הויכוחים שלך עם ר' פישל רוזנר וכיצד סירבת להניח תפילין "אכן חייב הנך לשמוע את סיפור חיי"ענה עזריה "הכל בזכות האדמו"ר הקדוש הרבי מקלויזנבורג זצ"ל, ומעשה שהי' כך היה: יום אחד החלטתי עם חבר לנסוע לנתניה להתרחץ בים, הדבר היה בצדדי יום ישישי והתכוננו לבלות את יום השבת בשחייה בים באחד החופים של נתניה, שכרנו חדר במלון במרכז נתניה ובליל שבת חיפשנו איזה בילוי ראוי לשמו, ביורדינו מהמלון לתור אחר מקום בילוי פגשנו באדם דתי אשר נכנס עמנו לשיחה, כששמע שזמננו פנוי הציע לנו לגשת לקרית צאנו מרחק הליכה של כמה דקות, שם התגורר אדמו"ר, "כראי לכם לראות את סעודת השבת של שווא מקיים בציבור" אמר, לא חשבנו רבות, איך שהוא השגנו כיפות, זקט היה לנו, כך שיכולנו להיכנס ולהתחזות כדתיים, הגענו לשם בדיוק בעת כניסתו של הרבי ל"ישיש", נעמדתי מולו ושמעתי את ה"ומידות" לפני הקידוש בלא מעט התעניינות, סוף סוף זו לי פעם ראשונה בחיי שאני נתקל בדבר משונה כזה... לאחר מכן קידש הרבי על היין ונטל ידיו לסעודה ובצע על החלה, לאחר שטעם מעט מהחלה החל סורק את סביבותיו עד שענינו נתקלו בי בעניינים חודרות במשך דקות מספר שדמו בעיני כנצה, האדמה מתחת לרגלי החלה לבעור, אני מרגיש שאכן הרבי מתכוון אלי, ואלי בלבד, באותם רגעי הנצח הרגשתי את עצמי במלוא מערומי, חשתי כי הרבי יודע הבל אודות חיי מיום בו נולדתי ועד עתה, עז היה רצוני לברוח מעיני החודרות והדוקרות בי כמדקרות חרב, אך הפחד שיתק אותי וריתק אותי למקום, לא היה בי העוז לפסוע אפילו פסיעה אחת אחורה, גם לאחר שהרבי סילק מבשו ממני הייתי מוטרד מאוד והבכי עמד לפרוץ מקרבי, שבנו לחדרנו ועליתי על יצועי, אך כל הלילה התהפכתי מצד אל צד, מבטו החודר של הרבי ליוה אותי כל הזמן, גם למחרת התהלכתי כסהרורי ולא מצאתי מנוח לכף רגלי. במשך אותה שבת נמלה בי ההחלטה: אני חוזר בתשובה והולך ללימוד תורה בשייבה. במוצאי השבת חזרתי לירושלים וביום ראשון, בבוקר השכם, רגלי נשרכות כמאלהין אל אחת הישיבות המפוארות בירושלים וניצב בפני ראש הישיבה במבט מושפל ונכלם, כשאני מביע את רצוני הכנה להתחיל מהיסוד ללימוד תורה. ראש הישיבה היה אדם נבון מאוד ונעים הליכות, הוא עוד לי רבות להפנות אותי אל הכתובת הנכונה. ובי"ה עשיתי חיל למדתי כמה שנים בשקידה ושקיקה ובי"ה כיום הנני מוסר כבר בעצמי שיעורים בתורה לבחורים צעירים. - סיים עזריה את סיפורו. (בחסרות החיים)

מפתגמי אוריתא

פתגמים, נצנוצי מחשבה, ורעיונות בדרכה של תורה

פרי ההסתפקות, מנוחה. (ר' שלמה אבן גבירול)

ממתי האדם מתחיל להתגאות, משעה שנהנה מהכבוד. (ר' צבי מרימינוב)

קל להיות בקי בש"ס, מלתקן מידה מעוקשת הצריכה תיקון. (ר' ישראל מסלנט)

תורה ומידות טובות

כניסת עבת: 19:14 (לנוהגים 40 דק' 18:54) יציאת עבת: גאונים: 20:06 ר"ת: 21:00

פרשת בהר בחוקתי התש"פ ❖ עלון מספר 187

אורחות חיים

שמעתי מרבינו שפעמים רבות כששואלים אותו מה לקבל ולהתחזק, הוא משיב 'בעשיית חסד'. בדרך כלל יצה"ר עובד לגרום לאדם תאוות וכדו', אמנם בע"ש יש יצה"ר מיוחד (זה גורם מתח ולעשות דברים ברגע האחרון (זה גורם מתח וקטטות בבית). כתיב "לא-תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת". יש שדרשו דברים השבת צריך להזהר באופן מיוחד מאש של מריבות ומחלוקת, דבמשך ימי השבוע אדם עסוק ואין לו זמן להתקוטט, אבל בשבת יש לאדם זמן פנוי ויש יותר יצה"ר "למריבות, וזהו שאמר לא תבערו אש ביום השבת.

רבינו דיבר בכאב על כך, שיש כאלו שרוצים לבנות ולהרחיב ביתם, והשכנים לא נותנים, מפני שסבורים שזה מפריע להם וכדו', אמר רבינו בתקופות: "רק לפני שישים שנה היו תחת שלטון היטלר ימ"ש, ולא יכלו אף להרים את הראש, ועכשיו מתאוננים שזה מפריע וכדו'. "אנשים בשואה אכלו קליפות תפוזים, ולא היה להם כלום, ועתה יש להם דירה טובה, והכל מסודר, וחברו בונה מרפסת במרחק חמישים מטר ממנו, וכבר איכפת לו, ואינו מסוגל להסכים..."

סיפרתי לרבינו, ששמעתי שהיו שני שכנים שחיו בשלום עשרות שנים, ואחד השכנים נעשה מוגבל, ורצו בני משפחתו לבנות עבורו דרך להסיע כסא גלגלים, והשכן טען שזה מכער את הבנין, והגאון רבי ניסים קרליץ פסק דאכן זו טענה צודקת, אבל לאחר שיצא, פרץ בבכי ואמר: "נכון שזה צודק, אבל הרי ראה שהוא מוגבל, ואחר שיש סיבה זו לא נותן לבנות..." אמר רבינו: "לדעתי הי' צריך לומר לו שנכון שמצד הדין הוא צודק, אבל צריך שידע מה ההנהגה הנכונה, אך כנראה שסבר הגר"נ שאין מה לדבר עמו בזה". אמר רבינו: "איזו טענה היא 'הבנין הי' מכוער', וכי יש דין 'זה קלי ואתונו' על בית?"

אמר רבינו, שבשעה שבאים אליו אנשים שיש מחלוקת ביניהם וכל אחד אומר את טענתו, הוא נוהג לומר להם: "נכון שיש לכם טענות שאתם הצודקים במאה אחוז, אבל דעו לכם, שהפסד שיהי' לכם מהמחלוקת, לא שווה למה שאתם תרוויחו בטענות שלכם..." רבינו אמר לאחד: "תראה לנהוג שלא להתבלט, מי שמתבלט לא מצליח." הי' לי פעם דבר מזעזע עם רבינו, שהבאתי לרבינו המאכל שלו, הסתכל עלי ואמר לי: "נו, מה יש לך לומר דבר טוב (כך מבקש תמיד לשמוע דבר תורה), אמרתי ברגע הראשון: "ב"ה שאני זוכה להיות כאן ליד רבינו..."

אמר לי רבינו: "איזה עולם השקר, אתה חושב כך עלי, אם אתה היית יודע מצבי ברוחניות לא היית מדבר כך..." ושוב חזר על הדברים... (לדיק כתמר יפח)

מענייני הפרשה

מאת הגאון הגדול אב"ד בד"צ "זרע אמת" ואב"ד "זורה דעה" מורנו הרב נסים יעקב עטייה שליט"א

תורה היא כך: "והעברת שופר תרועה בחדש השביעי", היינו בראש השנה, ואח"כ אמרה התורה שגם ביום הכפורים תעבירו שופר בכל ארצכם.

או קנה מיד עמיתך אל תונו איש את אחיו וכה, ילד. דרשו חז"ל במסכת ב"מ (מז:), דבר הנקנה מיד ליד שייך בו אונאה, אבל לקרקעות אין אונאה. והסבר הדברים הוא, שכל דבר נמכר אינו בערך אחד בכל הזמנים, כי כפי השתנות זמנים, לפעמים יוקרו ולפעמים יוזלו על כן לעולם אין ערך ידוע לשום דבר הנמכר, לכן הקרקע, אעפ"י שבאשר הוא שם היה מוכרה יותר בזול, או יותר ביוקר בכל זאת יבוא היום שתמכר בערך שהוא קונה אותה עכשיו, אבל במטלטלין יש חשש שמא באותו הזמן כבר לא יהיה בעולם, ולכן יש אונאה למטלטלין אבל הארץ לעולם עומדת.

ואכלתם לשובע וכה, יטו. והביא במסרה ג' לשובע חדא כאן, ואידך "באכלנו לחם לשובע" (שמות טו, ג), "צידה שלח להם לשובע" (תהלים עה, כה), ע"כ. וצריכים להבין מה הקשר ביניהם?

והסבירו המפרשים, דהנה יש שלשה דרכים שבהם הקב"ה נותן מזונות לאדם, הדרך הראשונה היא בדרך הטבע, וכמו שכתוב (לדברים יא, יז): "ואספת דגןך", דהיינו, שאדם חורש בשעת חרישה, וקוצר בשעת קצירה, וכן הלאה בכל המלאכות הצריכים לה.

הדרך השנייה היא על דרך נס, וכמו שנאמר בנביא (ישעיה סא, ה), שלעתיד לבא: "ועמדו זרים ורעו צאנכם", וכמו שהתפרנס רבי שמעון בר יוחאי על דרך הנס.

הדרך השלישית היא, שאמרו חז"ל (פסחים קיה), קשין מזונותיו של אדם כקריעת ים סוף, וזה לאנשים הרשעים.

וזו כונת המסרה, "ונתנה הארץ פריה ואכלתם לשובע" דהיינו, בדרך הטבע. וזה בזמן שישיראל מקיימין את התורה והמצות אבל שלא לשמה, על זה נותן להם הקב"ה מזונותיהם על פי מנהג דרך ארץ.

השני לרשעים, שמזונותיהם קשין כקריעת ים סוף, ועל זה נאמר: "בשבתנו על סיר הבשר באכלנו לחם לשובע", דהיינו במצרים, שהיתה להם עבודה קשה, ורק אחר כך השיגו את מזונותיהם.

והשלישי, שנתפרנסו על ידי הנס, כמו שהיה במדבר, שהמטיר להם הקב"ה את המן לחם מן השמים, ונתפרנסו על דרך נס, וזה לצדיקים גמורים. וזה פירוש הפסוק: "צידה שלח להם לשובע" וזה מדבר במן שאכלו במדבר.

והיתה שבת הארץ לכם לאוכלה וגו' ולבהמתך ולחיה אשר בארץ תהיה כל תבואתה לאכול וכה, ו-ז. ולכאורה קשה, מדוע כתוב "כל תבואתה" מה באה לרבות תיבת "כל"? והסבירו המפרשים על פי מה דאמרין במסכת חולין (ז:): בחמורו של רבי פנחס בן יאיר שלא אכל דבר שאינו מעושר, (הוצא צ"כ ס, ה) וכתבו התוספות בחולין (סד ד"ה הא איתמר), שהחמירה על עצמה, אע"ג דהלוקח לבהמה פטור מן הדמאי.

והסבירו המפרשים, מכיון שהיה חמורו של אותו צדיק, מנעו הקב"ה שלא יאכל עד שיעשרו תחילה. שאפילו שהיא לאו בר מצוה, בכל זאת כיון שאסור להאכיל את הבהמה אלא אם כן עישר, יש גנאי לצדיק כאשר מאכילין את בהמתו דבר אסור.

ומה שאמרו שהחמירה על עצמה דהיינו שהקב"ה מנעה שלא תאכל דבר שאינו מעושר, מכיון שרבי פנחס בן יאיר היה צדיק גדול וגמור, היה ראוי לפי גודל מעלתו וצדקתו להחמיר שלא להאכיל את בהמתו דבר שאינו מעושר, לפניו משורת הדין.

ונאמר בספרים הקדושים, שלעתיד לבוא יהיו בני אדם במדרגה חשובה בעליונים ונהנים מזיו השכינה, וכמו שתרגם אונקלוס על הפסוק (שמות כד, יא): "ויחזו את הא-לקים, ויאכלו וישתו", שיהיו שבעים כאילו אכלו ושתו. וממילא כל התבואה תהיה מוכנה רק לאכילת בהמה, אבל לא כל התבואה שהרי צריכים לעשר ולתקן התבואה שאל"כ לא תאכל הבהמה וכמו שמצינו אצל רבי פנחס בן יאיר אבל בשביעית פטור ממעשר ויאכלו את כל התבואה, וזו כונת התורה: "והיתה שבת הארץ לכם לאוכלה" שתשבעו מקדושת הארץ זיו עולם הבא, ולבהמתך ולחיה אשר בארץ תהיה כל תבואתה לאכול, ולכן נקט דוקא בשביעית כל כיון ששביעית שפטורה ממעשר.

והסבירו חת"ם סופר פשט בפסוק: "והיתה שבת הארץ לכם לאוכלה" כי גוף המצוה והקרבן של שבת הארץ יהיה לכם לאוכלה לעולם הבא, "ולבהמתך ולחיה אשר בארץ תהיה כל תבואתה לאכול", דהיינו ולבהמתך ולחיה אשר בארץ לחלק הבהמיות ונפש החיוניות בארץ העולם הזה יספיק הפירות של המצוה הנ"ל, וזהו פירוש, תהיה כל תבואתה לאכול של שבת הארץ הנ"ל.

והעברת שופר תרועה בחדש השביעי בעשור לחדש ביום הכפורים וכה, טו. בתורת כהנים (כ, פט) ובש"ע חזר גם על ראש השנה. ולפי זה כונת

אנו מתעתדים בקרוב להוציא ספר שו"ת של מורנו הרה"ג הרב יעקב נסים עטייה שליט"א

כל המעוניין להנציח את שמו להצלה וכדו' או להבדיל לע"נ קרוביו יפנה לטלפון מספר: 054-8416719

דעת גדולי רבותינו

מהי קנאות אמיתית...?!

שמים, וכל כוונתו היתה להרבות כבוד שמים, אז אפשר לקבל את השכר...

ומסופר על מרן הגה"ק מסאטמאר זי"ע, עובדא אחת המפיק אור על מידת אהבת ישראל שבו בד בבד עם מידת קנאותו וחרדתו לדבר ה', ומעשה שהיה כן היה.

פעם אחת עשה איש אחד דבר בלתי רצוי באיצטלא של "קנאות", ונגרם על ידי זה הפסד לממון ישראל, וכאשר נודע הדבר למרן הגה"ק מסאטמאר, העיר על זה בהתמרמרות, וכך אמר: הלא בכל פעם בעת אשר אנכי צריך למחות על דבר כבוד שמו יתברך, הנני נמלך בדעתי זמן זמנים טובא קודם לכך אם לא אגרום ח"ו עי"ז איזה הפסד לאחד מישראל, אמנם איש הלזה, לא כן עשה, רק פחז כמים ועשה דבר בלא שום אחריות, ובפחזותו גרם להפסד ממון ישראל...

והנה כזה היתה קנאותו בכל מחאותיו, באותה שעה שהיה חס לבו בקרבו ורוח קנאה לבשה את עמסו לקנא קנאת ה', עם כל זה לא שכח אף לרגע אחת מאותם האנשים היחידים אשר יסבלו על ידו היזקי ממון, ודאג עבורם שלא יהיה המחאה גרמא בניזקין.

וכן ראו אצל כל גדולי ישראל האמיתיים, שכשמצד אחד מחו על מה שראו צורך למחות, אזי מצד שני ראו אצלם נפלאות בנוגע למידת אהבת ישראל, כי כל קנאותם לדבר ה' נבעה אך ורק מצד אהבת ישראל ואהבת ה', ולא מנגיעה אישית. (מתוך נועם ציה-ממן אפריין לשלמה)

כידוע, אחד מהקנאים המפורסמים ביותר היה הרה"צ רבי עמרם בלויא זצ"ל. סיפר לי הרה"ח המפורסם רבי שלמה פאפנהיים (שליט"א?) [זצ"ל?]. מראשי העדה החרדית בירושלים עיה"ק, שהוא יושב עמו בשולחן אחד למעלה מארבעים שנה - והוא היה אמנם קנאי גדול - אך מעולם לא ראיתי כזה אוהב ישראל!

כל הארחי ופרחי בירושלים הסתובבו בביתו, הוא הכניס לביתו אנשים שאחרים לא רצו לעמוד בתוך ד' אמותיהם, והם היו אצלו כבן בית - הם אכלו אצלו וישנו אצלו והוא התמסר אליהם באהבת ישראל מיוחדת ממש.

הנה הוא היה קנאי אמיתי, שהיה הוא אוהב ישראל גדול, ולכן לקח הדבר ללבו, בעת שראה אחד שעושה איזה דבר שלדעתו היה זה שלא כראוי. סיפר לי מו"ח שליט"א, שאחד הקנאים המפורסמים ביותר אמר לו, שהוא אינו מרשה בשום פנים ואופן לבניו שיעסקו בקנאות, בו בזמן שהוא עצמו הולך ולוחם מלחמות ה' ומקנא קנאת ה' צבקות במחאות אדירות למען כבוד שמו יתברך.

והלה הסביר לו, שהנה אצל עצמו, הוא יודע שהוא מתכוין במחאותיו כל כולו לשם שמים, אבל אצל בניו, הגם שתשעים ושבע אחוז הם מתכוונים לשם שמים,

סיפור לשבת - ר' בן ציון חזן זעק חכם יוסף חיים ו'אן אינטה?!

מלא', ואיקץ והנה חלום". אין בסיפור זה שום איזכור לגבי דרך ההלכה - אם בדרך מרן הבית יוסף ואם בדרך הבן איש חי, זכותם תעמוד לכולנו.

מספרים, כי בזמן מלחמת הקוממיות, כשבאו הערבים לעיר העתיקה, ביקשו מחכם רבי בן-ציון חזן זי"ע ומהרב הגאון מניצברג זי"ע"א ללכת ולהיכנע בעיר העתיקה לעבדאללה טל שהיה אחראי על המקום מטעם מלך ירדן. לא רצה רבי בן ציון להתפנות, באומרו שקיבל הבטחה ממרן הבן איש חי, וזהו שמירה ובטחון שהוא סומך עליהם ביותר

שלא יקרה לו מאומה. בסופו של דבר היה צריך להינע בפני המושל, ובאו לסגור לו את בית המלאכה, ואמר שהוא חושש שאם הוא ייכנע - יאמרו שרבינו נכנעו, על כן סבר כי עדיף שיכתבו מכתב רשמי בשם הצבא, וכן עשו.

והנה בדרכם לתת את המכתב, שמעו צעקת "א-ללה הוא א-כבאר!" היה זה צלף ערבי שראה את היהודים והחל לירות עליהם עד שהיו בסכנת חיים. רבי בן ציון נפצע קל מכדור ששרט מעט את פניו. אחר כך ירו עוד ירייה שעברה ליד אוזנו.

מיד החל רבי בן ציון לצעוק בקול רם: "חכם יוסף חיים וואן אינטה? ווינאק?" או בקיצור בעברית - "איפה אתה", "הלא הבטחת לי שאמשיך בעבודתי!" כששמעו הערבים את דבריו - הפסיקו לירות.

כשפגשו בו מאוחר יותר אותו ערבי שירה בו, שאל אותו: "מה אמרת, הלא התכוונתי לירות לך במצח ואני צלף טוב, ופתאום לא יצא לי לצלוף וגם נתקע לי הרובה!" אמר לו רבי בן-ציון כי יש לו סגולה והבטחה מחכם אחד גדול בבגדאד, שבזכותו לא יאונה לו כל רע. והנה ברוך ה', בזכות הבטחה זאת ניצלו חיי היהודים, והתקיימה הבטחתו של הבן איש חי (קולר צמי הכן א"ש חס).

ואמר לו שהוא עושה בשמים מהפיכה מבורכת בעניין הליכותו כדרך מרן הבית יוסף דווקא....

אך האמת היא שהסיפור אינו מדויק, וכך מספר חכם רבי עובדיה שליט"א עצמו, בהקדמתו לספרו 'טהרת הבית' חלק ב': "אזכרה ימים מקדם, עם לבבי אשיחה ועלה במחשבה לפני למעט בהופעותיי ברבים כדי להתמסר יותר בעריכת כל חיבורי אשר עמי בכתובים, כי מתי אעשה גם אנכי לביתי ואם אין אני לי מי לי, ורעיוני על משכבי סליקו.

והנה בחלומי בלילה ההוא, ראיתי את הגאון רבי יוסף חיים זצ"ל מבלבל, אשר בא לבקר בביתי, ופניו מאירות כזהו החמה, ונכנס לחדר הספריה, והתישב ליד השולחן, ראה לפניו אחד מחיבורי, כמדומני שו"ת יביע אומר, והתחיל לעיין בו אחת הנה ואחת הנה, וכשסיים, אמר, טוב מאד.

ושאל אותי, האם אני ממשיך להופיע ולדרוש ברבים דברי תורה ומוסר, כאשר היתה באמנה איתי? עניתי ואמרתי, כי עדיין אני ממשיך גם בימים אלה להופיע ברבים בשיעורי תורה ובדרשות כאשר חנני ה', ובדרך כלל אני מופיע ביחד עם עמיתי הרב הגדול רבי יהודה צדקה שליט"א [מו"ר ראש ישיבת פורת-יוסף, בן לאחיניתו של הבן איש חי, וסיפר בהתרגשות גדולה כמה פעמים - כי זכה שלוש פעמים לראות את הבן איש חי בהקיצו, ושהיתה לו מזה שמחה רבה].

אך התאוננתי לפניו שדבר זה מפריע לי בהמשך הכנת עריכת חיבורי להוציאם לאור, 'שמוני נוטרה את הכרמים כרמי שלי לא נטרתי'. 'ענה דודי ואמר לי, בסבר פנים יפות: 'טוב אשר תאחוז

בזה, וגם מזה אל תנח ידיך, כי יש נחת רוח מאוד לפני השי"ת בזיכוי הרבים כששומעים דברי תורה ומוסר וחוזרים בתשובה. וכל אחד שחוזר בתשובה הוא עולם

מספרים, כי חכם רבי שמעון אגאסי זי"ע"א לא התפרסם קודם שהספיד את הבן איש חי זי"ע"א, יתרה מכך - ברוב ענוותנותו הוא ממש חשש מפרסום. על כן, כשנתבקש להיות בין המספידים בלווייה - סירב.

עוד באותו הלילה נתגלה לו הבן איש חי בחלום והפציר בו שיהיה בין המספידים. ואכן, רבי שמעון קיבל עליו את בקשת רבו, וכשעלה להספידו - השתוממו כל שכניו - מה לפשוט זה בין המספידים הרבים.

מספרים, בשם אחד מזקני הדור ששמע מחכם רבי יהודה משה פתיא זי"ע"א שאמר שהבן איש חי זי"ע"א היה צריך לבוא בזמן התנאים, רק ריחמו עלינו מן השמים ושלחו לנו אותם בזמננו זה, שבביל שישרה לעולם מתורתו הקדושה.

ובכתבי ידו של חכם רבי יהודה משה פתיא זי"ע"א, כתוב חזון אשר חזה, וזהו תוכן דבריו: "הקב"ה נכנס לגן עדן ושאל נשמות הצדיקים מי רוצה לרדת למטה לסייע לבני האדם בעולם התחתון? שתיקה ואין עונה לו. חזר הקב"ה על השאלה והוסיף הבטחה גמורה למי שיסכים לרדת - שלא יחטא ולא

ישלוט בו הס"מ. ורק אז, אחת מהנשמות התנדבה לעשות כרצון הבורא, זאת היתה נשמת... שר צבאו של דוד המלך ע"ה. נשמתו ירדה בגוף רבינו יוסף חיים ז"ל".

מספרים, כשמועה בפי רבים, כי חכם רבי עובדיה יוסף שליט"א, חלם שהבן איש חי זי"ע"א נתגלה לו בחלומו

מרן הגאון חכם יוסף חיים זצ"ל

הגאון חכם שמעון אגאסי זצ"ל

הגאון חכם יהודה פתיא זצ"ל

מעיוני המשפט

מאת הגאון הגדול אב"ד בד"צ "זרע אמת" ואב"ד "יורה דעה"
מורנו הרב נסים יעקב עטייה שליט"א

מי ששכר מחבירו דירה לנופש אילו חפצים כלולים בשכירות שיהיה מותר להשתמש בהם ואילו לא? ומה הדין אם יש מנהגים בזה?!

היוצא מכל האמור לעיל: מי ששכר דירה לתקופה קצרה, ולא סוכם בפירוש איזה חפצים מהבית מושכרים לו, אזי גוף הבית והדברים המחוברים לקרקע הם בודאי מושכרים לו. וכן כל מה שנהוג להשכיר באותו מקום.

וישנם הרבה מקומות שרגילים להשכיר גם חפצים נוספים כגון מיטות, ומצעים שהניחם במקום גלוי שנראה שהכינם לשוכרים. וכן שולחן, וכסאות, וארונות, מקרר ועוד חפצים, הכל כפי המנהג.

היות ואין בכל הפרטים מנהג ידוע, עדיף לפרט את כל הפרטים, לכמה זמן שוכר, ומה תשלום השכירות לכל יום, או לחודש. וכן אם רוצה להכניס אורחים וכדומה, לפרט את הכל בחוזה השכירות. והיות שאין כולם יודעים את נוסח שטר חוזה השכירות, מצאתי לנכון לכתוב את הנוסח:

הסכם שכירות לדירת נופש

אני החתום מטה, מודה ששכרתי את הדירה הנמצאת ברחוב _____ מתאריך _____ עד תאריך _____ והתחייבתי לשלם עבור השכירות סך _____ ליום. סך הכל _____ התחייבתי להנ"ל הוא אפילו במקרה שלא אשתמש בדירה במשך כל ימי השכירות, אלא אם כן אירע אונס שלא יכולתי להודיע על כך מראש למשכיר.

כמו כן הנני מודה שהתחייבתי לשלם עבור הוצאות תיקון כל נזק מכל סוג שיגרם לדירה או לריהוט, על ידי או על ידי אחד מבני ביתי, או מהאורחים, ועלי להחזיר את הדירה באותו מצב שקיבלתי. וקיבלתי עלי את נאמנותו של המשכיר לגבי טענת נזק. כמו כן ידוע לי והתחייבתי על כך שאין אני רשאי להכניס אורחים ללינה ללא רשות המשכיר. כמו כן אהיה רשאי להשתמש בחפצים שסיכמתי עם המשכיר שאוכל להשתמש בהם [ויפרט כאן את כל החפצים שסיכם עם המשכיר].

על חשבון השכירות שילמתי סך _____ במזומן [או בהפקדה לחשבון דלהלן מספר חשבון _____ שם הבנק _____ שם הסניף _____ ומצורף להסכם זה אישור הפקדה] ואת יתרת התשלום אשלם עם תחילת השכירות בתאריך _____.

כל ההתחייבויות הנ"ל נעשו בקנין המועיל בבית דין חשוב, באופן שאין בו אסמכתא, ובאופן המועיל ביותר. ולראיה באתי על החתום במקום _____ לחודש _____ שנה _____.

שם _____ חתימה _____.

[ואם ישנם עוד דברים והסכמים יפרטם בתוך השטר.]

ויהי רצון שזנכה להגדיל תורה ולהאדירה, ולאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא, בבריאות איתנה ונהורא מעליא אכ"ר.

שחברו יתרצה אסור לאכול דהלכה כאביי דיאוש ש"מ לא היו יאוש ואף על גב דהשתא ניח' ליה מעיקרא לא היו ניח' ליה ואי לא דמסתפינ' הייתי אומר שמוטר ויאוש שלא מדעת שאני שגם אח"כ אינו מתיישב אלא משום שאינו יודע היכן הוא ובע"כ הוא מתיישב א"כ אמרי' מעיקרא באיסורא אתי לידי' דבמה יקנה אי ביאוש הא השת' אינו מתיישב ואלו הי' יודע שהוא אצלו לא מתיישב משא"כ הכא כיון שידוע שיתרצ' א"כ השתא נמי בהיתרא אתי לידיה דמסתמ' אינו מקפיד על זה ואף על גב דבש"ס שם מדמה תרומה וטומא' ליאוש שלא מדעת טעמ' אחרין' איכא התם דלענין תרומה וטומא' ידיעה

ממש בעיני ע"ש דוק ועיין בס' אגודת אזור דף ק"י ועיין בתשובת מהרי"ט סי' ק"ן, עכ"ל: ועיין בקצות החושן (ס"א, סק"א).

ועיין במהרי"ט שדייק ג"כ מדברי הרמב"ם כדברי התוס' (נ"ב מ"ג), שאפילו שבד"כ אנשים מוותרים ואינם מקפידים, מ"מ אסור מכיון שזה יאוש שלא מדעת דלא היו יאוש, כדקיי"ל הלכתא בזה כאביי. ואע"פ שהש"ך (סי' קנ"ח סק"א) נראה לו שמוטר, עכ"ז מידי מחלוקת לא יצאנו.

ועיין במחנה אפרים (הל' גזילה סי' ז') שהאריך בנידון זה, והביא מחלוקת הפוסקים בזה, וחולק ע"ד מהרי"ט במש"כ שגם הרמב"ם ס"ל כדעת התוס' בב"מ, ולדעתו הרמב"ם ס"ל שמוטר להשתמש. והביא ראיה לדבריו. וכתב עוד שכ"ד הרשב"ץ והטור. ועיין עוד בשו"ת עונג יו"ט (ח"א סי' ק"א) שהאריך בנושא זה.

עכ"פ כיון שיש מחלוקת הפוסקים בזה, בודאי אין היתר לכתחילה, אלא אפילו ברור לו שחבירו לא יקפיד, אסור לו להשתמש לכתחילה.

כמו כן ישנם חפצים שבאיזה מקומות או אנשים שנוהגים להשכירם, ואפילו כשהם משכירים בסתם, הם מתכוונים להשכירם, כגון מכונת כביסה, ומייבש כביסה, וארון ספרים וכדומה. ודברים אלו תלויים במנהג.

וכן תלוי במציאות לכמה זמן שוכרים את הדירה, וכמה נפשות גרים בדירה, והכל כמנהג המדינה. ואם בדברים מסויימים אין מנהג ידוע, צריכים לנהוג כפי מה שמבואר בטושו"ע (ח"מ סי' ל"ד ס"א) בדין מכר, שמכר רק את הדברים המחוברים לקרקע ולבית, וה"ה בשכירות שדינו ממכר וכמו שנתבאר.

שאלה: מי ששכר מחבירו דירה לקייט דהיינו בימי החופש לתקופה קצרה, וישנם בדירה הרבה חפצים, ולא התנו ביניהם באיזה חפצים יכול השוכר להשתמש ובאיזה אינו יכול, כיצד יש לנהוג?! לדוגמא אם יש בדירה מיטות, מקרר, מזגן, גז, מכונת כביסה, מייבש כביסה, ארונות, וכדומה האם מותר לו להשתמש בהם?! ומה הדין בתנור אפיה, ומיקרוגל, וסכו"ם האם הולכים בזה לפי מנהג המדינה, ואם המנהג לא ידוע כיצד יש לנהוג?!

תשובה: מקור דינים אלו בגמ' (נ"מ ק"א): ובראשונים (ס"א), ובהרמב"ם (פ"ו מהל' שכירות הל' ג'). עוד בגמ' (נ"ב ס"א). ובראשונים (ס"א), ובהרמב"ם (פכ"ה מהל' מכירה) ובטור ושו"ע (ח"מ סי' ל"ד וסי' ל"ז) ובבית יוסף (סי' ש"ג, וסי' ש"ט).

והנה בהרמב"ם (פכ"ה מהל' מכירה) ובטור ושו"ע (ח"מ סי' ל"ז) מבואר כשמוכר לחבירו בית מה מכר ומה לא מכר. ומבואר שם בהרמב"ם דה"ה לשכירות.

והנה אם שכר דירה לנופש ולא סיכמו ביניהם אלו מחפצי הבית מושכרים לו, אזי י"ל שגוף הבית וכן דברים המחוברים לקרקע בודאי משכירו. וכן כל דבר שהמנהג להשכיר באותו מקום מושכר לו. וכיון שהולכים אחר המנהג, לכן ישנם הרבה מקומות שנוהגים להשכיר את חפצי הבית הנחוצים וההכרחיים לשימוש רגיל בדירה, כגון מיטות ומצעים שהניחם המשכיר במקום גלוי, שמוכן שהניחם לצורך השוכרים. וכן שולחן, וכסאות, וארון ספרים, וגז לבישול, וכן תנור לחימום המחובר לקיר, וכיון שהיו חפצים אלו במקום גלוי, בודאי מותר לשוכר להשתמש בהם כיון שהם נחוצים לשימוש הדירה.

וישנם הרבה דברים שלא נהוג להשכירם מחמת עלותם הגבוהה, כגון מכשיר טלפון, וכן משחקי ילדים שעלותם גבוהה, וכן תנור אפיה ומיקרוגל, שלפעמים מטעמי כשרות ומנהגים שונים, בסתמא אין דרך האנשים להשכירם, ולכן אסור לו להשתמש, עד שיברר ויטול רשות מהמשכיר בפירוש.

וכן אסור לשוכר להשתמש ללא רשות המשכיר במיני אוכלים שנמצאים בדירה, כגון בסוכר, ומלח, ותבלינים, או קפה ותה, ואפילו שבד"כ אנשים מוכנים לוותר על זה. דהנה השו"ע (ח"מ סי' קנ"ח ס"ד) כתב דז"ל: מותר ליקח מהאריס, שהרי יש לו חלק בפירות ובעצים. הגה: וי"א דדוקא לאחר שחלקו, דסתמא פלו הוא מוכר; אצל קודם חלוקה אסור, לחיישין שלא יתן לבעל הבית נגד מה שנטל (טור ס"א), עכ"ל. וכמבואר כל זאת בגמ' (נ"ק ק"ח-ק"ט).

וכתב הש"ך ע"ד מרן (סק"א) דז"ל: מותר ליקח מן האריס כו'. מדברי התוס' פרק אלו מציאות (דף כ"ז) סוף ע"א והגהת אשר"י והגהת מרדכי שם מבואר דאם אדם נותן לאכול לחברו מדבר שאינו שלו אלא של חברו אף על פי שידוע

נקודות אור | סיפורים של תיקון חידות | אנשים שחזרו לכור מחצבתם | וחזוק לאלו שעדיין...

ה'אדוק' הזה עם הזקן

והפאות אמר לי, שגם אני חשוב לפני בורא עולם, וכי בורא עולם משתוקק לשמוע את תפילתי, ויש לתפילתי כח לפעול בשמים. אלו לא היו אמירות סתם כדי לרצות אותי, עובדה שהוא הסכים, שאני אהיה חלק מהמניין שלו ביום השנה של אביו."

"כששבתני לביתי" - המשיך האברך - "סיפרתי לאשתי על החוויה שעברתי. אמרתי לה שבעקבות זאת אני מקבל מבט חדש על החרדים ועל הדת. באותו יום נזרע הגרעין הראשון. לאט לאט התחלנו לשנות את אורחות חיינו - התחלנו לשמור שבת, הכשרנו את המטבח, והשתתפתי בשיעורי תורה. בשלב הבא העברנו את ילדינו למוסדות לימוד חרדים."

"ארבע עשרה שנה חלפו מאז, וכיום אני שוקד על התורה וברוך ד' זכינו שביתנו הפך להיות בית של תורה על טהרת הקודש," סיים האברך את סיפורו המדהים. הסיפור הזה לא נודע במשפחתנו.

אחי זצ"ל היה אדם צנוע שבצנועים, ולא דיבר מילה בשבח עצמו, על אף שהיה גדול בתורה ומתמיד עצום. באותו יום שבו פגש את האברך שב אחי לביתו ופרץ בכבי של התרגשות. זוגתו שאלה לפשר בכייתו והוא סיפר לה על המפגש המרגש שלו עם האברך בחנות בשכונת גאולה, ואת כל הסיפור הנפלא שמאחוריו.

"זכיתי," אמר אחי, "שהקב"ה שילם את שכרי על כך שכבידתי יהודי, ועודדתי אותך שתפילתו חשובה בשמים, ועל ידי כך נגרם המהפך הגדול בחיינו. איזו זכות גדולה יש לי!" אמר בהתרגשות. (מתוך הספר 'כבודם של ישראל' הגר"א טויסיג שליט"א)

מאד בשמים." הבחור שמע את הדברים, ועיניו נצצו מהתרגשות, הוא היה על סף דמעות. הוא נכנס בהיסוס לבית הכנסת, הגישו לו כיפה וסידור, פתחו לו את הסידור בתפילת מנחה - והתפילה החלה. הבחור התפלל מתוך הסידור במבוכה, והמתין בסבלנות עד שכל המתפללים יסיימו את תפילתם. לאחר מכן המשיך לעמוד על מקומו במשך כל זמן חזרת הש"ץ.

בתום התפילה ניגש אליו אחי, לחץ את ידו בחום, הודה לו בלבביות על הטובה הגדולה שעשה לו, והם נפרדו לשלום. חלפו ארבע עשרה שנה.

יום אחד נכנס אחי לחנות במרכז גאולה בירושלים עיר הקודש, וראה לפניו אברך עבדן בעל פאות מסולסלות עבותות, ולצידו כמה בנים ובנות לבושים בצניעות על טהרת הקודש. אחי חיפש איזה מוצר בחנות, כשלתפעה פנה אליו האברך ושאל אותו: "אמור נא לי, האם אתה מכיר אותי?"

אחי הביט עליו וניסה לזהות אותו, אך לשווא: "מצטער איני מזהה." שאל האברך: "האם כבודו גר פעם בבאר שבע?" כשאחי השיב בחיוב, שאל אותו האברך: "אתה זוכר שפעם חיפשת עשירי למניין ביום השנה של אביו, ומצאת איזה בחור מגודל שיער שהסכים להצטרף למניין?"

"כן" אמר אחי, "אתה מזכיר לי נשכחות." "ובכן, אני הוא הבחור ההוא..." נשמתו של אחי כמעט פרחה. בדמיונו הפרוע ביותר הוא לא היה מצליח לקשר בין אותו בחור מגודל שיער לבין האברך העבדן שניצב מולו.

"דע לך שיש לך חלק גדול במה שעבר עלי מאז. כשיצאתי מבית הכנסת התחלתי להרהר:

סח הג"ר אהרון טויסיג

שליט"א - אחי, רבי יעקב זצ"ל התגורר שנים רבות בבאר שבע. באחת השנים, ביום היארצייט של אבי מורי זצ"ל, הוא בא לבית הכנסת כדי לעבור לפני התיבה בתפילת מנחה. באותה שעה היו בבית הכנסת רק תשעה אנשים. הזמן דחק ובלית ברירה יצא אחי החוצה לחפש עשירי למניין, אך ברחוב לא נראתה נפש חיה. עבר שם בחור חילוני, שערו מגודל, ולבושו רחובי. אחי התלבט אם יכול הוא לצרפו למניין, ולבסוף החליט שכן. הרי גם החלבנה שריחה רע נכללת בין סממני הקטורת...

אחי ניגש אליו וביקש ממנו להשלים מניין, אך הוא לא הבין על מה הוא מדבר. אחי הסביר לו בנועם, שכדי להתפלל בציבור צריכים עשרה אנשים, אך בבית הכנסת יש כעת רק תשעה, ואם יבוא להתפלל איתם - יהיה להם מניין של עשרה.

ואז באה התשובה: "מצטער, אינני מעוניין." אחי לא התייאש, הוא ניסה לפרוט לו על נימי הרגש: "היום חל יום השנה לפטירת אבי, התפילה והקדיש הם לעילוי נשמתו. אם תצטרף אלינו למניין, בזכותך תהיה לו נחת רוח בשמים." הבחור התרכך.

הוא הבין את שפת הלב. ובכל זאת היסס: "אבל אני לא יודע להתפלל." אחי הרגיע אותו: "זה בסדר. אני אתן לך סידור, אראה לך את הקטעים של התפילה." אך ההוא בשלו: "וכי אני ראוי להתפלל? הרי אני אדם לא דתי..."

אמר לו אחי: "לכל יהודי יש נשמה גבוהה. הקב"ה משתוקק לתפילות שלנו, של כל אחד ואחד מאתנו. כל תפילה של כל יהודי חשובה

בית דין צדק ובית הוראה "זרע אמת" "...לדק לרק תרדף הלך אחר בית דין יפה" (פנהלרין לנ:)

בית הדין לענייני ממונות | אישות | צוואות | ירושות | הסכמי גירושין | קידושין | סיוע בעריכת חוזים | ושלום בית.

בנשיאות ובראשות אב בית הדין בד"צ "זרע אמת", ובד"צ "יורה דעה", וראש כולל הוראה ודיינות "אורות חיים ומשה" אשדוד,

אב"ד מקודש הרה"ג יעקב נסים עטייה שליט"א.

ובהרכב הדיינים המצוינים: מרא דאתרא רמב"ש א' הרה"ג יצחק שרבאני שליט"א,

ראש כולל הוראה ודיינות "חקיו ומשפטיו לישראל" הרה"ג יצחק ביטון שליט"א

הדיין המצויין רב שכונת מקור ברוך הרה"ג אהרון ירחי שליט"א

שעות פעילות בית הדין: בכל יום שני או רביעי בין השעות 14:30 - 18:30 באחד מסניפי בית הדין: שפת אמת 6 בית שמש / שכל הבוכרים ירושלים/ האדמו"ר מבלעז 39 אשדוד

לשאלות בענייני בית הדין, פתיחת תיקים וכו' בכלא' 054-8416719 (טלפקס': 02-9990043)

העלון יו"ל לעילוי נשמת

האשה הכשרה המזוככת ביסורים

נורת נזרים בת מייסה ז"ל

ת.נ.צ. ב.ה.

אור האמונה

פרשת בהר בחוקותי

שבת קודש ❖ כב' אייר, תש"פ

גיליון מס. 734

פסוק

כל מטרתנו בהפצת העלון היא זיכוי הרבים.

קחו חלק בהפצה ותזכו למתנות הנפלאות שמבטיחים חכמנו זכרונם לברכה:

"כל המזכה את הרבים, אין חטא בא על ידו"
(פירקי אבות)

"כל המזכה לאחרים, אותה הזכות עומדת לו ואינה סרה ממנו" (הזהר הקדוש)

מותר להדפיס, לצלם, לשכפל ולהפיץ את העלון כנאמר:

"אין חפץ ה' כי אם במי שמזכה את הבריות"
(חסד לאברהם)

"וַיִּזְכֹּר ה' אֶל מַטֵּה בְּהַר סִינַי לְאָמֹר" (כה"א)

"מי יעלה בהר ה' ומי יקום במקום קודשו? נקי כפיים ובר לבב אשר לא נשא לשווא נפשי ולא נשבע למרמה". נקי כפיים הוא במעשה, ובר לבב במחשבה, אשר לא נשא לשווא נפשי ולא נשבע למרמה הוא בדיבור. ובשלושתם יהיה שלם" (רד"ק)

"מי יעלה בהר ה'?" (תהילים כד, ג.)

אומנם, אי אפשר בלי המציאות של העולם הגשמי. אדם חייב לברוא את העולם הגשמי שלו כל יום מחדש. לדאוג שבני משפחתו יהיו בריאים, שתהיה פרנסה, שיאכלו, שיהיה נקיון. כל מה שאנחנו מתעסקים בו. כי בלי המציאות הגשמית הזו לא היה קיים כלום. כולם היו מלאכים ושרפים. והרי ה' ברא את העולם כדי שישבחו וישירו לו דווקא מן המקומות הנמוכים האלה, "אבית תהילה מגושי עפר מקרוצי חומר". ויחד עם זה, לא לעשוק את הנפש, היא זקוקה למזון שלה, לתת לה לפחות משהו, לפחות את שכר היום שלה שנאמר, לא תעשוק שכר עני" שזהו רמז לנפש.

אנחנו תמיד בחיפוש. מבקשים וכוספים ומשתוקקים. כי החיפוש והבקשה, הרצון והתשוקה, הכיסופים והערגה הם הכח שמרפא את הנפש, שמשלים את החסרון, שמקרב את האדם לבוראו, כל ספירת העומר זה רצונות וכיסופים, רק אז הספירה מקבלת את המשמעות והכוח האמיתיים שלה, בלי זה, הספירה מקבלת את המשמעות והכוח האמיתיים שלה, בלי זה, הספירה לא מובנת, סתם לספור ימים? זה מה שה' רוצה מאתנו? אלא ודאי כוונת הספירה היא לבנות רצונות וכסופים, לבנות את ההתרגשות והציפיה למתן תורה עד שבלי שבועות, לא ישיג כל הלילה ומתגעגעים ומצפים לאשמורת הבוקר לקבל את התורה, ולא כמו שהיה בקבלת התורה במדבר שעם ישראל ישנו והיה צורך להעייר אותם כדי לקבל תורה. ככה מקבלים תורה?

ה' אוהב את הרצון שלך יותר מאשר את ההצלחות שלך. המבחן שלך זה אין אתה עומד בזה שלא הצלחת, וביישו אותך, ונכשלת, ואתה לא נשבר מזה

מה צריך יהודי כדי להתקדם במעלה ההר? כדי להתקרב אל הפסגה? צריך לעבוד! כל הענין של האדם בעולם הזה, זה לא להישאר איפה שהוא, אדם לא יכול להגיד: זה המציאות, זה הטבע, זה אני וגמרנו. נשאר במקום. אדם צריך לשאוף כל הזמן להיות יותר טוב ויותר טוב. עבודת חיים שלא נגמרת, עבודה של זיכרון והתקדשות. ככל שאדם מתקרב אל ה', הוא שונא יותר את הרע שלו, את היצרים שלו, את הדברים הגשמיים שסובבים אותו, את התאוות, לכל הפחות לא עושה מהם אידיאל, לא מתפאר בהם כמו פעם.

התורה הקדושה אומרת בפרשת השבוע "כי גרים ותושבים אתם עמדי". אתם זמניים פה, בסופו של דבר כולם נפגשים שם, כל אחד עם מה שהכין פה, אל תשכחו את זה. יש לנו איזה דמיון, שהחטא, שהעבירה, זה התענוג הכי גדול אבל בסוף מבינים שזה מתוק מלמעלה, אך בהמשך זה נהיה מר. הליכה אחרי תאוות הלב זה התאבדות רוחנית, זה להרוג את הנשמה, זה להפסיד גם את העולם הזה וגם את העולם הבא.

אדם קרוץ מחומר, אך בתוכו נושבת רוח. גוף ונשמה משמשים יחד. הגוף מושך אל תחתיות ארץ והנשמה פורשת כנפיים אל על. כיוון שנגזר עליהם לדור בכפיפה אחת, הרי החיים הם מאבק סמוי ובלתי פוסק ביניהם. אי אפשר להנות משני העולמות. גם לרדוף אחרי העולם הזה וגם לזכות למתיקות בעבודת השם. זה לא הולך יחד. או זה או זה.

כי אתה מבין שההצלחה האמיתית שלך היא שאתה לא עוזב את הרצון, שאתה מתחיל כל פעם מחדש, אתה לא מתייאש, אתה לא מחליט פתאום שזה לא בשבילך העבודה הזאת.

רק בלי השוואות. אסור לך להשוות כל הזמן את מצבך למצבם של אחרים. זה גורם לאדם חלישות הדעת וחוסר הערכה לאלפי תזוזות קטנות שהוא מסוגל לזוז וגם זז, ממקומו הנמוך לעבר הקדושה. תתמקד בעצמך. אתה חייב להאמין שבורא עולם נמצא איתך בכל מה שעובר עליך. הוא מלווה אותך! הוא מרגיש את הנסיון שאתה נמצא בו, הוא יודע מה שעובר עליך! הוא לא שוכח אותך! הוא אוהב אותך! תתחזק! תפנה אליו!

להתחזק זה לזכור שהקב"ה לא מוותר על אף איש פשוט. הוא לא יכול לוותר עליו. הקב"ה קשור מאד דווקא לאיש הפשוט, הלא מוצלח, שלא מצליח לו כלום, דווקא אליו הוא קשור. כמו במשפחה, יש ילדים שהולכים בדרך, מצויינים, עושים כבוד להורים שלהם אבל למי הבן אדם הכי קשור? במי הוא הכי מטפל? דווקא בילדים האלה שקשה להם, דווקא להם הוא מתמסר, דווקא להם הוא נותן את כל כוחו, את כל מה שיש בו. וככה הקב"ה. נכון, יש לו צדיקים, צדיק זה מי שמצדיק את הבריאה, כי הוא הצליח להגיע להכל, זה משהו עצום ונפלא, אבל הקב"ה לא מוותר על כל ילד ועל כל ילדה, ועל כל איש ועל כל אשה, הוא לא מוותר על אף אחד מאתנו, הוא אוהב במיוחד את מי שהכי קשה לו.

חיים עם ה' זה חיים עם אמונה. מפה מתחילים. אמונה זה האב, של היהדות. חיים טובים בעולם הזה זה רק חיים עם אמונה. להתחזק באמונה זה לעצום את העיניים ולחזור על משפט בן שלוש מילים: "אין רע בעולם!" כל מה שהשם עושה לטובה הוא עושה! לא תמיד מבינים אבל מאמינים. על כל מה שקורה לנו ועל כל מה שעובר עלינו, להגיד תודה. ללכת כל היום עם שירות ותשבחות. אם אדם מאמין שהכל מה', וכל מה שקורה לו בחיים זה הכל לטובה, הוא לא צריך להתרגש משום בעיה. רק להאמין ולבטוח בה'. התורה הקדושה בפרשת השבוע מצווה אותנו על השמיטה. "בשנה השביעית שבת שבתן יהיה לארץ, שבת לה" (דברים, לא זורעים, לא קוצרים, אפס השתדלות. מתחזקים באמונה שהפרנסה היא מן השמים, שכל מזונותינו של אדם קצובים לו מראש, שאין אדם נוגע במוכן לחברו אפילו כמלוא נימא. השי"ת יכול לפרנס אותך בכל מיני דרכים. אם היו בני ישראל בעלי בטחון ולא שואלים "מה נאכל בשנה השביעית" (דברים, הרי היבול היה גדל מאליהם גם בשנה השביעית וגם בשמינית. בגלל ששאלו מה נאכל קיבלו את היבול של שלושת השנים, השישית והשביעית והשמינית בפעם אחת, שזה פחות נוח כי צריך לאחסן וגם נאלצים לאכול מהתבואה הישנה. מצוות שמיטה מרמזת לנו שצריך לשמוט את כל הדאגות, את כל הפחדים, להתמסר לחיים של אמונה בטחון בה'.

כל מה שקורה לך בחיים, זה הכל סיבובים שמסובב ה' יתברך כדי שתחזור אליו, שתזכור אותו, שתרים את הראש אליו. כי כשהכל בסדר, שוכחים. עובדה. העולם הזה מסתיר את ה'. עולם לשון העלם. הקב"ה מסתתר ואנחנו צריכים לגלות אותו. בכל דבר שקורה, בכל צעד קטן. כמו חנוך שהיה תופר מנעלים ועל כל תפירה שתפר אמר: ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. כי הוא זכה לקשר את כל ענייני העולם הזה אליו יתברך. אני מאמין בה', שהכל מה', ומה שה' נותן לי, טוב, ומה שה' לא נותן לי זה גם טוב, ואנא אבקש מה' שיתן לי, ואני לא מרגיש אוי, אין לי ולשני יש, ולמה זה קרה לי הגורל הזה. ואפילו כשיש יסורים ח"ו, אני לא בועט בהם, אני לא שוכח מי שלח לי אותם, אני לא שוכח שאני בידי האמונות של הקב"ה שרוצה בטובתי.

צריך סבלנות אם רוצים שלהקב"ה תהיה סבלנות אלינו אז צריך שתהיה לנו סבלנות לעצמנו ולסובבים אותנו. אי אפשר להשיג הכל ברגע אחד הדברים החשובים בחיים זה הסבלנות. סבלנות מלשון סבל. כי זה לא נעים לחכות

כשצריכים משהו- אבל זה חלק מהחיים כל הדברים הטובים בחיים. מגיעים אחרי המתנה. אנחנו בימי ספירת העומר. סופרים עוד יום ועוד יום כי הבא להיטהר אומרים לו המתן. בקדושה הכל הולך יותר לאט ויותר קשה אבל רק ככה אפשר לקנות את המדרגות האמיתיות שלנו, רק ככה בונים את בנין הקדושה. צעד אחר צעד. יום אחר יום.

אתה רוצה לטפס למעלה, להתקרב אל ה', תהיה איש אמת. "קרוב ה' לכל קוראיו לכל אשר יקראוהו באמת" (תהילים קמ"ה). ככל שאדם יותר אמיתי כך הוא זוכה שאור ה' מאיר בו יותר. רבונו של עולם אל תתן לי להיות מישהו שהוא לא אני. תעזור לי להיות אני עצמי, אפילו אם אני לא כזה מיוחד, אפילו אם אני יהודי פשוט, תעזור לי להרגיש שאני בן יחיד אצלך אבא, שיש לך רק בן אחד כמוני, ושככה בדיוק אתה רוצה אותי, עם ההצלחות, עם הכשלונות, עם הנסיונות, עם הקשיים, עם המלחמה להיות יותר טוב ויותר טוב. במצוות ספירת העומר נאמר "וספרתם לכם". בשביל מה התוספת "לכם"? לא מספיק היה לכתוב וספרתם? אלא התורה הקדושה מדגישה את הנקודה שכל אחד סופר לעצמו, כל אחד והסיפור שלו, כל אחד והספירה שלו בחיים.

"זהו ו'ספרתם לכם', לכם, לעצמכם, שכל אחד צריך לספור ספירת העומר לעצמו, כפי מה שהוא, ואל יפול בדעתו מחמת שנדמה לו שחבריו בני גילו טובים ממנו הרבה. כי אין אדם דומה לחברו כלל. כי צריך לספור הימים לעצמו דייקא, ואל יפיל אותו חברו כלל וכלל חס ושלום." (ליקו"ה פסח ט, כה).

היום יום כך וכך לעומר. צריך ללמוד להתרכז ביום שאנחנו נמצאים בו ולא לפזול ליום הבא. אנחנו רגילים לחיות את העבר ואת העתיד ומפסידים את הדבר הכי חשוב, את הכאן ועכשיו.

הקשר עם השם הוא כל רגע ורגע, בכל מה שאנחנו עושים. עבר זה זכרונות. עתיד זה תכניות. אבל מה עם הרגע הזה? אחת הסיבות שאדם לא שמח במה שהוא עושה, כי הוא תמיד חושב על משהו אחר, הוא דואג, הוא לחוץ, הוא עכשיו מתפלל אבל חושב על מה שהוא צריך לעשות מייד אחרי התפילה וכשהוא עושה כבר את אותו דבר שהיה צריך לעשות אחרי התפילה, הוא כבר חושב על הדבר הבא. אם אתה רוצה להיות שמח, תשמח במקום שאתה נמצא בו ובדבר שאתה עושה כרגע.

"וחי אחיך עמך" אומרת התורה הקדושה בפרשה שלנו (דברים, כולנו צריכים להיות ביחד וזה מה שביאי לנו את הגאולה. זה בעצם מה שרבי עקיבא אמר, שאהבת לרעך כמוך זה כלל גדול בתורה, כלל לשון התכללות. כולם יחד. אי אפשר להגיע אל פסגת ההר אם עוזבים את החברים בדרך. "וכי ימוך אחיך ומטה ידו עמך והחזקת בו" אומרת התורה בפרשה שלנו (דברים, אל תחכה עד שיפול כי אז יהיה קשה להקים אותו. עכשיו, כהוא מושיט יד, עכשיו תחזק אותו. להביט בחבר ולראות את הקב"ה. לגלות את הבוקר ב"בוקר טוב", ב"ברוך תהיה", בחיוך מעודד, בטפיחה על השכם, הוא נמצא בכל מילה טובה, בכל ביטוי של אהבה, של כבוד והתחשבות בזולת.

הדבר שיכול לקרב אותנו אל ה' יותר מכל דבר אחר זה אהבת חברים. זה ללמוד לתת. תכלית היופי נתגלה כשהאדם הוא בבחינת נותן ולא בבחינת מקבל. כמו בסיפור הבא:

יודאיקה

הסיפור הזה קרה לפני כשלושים שנה. הבן שלי היה בחור בן עשרים והגיע לפרקו. אתה לא חייב לכתוב את זה, אבל אז הוא לא היה 'אגרויסע למדן' ואם אתה שואל אותי, היו עוברים שבועות בלי שהוא פתח גמרא. אבל אני, יש לי כלל. כשבני מגיעים לגיל שלוש עשרה, אני לא אומר להם מה לעשות. ברגע שאמרת על בני "ברוך שפטרני", אני נותן לו לגדול כמו שהוא, ואם הוא שואל אותי, אני אומר לו את דעותיי, גם אם הן מעליבות. אשתי דווקא

כשחזרנו הביתה, התחילו כמה בעיות. אשתי אמרה שהיא מתביישת להתחתן עם משפחה כזו מודרנית, ואמרתי לה שגידת תודה שמשתי נורמלית ואפילו לא צולעת, בכלל מוכנה להסתכל על הבן שלנו. והיא אמרה: "אני אומרת תודה, אבל זה לא אומר שגם קרובי המשפחה שלנו צריכים להסתכל על הבן שלנו, שהיה צריך להתפטר על כזו משפחה". אמרתי לה שאני בכלל לא שואל את המשפחה שלי, ונהג הטקסי אמר שאני צודק, ושנינו אמרנו ביחד: "אל תתערב". מה התברר? מה שעשתה לי אשתי בטקסי, עשתה אשתו של היודאיקה ליודאיקה בבית שלהם, אחרי שהלכנו. היא אמרה לו שהיא נורא מתביישת שהחתונה של בתם תהיה מלאה באנשים שנראים כמוני. מסתבר, שיש להם משפחה של "מזרחניקים", שאפילו חרדים רגילים לא נראים להם, וודאי לא כאלה שהולכים כמוני, עם "זברה" ו"סופר". כנראה הם שייכים לחברה הגבוהה הפולנית או ההונגרית בחיפה, ושם נורא מסתכלים אחד על השני.

כתבתי מכתב לאדון יודאיקה וביקשתי ממנו לשמור את הנכתב בסודיות. אמרתי לו שיש לי פתרון לבעיה של אשתו: שאנחנו נוותר ולא נזמין את המשפחה שלי ושל אשתי, ואולי אפילו לא נגלה להם שהבן שלנו מתחתן – והם יוכלו לעשות חתונה עם כל ה'פולנים' וה'פולניות', ורק אנחנו, ההורים והאחים אם הוא מרשה – נוכל להשתתף. יודאיקה ענה לי במכתב, שמבחינתו, היינו יכולים להזמין את כל ירושלים לחתונה, אך הוא מודה שיש בעיה עם אשתו, שמסכנת את השידוך, והפתרון שלי נראה טוב מאד, על אף שזה ממש לא נעים לו. מייד כשקיבלתי את האישור, באתי לאשתי ואמרתי לה: תראי, שמתי לב שאת מאד מתביישת שהמשפחה שלנו תראה את המשפחה שלהם. בואי נעשה דבר פשוט. לא נספר להם על החתונה, ונגיע רק עם הילדים בסודי סודות, וכך לא יהיה לנו בושות". אשתי שמחה מאד, אך אמרה בחשש: ואולי הם יעלבו? קודם כל, שייעלבו", אמרתי. "העיקר שלא יהיו לך בושות. וחיוך מזה, הם בכלל לא צריכים לדעת שיש לנו משפחה גדולה בירושלים". היא חשבה קצת, ואחר כך אמרה: "אתה חכם מאד, ותמיד יש לך רעיונות איך לסדר את העניינים". ואני הופתעתי, כי לעולם איני שומע את אשתי אומרת דברים כאלה עליי. ובמחשבה שנייה, גם לא על מישהו אחר בעולם. חוץ מאבא שלה. אולי.

הימים חולפים, והגיעה עת החתונה. אנחנו בסודי סודות, מזמינים שלושה 'טקסי' לתחנה מרכזית, ומשם יוצאים באוטובוס לחיפה. הגענו לחתונה הראשונים. אך זמן עד שכל המוזמנים ה'פולנים' הגיעו ועד שנערכה החופה, היה כבר שומנה וחצי בערב. הרב שלהם ערך קידושין, ואני קיבלתי בפעם הראשונה בחיי ברכה. החתן שובר את הכוס, וכולם צועקים "מזל טוב". אני שומע את ה"מזל טוב", והוא נראה לי קצת מוכר, ובכלל לא "מזל טוב" חיפאי. אני מסתובב, ונעשה לי חושך בעיניים. כמה עשרות, ואולי מאות מהמשפחה שלי, מהשכנים, מחברים, מבית הכנסת – כולם נמצאים, והם כמובן מסתערים עליי, מנשקים אותי וצועקים "מזל טוב" ואמרים לי: "איזו הפתעה הכנו לך? באנו לכאן בשלושה אוטובוסים, כמו סרדינים". "שלושה אוטובוסים... חשבתי שאני מתעלף. הם חשבו שזה מרוב התרגשות, אבל אני לא ידעתי איך אני מיסיר מבט למחותן שלי מהיודאיקה, אחרי שאמרתי לו בפירוש, שהם לא באים. חיפשתי אותו במבטי, ואז גיליתי שאחד החברה'מנים שלנו לקח אותו על הכתפיים, נגד רצונו, ואפילו לא שם לב לניסיונותיו להשתחרר. הכלל, לפני שהסתפקתי לומר מה ומי, החלו ריקודים סוערים. בתחילה עמדו ה'פולנים מסביב, חיוורים, ואחר כך התחילו למחוא כפיים, אבל מהר מאד לקחו אותם בכוח למעגל, והם התחילו לרקוד ולרכוב על ה'ירושלמים'. לפי תור, על אף שלא כולם היו האבא או האח של הכלה.

נטלנו ידיים והתיישבתי לי באחד השולחנות. אמרתי לעצמי, שלא כדאי כעת לשבת בשולחן הנשיאות, כי יודאיקה עלול לשאול אותי שאלות שאין

התערבה לו בחיי, בכך שהיתה מתפללת מבוקר עד לילה, ובוכה שהוא יהיה בחור טוב, ואני אומר לה, שמילא התפילות, אבל למה את בוכה? והיא אומרת לי שמהדמעות שלה יהיה טוב, ואני אומר לה שבינתיים הדמעות שלה רק עושות לי מרה שחורה בבית. הכלל, היא כמובן הולכת איתי לכותל המערבי, וגם שם מרטיבה את האבנים בדמעות שלה, ואני שואל אותה למה היא לא כותבת מכתב ושמה אותו בתוך האבנים, והיא אומרת שדווקא היא רוצה, אבל היא פוחדת שמישהו יקרא את המכתב, וזה יזיק לו בשידוכים. ואני אומר לה: אל"ף, שלא צריך להסתכל במכתב, כדי לדעת שהבן שלנו "לידיק גייער" בטלן, ושכל ירושלים רואה את זה, מלבד יוסף שמרל העיוור והחירש. ב"ת, אף אחד מלבדה לא קורא פתקים של אחרים מתוך הכותל. והכי גרוע שעלול לקרות זה שהיא עצמה תקרא את הפתק שלה. והיא מבינה את זה כביקורת עליה, וכבר מתחיל "שלום בית" בינינו.

כך עוברות השנים, עם הרבה דמעות והרבה תפילות, ובננו כבר מתעסק עם 'ביזנס', מוכר וקונה תשמישי קדושה, ומביא לי דמי כיס פה ושם. יום אחד בא אליי שדכן שאני בכלל לא מכיר, מודרני ולא ירושלמי, ומציע לבן שלי שידוך מחיפה. "מה חיפה, מי חיפה?" אני אומר לו, ובכל זאת שומע. בכל זאת, הבן שלי הוא לא מציאה, כך שאני חייב לשמוע. והוא אומר איזה שם, שלא אומר לי דבר, ומציין שהוא סוחר יודאיקה עשיר מאד. "ולמה סוחר יודאיקה עשיר מאד יסכים להשתדך עם הבן שלי?" אני שואל, והוא מתחיל לגמגם, שאביה של הבחורה מכיר את הבן שלי מהעסקים, ורוצה אותו לחתן. זה מיד מחשיד אותי. אם מישהו לא מכיר את בני ורוצה להשתדך איתו – מילא. אבל אם הוא כך מכיר, ודאי יש לבת שלו בעיה. אבל את זה אני לא אומר לשדכן, אלא לעצמי, בתוך הלב. אני אומר לו: "תן לי כמה ימים לברר". זה בשביל למתוח אותו, כי אני, אין לי איפה לברר על אנשים ממקום רחוק כמו חיפה.

כעבור כמה ימים אני עונה לו: "התשובה חיובית" והוא אומר לי: בסדר, הם ייפגשו". כמה שבועות עוברים, והבן שלי אומר לי: "אבא, אתה צריך לבוא עם אמא, להכיר את הכלה ולגמור את השידוך". "אני אומר לו "בסדר", והוא אומר: "תיקחו טקסי לחיפה ביום.."

ואז אני נזכר, שעדיין לא אמרתי לאשתי דבר על השידוך. באתי ואמרתי לה: "מזל טוב, לבן שנו יש שידוך". היא מייד צמצמה את העיניים ואמרה: "על גופתי. מה פתאום שאסכים לשידוך כזה?" אמרתי לה: "עוד לא שמעת את מי הציעו". "כל מי שציעו לילד הזה, ודאי יש לו בעיה". ואני אומר לה: "הכלל, אנחנו יוצאים יום שלישי בטקסי לחיפה שבצפון, שם מתגוררת הכלה."

היא מתחילה לשאול מי ומה, ועושה כל מיני פרצופים, עד שאני מגיע למילה "יודאיקה", ואז היא משתכענת. כנראה עיסוקו של האבא בתשמישי קדושה, נותן לה הרגשה טובה, ואולי בגלל שזו מילה של עשירים וחשובים. לא יודע. אנחנו נוסעים ומגלים, שאדון יודאיקה הוא מודרני עוד יותר מהשדכן. האמת היא, שהוא לא הולך עם 'קפלוש' והייתה לו ציצית מאד קטנה. הוא היה רחוק מאד ממה שאנחנו. אני מוכרח לציין, כשהוא ראה אותנו, הוא היה מופתע עוד יותר מאיתנו. ארבעתנו עמדנו שם כמו "ליימכים", וידענו טוב מאד שאנחנו בכלל לא מתאימים, אבל אז נזכרנו, שלא אנחנו המתחתנים, אלא הילדים שלנו. והבת שנכנסה, דווקא נראתה בחורה טובה וצנועה ולמדה ב'בית יעקב'.

לא ידעתי מה לדבר עם האבא, אז כמו כל 'ירושלמער' הגון, ביקשתי ממנו סיגריה. הוא הביא סיגרים, ואנחנו ישבנו ועישנו ועל אף שלא דיברנו, הרגשנו די בסדר זה עם זה. האדון יודאיקה אמר, שבננו מאד מוצא חן בעיניו, והוא מוכן לשלם על דירה. אמרתי שטוב שהוא אומר את זה, אבל הוא לא חייב, כי לנו אין לשלם כמעט כלום. ולכן לא נעים לנו לבקש ממנו. אבל הוא אמר שאין בעיה והם יעשו חתונה מפוארת על חשבונם.

כבר שלוש בנות ובן, וכזו חתונה עוד לא הייתה לנו. כל החברים התעניינו מאיפה הבאנו את הרקדנים הללו. אני רוצה לומר לך, שנהנינו מכל רגע. ואז בא אדון יודאיקה וחייב אותי חיבוק גדול, ואני הרגשתי איך בפעם הראשונה בחיי יורדות דמעות מהעיניים שלי. ואני מספר את זה בפעם הראשונה, כי יהודי ירושלמי אמיתי, לעולם לא בוכה. ואם כן, הוא לא מספר את זה לאף אחד. אבל לך, בספר שלך, אני מספר הכל, ואני מקווה שתפרסם את זה. בלי השם, כמובן. בדרך חזר אומרת אשתי: "ראית איזה אנשים מכובדים היו בחתונה? כל החברות שלי התפעלו מהשידוך שעשינו". "יכול להיות יותר מושלם מזה?"

הבן שלי ואשתו הקימו בית מאד יפה. והוא כיום, לא יודע איך, נכנס לעניינים של חינוך, ואפילו מנהל חידוד חשוב, ואשתו אשת חיל. לא תכיר אותה בכלל. אני שומע עליו הרבה מחמאות ואומר לעצמי: "לך תדע מאיפה תבוא לך הנחת". אדון יודאיקה ואשתו כבר אינם בין החיים, אבל מכל המחוננים שלנו, הם היו הכי קשורים אלינו, ומאד אהבו לבוא אלינו לירושלים ולהזמין אותנו לחיפה. אדון חיים ולדר! שלום וכל טוב, ובבקשה אל תמחק ואל תוסיף דברים, כמו שעשית במכתב הראשון. שיהיה לך ולכל ישראל כל טוב. "קול ששון וקול שמחה, קול חתן וקול כלה".

(חיים ולדר, צ'אלמר - סיפורים ותמונות מתוך מאה שערים).

לי תשובות עליהן. בינתיים התברר, שהחברה שלי הביאו צידניות, וכבר ערכו להם שולחנות. לא הרבה אוכל- לחמניות, הרינג וקוגל, עם כלים חד פעמיים. חמש דקות הם אכלו הכל והתחילו בריקודים. מהר מאד שכחתי מאי הנעימות והתחלתי לרקוד איתם. ראיתי שגם המחונן שלי רוקד, ומדי פעם, מישהו עושה לו סיבוב על הכתפיים. אחר כך החתן הגיע, והתחילו לעשות לו את כל מה שה'שבאב' עושה בחתונות - להעיף אותו, לזרוק אותו, להרים אותו עם השולחן, וכל ה'פולנים' וה'הונגרים' המכובדים נהנים ומוחאים כפיים. אחר כך הגיע אלכסנדר מבתי אונגריין, המכונה "איש הבקבוקים", והחל עם המופע שלו, שכלל העלאת חצי האולם על השיניים שלו, כולל כיסאות, שולחנות, סולמות ולפידים בוערים באש. ה'פולנים' היו ממש משולהבים, ואדון יודאיקה שכח כנראה איפה הוא נולד. אפילו את אשתו ראיתי, 'מתפלחת', מעזרת נשים, כדי לראות את הפלא במו עיניה.

בחצות הודיעו שהאוטובוס לירושלים יוצא, וכל החברים שלי נתנו לי "מזל טוב" והסתלקו בפתאומיות, ואני חשבתי שכעת אקבל את המנה שלי. ראיתי את יודאיקה ואשתו מתקרבים אליי ואל אשתי, וכבר התחלתי להתנצל, שזו הייתה הפתעה ובכלל לא ידעתי. ופתאום אני שומע את גברת יודאיקה המחוננת אומרת לי: "בשבילנו זו הייתה ההפתעה הכי גדולה בחיים. חיתנתי

תפלה

רבונו של עולם!

תעזור לי לחזור תמיד אל הניגון. כי בשבילי , אתה נמצא שם, בניגון, כמו שאתה נמצא בשדה בחצות לילה, וכמו שאתה נמצא בתפילה כשזוכים להתפלל אותה בדבקות, וכמו שאתה נמצא במילים טובות שזוכים להגיד לשני או לשמוע ממנו.

כל פעם שאני מאבד את השמחה, כל פעם

אני מגלה פתאום שאני לא מחובר, אני מתחיל לנגן איזה ניגון שאני אוהב וזה פותח לי את הלב ומחזיר אותי אליך בשניה.

זה כזה תענוג, זאת כזאת מתיקות, זה נותן לי כוח לעשות דברים שבלי הניגון היה לי הרבה יותר קשה לעשות אותם.

ריבונו של עולם, תעזור לי לזכור שהניגון הוא חלק חשוב מעבודת השם שלי. הוא מקרב אותי

אליך יותר מהכל. כי זה גם מנגינה שחודרת אל הלב וגם מילים מתוקות מדבש, כמו המילים של הניגון "עד הנה עזרונו רחמיך ולא עזבונו חסדיך"...

ריבונו של עולם, תעזור שאני לעולם לא אשכח שאם אני פתאום לא מרגיש אותך, לא מרגיש כלום, יש לי את הניגון שאין כמוהו למלא את הלב מחדש בכיסופים וגעגועים לאבא שבשמים.

שמח שלום והחוק!
מנחם אזולאי

בכל נושא אישי - ניתן לפנות לכותב העלון בפקס. 02-6242148

בכל נושא אחר - ניתן לפנות לטלפון 050-4178148

העלון טעון גניזה

להורדת העלון: מאתר "אור האמונה" - ohrhaemuna.com

מאתר "לדעת" - http://ladaat.info/gilyonot.aspx

להצטרפות לרשימת התפוצה: r.m.azolai@gmail.com

מהתיקנות הדרך היומית

בס"ד | פנינים מתוך שיעורי הדף היומי של הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

יומא דהילולא קדישא

יום כ"ד אייר, יומא דהילולא של הגאון המובהק משייב
אנשי כנסת הגדולה, צדיק ועובד ה' במסירות נפש, ה"ה
הגה"צ רבי בנימין מנדלזון זצוק"ל, רב אב"ד קוממיות

בשנת תשכ"ב העלילו על הגה"צ מקוממיות
זצוק"ל את העלילה הידועה אודות חטיפת
הילד יוסלה שוחמכר, אשר שהה פרק זמן
מסויים בקוממיות, והגר"ב בשיחותיו עמו
חיזק אותו ביהדות, דבר שהוא כשלעצמו
אין בו משום "עבירה" על החוק השורר
במדינה, אבל המעלילים - שאפו לסבך
את הגר"ב בפלילים ולהענישו - הוציאו
דיבה כאילו התקיימה באחד ממוצאי שבתות
אספה חשאית בכולל חזו"א בבני ברק לדון
על חטיפת הילד והסתרתו, וכאילו הגר"ב
השתתף באסיפה זו.

כדי להפריך עלילת שקר זו היה צורך להביא
עדים שיאשרו בבית המשפט כי הגר"ב שהה
באותו מוצאי שבת בקוממיות ולא יצא
מתחומי המושבה. אחד העדים היה יהודי
פשוט מירושלים, אשר הגיע לפני שבת אל
המושב בכדי לאסוף תרומות לדבר מצוה,
והגר"ב עזר לו באותו מוצאי שבת, כאשר
הלך עמו מלווה לבית ושידל את התושבים
שיתנדבו לסייע לאיש בעין טובה. אך דא
עקא, האיש הזה היה מפליטי השואה שעוד
לא נמחו מזכרוני אימי הימים הקשים,
והוא נרתע מכל פגישה עם חוקרי משטרה
ושופטים וכיו"ב, והוא סירב להיעיד. ישב
עמו רב חשוב יחד עם הגר"ב זצ"ל וניסה
להשפיע עליו שילך להעיד, ובתוך דבריו אמר
בחומרא: "אם אינך מעיד הרי אתה חוטא
בלאו דאורייתא אם לא יגיד ונשא עונו". מיד
קם הגר"ב, שהיה נוכח באותו מעמד, וקרא:
"במטותא, אל יאמר כך, בית המשפט יש לו
דין ערכאות, וממילא אין פה שום עדות ולא
איסור של 'אם לא יגיד', אין פה אלא בקשה
שאנו מבקשים מאיש זה לגרום לי טובה
כשיספר שם את הידוע לך..."

בסופו של דבר, לא היה אותו יהודי מסוגל
להתגבר על מעצרו, והודיע באופן מוחלט
שלא ילך להעיד. מיד פנה אליו הגר"ב בבקשה:
"עשה כהבנתך, אולם אל תימנע בגלל כך לבוא
שוב אלינו בעתיד לאסוף תרומות כמו שהיית
רגיל עד הנה, ואני גם כן אמשך לעזור לך..."

באחד השלבים בחקירתו של הרב על ידי צוות
חוקרים, נתבקש הגר"ב להדגים את כתב ידו לצורך
בדיקה פוליגרפית. הסכים הרב והעלה על הנייר
בכתב ידו הקדושה את י"ג העיקרים "אני מאמין"
מיסודו של הרמב"ם, באמרו: "אולי כשיבדוק החוקר
הפוליגרף את השורות האלו, אולי בינתיים שית לב
לתוכן הדברים, הלא כשאומרים "אני מאמין" מתחזקת
האמונה בלב, אולי יספוג מבלי משים ריח של אמונה..."

היין הכי משובח

אבי מורי רבי שמואל צבי קובלסקי זכר צדיק וקדוש
לברכה היה משנן לנו ללא הרף הנהגה מיוחדת שקיבל
מרבו פאר הדור מרן החזון איש זצוק"ל: אדם לא יכול
להיות בן תורה אם הוא לווה כספים. אבא היה הולך ברגל
בשיא החום מבני ברק ליישיבת הרמב"ם בתל אביב, כי לא
היה לו כסף לנסוע והוא התעקש לא לקחת חובות.

הגיע ערב פורים, אבא מתכוון בדחילו ורחימו ליכנס לרבו
הקדוש כ"ק מרן הדבר חיים מנדבורנה זצוק"ל עם משלוח
מנות, אך הפרוטה לא היתה מצויה בכיסו. נכנס אבא
למכולת וחיפש את בבוק היין הכי זול, אמא שתחיה
אפתה עוגה פשוטה, ואבא נכנס לרבי עם המשלוח מנות.

הרבי קיבל את אבא במאור פנים, הושיב אותו לידו, ואמר
לאבא: "לאמיר מאכן א לחיים" [-הבה נשתה לחיים]. אבא
היה בתדהמה. "אם רק הייתי יודע", חשב לעצמו, "אולי
הייתי משקיע בבבוק יין יקר יותר..." הרבי טעם מן היין ואמר
לאבא: "זה יין משובח מאד", והעתיר על ראשו כל הברכות.

"אתם יודעים מה המוסר השכל של הסיפור?", אמר לנו
אבא, "שאצל מי ששומר בעקביות על גדר
לא להיכנס לחובות, היין הכי זול והכי
פשוט נהפך ליין הכי משובח..."

הפתרון לבעיות כלכליות

בתקופה זו יש הרבה שיצאו לחופשה
כפויה ללא תשלום [חל"ת בלע"ז]. אדם
כה מרגיש שחוב עליו עולמו, נשבר מטה
לחמו, מאין יבוא עזרו. ובכן מה עושים?
מה הפתרון?

הגמרא אומרת בסוף מסכת ברכות (דף ס"ג
ע"א): "אָמַר רַב הוּנָא בַר בְּרִיקָה מְשוּם רַבִּי
אַלְעָזָר הַקָּפָר, כָּל הַמְשִׁתֵּף שֶׁם שָׁמַיִם בְּצַעְרוֹ [שמברך על הרעה
דיין האמת, אי נמי שמבקש רחמים מלפניו (רש"י)]. ובמהרש"א
(שם) פירש דהיינו "על דרך מה שכתוב עמו אנכי בצרה, והיינו
שמתפלל שיעשה למען שמו שהוא עמנו בצרה". כּוֹפְלִין לוֹ
פְּרָנְסָתוֹ [דהיינו שיש בידו כסף פרנסתו מצויה לו בכל עת
בהרווחה לכל דבר לקנות לה] (מהרש"א) וכו'. רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר
נַחְמָנִי אָמַר, פְּרָנְסָתוֹ מְעוֹפֶפֶת לוֹ כְּצַפּוֹר [היינו כצפור שעל
ידי עפיפתו מזונותיו מצויים לו בכל עת (מהרש"א)].

ונעתיק מה שכתב בזה התפארת שלמה [על התורה]
פרשת בשלח: "כל המשתף שם שמים בצערו כופלין
לו פרנסתו וכו', וכן הוא בכל צער ודוחק אשר מגיע
לאדם, צריך לדעת כי הדבר נוגע למעלה, כמו שאמרו
בגמרא (הגיגה ט"ז ע"ב) בזמן שהאדם מצטער השכינה
מה אומרת קלני מראשי קלני מזרועי, הנה לכך שוב
כשמבקש על הישועה והרווחה מתוך הדוחק, צריך
לשום אל לבו לבקש העיקר על צער השכינה אשר
עמו בצרה כביכול להושיע לה... ועל ידי כן באה
הישועה במהרה... וזהו המשתף שם שמים
בצערו - להתפלל על כבוד הבוהר ברוך הוא
שיתגדל במהרה, כופלין לו פרנסתו - כי
על ידי כן באה אליו הברכה בכפליים
מצד השכינה מקור הברכה".

צביעותו של היצר הרע

השבוע נלמד אי"ה בגמרא (שבת דף ע"א): "שוחט משום
מאי חייב, רב אמר משום צובע וכו'". ובתוספות פירשו
שם: "לאו אשוחט דמתניתין קאי... אלא אשוחט דעלמא
קאי".

והביא האורח לחיים (פרשת לך לך) בשם מרן אור שבעת
הימים הבעל שם טוב זי"ע, שהגמרא רומזת על מלאך
המוות, אשר לעתיד לבוא ישחט אותו הקב"ה (כמבואר
במסכת סוכה דף נב ע"א), ועל זה שואלת הגמרא: 'שוחט' -
היינו מלאך המוות שהוא השוחט הגדול ביותר בעולם,
'משום מאי מחייב' - למה הוא מחויב מיתה, הלא הקב"ה
ברא אותו בתפקיד זה להסית בני אדם כדי שיהיה להם
שכר ועונש, ואם כן הרי הוא עושה רצון קונו, ומשום מאי
מחייב. וזהו הרמז בדברי התוספות 'אשוחט דעלמא קאי'
- דהיינו שמדובר בשוחט העולם, שהוא מלאך המוות.

ועל זה עונה הגמרא: "משום צובע", היינו שצובע עצמו
ומסית את האדם שיעשה עבירות ומראה לו פנים כאילו
הוא עושה מצוות, ולכן הוא חייב מיתה,
כי לא נברא אלא להסית את האדם, ולא
שיצבע את עצמו כאוהב נאמן איש טוב.

התרופה הפלאית

את הסיפור הבא סיפר הגה"צ רבי דוד
שפרבו זצוק"ל אבדק"ק בראשוב ובעל
ה'אפרקסתא דעניא' זצוק"ל.

בצעירותו תקפו את הרב מבראשוב
כאבים עזים בעיניו ולא נתנו לו מנוח.
הוא הלך לדרוש ברופאים, והם אמרו לו
פה אחד: "באם רוצון להציל את עיניך - חייב
הינך לחדול מלימודך!".

הדברים נחתו עליו כרעם ביום בהיר, ומיד הועיד את
פעמיו אל עבר משכן כבודו של כ"ק מרן הרה"ק בעל
האמרי יוסף מספינקא זצוק"ל, וסח באזניו דברים כהווייתן:
'רבי קדושי!', זעק, "הלא נאמר בתהלים לעולם לא אשכח
פיקודיך כי בם חיייתי, ואיתא בספרים הקדושים כי כוונת
דוד המלך בזה היא, שאי אפשר לו שישכח את דברי התורה,
כי כמו שאדם אינו יכול כלל לחיות ללא אויר לנשימה, כך
בדיוק הוא אינו יכול לחיות ללא לימוד התורה!".

מששמע הרבי בעל האמרי יוסף את טענתו, הרגיע אותו
ואמר: "וכי מה כבר יכולים הרופאים לעשות? האם הם
אמרו פעם "רפאנו" ככוונה? עבור על שלחן ערוך "ורה
דעה" מהחל עד כלה, וכשתרגיש כאב כלשהו בעיניך הנח
עליהם את ציציתיתך, והכאב יחלוף מאליה!". שמע הרב
מבראשוב בקול הרבי ואכן בדיוק כך היה, הכאבים חלפו
ונשכחו לגמרי.

ומסיים היה ה'בראשובער רב' את סיפורו בהיותו בן תשעים
שנה, בהצביעו על משקפיו: "הרואים אתם? משקפיים אלו
מרכיב אני רק משום נגד עין הרע!".

(מתוך הפתיחה לשיעור, ר' אייר יומא דהילולא של הרה"ק בעל האמרי
יוסף מספינקא זצוק"ל)

הגמרא אומרת במסכת בבא בתרא (דף ט ע"ב): ואמר רבי יצחק כל הנותן פרוטה לעני מתברך בשש ברכות והמפייסו בדברים מתברך באחת עשרה ברכות. בפשוט מדובר שהוא מפייסו בדברים ואינו נותן לו כלום. ונשאלת הקושיא הרי יתכן שהעני הזה לא אכל כמה ימים, וכשבים ואומרים לו 'בוקר טוב', 'שלום עליכם', 'חודש טוב', מה זה בדיוק עוזר לו כשהוא נמצא במצב של רעב חלילה? לכאורה היה צריך להיות ההיפך, הנותן פרוטה לעני מתברך באחת עשרה ברכות והמפייסו בשש? וחשבתי לבאר בחמלת השם עלי ובסייעתא דשמיא בדרך משל. יהודי היה בלילה בחתונה של הגביר של העיירה, כל מנה בחתונה עלתה 500 דולר, והיהודי אכל עד כדי שביעה. והנה למחרת בתשע בבוקר, היהודי שלנו שוב רעב. שאלו אותו: איך אתה שוב רעב, הרי אתמול בלילה אכלת מנה משביעה? אך התשובה היא: מה שאכלתי אתמול היה בשביל אתמול, עכשיו אני כבר שוב רעב. מאידך, תארו לעצמכם יהודי שנכנס למרן פאר הדור החזון איש, והחזון איש מברך אותו בחום שיזכה לילדים שיהיו גדולי ישראל, האם למחרת היהודי ישכח מהברכה? הברכה הזאת לא תצא לו מראשו כל ימי חייו...
כעת נוכל להבין את הענין, הנותן פרוטה לעני מתברך בשש ברכות, כי הגוף קיבל אוכל גשמי, ואוכל גשמי פג התוקף שלו אחרי כמה שעות, אולם מילה טובה או דברי חיזוק שהעני קיבל אינם נשכחים לעולם.

אליבא דהלכתא - שאלות בהלכה בסוגיות הדף היומי

שאלה: בשבת דף עד נלמד על דיני בורר, ורצינו לשאול מי ששכח ועבר בטעות על איסור בורר, כגון שהיתה לו צלחת עם כמה מיני פיצוחים, והוציא את הסוג שאינו רוצה לאכול, 'א' האם מותר לו כעת לאכול את הפיצוחים המובררים, או שיש בזה איסור הנאה ממעשה שבת? 'ב' אם יחזור ויכניס לתוך הצלחת את הפיצוחים שהוציא, האם יועיל בזה לבטל את מעשה האיסור?

תשובה מאת הגאון הגדול מורה צדק לעדתו, הרב אהרן שיף שליט"א, גאב"ד אנטווערפן:

כבוד המזכה את הרבים הרב אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א שעושה ומעשה שיראו את נעימות ומתיקות התורה, וכמבואר במדרש פר' כי תשא על הפסוק "ויהי ביום כלות המשכן", וכן בפירוש המשניות להרמב"ם בפרק י' ממסכת סנהדרין, וזה כבוד התורה וכמבואר ברש"י סוף סוטה.

ובדבר שאלתכם, הנה לגבי מלאכת מבשל נפסק בשו"ע (סי' שי"ח ס"א) שהמבשל בשוגג אסור בהנאה לו ולאחרים עד מוצ"ש, וברמ"א שם כתב שהוא הדין בשאר מלאכות. ובמשנ"ב (שם ס"ק ז') הביא את דברי הגר"א שפוסק דמותר ליהנות אפילו בשבת, והעלה להלכה לסמוך על זה במקום הצורך. וגם במלאכת בורר (סי' שי"ט) ציין הבה"ל את דעת הגר"א, ושם לא הזכיר התנאי של מקום הצורך.

ברם ישנם צדדים נוספים להיתר וכדלהלן:

(א) הנה החיי אדם (כלל ט) יצא לחדש שבמלאכה שאינה משנה את גוף הדבר, כמו הוצאה מרשות לרשות, מותר בשוגג. ומיהו לא סמך על כך להלכה, ומסיק להחמיר. ובאמת סברא זו כבר כתבה הריטב"א (עירובין סה.). ויש מקום לומר שמלאכת בורר היא מלאכה שאינה משנה את עצם הדבר, והוצאת הפסולת אינה נחשבת שינוי. ועי' בקצוה"ש (סי' קכה בדי השולחן סק"א) דכאן יש להקל יותר ממלאכת הוצאה, דלא מיקרי נהנה מן המלאכה שהרי היה יכול לברור באופן המותר.

(ב) עוד הביא שם סברא להתייר, דכל הטעם שאסרו הוא משום גזירה שמא יעשה במזיד, אמנם בבורר אין לחוש שיעשה במזיד באופן האסור, שהרי יכול לברור באופן המותר. (ג) ועי' עוד בפמ"ג שנסתפק בבורר בין ב' מיני אוכלים אם נחשב כנהנה מן המלאכה, שהרי אפשר לאוכלו כך גם בלא ברירה, ושמא באופן כזה מותר אפי' בשבת.

ועי' בדרכי תשובה (י"ד סי' קעג) בשם החמודי דניאל, שכשיש מחלוקת הפוסקים וספק, הוא נידון כספק ספיקא. ולכן כאן שיש מחלוקת הפוסקים וגם ספק אם נחשב כלל להנאה כנ"ל, יש להתייר.

ולהלכה נראה דבנידון דידן אפשר לצרף אל דעת המתירים את כל הסברות הנ"ל, ואם שגג וברר יהיה מותר באכילה אף שלא במקום הצורך.

ובדבר השאלה האם כשיחזור ויערב את הפסולת שוב יהיה מותר באכילה, הנה כבר כתב הפמ"ג (ריש סי' שי"ט) שכדי לאכול במוצ"ש מועיל אם חוזר ומערב. אמנם מי ששגג ורוצה לאכול בשבת עצמה נראה לאסור, וכעין מה שכתב הרמ"א (סי' רנ"ג ס"ה) גבי קדירה שנתחממה בשבת ושוב נצטננה, וכ' שם הפמ"ג (מ"ז סק"ג) דהמאכל נאסר דעביד ביה איסורא.

ובעניינינו יש להוסיף עוד מה שכתב בשו"ת מהרש"ג (או"ח סי' נ"ד) שכיוון שבאמת הוא חפץ במלאכה ואינו מכוון רק להינצל מן האיסור, אין זה מיקרי מתקן את המלאכה, וכן העלה בתהלה לדוד לאיסור. וכן כתב בבן איש חי דבאותו יום אסור. אכן בנדון דידן יש לצדד להיתר אף בלא שיחזור ויערב וכפי שנתבאר לעיל.

טוב עין הוא יבורך, ברכת יישר כח לידידי מזכה הרבים הרב הרשל גרוס שליט"א, מזכיר מרן הגאב"ד שליט"א, על סיועו הרב.

מקולמוסם של הקוראים

לכבוד עורכי העלון הנהדר בקדש 'מתיקות הדף היומי' משיעוריו המתוקים מדבש של הגאון רבי אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

יישר כח על העלון הנפלא המאיר את שלחן השבת בדברים מעניינים ומרתקים. יעזור השי"ת שתזכו עוד להגדיל תורה ולהאדירה ולהמתיק את הדף היומי להמוני בית ישראל.

ברצוני להביא לידי קוראי העלון סיפור נורא שעובר במשפחתנו, אודות פטירתו של האי סבא קדישא פלא הדורות רבי מרדכי'ה מנדבורנה ז"ע. הסיפור בעיקרו ידוע, אך יש בו פרטים שונים שאינם ידועים, ואני מקווה שעל ידי העלון שלכם הסיפור יתפרסם ויופץ ברבים.

מאוצרות הפרשה

אם בחוקותי תלכו (כו, א) - **שתהיו עמלים בתורה** (רש"י).

פעם נגש בחור אחד בעל כשרונות חלשים למרן החפץ חיים זצוק"ל ושפך בפניו את לבו: "אני יושב ועמל בתורה ואין אני רואה כלל ברכה בעמלי, ראשי אינו תופס כלל את הגמרא ואיני זוכר כלום ממה שלמדתי...".

ענהו החפץ חיים על אתר: "לא מצאתי בשום מקום שצריך להיות תלמיד חכם, כתוב רק 'שתהיו עמלים בתורה'...".

נקודה למחשבה:

פעם גילה אחד מתלמידי של מרן החפץ חיים זצוק"ל שרבו מתענה באותו יום תענית חלום. לשאלת התלמיד מה היה החלום הנורא, ענה החפץ חיים: "חלמתי שאני עומד להתעשר...".

"זה נקרא חלום רע?", תמה התלמיד באזני רבו.

"ממה נפשך", ענה הצדיק, "אם זה חלום אמת, הרי אצטרך להחליט למי לחלק כסף וכמה לתת לכל אחד וכי', הרי לא היה מסכן יותר ממני, ואם אין זה חלום אמת אלא סתם מתוך הררהו לי, הרי זה סימן שאני עדיין חושב על כסף... מה יהיה אתי?".

זקנינו הגה"ח רבי מרדכי וייס זצ"ל מבישטינא, היה מגדולי חסידי ויז'ניץ-אנטוניה באזור, והוא התגורר בבישטינא עירו של הרה"ק רבי מרדכי'ה ז"ע.

בערב סוכות תרנ"ה בהיותו אברך צעיר, ישב זקנינו ר' מרדכי וייס בביהמ"ד ולמד. לפתע נכנס הרבי הקדוש לביהמ"ד וניגש אליו. "יונגערמאן", פנה אליו הרבי, "הרי כתוב שהקב"ה מקיים את כל המצוות, אם כך איך מקיים הקב"ה את המצוה לקחת אתרוג נאה?". ר' מרדכי שתק ולא ידע מה לענות, והרבי המשיך וענה בעצמו: "דער אייבישטער נעמט אוועק א נשמה פון א צדיק" [-הקב"ה לוקח נשמה של צדיק]...

הדברים היו סתומים וחתומים ור' מרדכי לא הבין כלל את כוונתו של הרבי, אך בליל יו"ט בתפילת ערבית נדם לבו הטהור של הרבי, ואז הבין זקנינו את כוונת הרבי... זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל.

[סיפור זה סיפר הגה"צ רבי אהרן מרדכי רוטנר שליט"א מחשובי ורבי קהילת בעלזא בי-ם, ששמעו מפי דודו ר' מרדכי זקנינו הנ"ל].

בכבוד רב
י. וייס

מספורי המגיד

”מתוך ההפיכה” (סיפור היסטורי מפעים מהעבר הלא רחוק)

פרק כ"ד "סוכן כפול"

תקציר: חיים שלום חי במתח עצום לאחר הפרדה הפתאומית מגיסו, הוא לא מבין את הסיבה שאפרים זלמן עזב את השיעור לטובת שיעור פרטי עם אחד מגאוני ירושלים, הוא שומע מחמיו שמאחורי זה עומד המו"צ וזה מכניס אותו לדכדוך, הוא לא מצליח להבין למה הוא מרחק אותו.

באחד הלילות כשישב לבדו בבית הכנסת של בתי ורשה החל לדמיין שמת באופן פתאומי על מיטתו, הוא מדמיין את אמו מאבדת את העשתונות עד כדי איבוד שפיות הדעת, השכנה אייכלר ששומעת את הזעקות המראות מבינה שחיים שלום מת וזואגת להודיע זאת לכל השכונה, המחוננים מגיעים, הוא ראה את חמיו הכלה וגיסו שבורים ורצוצים מהפטירה, אבל חמותו אדישה לחלוטין, בהלוויה מגיעים מאות מתושבי השכונה והמו"צ מספיד את האבדה הגדולה, אבל מפטיר שאין רע בלא טוב, ו...חיים שלום שלמד תורה בצורה עקומה מאד שיכלה לסלף את התורה הסתלק בלי להותיר חותם, הקהל מזדעזע לשמוע כזה הספד משונה ומסיק מסקנות שצריכים להתעורר בתשובה.

רב משה כהן אינו מגיב להיעדרות אפרים זלמן, אפילו שכבר עבר שבועיים מאז, חיים שלום נפגע מכך אישית ושואל את רבו, למה אינו מתעניין בשלומו של גיסו, התשובה המפתיעה שלו הייתה, כי כיום הוא לא מתעניין בעולם, מלבד איזה עניין מסוים שאינו מוכן לגלות אפילו לתלמידו המובהק, דבר זה מצית את חמותו של חיים שלום שמרגיש פגוע מכל הצדדים, ובצעד אימפולסיבי הוא מנתק את הקשר שלו עם רבו המובהק, בלי להותיר אפשרות חרטה.

~~~~~

”אפרים זלמן יש לי איתך שיחה חשובה” פנה רב משה יוסף אל בנו שחזר מסדר שלישי, היה זה לאחר שקיבל את ההוראה להפריד בין הדבקים, הוא עשה זאת בלב שותת דם, לא לפני שאמר עשרה פרקי תהילים בבכי רב, שלא תצא מכשלה מתחת ידו.

אפרים זלמן היה מופתע מהפניה הפתאומית, אף פעם לא דיבר איתו בצורה דרמטית, אבל כבן מנומס לא הפגין סקרנות אלא המתין בדומיה למוצא פי אביו.

”אני יודע שעד עתה הייתה לך תועלת עצומה מהשיעורים שנתן לשיניכם רב משה כהן, ראיתי עליה עצומה אצל שניכם, ואני מודה על כל רגע שלמדתם אצלו, אבל לאחר שיקול דעת ובהתייעצות עם המו"צ שלנו שליט"א, הוחלט שממחר אתה לומד עם אחד מגדולי גאוני ירושלים, רבי ישראל יצחק רייזמאן שליט"א את מסכת עירובין, עבודך זה יהיה שיעור מיוחד שיכניס אותך למסכת מיוחדת מלאה בקשיים הלכתיים, המסכת נוגעת למעשה ממש, חשוב מאד שתהיה לך ידיעה בתחום המעשי, בפרט שתלמד אצל גאון מיוחד במינו שהוא מטובי מורי ההוראה. לפיכך ממחר תלך לבית הכנסת ”קהל יראים” מרמרוש, שם ישב איתך אותו רב חשוב ותלמד איתו באופן אישי”.

אפרים זלמן היה מופתע ונרעש. ”מה פירוש באופן אישי? האם הכוונה בלי חיים שלום????????”

רב משה יוסף הרגיש כי השיחה עומדת להיות טעונה, הוא פחד מכל מילה מיותרת שיכולה להתפרש בצורה לא טובה. הוא חשב דקה ארוכה בטרם דיבר.

”צדקת בדברך שהתכוונתי שאתה באופן אישי תלמד עם הרב הנ"ל, אבל עליך להקטיב לכל מילה שאומר לך בשימת לב מוחלטת, הרעיון בעצם לא שלי בכלל, אלא של רבינו המו"צ שליט"א, עד כמה שהבנתי, למו"צ יש עניין חשוב שתהיה לך התקדמות אישית גדולה, אין ספק שאצל רב משה כהן עלית רבות, אבל הקידום האישי לך אינו מספיק בעוד לכוחות שלך הלא גם אתה יודע את האמת, כי גיסך חיים שלום תופס את עיקר מעיינותיו של המגיד שיעור שלכם ולפיכך כמה שאתה מתקדם אינו בערך למה שתוכל כשתלמד באופן אישי, אחד על אחד, עם גאון אדיר מגדולי גדולי ירושלים שיתן לך דרך וכיוון בלימוד הלכה למעשה, בדרך הלימוד שלו תוכל להיות בעזרת הש"ת אחד מגדולי מורי ההוראה בירושלים ואולי בכל ארץ ישראל. הרב חשב על זה הרבה מאד והמליץ בכל פה על הכיוון החדש”.

מספורי המגיד

"ומה יאמר על זה חיים שלום גיסי והחברותא היקרה שלי? החל אפרים זלמן לרעוד מרוב פחד ואכזבה, אני כבר לא מדבר על הכאב שלי האישי אלא בעיקר על הנקודה הזו שחשובה בשבילי יותר מכל, האם יקבל את זה בעין יפה? הרי אנחנו חברותא כל כך הרבה שנים, לא היה צעד אחד שעשינו בנפרד, האם דיברת איתו על כך?"

"הרב ידבר איתו ויסביר לו את חשיבות העניין, אני מבקש ממך בשל רגישות העניין, לא לדבר עם חיים שלום מילה אחת, כיון שיש כאן נושא רגיש ביותר שעלול להיות אצלו לא מובן, בפרט שאתה לא נמצא בתוככי העניינים, עדיף שכרגע תימנע מייצירת קשר איתו כדי שלא תצאנה אי הבנות, הנושא יובהר לו בלי נדר בצורה הברורה ביותר, זה יהיה לתועלת שניכם גם יחד" סיים רב משה יוסף את דבריו כשאינו יודע אם הצליח לשכנע את בנו בדברים משונים אלו.

שתיקה קשה שררה בחדר, ניכר היה על אפרים זלמן שאינו מבין דבר, לבו זעק בפנים, למה אתם עושים דבר בלי להסביר לכל הצדדים, למה עושים פירוד אפילו זמני, בין שני גיסי נאהבים ביותר, למה חושבים שהלימוד עד עתה לא טוב מספיק שצריך לחפש מסגרת שונה?

הוא גם אינו מבין למה אי אפשר לקחת גם את חיים שלום לאותו פרויקט, אין לו כל בעיה לחיות בצילו, מעולם לא חש עצמו נדחק לפינה בשל גיסו רב העוצמה, הוא ידע את האמת, חיים שלום הוא "מטאור על" אין בכל ירושלים בחור אחד שיכול להתחרות איתו על אותה משבצת, הוא היה גאה מאד שיש לו גיס גאוני ועבורו הייתה זו חוויה נפלאה ביותר ללמוד עמו כחברותא קבועה. והנה לפתע מפרקים את כל הקשר שביניהם, כדי לדאוג לקידומו במסגרת הוראה, למה בכלל הוא צריך את זה עכשיו, האם אי אפשר לחכות עם זה עוד שנה שנתיים? האם לימוד זבחים ובכורות פחות חשובים? הרי רב משה כהן גדול בתחום זה בצורה חסרת תקדים.

ו...אולי בעצם יש כאן מורת רוח מרב משה כהן שהוא עב"ם חסר תקנה, אם כך צריכים היו לתלוש גם את חיים שלום ממנו, הרי חיים שלום הוא הנחת הגדולה ביותר של אביו וגם המו"צ בעצמו אוהז ממנו מאד, למה שלא ילמד גם הוא הוראה, אם הוא יכול להיות מורה הוראה הרי חיים שלום יהיה גדול המשיבים של הדור.

אדרבה ואדרבה, את מי שצריכים ללמד את דרכי הוראה, אותו שקצת יותר מבינוני (הוא לא האמין שהוא מעבר לזה) או את גיסו שהוא אחד מפלאי הבריאה, בשל מהירות תפיסתו חריפותו הנדירה ויכולתו החשבונת שיודעת לשלב כמה פרמטרי חשיבה בעת ובעונה אחת, אם ילמד את דרכי ההוראה, הוא יוכל להיות הממשיך הטוב ביותר של המו"צ לאחר אריכות ימים ושנים.

תמיהות וקושיות יש לו למכביר על כל המהלך המשונה שמעולם לא חזה וספק אם יחזה עוד כמותו.

אבל אפרים זלמן יצוק מחומר משובח, את כל התהיות ישמור בלבו, לעולם לא יבך את אביו בשאלות מיותרות, הוא אפילו ינסה לא להרהר, כדי שחלילה וחס לא יגיע לידי זלזול הורים ומורים, אבל תפילה נשא בלבו בלי מילים, שלא יצא מכך מכשול, שחיים שלום לא יפגע בשל השתיקה המחזרה מצדו, אך יתרגם את היעלמותו המסתורית, בלי לתת אפילו ציוץ אחד? הוא לא יפסיק מלהתפלל שהתעלומה תיפתר במהירות, בלי להותיר חותמות לא הפיכות אצל חיים שלום הרגיש, הוא לא שכח לרגע את צערו הרב לאחר פטירת אביו זצ"ל, כמעט שנה לקחה עד שהתאושש מהמכה הנוראה, הלואי שכאן לא יקרה משהו דומה.

הוא גם קיווה שחיים שלום לא ינטור לו איבה תמידית, הוא פגיע מאד ואינו סולח בקלות למי שפוגע בו, הוא זכר היטב, אך הגיב ליוסל לוסטיג, אחד מבכירי מאה שערים שניסה פעם אחת לגמד אותו, חיים שלום לא שכח ולא סלח, שבועות רבים כתב חוברות מלאות פרוכות לכל חידוש שהיה יוסל מעלה בשעורים של המו"צ ודאג להניחם בחשאי ליד הסטנדר של רב אבא בעקענמייסטער המשיב של הישיבה, כדי שיראה כמה יוסל אינו למדן ורחוק מהבנה הבסיסית של הגמ'. הוא ידע שרב אבא לא מחבב את יוסל שפגע בו לא אחת, אם הוא יראה את החומר העסיסי ידע מה לעשות בזה, ואכן הצליח בצורה חסרת תקדים, לעפר בעפר את יוסל בלי שאיש ידע (מלבד אפרים זלמן והמשיב) כבודו ירד עשרות דרגות ממקום גדולתו בישיבה.

***

רב לייבל ווערקער ציין לעצמו בסיפוק כי המכתב השני פעל את פעולתו, אפרים זלמן הופרד מחיים שלום, הוא לומד בבית כנסת "קהל יראים" יחד עם הגאון רבי ישראל יצחק רייזמאן פאר תלמידי החכמים של ירושלים, כנראה שרב משה יוסף רמז לחתנו כי אינו רצוי יותר, נראה שקיבל מכה רצינית, צריכים לראות אף יהיה המשך דרכו, האם יעזוב את קבוצת המשוועים או שיתעלם.

מספורי המגיד

אך פנים בלב ר' לייבל אינו רגוע, בטבעו הוא חשדן חסר תקנה [יש אומרים בעל חוש שישי או שביעי] נורה אדומה זמזמה בראשו בלי הרף כי חיים שלום אינו וותן. יש משהו מרתק שמצליח לתפוס אותו, רב לייבל מכיר טבעי אנשים ומבין כי בחור סקן ותאב דעת כחיים שלום לא יותר על לימוד שונה ומרתק.

לצורך זה יש לו את איש המעקבים יונטי פרגר שיודע גם להתלבש בדמויות שונות ומשונות וכשצריך יודע לנדד שינה מעיניו ולהתחקות אחרי קרבנותיו, הוא ארב מספר פעמים סמוך למקום הסתר ברחוב הנביאים, אך לא הצליח לראותו, לאחר שדיווח לקמב"ץ, אמר לו לשנות את המסלול, עליו להיח מעקב צמוד לביתו של חיים שלום, כך יוכל לראות אם יוצא הוא מביתו באישון ליל.

כמה לילות הניבו את התוצאה הרצויה, לא חל כל שינוי אצל חיים שלום, הביקורים נמשכים תמידין כסדרם, הוא מקשה עליו את העבודה כי בכל פעם הוא משנה את יום היציאה ואת השעה, הוא משופשף בהסוואה הליכה שלו מורכבת סיבובים שונים ומשונים, כדי לבלבל את מי שינסה לעקוב אחריו, אבל כמה שהוא ערמומי יונטי שלנו הוא בלש משופשף שמכיר את כל הטריקים, לאחר מאמץ גדול גילה את חיים שלום עולה לדירת המסתורים מכניסה שונה לחלוטין, הוא חזר בתשובה עגמומית מלאה בצער מעושה, על הבחור חסר התקנה חיים שלום שהינו אגוז קשה לפיצוח, בצירוף המלצה חד משמעית: מדארפ איהם גוט אריינקאטווען ער זאלל פארשטעהן דעם וואונק אונדערט פראצענט" צריכים להרביץ לו חזק כדי שיבין את הרמז במאת האחוזים

לייבל מרט את זקנו המאפיר בעצבנות, למרות שהחשד שלו הניב תוצאות חיוביות לא שמח בממצאים, בסתר לבו חיבב את העילוי חיים שלום שהצליח להפציע בשמי ירושלים ככוכב לכת מטאורי, הוא אהב בעלי כישרונות מיוחדים, מה חבל שכזה בעל כישרון יעבור לצד השני, הוא עלול לשמש אחרי כן כגורם שיכול לסחוף אחריו את צעירי הצאן, הדרך הטובה ביותר להבריח אותו מחבורת השקצים שחושבת שתוכל לשלוט בירושלים ולהופכה לפריז עיר הטומאה. אבל אם הבחור מתעקש לא לקבל את האיתנותים כאשר גיסו מופרד ממנו בצורה כה בוטה, זה אומר שיש כאן עסק עם "אויבער חוכם" שחושב שיכול לגבור עליו ועל אנשיו ואת זה הוא מאד לא אוהב, יש לו קונפליקט רגשות שמסבכים אותו מאד.

הוא פיזם לעצמו בשקט: "הא הא, האוויל שונה באיולתו, וואס האט אונז געזאגט (מה אמר לנו) דער חכם מכל אדם" אם תכתוש את האוויל במכתשת לא תסור איולתו ממנו" חייבים לנער אותו כלולב, אבל בלי לרסק אותו לחלוטין (כהמלצת קל הדעת יונטי) יש לו כלל ברזל: "מאמילים אותו, הקל הקל תחילה". צריך לחשב היטב את השלב המערכתני בו האובייקט הפלילי יועמד על מקומו, בלי לרסק את אישיותו ובק לגרום לו להיות אנטי.

גלגלי מוחו עבדו כעת נוספות כדי לשקלל את כל הצדדים. יונטי הסתכל עליו במתח, מחכה למוצא פיו. לייבל אמר לו ללכת לביתו, הוא הוציא מכיסו כמה מטבעות קשות שהצדיקו את עבודתו הקשה, תוך שטופח לו על שכמו בחזוה. דבר אחד לא ידע "החכם מכל אדם" (מספר 2) כי יונטי פרגר הצדיק שלו הוא סוכן כפול שמעביר מידע לשני הצדדים יחד. אם יהיה אי מי שיתן כל הון ביתו באהבה שאהב יונטי את החיים הנעימים בו יבחו לו, אלא שלזה צריכים תקציבים שמנים שלייבל לבדו אינו יכול לספק.

למחרת פגש יונטי את נחצ'ה ברמן באישון לילה ומסר לו בבהילות רבה: אבוי ה' ירחם, חיים שלום נפל לדאבון לב ברשת ארגון הטרור "שומרי החומות" הם רוצים לעשות לו סוף שחור. חייבים להזהיר את חיים שלום להימנע לעת עתה ללכת לחברה שלו, אחרת עלול הוא לשלם ביוקר רב'.

"מהיכן אתה יודע זאת? נחרד נחצ'ה עמוקות. אתה נראה קרוב אליהם אם הנך יודע נייעס דיסקרטיים מבפנים, מעניין אותי לדעת מאד מי מזין את אותו לייבל ווערקער בדברים שבקושי אני יודע?

יונטי העמיד פני טאמעוואטע (תמים כעולל בן יומו) "מאיפה אני צריך לדעת מה מקורות המידע של אותו לייבל, אני יודע שהוא "חיה רעה" במלוא מובן המילה, אבא שלי מכיר אותו עוד מ"תורה ויראה" הוא אמר לי שתמיד היה טראבעל מייקער (יוצר צרות) מקצועי, יש לו "ראש מיניסטר" אם היה משקיע את כישוריו בלימוד היה יכול להיות הראב"ד של העדה. אבל הוא משקיע את זה בנושאי הקנאות."

"ובכל זאת מהיכן שמעת שהם עוקבים אחריו הרי הדירה היא נסתרת, בקושי לי נודע מקיומה?"

"כשיש לו איזה קרבן הוא לא מרפה מטרפו עד שהלה נופל במצודתו הפרושה, ואני גר לא הרחק מחדר המבצעים שלהם כך הצלחתי להקשיב לאיזה דיבור פה ושם שהתנהל.

"אני שומע, אם כך צריכים לראות, אחת ולתמיד, להיפטר מהיצור המזיק ההוא. כמה אנשים יש מאחוריו?"

מספורי המגיד

"אין לי מושג אני חושב שיש לו כמה מאות אנשים" ניסה יונטי להפחיד את נחצ'ה, חסר לו שיאבד מקור פרנסה מכובד, הוא עלול להגיע לחרפת רעב.

"אתה מגזים בהערכתך, כל הקנאים המטורללים הם קומץ אנשים, אני מעריך אותנו בסביבות המאה ואולי מעט יותר, היתר הם אדישים או נגזרים, אני לא מוכן לדבר איתך יותר עד שלא תביא לי רשימה מדויקת, מי הם חבר הקנאים המושחתים שעומדים לצידו. כפי שאני מכיר את חושך המפותחים, אתה תוכל להגיע לכך בנקל. אתה רק צריך להתביית על המטרה".

"אני מפחד מאד לחיי, אני בחור צעיר מאד, הם יכולים לשחוט אותי בקלי קלות, אין להם בעיה בנושאים כאלו, תעשה לי טובה תשלח שליחים יותר חזקים ממני לערוך את המעקב אחריהם" ענה יונטי כולו רועד מפחד.

נחצ'ה כסס את ציפורניו בעצבנות רבה, הסיפור התחיל להיראות לו יותר מידי חשוך, נורה אדומה נדלקה אצלו עתה... למה היה חשוב ליונטי לדעת איפה מקום הכינוס החדש של חבורת ההזויים? לא בחינם התעלק עלי כדי להוציא ממני את המידע, אם לא בשביל למסור זאת ללייבל וורקר, אבל למה הוא מוסר לי מידע עדכני על כל מיני בחורים חלשי אופי כדי שיוכל למשוך אותם למחתרות?

גלגלי מוחו התחילו לעבוד קשה, הוא לא היה מהיר מחשבה כלייבל ווערקער אבל גם הוא קרוץ היה מחומר חושב למדי, היו לו מערכים אסטרטגיים טובים וגם יכולת לחשוב כמה צעדים קדימה, לא בחינם הגיע לדרגת "המיסיונר הגדול ביותר" שהסית והדיח מאות בחורים טובים עד לשאול תחתית.

אחרי שהיפך בנושא כמה וכמה פעמים, נפל במוחו רעיון מבעית, יתכן מאד שאותו יונטי הינו סוכן כפול ואולי אף משולש, כך תדע עם מי הוא עוד עובד. מה האינטרסים שלו? זו כבר שאלה קטנה, המטרה שלו היא כסף, הוא חמדן לא קטן, כנראה שהוא מוכן למכור את כל העולם לכל המרבה במחיר. כשהרעיון קנה שביתה בלבו התחילו להתבהר לו כל מיני דברים תמוהים בהתנהגותו החנפנית של הברנש הבלונדיני.

"אוי וועה אק נפלתי בידיים של פושע זה, מי יודע כמה דברים ששמע מפי עברו אל אותו לייבל מרשע. התחלחל נחצ'ה מרוב פחד.

כשהאסימון נפל במוחו נעלב קשה, אותו יונטי חושב אותי כאיזה טיפש שניתן לקנותו בכמה "חיינדאלאך" (מילות חנופה) ואני כטיפש נתתי לו מידע חיוני ביותר, איפה היה הראש שלי אז?! זה מלמד אותי שצריכים עיניים פקוחות לרווחה, אסור להתפתות בקלות אפילו אם נדמה שתצא מכאן טובה.

נחצ'ה החליט לא לומר דבר ליונטי, הוא לא סוגר את הדלת, כי בכל זאת הוא מביא לו מידע מאד חיוני, כבר כמה עשרות בחורים הלכו בעקבות מסירותיו למחתרות, אבל צריך משנה זהירות, לדעת בדיוק מה הוא עוד עושה? הדך היחידה להציב מרגלים אחריו, אם אינו שומר קשר הדוק עם קבוצת שומרי החומות. אם יוכח שיש לו איתם קשר, יש לו פתרונות מגוונים בנוסח תנועת הלח"י בשעות חירום.

לקבל מייל זה נא ליצור קשר במייל w0533194197@gmail.com חנוך חיים וינשטוק נ"י

קבלת שבת

שנה ארבע עשרה - עלון דו שבועי ■ מופץ ב-15,000 עותקים בארץ ובעולם

בהר-בחוקותי

העלון יוצא במהדורה מקוונת בלבד. מי שיכול להפיץ - יבורך!

עושה רווחים גדולים מכסף ההלוואה, ולכך הגון שיתן חלק מהרווחים למלוה. ונמצא אותו מלוה בריבית כופר במצוות ריבית, שהיא אחת מתרי"ג מצוות שבתורה.

האמת היא, בכפירה הנ"ל טמונה כפירה גם בשאר תרי"ב מצוות, שהרי אומר שמשנה רבינו מדעתו נתן את מצוות התורה, ולא מפי הגבורה, ולכך נקרא איסור זה בשם "ריבית", אותיות: תרי"ב, לומר לך לא רק במצוות ריבית כופר זה המלוה בריבית, אלא אף בשאר תרי"ב מצוות התורה... (פנינים)

"אם בחקתי תלכו ואת מצותי תשמו וְעֲשִׂיתֶם אֹתָם" (כו, ג).

מפרש רש"י: 'אם בחוקותי תלכו - שתהיו עמלים בתורה'.

בערך וחשיבות לימוד התורה, ראוי לציין פירוש נפלא ביותר, בשם הגאון רבי ברוך בער זצ"ל, המובא בספר 'חיוזק' (בהוצאת דרשו), בלומדו בפני התלמידים בסדר בין הזמנים: דהנה, איתא בגמרא בסוכה, (דף כה): "תנו רבנן שמונים תלמידים היו לו להלל הזקן וכו', גדול שבכולן יונתן בן עוזיאל, קטן שבכולן רבי יוחנן בן זכאי, אמרו עליו על רבן יוחנן בן זכאי, שלא הניח מקרא ומשנה, גמרא הלכות וכו', דבר גדול ודבר קטן, דבר גדול מעשה מרכבה, דבר קטן הוויות דאביי ורבא."

ותמה רבי ברוך בער, מדוע "הוויות דאביי ורבא" נקראין דבר קטן? וכי כל כך קל ללמוד סוגיות "דאביי ורבא"? והרי, כמה צריך לעמול ולהתעמק, עד שזוכים להבין סוגיה אחת.

ותירץ תירוץ נפלא, וביארו בדרך משל: מעשה באדם שטייל להנאתו על שפת הים, והנה הוא רואה את חברו טובע בים, מפרפר בין חיים למוות, וזועק להצלתו. תיכף ומיד, במהירות הבזק קופץ הוא לתוך המים, ובכוחות עילאיים מושך את חברו מן המים. ותהום כל העיר על המעשה הנועז ורב הגבורה, שעשה הלה שהציל את חברו ממוות לחיים.

והנה למחרת, ניגש אליו יהודי שאינו מכירו, ומבקש ממנו טובה, לפרוס לו צ'ק למזומנים, ומסביר לו שהוא זר, אין אחד שמכירו, והוא זקוק בדחיפות למזומנים. והלה נעתר לבקשתו ולמרות שאינו מכירו, נותן בו אימון שהצ'ק בסדר, ונותן לו תמורת הצ'ק מזומנים...

אם נשאל על שני הסיפורים הללו, מהו נקרא דבר גדול ומהו דבר קטן? בוודאי יאמרו כולם, דבר גדול הוא המעשה הראשון שהציל אדם, ו"כל המקיים נפש אחת מישראל כאילו קיים עולם מלא" (סנהדרין פ"ד מ"ה), והדבר הקטן הוא המעשה השני.

אך לא כן, נענה רבי ברוך בער ואמר, טעות היא בדינו, במעשה הראשון כאשר הוא רואה את חברו טובע בים ומשווע לעזרה ובידו לעזור לו ולהצילו, וכי היתה לו ברירה אחרת? וכי היה יכול לחמוק ולא להציל?! - זהו דבר קטן. אבל המעשה השני, כשבא אליו אדם שאינו מכירו, מעולם לא היה לו עמו שיג ושיח, ומבקש ממנו טובה לפרוט לו שטר למזומנים! הרי היה יכול להתחמק ולהציע לו שיפנה לאחרים בבקשה זו. ועם כל זה, לא התחמק, אלא נעתר מיד לבקשה ועשה את הטובה בשמחה. זהו דבר גדול.

זהו שאמר רבי ברוך בער, "הוויות דאביי ורבא" היינו ללמוד תורה, וכי יש לנו ברירה אחרת לא ללמוד?! כיצד נראה בלי תורה?! "כי הם חיינו ואורך ימינו". אם כן, זהו דבר קטן, משום שפשוט הוא שצריכים ללמוד תורה. אם כן, מה נפלא פירוש זה וכמה הוא מחייב...

"אם בחקתי תלכו ואת מצותי תשמו וְעֲשִׂיתֶם אֹתָם" (כו, ג).

חתן אחד תבע את חמיו לדין תורה לפני הגאון רבי הלל מאייבישין.

רבי - פתח החתן ואמר - כל ימי יושב אני ועוסק בתורה כי בכך חשקה נפשי והנה בעת האחרונה יורד חמי לחיי ותובע ממני שאעסוק בסחורה.

אכן כן - אמר חמיו - חתני זה ישב ולמד כבר כמה שנים, ועכשיו ברצוני שיעסוק במסחר, שאם לא כן איך יסביר לי את דברי המשנה באבות: "יפה תלמוד תורה עם דרך ארץ"?

אכן - ענה הרב - זו משנה מפורשת אבל מוטב שחתנך ילמד ויהיה בקי בכל התורה כולה ומשנה אחת תהיה קשה ולא מובנת, מאשר שיקיים את דברי המשנה הזאת וכל התורה תהיה קשה ולא מובנת... (וקראת לשבת עוגג)

"וְכִי יִמְנָךְ אַחִיךָ וּמָטָה יָדוֹ עִמָּךְ וְהִחֲזַקְתָּ בּוֹ גֵר וְתוֹשֵׁב וְחֵי עִמָּךְ" (כה, לה).

יש לדייק: מדוע לא כלל הפסוק יחד את 'אחיק' ואת ה'גר תושב'? כך, לכאורה, היה לו לומר: "וכי ימוך אחיק גר ותושב ומטה ידם והחזקת בהם וחי עמך"?

ונראה לפרש - **כתב הגאון רבי אורי קאלמייר זצ"ל, אב"ד פאלני (בן בתו של המהרש"א) - על פי מה שאמרו בגמרא בבבא בתרא (ט): 'בודקים לכסות ואין בודקין למזונות (=אם בא עני לבקש כסות, בודקים אם אכן הוא צריך, אבל אם בא עני ומבקש אוכל, נותנים לו מיד), אי בעית אימא: סברא, ואי בעית אימא: קרא. אי בעית אימא סברה, האי (העני הרעב) קמצערא ליה והאי (המבקש כסות) לא קמצערא ליה; אי בעית אימא קרא, הכא כתיב: "הלא פרוס לרעב לחמך - פרוס לאלתר, כדקרינן, והתם כתיב: "כי תראה ערום וכסיתו" - כשיראה לך (שאינו רמאי)!**

וזהו שאמר הכתוב: "וכי ימוך אחיק ומטה ידו עימך והחזקת בו" - זה לגביך 'אחיק', שאתה מכיר בו שאינו רמאי, לגביו נאמר 'והחזקת בו', כלומר: בכל אופני העזרה, אמנם 'גר ותושב - וחי עימך': כאשר המדובר בג'ר ותושב', שאינך מכירו, אז רק 'וחי עמך' - תן לו מזון כדי פרנסתו, אך אינך חייב להחזיק בו מעבר לכך, כגון בבגדים!

"וְחֵי אַחִיךָ עִמָּךְ" (כה, לו).

מובא בגמרא בבבא מציעא (סב): "שנים שהיו מהלכים בדרך וביד אחד מהן קיתון של מים, אם שותין שניהם - מתים, ואם שותה אחד מהן - מגיע לישוב. דרש בן פטורא: מוטב שישתו שניהם וימותו ואל יראה אחד מהם במיתתו של חברו! עד שבא רבי עקיבא ולימד: 'וחי אחיק עמך' - חייך קודמים לחיי חברך!"

מדברי רבי עקיבא מובאר שתיבת "עמך" מלמדת שלאחר שאתה עצמך תחיה, תדאג אחר"כ לחברך, אך חייך קודמים. והקשה המהר"ם שיף זצ"ל (שם), שהנה מציעו דרשה הפוכה מזו, שבקידושין (דף כ). דרשו חז"ל מן הפסוק "כי טוב לו עמך" הנאמר לגבי עבד עברי: "עמך במאכל ועמך במשתה, שלא תהא אתה אוכל פת נקיה והוא אוכל פת קיבר, אתה יין ישן והוא שותה יין חדש וכו'", ומשמע - שמתיבת 'עמך' משמע שעליך לדאוג לחברך כמון! ויתירה מזו, הקשו המפרשים, דהרי רבי עקיבא דורש בכל מקום 'ואהבת לרעך כמוך', והמסילת ישרים כתב שהוא כמון ממש, וכיצד כאן האחד קודם לחברו?

ותירץ המהר"ם שיף זצ"ל: לגבי האדון והעבד, הרי לאדון יש חיובים כלפי העבד להאכילו, אך העבד אינו חייב במזונות רבו, ולכן האדון חייב לתת פת נקיה ויין ישן לעבדו. אך אותם שניים המהלכים בדרך, כשם שהאחד מחוייב בפיקוח נפש חברו, כך השני חייב כלפי הראשון.

מעתה, אילו היה הראשון מצווה לתת את המים לשני, היה מוטל לשני להשיב בחזרה את המים לראשון, וחוזר חלילה, ואין לדבר סוף... לפיכך קבע רבי עקיבא שחיי קודמים והוא ישתה ראשון!

[לתירוץ נוספים: עיין מהר"ט (קידושין כ), בן יהודע, תורת חיים (ב"מ שם), עין יהוסף (ספר נפלא ביותר עמ"ס ב"מ, לרבי יוסף חזן זצ"ל סבו של החקרי לב) ועוד. והגאון בעל 'פרי חדש' בחיבורו 'מים חיים' נשאר בקושיה.]

(מתוקים מדבש)

"אֵל תִּקַּח מֵאֲתוֹ נֶשֶׁךְ וְתִרְבִּית וְיָרֵאתָ מֵאֵ-לֹקִיךָ" (כה, לו).

מציעו בתורה שנקראת איסור זה בשם "נשך" ובשם "ריבית". וחז"ל רגילים בכל מקום לקרוא לאיסור בשם "ריבית".

רמז נפלא כתב רבינו יוסף חיים זצוק"ל בספרו "בן יהודע": דהנה, איתא בגמרא בבבא מציעא (דף עה): "תניא רבי שמעון אומר, מלוי בריבית וכו' משימים משה רבינו חכם ותורתו אמת, ואומרין אילו היה יודע משה רבינו שיהיה רווח בדבר, לא היה כותבו". ומבאר ה'בן יהודע', דהכוונה דהמלווי בריבית אומרים שמשנה רבינו היה חכם בחוכמת התורה, ולא עסק במסחר ולפיכך אסר לקחת ריבית, אבל אילו היה עוסק במסחר אז היה מבין שהלווה

{ אז נדברו }

פרשת בהר בחוקתי תש"פ | עלון מספר: 464 | לסדר: "כי לי בני ישראל עבדים"

להצטרפות לרשימת התפוצה

במייל,

להערות והארות:

a8447168@gmail.com

להשתתפות בהוצאות

הגליון:

בבוק:

חשבון 53957

בנק דיסקונט

סניף 106

באשראי:

"נדרים פלוס"

"קהילות"

בטלפון:

(מענה ממחשב)

0799-654321

תודה מראש!!!

כל שותפות שלכם

מחזקת את ידינו...

האם יצא לך לכעוס על הגבאי של המנין המאולתר בבלוק??

בתור כותב של הגיליון הזה- אז נדברו... יצא לי במקרה להציץ בהתעניינות מה כתבתי בשנים עברו בתקופה הזו... ומה גיליתי?? שרוב המאמרים בתקופה של ספירת העומר עסקו בבין אדם לחבירו!!! הופה... הייתי בהלם... שכחתי לגמרי מהנושא של בין אדם לחבירו... בכל התקופה האחרונה ברח לי מהראש המושג "בין אדם לחבירו" ותחשוב: בפרט בתקופה הזו של ספירת העומר באמת עיקר העבודה זה "שתהיו מכבדים זה את זה" שעל זה נפטרו תלמידי ר"ע... והנה... בתקופה האחרונה שכחתי מהנושא הזה לגמרי!! לגמרי לגמרי!!!

נו... תנחש למה... תגיד אתה למה??? כי... בתקופה האחרונה כמעט ולא פגשנו אנשים!!! אין לי על מי לדבר... אין לי על מי להתעצבן... מי שלא עושה משהו... אין לי טענות אליו... כי בטח זה בגלל הקורונה... ומי שכן עושה משהו טוב... אז כל הכבוד לו... אני רק מרעיף עליו ברכות...

ממילא בתקופה הזו אנחנו כמעט ולא פגשנו התחככויות בבין אדם לחבירו...

בינינו: כעת כולנו מתפללים בבתי כנסיות מאולתרים!! האם יצא לך להתעצבן על הגבאי של "הבית כנסת"? **לא!!! למה לא??** כי תגיד תודה... הוא בסה"כ שכן נדיב וקצת חברמן שלא חייב לך כלום... והוא לקח על עצמו עול... ולא נותר לך אלא לחשוב איזה מתנה לתת לו לקראת החזרה לשגרה... **נכון שאני צודק?? מבחינתי אני מגלה פה חידוש עצום!!!!**

טמון בזה, שבאיזשהו מקום רוב ההתמודדויות שלנו בבין אדם לחבירו מסווגים בחדר מיון למחלקת **גאווה!!!** הכל מגיע לי... ברגע שמגיע לי... אז... אז מה זה צריך להיות שלא... ברגע שרק אני קיים אז אין מקום לאחרים... אין מקום למגזר השני... בקיצור: רוב ההתחככויות שלנו מתחילות מגאווה!!! אז הנה... בתקופה האחרונה בלי לשים לב... נהיינו ענווים!!!

כל אחד מאיתנו נאלץ להיכנע למציאות חדשה... נאלץ להסתדר עם אנשים אחרים... פתאום אף אחד לא חייב לך כלום... אפילו הבוס הגיש חל"ת ונעלם... המוסדות החינוכיים מתנערים מהילדים בצדק... האוטובוס לא מאחר אלא בכלל לא מגיע... וזה!!! נאלצו להיכנע לעובדה המוגמרת הזו... וברגע שנכנענו... פתאום אין לי כעס על אף אחד!!! אין לי חיכוכים עם אף אחד!

אתה קולט?? כל הבעיות שלי בבין אדם לחבירו התחילו מזה שמגיע לי... ברגע שלא מגיע לי... אז פתאום כולם אוהבים וברורים, ואני צריך לשלוף מהבידום שיש משהו שקוראים לו בין אדם לחבירו

ואני אגלה לך עוד סוד!! אם עד עכשיו דברתי מהזיות של בין אדם לחבירו... אז לא רק זה!!! בתחילת הקורונה היו מומחים לבריאות הנפש שחששו מאוד מההשלכות הנפשיות שיהיו לאנשים בעקבות המצב חירום... יש אנשים שבשגרה הכי טובה יש להם פתיל קצר והם על גבול האיבוד שליטה... אם ככה... אז בתקופה של הקורונה זה עלול להסתיים בפצצה גרעינית...

ותכלס... אני לא יכול לדבר בצורה כוללנית. אבל על פניו במבט לאחור זה נראה בדיוק הפוך... דווקא אנשים שבשגרה הרגילה הם היו עצבנים וחסרי סבלנות... פתאום בתקופה הזו הם הופתעו לגלות בעצמם שלוות נפש שהם לא מכירים את עצמם כאלה... ככה אני עכ"פ מרגיש...

ומה הסיבה?? פשוט מאוד: כשאתה יושב על סיר הבשר ובטוח שהכל מגיע לך וכולם חייבים לך כאן ועכשיו... זה מאוד מלחיץ!!! אתה כל דקה יושב עם השעון ומתפוצץ למה כל העולם לא מסתובב לפי החליל שלך... אבל ברגע שהקורונה הגיעה וריתקה אותנו והעמידה אותנו במקום הבהירה לנו ששום דבר לא בכיס שלך ושם דבר לא מובן מאליו... בהתחלה אמנם התקשינו לקבל את זה... אבל ברגע שקלטנו שזה מה שיש וכנענו למצב... זהו... פתאום כבר הרבה יותר רגוע... **אתה יודע איפה ראיתי את זה מאוד בולט??** כשהייתי בחור הייתי נוסע עם טרמפים!!! (את חטאי אני מזכיר...) והנה... היום עליתי לגדולה... אני יושב בבית ומזמין מוניט... ויורד למטה כמו גביר ומחכה... נו... תנחש יש לי יותר עצבים?? לחכות חצי שעה לטרמפ שלוקח אותי רק למחלף הבא... או לחכות עשר דקות למונית שתקח אותי ספיישלי?? לא תאמין!!! הרבה יותר עצבים יש לי עם המונית... **מסיבה פשוטה:** כשחיכתי לטרמפים... **הייתי עניין!** ידעתי מראש שאני עלול לחכות חצי שעה, ואולי שעה, ואולי שעה וחצי, כל חצי שעה הסתכלתי בשעון לבדוק באיזה חצי שעה אני אוהז... אבל כשהזמנתי מונית והוא אמר שעוד שלוש דקות הוא כאן... ועברו שמונה דקות והוא לא כאן... אז עוד דקה!!! ועוד חצי דקה!! ועוד שליש דקה!! ונו... איפה הוא? נו... נו... נו...

הבנת מה קרה פה?? כשהייתי עניין!! לא פיתחתי ציפיות... הייתי רגוע... כל חצי שעה הייתי מפטיר איזה אנחה... אוי... מה יהיה... אבל ברגע שנהייתי דוב... וכל דקה הוא צריך להיות פה האנחה הזו מופיעה כל דקה... נו נו נו... **זו המפה!!! זה בדיוק מה שקורה איתנו כיום!!!**

הקורונה עשתה אותנו ענווים... אדם עניו יש לו פתיל הרבה יותר ארוך... יש לו הרבה יותר סבלנות... **ומעניין כמה אנשים ידעו עם כל מילה שכתבתי... מעניין!** אם יתברר שצדקתי צריך לקחת את זה לרצינות תהומית!!! ולנסות לחשב מסלול מחדש... כי זה עניין של איכות חיים... במקום לחזור להיות דובי ומפונק ולהתרגל שוב שהכל מגיע לי והרגע... בא... בא נשאר אנשים בריאים... במקום להיות קוטער כל היום ולחשוב שרק הקהילה שלי קיימת... בא נשאר ענווים...

כן... הגאולה קרובה מתמיד!!! סו"ס כתוב: שהמשיח יעמוד על גג בית המקדש ומשמיע לישראל ואומר: ענוים הגיע זמן גאולתכם... כן... כעת כולנו ענווים... זה הזמן הכי מתאים לקרא לנו מגג בית המדרש: ענווים הגיע זמן גאולתכם... אני פותח את הדלת... אבל רק לענווים...

למתקשים להוציא את הרשת מהבית...

היות ונלאיתי להיות שוב ושוב המוכיח בשער ולהגיד לכולם כמה רע להיות מחובר לרשת... בו בזמן שיש אנשים הרבה יותר נחמדים ממני שהם באמת דואגים לך, ומציעים לך פתרונות, ואילו אני רק מקשה עליך את החיים... ודוגר לך על המצפון, (ומסתמא אתה חושד בי שאני עושה קופה על זה) לכן הפעם החלטתי לבחור בשיטה קלה... במקום שאני אדבר... הפעם אני רוצה לכבד ולהעביר את המקורפון למישהו אחר...

חכה חכה... זה הולך להיות מרתק ומפתיע...

מעניין אותך??? יוצאים לדרך?? קדימה...

כעת תפעל לפי ההוראות!!! דבר ראשון: תצטייד עם סטופר!!! אבל חכה, אל תפעיל אותו, רק כשאני אומר לך... כעת!!! כעת תחייג לרשת שאלה אתה כעת מחובר... קדימה... תחייג... הם ענו??? ברגע שהם עונים אתה מפעיל את הסטופר!!! הפעלת???

כעת תבקש: שלום... אני רוצה לבטל את החיבור לרשת!!!! (בינינו... לא ברצינות... אבל רק בשביל לבדוק איך זה נראה)... עכשיו!!! תעמוד עם הסטופר ותעדין אותי **כמה זמן אורך** עד שהם יסכימו ויאשרו לך סופית לנתק... אתה יודע כמה זמן זה יארוך??? עזוב... למה שאני אגיד לך? תבדוק לבד... תחזור אלי...

או זהו!!!!!! שהתחליק המייגע הזה אורך לא פחות **משלושת רבעי שעה!!!** הם ישאלו אותך: למה?? הם יסבירו לך שלא כדאי... הם יתנו לך לחכות על הקו... (ברקע מנגינת) ואז ישלחו אותך למנהל... והמנהל ישלח אותך לתמיכה הטכנית... ושוב יסבירו לך איזה טעות טראגית אתה עושה שאתה מתנתק... ושוב ישאלו אותך, האם אתה משובע בצעד ה"מועז" שאתה עושה כעת? אבל אל תאמין לי... אי אפשר לסמוך עלי... תבדוק את זה אתה בעצמך...

ואני עומד ושואל: מה זה? למה הם כ"כ נלחמים עליך?? מה הם כ"כ מתקבים אותך בכח??

מה טמון כאן?? הם סוגרים עליך קופה!!! **אני לא!!!** הם מרוויחים עליך כסף, **אני לא!!!** הם יפסידו כסף אם תנתק מהם, **ואני לא!!!** נו... או תגיד לי: למי יש יותר שיניים?? לי או להם?? ועוד שאלה אחרת: מי חושב עליך ומי חושב על עצמו?? אני מצטייר כאיש הרע שמפריע לך להתחבר אליהם, ואילו הם אנשי החסד הרחומים שמוכנים לעשות הכל ולו בשביל להרויח עליך...

האם פעם קראת את המפה מזווית שכזו??

מתי תבין!!! מתי תבין שמי שבאמת דואג לך ואיכפת לו ממך זה "הילד המסכן והחכם" שעומד מהצד ואומר לך את האמת שאמנם קשה לך לקבל אותה... אבל הוא בצד שלך ודואג לך!!! לטובתך!!! והוא תמיד יהיה פחות משכנע ופחות נחמד, מאותם אלו "שאין מקרבין לו לאדם אלא לצורך עצמם, נראים כאוהבים בשעת הנאתם...?? מתי תבין אם חברות הרשת בכל הפרסומות שלהם מחבקים אותך ומסבירים לך כמה אתה חייב את זה, וכמה ש"אי אפשר לדעת מתי תיעצר הקורונה" הרי כל מה שעשו לא עשו אלא לצורך עצמם?? כאילו שאתה לא מבין... אתה הרי מבין...

כעת הבחירה בידיים שלך, למי להטות אוזן קשבת, למי להקשיב, ועל מי לנעוץ?? מי פה דואג לך, ומי פה מפקיר אותך למען האינטרסים שלו??

אחי יקירי: אני לא מרויח מהמאבק הזה שאני כותב כאן נגד האינטרנט!!! דבר אחד אני מרויח: אני לא אתבע משמים למה לא זעקתי על זה... אני את נפשי היצלת...

יהי רצון שהקורונה לא תעבור!!! רק מה?? שתלך!!!

הרמח"ל אומר במאמר הגאולה: שכידוע ישנם ארבע עונות בשנה, אביב קיץ סתיו חורף!!! שתי עונות הם בחינת **רחמים!!!** ושתי עונות הם בחינת **דין!!!**

אז ככה: הקיץ הוא בחינת דין... למה?? כי בקיץ יש חום גדול שזה מסמל את תוקף ורתיחת הדינים... לעומת זאת החורף מסמל חסד... כי זה הזמן של ירידת הגשמים שזה מסמל שפע של חסד... (אגב: יש לציין: שברוב הספה"ק דווקא משמע היפוך... שהחורף הוא גבורה והקיץ הוא חסד... וכנראה זה תלוי בבחינות שונות ואכמ"ל)... עד כאן קיץ חורף... **כעת נעבור לסתיו ולאביב...**

ממשך הרמח"ל ואומר: האביב הוא בחינה של רחמים!!! כי יש בו מזג אויר ממוזג... לא חם ולא קר... מיזוג של חסד ודין נקרא רחמים... לכן האביב מסמל רחמים...

לעומת זאת הסתיו??? הסתיו מסמל **דין!!! ונשאלת השאלה: למה??** מה ההבדל בין הסתיו לבין האביב?? הרי כידוע המזג אויר של הסתיו והאביב הם מאוד דומים... שניהם ממוזגים... בשניהם לא חם ולא קל... אז למה הסתיו מסמל דין ואילו האביב מסמל רחמים?

אומר הרמח"ל דבר מאוד מעניין:

הסתיו מסמל דין בגלל שהוא עושה פעולה של **שבירה!!!** הוא **שובר** את הקיץ!!! אם עד היום היה אור עד השעה שבע בערב... פתאום הסתיו מגיע ומתחיל לקצר את הימים... כן... כל הילדים יודעים שברגע שמגיע הסתיו ורואים "הרבה עננים בשמים" צריך להגיד שלום לאופניים... כבר פחות נעים לצאת לטייל בגינה... הסתיו מכריז על סיום עונת הרחצה... בקיצור: בעונה של הסתיו יש ביטוי של התכווצות ועצירה!!! (למרות שהוא עוצר את הקיץ שהוא בעצמו דין... אבל סו"ס יש בו משהו שמבטא גבולות) ולכן הסתיו הוא בחינה של דין...

נו... אם ככה... אז לכאורה האביב כל שכזו?? אם הסתיו **עוצר** את הקיץ ולכן הוא נחשב לדין... אז האביב?? האביב הרי **עוצר** את החורף... החורף המבורך הזה שכל כולו היה רחמים... הכנרת שב"ה הלכה והתמלאה כמעט על כל גדותיה... פתאום הגיע האביב ועצר את הכל!!! אין יותר גשם... אין כבר מה לבדוק האם הכנרת המשיכה לטפס בעוד חצי ס"מ" כי זהו... יותר אין... נו... אז האביב היה אמור להיות דין לא פחות מהסתיו??

אומר הרמח"ל יסוד נפלא:

כתוב בשיר השירים: כי הנה הסתיו **עבר!!!** הגשם חלף **הלך** לו!!

שים לב לדיק של המילים: הסתיו **עבר!!!** אבל הגשם **לא** עבר... הגשם **הלך!!!**

הסתיו ברגע שהוא **עבר**... זהו... הוא שייך ל"**עבר**"... פעם היה סתיו... לעומת זאת הגשם גם אחרי שהוא עבר... הוא אף פעם לא עבר... הוא **הלך!!!** לדוגמא: בחורף האחרון ירד הרבה גשם... זהו... כעת כבר אין גשם... נו... הגשם עבר?? איזה עבר... לך לכנרת... תראה איך שהיא מלאה! הגשם לא עובר... **הגשם הולך לאן שהוא צריך ללכת!!!** ואם יום אחד הגשם מפסיק... זה לא בגלל שכל ממתק יום אחד נגמר... לא! הסיבה שהגשם מפסיק כ... כי הנה הוא הלך!!! והגיע לאן שהוא צריך להגיע... וב"ה... הוא פעל את פעולתו... הצמיח את השדות... הישקה את האילנות... ומילא את הבורות... וכעת לא צריך יותר...

הסיבה שכעת אין גשם... זה בגלל שהגשם הלך לכנרת והוא מילא אותה!!! זהו! ב"ה... כבר לא צריך יותר... עונת הגשמים **לא נעצרה** ועברה!!! אלא **מוצתה!!!**

זה ההבדל המהותי בין הסתיו לאביב... לסתיו יש תפקיד לעצור את הקיץ!! סטופ קיץ!! תפסיק לעשות חם!!! הסתיו מנקה את השאריות והעקבות שהקיץ השאיר... מוריד טרמפרטורות ואז ברגע שהסתיו סיים להעלים את עקבותיו של הקיץ... באותו רגע גם הוא מסיים את תפקידו ונעלם בקול דממה דקה... וכעת הסתיו עבר!!! היה... אין זכר לא לקיץ ולא לסתיו... (ההרגשה הזו מאוד מוכרת כשמתחיל פתאום להיות קר ואתה לא מאמין שפעם היה קיץ והסתובבנו בלי מעיל...) לעומת זאת החורף?? החורף אף פעם לא עובר!!! החורף הולך!!! ולכן כשמגיע האביב אחרי החורף... זה לא שהאביב מגיע לעצור את החורף... אלא אדרבה... ב"ה החורף מיצה את עצמו... הגשם חלף הלו, הניצנים נראו בארץ וקול התור נשמע בארצנו... **עד כאן שרטוט של ארבע עונות השנה**...

אנחנו לקראת סיום הקורונה א"ה וברחמי ית... כעת בידינו הדבר איך לסיים את זה...

האם הקורונה **עברה!!!** או הקורונה **הלכה??**

האם הקורונה הייתה רתיחת הדין... תקופה קשה ומעצבנת... סו"ס יש הקלות והנה... זה כבר כמעט מאחורינו... ולא נותר לנו אלא להיזכר... כן... פעם הייתה קורונה... ברוך שפטרנו... או שלא!!! או שהקורונה זה היה טפסוף אלוקי וגשם של רחמים... שהלך ופעל את פעולתו... ועשה חריש בנפש שלנו... וכעת אפשר לסיים אותו ממקום של מיצוי ומילוי??

זה תלוי בנו!!! אנחנו נחליט האם להסתכל על זה כסתיו!!! או כגשם!!!

הרעיון הזה מאוד מורגש בימים אלו... אנחנו לקראת סיומו של "חופש גדול!!! אבל כולנו מזהים היטב ש... שזה לא באמת דומה לסיים של החופש הגדול... בסוף החופש הגדול יש כאלו שעצובים לחזור... עצובים שהחופש הגדול **עבר!!!** אבל כאן החופש הגדול הזה שהיה לנו הוא לא **עבר**... הוא **הלך!!!** עכ"פ הוא צריך **ללכת!!!** צריך ללכת ולהגיע לאיזשהו מקום... השאלה היא: לאיפה הולכנו אותו?? והאם הולכנו אותו?? ואם לא הולכנו אותו... אז להזדרז מהר מהר להוליך אותו לאן שהוא צריך ללכת...

הגשם **הלך** לכינרת!!! והקורונה... **לאן היא הלכה???**

הגשם **מילא** את הכינרת... והקורונה את מה היא **מילאה???**

היא חייבת למלאות משהו!!! כי היא לא סתם הגיעה... כנראה שהיא חור שהיא באה לסגור את החור הזה... מהר מהר להזדרז ולקבל קבלה מעשית קטנה!!! איזה קבלה **מעשית** אנחנו רוצים לקבל על עצמנו?? שנוכל בעוד ארבעים שנה לספר לנכדים שלנו... שאת זה קבלתי ע"ע לאחר הקורונה ומאז אני לא מפסיק... גם אם זה יהיה משהו מאוד קטן... אבל שיהיה משהו... **ושוב נחזור ונדגיש: קבלות טובות ויפות**... למי?? רק למי שלא נאלץ להכניס רשת הבייתה... כי מי שבימים אלו הכניס רשת הבייתה... **נקי יהיה לביתו!!!** אסור לו לקבל שום קבלה... הוא צריך להיות פנוי רגשית ונפשית לקבלה אחת ויחידה שאסור לו להסיח דעת ממנה: והיא: **להוציא את הרשת מהבית בששששניה שאפשר**... אל תסתובב סביב הנקודה... אל תתפתה לפעולות הסחה... זו הנקודה שלך!! זו המשימה... שים את כל החיזוקים בצד... ותתמקד רק בזה!!! **אחרי שתחזור מהפח דבר... רק אז**...

מה אנחנו אשמים שיש דפוס בעולם... וענף ההדפסה התפתח בממדים אדירים והיום לכל ילד יש שני כרכי מ"ב... אחד כיס ואחד כריכה קשה??

וכי בגלל זה מגיע לנו להיענש שזה ישרא שם בארון הספרים??

לא!!! לא חייבים!!! יש מושג שנקרא "אי אפשי"!!!

אז הנה... בא נתכנן את הצעדים הבאים כעת ועכשיו... לצורך העניין עד היום קראו לך מוטי... כעת קוראים לך יחיא... אתה יהודי שנוולדת בקרקש לפני 900 שנה... ואתה חי בעולמו של הקב"ה ומתעורר כל בוקר ויש לך משאלת לב להתנהג כמו יהודי!!! נו... מה עושים בשביל זה? כעת לך לחנות כלי כתיבה ותקנה חמש מחברות טיוטה, ועוד מחברת יותר מכובדת... (או ספר שנקרא "חידושי תורה" או אפילו קלסר יפה...) תקנה עפרונות ועט אחד... קדימה!!! קמת בבוקר... כעת מה עושים?? תבדוק... תפתח שו"ע... תסכם לעצמך בצורה מתומצתת מה אתה צריך לדעת בהלכות נטילת ידים... אם זה שו"ע ואם זה משנה ברורה... הלאה... ברכות התורה... וכן הלאה וכן הלאה... ותבנה לעצמך חיבור **משלך!!!** הלכות שנוגעות אליך!!! איך אתה אמור להתנהג בכל פרט בחיים שלך! והנה הגיע שבת... ויהודי מתחכך עם כל מיני הלכות בשבת... וכאן בחיבור הזה אתה לא כותב ספר הלכות! אתה מתמקד במה שנוגע אליך... אתה לא הולך עכשיו להעתיק לכאן את כל ארחות שבת... אבל אתה כן מלקט משם ומתמקד ב-29 הלכות נקודתיות שכן נוגעות אליך מידי שבת בשבתו... וככה אתה בונה את החיבור שלך... והחיבור הזה הולך ומתפתח... **ומה אתה חושב??** בהתחלה החיבור הזה יהיה ברמה מאוד בסיסית... אתה תעתיק לעצמך כמה הלכות יבשות בהלכות שבת מספרי המלקטים וזהו... אבל לבנתיים אתה מתקדם יחד עם החיבור שלך... ומשתדרג יחד איתו... ואתה מעשיר אותו כל הזמן ומשביח אותו ומוסיף עליו כל הזמן... בשלב מסוים אתה כבר מבין עניין ובמקום לכתוב אסור לפתוח בקבוקים... אתה כבר הספקת ללמוד את שורש העניין ואת הברייתא שממנה נלקחה ההלכה הזו... ואת מחלוקת הראשונים שבדבר... אז כל המבנה של החיבור שלך מתחיל לקבל צורה הרבה יותר תורנית... וכן הלאה וכן הלאה...

אתה מבין מה הרווחנו בכל הסיפור הזה???

עד היום למדת את השולחן ערוך של הבית יוסף, או את המשנה ברורה של החפץ חיים... אבל מהיום אתה גם נכנסת לתמונה... יש פה חיבור שלך!!! יש פה ספר מתכונים שלך!!! **שלא תבין לא נכון**: 98% מהחיבור האישי שלך יהיה כתוב בדיוק מה שכתוב במשנה ברורה... **אבל אתה בפנים!!! זה שלך!!!** (כן... אם תשים לב: אתה יכול לפעמים לראות ראשונים שהרשב"א והרא"ש והנמ"י אומרים כמעט את אותם מילים... ונשאלת השאלה למה?? הרי תנינא חדא זימנא? מה התשובה? הם כתבו את זה לעצמם... אז מה הרשב"א כבר אומר את זה... לכן זה לא נוגע אלי... אז מה זה מתכון של הרשב"א... לכן זה לא רלוונטי לחוברת מתכונים שלי???) **הבנת את ההבדל???**

מצד אחד זה כזה הבדל דק... אבל ההשלכות שלו הם שמים וארץ!!!

להתנהג כמו יהודי... **אז אני ואתה...** מה אנחנו עושים כשאנחנו רוצים לחיות כמו יהודים?? בשביל זה יש לנו שו"ע... קיצור שולחן ערוך... יש לנו ספרי מלקטים... ושם כתוב מה הדין בכל סיטואציה... **אבל תחשוב שלאותו ראשון אין!!! אין כלום!!!** אין לו שולחן ערוך ואין לו טור... יש לו רק ש"ס שנמצא בראש!!! שהלכות ציצית ותפילין זה במסכת מנחות, וברכות השחר זה בפרק הרואה, וברכות התורה זה בסוף מאימתי... **ותכל'ס... מה למעשה!!!** מה עושה אחד מגדולי הראשונים... שעוד לפני הכל... עוד לפני הגדלות העצומה שיש לו בתורה... סו"ס הוא צריך להתנהג כמו יהודי. איך הוא ידע איך להתנהג?

בשביל זה יש לו מחברת!!! מחברת אישית!!! שבה הוא פשוט סידר לעצמו בקצרה ובתמציתיות את כל מסקנות ההלכה שיצאו לו מהש"ס איך הוא צריך להתנהג בתור יהודי!!! כלומר: אני... שיש לי ארון ספרים בבית עם שו"ע ורמב"ם וש"ס... בשבילי ספר האגור זה ספר חידושים של אחד הראשונים... אבל בשביל רבינו האגור בעצמו זה... זה לא היה ספר חידושים... זה היה חוברת מאגר נתונים מעשית איך להתנהג כמו יהודי!!! **תחשוב על זה!!!** תסלח לי על הדוגמא הלא מתאימה... לכל אמא יש חוברת מתכונים במטבח... מה זה חוברת מתכונים???

האם זה ספר מתח? האם זה ספר סיפורים... או אולי ספרי חיזוק?? מה התשובה?? **שום דבר!!! חוברת מתכונים זה חוברת טכנית!** שהגברת שנמצאת במטבח צריכה את זה בשביל לדעת מה לאפות ואיך לבשל!! ואם יהיה שם איזשהו מתכון... ש... די... אנחנו כבר ממשזמן לא אוכלים אותו... היא תתלוש את הדף הזה... והחוברת הזו כל הזמן מתעדכנת לפי העניין... היא כל הזמן מכניסה שם מתכונים חדשים לפי הצורך... או מוחקת לפי העניין... **להבדיל אבל על אותו משקל:** כשרבוטנו הראשונים כתבו חיבור שמרן הבית יוסף מדייק בלשונם כל מילה ומוציא מהם הלכה למעשה... אנחנו מסתכלים על החיבורים האלו מזווית של "מחבר ספר"!!! **אבל זה לא נכון!!!** אותו ראשון לא חיבר ספר... הוא פשוט היה יהודי... והוא היה צריך לבנות לעצמו טכנית ומבנה אישי איך צריך לחיות!!!

ולכן אם תשים לב: אצל הראשונים כמעט ואין חידושים על מה שלא לגמרי למעשה... כי לא היה להם את הלוקוסוס שיש לנו... לנו יש אפשרות לחבר ספרים בתורה... אבל הם היו עסוקים בלרכז לעצמם את עיקרי הדינים איך להתנהג כמו יהודי ביום יום... עד כאן ברור???

ומעתה: אני עומד ושואל: מי מפריע לך ללכת על אותו קו ועל אותו מהלך שאותם ראשונים הלכו?? הרי גם אתה יהודי שצריך לחיות כמו יהודי!!! גם אתה אמור לברר בצורה רצינית ועניינית מה אתה אמור מידי יום לעשות כמו יהודי ולרשום לעצמך את זה בצורה מסודרת...

אז למה אני ואתה לא עושים את זה?? נ... למה??

כי... כי... יש ארון ספרים שלם לצידנו... ש... ש... ששם מנוחתו...???

ויחזור לתלמודו!!!

כיצד להתחבר לתורה...

די... עד כאן קורונה!!! כעת ויחזור לתלמודו... מי שזוכר... לפני כמה חודשים (באזור פרשת יתרו) הובאו כאן בגיליון זה, סדרת מאמרים ועצות מעשיות כיצד ליצור מוקד התעניינות בלימוד התורה... מה שנקרא תורה דיליה... וכעת לקראת היום הקדוש- יום מתן תורה... הגיע הזמן שוב לפתוח את הנושא שעדיין לא מוצה... לפניך שתי נקודות...

אם תשים לב: יש הרבה ראשונים שהבית יוסף מצטט אותם כסדר!! לדוגמא: האגור, כלבו, אבי עזרי, שיבלי הלקט, רבינו ירוחם, אבודרהם, אם פעם תעיין בחיבור שלהם... יש לזה מבנה **אחר** מהחיבור של הרא"ש והרי"ף... הרא"ש והרי"ף כתבו חיבור על הש"ס!!! כלומר: החיבור שלהם בנוי על סדר הש"ס... ובינינו... זה הסוג שמוכר לנו... אם אני רוצה לכתוב ספר חידושים... בדרך כלל על מה זה בנוי?? על מסכת מסוימת בש"ס... לפי הסדר של הש"ס... **אבל!!!** אם קצת תרפרף בספרי הראשונים תראה שיש סגנונות שונים של מבנה חיבור... על מה החיבור בנוי...

אני רוצה כעת להתמקד בסגנון מסוים של הרבה ראשונים שאם אתה פותח את החיבור... אתה רואה שהחיבור הזה לא בנוי על הש"ס... אלא על מה?? **על החיים בעצמם!!!** בא ניקח את הדוגמא המקורית ביותר... **רבינו הטור!!!** על מה הוא בנה את החיבור שלו?? **תבין:** בשלמא: השו"ע והט"ז והמג"א והפמ"ג הם כבר הגיעו אחרי הטור, והם כבר בנו את כל החיבור שלהם על הטור... אבל הטור בכבודו ובעצמו... על מה הוא בנה את החיבור שלו?? **על החיים!!!**

הטור העביר לנגד עיניו את החיים כמות שהם... והוא פשוט כתב **לעצמו** ספר הדרכה לחיים... איך להתנהג כמו יהודי... והיות והדבר הראשון שעושים בבוקר זה קמים... אז הוא כותב לעצמו הלכות השכמת הבוקר. ואח"כ ציצית, ותפילין, ותפילה, וברכות... לפי סדר היום...

יש הרבה ראשונים שזה מבנה החיבור שלהם!!! הם פשוט בונים את החיבור שלהם על סדר החיים שלהם בתור יהודים...

אתה יודע מה תופס אותי בזה??? תרשה לי להגיד פרשנות כמו איזה היסטוריון... כשאני פותח את ספר שיבלי הלקט ואני קורא טקסט שכתב אותו אחד מהראשונים... אתה יודע מה אני מזהה פה??

אל תשכח שאותו ראשון היה חי לפני שהדפוס הראשון נולד בעולם!!! זאת אומרת: תנסה רק לדמיין איך זה היה נראה... אין ארון ספרים... אין שולחן ערוך שאומר לך מה לעשות... אפילו ש"ס אין לך מודפס... הכל בזכרון... והכל בהעתקות ובכתבי יד... **יש פה לפנינו יהודי קדוש!!!** שהוא לא רק תלמיד חכם עצום שיודע את כל התורה כולה בעל פה... הוא לפני הכל יהודי!!! והוא רוצה לחיות כמו יהודי... הוא רוצה לסדר לעצמו תכניה מסודרת איך

כזה מרובע שלא פוסע על בלטה שאתה לא רגיל אליה?? יש לך ארון ספרים שלם של זוהר הקדוש!!! אין לך מינימום של סקרנות לדעת מה כתוב שם..? (אין לי בעיה שהיצצת קצת ולא התחברת ועזבת את זה... זה נורמלי.. אבל השאלה הזו שמגיעה מהמקום האדוק.. הנימה הזו היא פשוט לא במקום)

כן... בחור ישיבה שיבא וישאל אותי האם ללמוד זוהר?? אני אענה לו חד משמעית שלא!!! אבל אם יצר הסקרנות שלו גרם לו להיצמד לספר זוהר ולעיין בו בטעות במשך חצי שעה... מי יכול למנוע ממנו את זה...

ו... ו... ו... ומי אמר שזה צריך להיראות אחרת!!!
כן... שמעת את המשפט האחרון?? **זה העוקץ!!!**
בחור שיבא וישאל: מתי צריך ללמוד זוהר...? אני אענה לו בגיל ארבעים... וכשהוא יגיע בגיל ארבעים אני אתן לו הארכת מעצר לעוד ארבעים שנה... כי זה **לא צריך להיות צריך!!!** זה צריך לעניין אותך... ואם זה לא מעניין אותך... ואתה שואל אם **צריך**... אז תשאר בחוץ... זה באמת לא נוגע אליך...

יש כאלו שבאדיקות מגיעים ושואלים בהשקפה: למה לא לומדים תנ"ך בישיבה?? וכמה צריך?? **אדוני!!! יש לך טעות במנגינה של השאלה:** תפסיק לגשת ללימוד התורה כמו איזה מערכת של בית ספר!!! בבית ספר הילדות מגיעות ושואלות את המורה: האם גם הרמב"ן הזה הוא בחומר של המתכנת או לא... **לא!!! זה לא השפראח בתורה!!!** המשמעות של לימוד התורה זה להיות בעניין... להתעניין... וליצור התעניינות לדעת מה כתוב בתורה...

רק שוב: מה הבעיה שלנו?? שלפעמים מרוב שאנחנו ממוקמים עמוק עמוק בתוך הבית מדרש!! בתוך התכנים הקבועים שאנחנו רגילים אליהם! אנחנו שוכחים להסתכל על הדברים גם בתפיסה הרחבה הזו...

כן... אני מכיר בני ברקים כאלו כבדים שמרוב שהם בני ברקים הם מכירים רק את רמת אלחנן... והם לא יודעים שיש גם גבעת רוקח... בשביל זה צריך להיות טיפ טיפה **פחות** בני ברקי כדי לדעת שיש בתוך בני ברק עוד כמה שכונות... (אגב: סתם המצאתי... אני לא מדבר על מישהו מסוים)

צריך לגשת לתורה לכה"פ גם מהמקום התייר הזה!!! תפסיק לחיות רק ברמת אלחנן... תבין שבני ברק זה עיר גדולה... יש מה לראות...

שתי הנקודות למחשבה שכתבו כאן... שתיהם באות בתוך מצת!!!

מצת שתפקידו להצית את ההתעניינות... וליצור התעניינות בתורה... שזה הראש מנוע של תורה שצריך פשוט להפעיל אותו... וכשהוא נדלק... אתה כבר בפנים!!! ולשם אנחנו צריכים להפעיל את עיקר האנרגיות...

אז מה התשובה?? מה באמת טמון בזה???

בא נשאל את זה ככה: כשהייתי ילד... יום אחד החלטתי שמתחשק לי לעבור פעם אחת על התנ"ך... אמרתי ועשיתי... עברתי על כל התנ"ך מילה במילה מתחילה ועד הסוף... (אל תתלהב... לא הבנתי מילה...) היום במבט לאחור כשאני נזכר בזה... אני מתפעל: איזה נורמלי הייתי פעם!!! הייתי ילד יהודי שעומד מול ההספר של העם היהודי ויש לו משאלת לב הכי מתבקשת בעולם... לעבור פעם אחת על כל התנ"ך!!! והיום אני עומד ושואל את עצמי: איפה זה היום?? איפה?? למה היום אין לי את משאלת לב הזו?? אה...??

ההסבר הוא מאוד פשוט: כשהייתי ילד והיינו נוסעים בחופש לקייט בירושלים... אז כל יום היינו יוצאים בצהריים חזורי מוטיבציה ל... להכיר את ירושלים... כן... הגיע הזמן לראות אחת ולתמיד את הכוורות של רמות פולין... ובגבעת המבתר עדיין אף פעם לא היינו... ומה עם שכונת ימין משה?? אף פעם! אף פעם לא היינו!!! זה חור בהשכלה... אז קדימה... יוצאים לטייל... נו... ואתה הירושלמי המקורי שנוולדת ברמת שלמה... אתה קורא שורות אלו וצוחק לעצמך: אני נולדתי פה ואף פעם לא הייתי מוטרד שלא הייתי בטחנת הקמח של ימין משה... נו... למה לא?? **כי אתה ממוקם פה בירושלים!!!** לכן אתה לא פתוח פה להיכרות חדשה... דווקא הצפוני שמגיע פה על תקן של תייר... דווקא הוא פתוח להכיר דברים חדשים...

על אותו משקל: כשהייתי ילד צפוני תמים וטהור... ניגשתי ליהדות כמו סוג של "נעים להכיר..." אה... יש תנ"ך... יש גמרא ויש ליקוטי מוהר"ן ויש קצת החושן ויש זוהר ויש כלי יקר עה"ת... אז בא... בא נראה מה כתוב שם... אבל היום כשאני כבר **תושב** מקומי של הבית מדרש!!! אני ממוקם עמוק עמוק בתוך המסכת שאני לומד ובתוך הש"ס שעדיין לא סיימתי את חציו והשו"ע שכולו מחכה לי... כאן אני כבר לא ניגש ממקום של "נעים להכיר..." אני לא פתוח לעבור ליד ארון הספרים ולהתעניין בכל מיני מושגים בסיסיים שלא מוכרים לי ביהדות... **אבל תכל'ס!! בשורה תחתונה זה עושה אותנו מרובעים!!!** אנחנו נתקעים בתוך מדף ספרים אחד ביהדות ונשארים שם!! ובדיוק כמו שאתה מבין שתושב רמת שלמה מרובע שלא יודע איך מגיעים לרמות **זה מחדל**... ככה אברך או בחור שיושב ולומד כל היום ולא יודע אלף ב"ת במשניות זרעים או בתרי עשר... זה... זה... זה לא בא בחשבון!!! זה גובל באוטיזם!!! זה גובל בניתוק מהמצויאות!!! הההלו... קצת אינטלגנציה... קצת סקרנות... קצת חיוניות... תהיה עירני... תכיר את מה שמסתובב סביבך...

עוד דוגמא: יש שאלה מוכרת של אנשים: האם יש עניין ללמוד זוהר או לא?? האם קבלתי מרבותינו או לא?? ואני לא מבין את המנגינה של השאלה... איפה הסקרנות?? לא יודע... כשאני הייתי בחור ישיבה... אף פעם לא נגשתי למשגיח לשאול אותו: האם הוא אווז מצומות יגור וקדרים או שהוא מתנגד למסלול היהודייה?? פשוט קמנו ונסענו... כי היינו בחורים והיה לנו סקרנות טבעית... רצינו לראות עולם... שנוכל להגיד שאנחנו בעניינים... **אז איפה הסקרנות הנורמלית הזו בייחס לתורה???** למה כשזה מגיע לאופק הנרחב של התורה... כאן פתאום אתה נהיה

כשיש לך שאלה הלכתית ואתה פותח משנה ברורה... אז תמיד המ"ב יסאר בארון... ואתה כל פעם מחדש תפנה אליו שיזכיר לך מה הוא אומר... אבל ברגע שיש לך חיבור משלך!! לא בשביל לפרסם אותו!!! אלא בשביל **"מסמכים האישיים"** שלך... זה משהו שהולך איתך... מלווה אותך... גודל איתך... **זה תורה דיליה!!!** הנה לך דוגמא של טקטיקה של תורה דיליה... לא בקשתי ממך שתהיה יצירתי ותחדש חידושים... לא... ממש לא... הראשונים כמעט ולא מחדשים חידושים בחיבורים מהסוג הזה... אבל הבית יוסף מתייחס ברצינות תהומית לכל מילה שנכתבת בחיבורים האלו... ולמה?? כי זה היה ה"מסמך" המושקע של אותו ראשון!!! אותו ראשון בנה את מסלול חייו לפי המתכון הזה...

כמובן... תן לחכם ויחכם עוד... בעניינים אלו ויש עוד להאריך בזה...

כעת נעבור לנקודה אחרת לגמרי בנושא של חיבור אישי לתורה...

ישנה נקודה שהייתי מגדיר אותה: **צמצום ומקובעות!!!**

לדוגמא: תאר לעצמך... חבר שלך... חרדי קלאסי (ישראלי) לא יודע איפה זה רחוב יחזקאל בירושלים... מה אתה אומר עליו?? אני משתגע מכאלו אנשים... אני רואה בזה בן אדם מצומצם להחריד... (אני לא מדבר על יהודי קדוש שהצמצום שלו נובע משמירת העיניים... אני מדבר על סתם בן אדם עממי) חרדי קלאסי שלא יודע איפה רחוב עזרא בבני ברק... תסלח לי... אבל זה בן אדם לא לגמרי מן הישוב... כי... כי אתה הרי מסתובב בבני ברק עשרים שנה... ורחוב עזרא זה הרי רחוב ראשי... אז איך אתה לא יודע איפה זה?? **עכשיו: שלא תבין לא נכון:** לדעת איפה זה רחוב נחמיה בב"ב זה לא עניין של **ידע!!** אלא עניין של **עירנות וחיוניות!!** אתה כבר חי בעולם... אתה כבר מסתובב פה... אז באופן טבעי יש מושגים מינימליים שאתה אמור לדעת אותם... **עד כאן אתה מבין?? עד כאן אתה מסכים איתי**... נכון?? **על אותו משקל בדיוק:**

אתה יהודי שכבר יושב ולומד תורה במשך שנים... אתה יושב בבית המדרש כבר הרבה שנים וכל היום אתה מסתובב סביב התורה... אז איך יכול להיות שעדיין יש פסוקים מפורשים **בחמשה חומשי תורה** שאתה עדיין לא פגשת אותם?? איך... איך דבר כזה קורה?? את רחוב נחמיה בבני ברק אתה מכיר למרות שאתה לא גר בבני ברק... כי יש לך מינימום של עירנות וחוש התמצאות להסתכל ימינה ושאלה ולדעת מה יש פה... אז איך יכול להיות שאתה כל החיים יושב ולומד תורה ואתה עדיין לא יודע האם יחזקאל הנביא היה לפני ישעיהו הנביא או לא?? הרי באוטובוס אתה כן ידעת להגיד לי שרחוב ישעיהו יותר קרוב לשטראוס מיחזקאל... אז איך בתנ"ך אתה לא יודע מי לפני מי?? איפה העירנות??

מה הם השבעה דנחמתא לאחר האבילות על תלמידי רבי עקיבא???

אה... מה אתה אומר על השאלה הזו?? אהרי שלושת השבועות על החורבן יש לנו שבעה דנחמתא... נו... ומי ינחם אותנו על האבילות על תלמידי ר' ע"ע?? **התשובה היא נראת:**

רבי עקיבא השאיר שבעה תלמידים!!!!

השבעה תלמידים האלו הם הם השבעה דנחמתא הכי גדול שיכול להיות... הם העמידו תורה באותה שעה...

כן... זו הייתה קפסולה!!!! מי הסתכל עליהם... לאחר כזו אימפריה אדירה של תורה שנכחדה ונמוגה... מי יכול להתנחם... מי מאמין שאפשר להחזיר עטרה ליושנה... מי?? הקפסולה הזו של השבעה תלמידים האלו?? גם הישיבה הכי פחות מרשימה בימינו לא תפתח את שעריה לקפסולה של פחות ממנין בחורים... אבל הקפסולה הזו של ר' ע"ע נפתחה... והם!!!! הם העמידו תורה באותה שעה... הם השבעה דנחמתא!!!! הם אלו שהחזירו עטרה ליושנה...

אני פונה אליך בחור יקר משיעור ג' ישיבה קטנה... (את המסר הזה תעביר גם להורים שלך... ו... ו... וגם לשאר הגורמים הרלוונטיים) בעוד חודש וחצי יתחיל הרישון לישיבות גדולות ואתה תרצה ללכת לקפסולה הכי שמנה!!!! לישיבה שיש לה את הביקוש הכי גדול... והרשם יסביר לך שכנכולם הולכים לשם וכדאי לך... יעשו עליך סחר... ואתה לא תתן להם!!!! אתה תצמד לקפסולה שלך!! ה' לא אוהב כמויות!!!! ה' מראה לנו בתקופה האחרונה בצורה הכי בוטה!!!! ה' רוצה קפסולות!! ה' לא רוצה שתפוזל ימינה ושמאלה ותבדוק לאיפה כולם הולכים ומה כולם עושים... לא!! **ה' רוצה קפסולה!!** ה' רוצה שתגדל בחממה ששם תפגוש בעיקר אותו... לא את המוסכמות החברתיות... זכור: התקווה שלנו והתנחמה שלנו זה אותם שבעה תלמידים בודדים של רבי עקיבא שדם לשם שינוי למדו בקפסולה!!!! אם כבר מותר לנו להתחיל לשמוע מוזיקה זה רק הודות לאותם שבעה בחורים שאף אחד לא הסתכל לכיוון שלהם... והם הסכימו לגדול הרחיק מהשאון... הרחיק מהכמויות... אי שם בקפסולה!!!! לא!! אל דאגה... אני לא מדבר על קפסולה של מחבוש לשבועיים... לא... לא ביקשו ממך להיכנס למערה כמו רבי שמעון בר יוחאי... אבל ה' כן רוצה שתגדל בתוך חממה!! בתוך קפסולה!!!! כן... אל דאגה... אח"כ אתה תצא מהקפסולה... כל הבחורים האלו שכעת נמצאים בקפסולות... בעזה"ש כשתעבור הסכנה והם יעברו את התקופה הזו בלי נזקים... הם יחזרו לעולם הגדול... אבל בתקופה הזו מסוכן להיות יחד עם ציבור גדול!!!!

כן... הגיל הזה של חיי בחרות... הגיל הכ"ב קריטי של גיל הנעורים שכ"כ חשוב להיות נגיש לרב צמוד... להיות יותר עם עצמך ופחות בהופעה... הגיל הזה צריך קפסולה!!!! אח"כ אפשר להיפתח... בקיבוץ א' תלך להכיר את עולם הישיבות... תסתובב... תכיר עוד צורות לימוד... אבל בגיל הצעיר שלך הכי טוב להיות בקפסולה... אני יודע שאני מדבר לקיר!!!! כי מסתמא אתה כבר מסומן אצל הרשם היכן מקומך ומי אתה שתתווכח... אבל אני פונה רק לשבעה בחורים!!!! שבעה בחורים שאכפת להורים והרבנים שלהם מהם... לפחות אתם תהיה השבעה דנחמתא שלנו!! לפחות אתם תלכו לקפסולות שבאמת מתאימות לכם... בהצלחה...

קך דרכה של תורה... ועל הארץ תישן ובשדה תשב ועל עורות תתישב...

שבוע לפני חג השבועות... מי לא רוצה לנסוע לשבת נסיעה אצל רבי הקדוש...? מי לא רוצה לשמוע דברי אלוקים חיים ממוסר התורה... אבל צריך לקחת בחשבון שאמור להיות עויילם גדול!!! כן... זה כבר לא כמו אצל סבא שלו רשב"ג... שהוא סינן ואמר: "כל תלמיד שאין תוכו כבדו אל יכנס לבית המדרש..." זהו!! וגמר העידן הזה... כן... פעם היו כללי היגינה מאוד קפדניים בכניסה לבית המדרש!!! משרד הטהרה וניקיות הדעת החמיר מאוד בהוראות... כן... מי מדבר על זמנו של הלל הזקן (שרבי הקדוש היה נכד של נון שלו) שאז בכלל היה צריך לשלם סכום כסף לא קטן בשביל לזכות להיכנס לבית מדרש... כדי שידעו לייקר מה זה לשבת בבית מדרש וללמוד... (מי ששילם 100 שקל על כניסה לבימ"ד בטח לא דיבר שם דברים בטלים...) אבל אז בעקבות המעשה עם הלל שעלה לארובה וכמעט קפא בשלג... בעקבות זה שמעיה ואבטליון ביטלו את התשלום בכניסה לבית המדרש... אבל עדיין!! עדיין לא נתנו יד חופשית... היה אחרי ששמועוד בכניסה לבית המדרש... וכל מי שנכנס הוא שאל אותו: האם אתה לומד מוסר... ואם לא... אם לא היה תוכו כבדו לא היה לו רשות להיכנס... ובסוף גם את זה ביטלו... מאז המעשה עם רבי יהושע ורשב"ג... מאז פתחו את שערי בית המדרש לרווחה... ומאז יש עויילים אדיר שמגיע ללמוד בבית המדרש... אנחנו כמובן משלמים על זה מחיר!! שאם עד עכשיו ידענו שהבית מדרש הוא קפסולה סטרילית... שמי שנמצא שם הוא הולך תמים ופועל צדק... אבל מאז אתה כבר צריך להיזהר גם בתוך הבית מדרש... יתכן שזה יושב לידך אין תוכו כבדו... ומי יודע אם התורה שלו סם חיים או ההיפך... עכ"פ מאז שהגיעו ההקלות... שוב חזר בית המדרש להיפתח!!! ועויילים ענק מגיע אצל רבי הקדוש ואצל תלמידיו לשמוע דברי אלוקים חיים...

ובספירת העומר מי לא רוצה להגיע לפחות לשבת נסיעה אצל רבי הקדוש... אבל צריך לקחת בחשבון!! שהיות ויש הרבה הרבה שרוצים להגיע... ואי אפשר לצפות את זה מראש... אז צריך להיערך לתנאים בהתאם... ובאמת הגענו ביום ששי בצצהרים... (הגעתי מצויד עם סעודת שבת משלי... כי אחרת אסור לצאת בערב שבת שמא לא יהיה מה לאכול... עיין סוכה מד: אגב: זה לא נפסק להלכה...) כשהגענו הסדרנים קיבלו אותנו אמנם בחמימות... אבל מיד שמתי לב שהם קצת... קצת בלחץ... התברר שהשבת הולך להיות פה באמת פיצוץ של אנשים... ש... שגם אחרי כל האילתורים וכל הלהדות פה ומשם... עדיין אין איפה לשכן כזה ציבור ענק...

ואחריו עוד המשיכו להגיע עוד ועוד תלמידי חכמים שצמאים לדבר ה' ורוצים לשמוע הלכות יו"ט מרבי... בשלב מסוים הסדרנים נכנסו למצוקה אמיתית!!! ובצר להם הם נכנסו אל הקדוש פנימה... לרבי הקדוש... ואמרו לו: רבה... מה עושים?? אין... אין איפה להכניס סיכה... אין לנו איפה לשים את האנשים...

רבי הקדוש קם ממקומו... ו... ויצא!!!! יצא להקביל את העויילים... מי רואה את רבי הקדוש יוצא והוא אינו יוצא... רבי יצא החוצה וכולנו אחריו... רבי יוצא מהבית ומתחיל להסתובב בחצר ולבדוק... לבנתיים מגיעים המונים המונים ו... וכולם הולכים אחרי רבי הקדוש... רבי עזב את החצר ונכנס לגינה וכולנו אחריו... רבי מביע חוסר שביעות רצון... וממשיך להקיף את הבית... הוא נכנס לבחון את הרחבה שאחורי הבתים... לא... לא מרוצה... הוא יצא דרך השער האחורי של החצר וכולנו משתרכים אחריו ביראת כבוד... ואז הופיע לנגד עינינו שדה גדולה!!! רבי מסתכל על השדה... ואז אורו עיניו... רבי פנה לגבאי: הנה... כאן!!! כאן יהיה הבוטלע... כאן יסמר השיעור לקהל האלפים... יש פה מספיק מקום לכולם...

כן... בדיוק השבוע נערך כאן במקום קציר חיטים... בדיוק השבוע רבי הגיע בכבודו ובעצמו לערוך ביקור פתע לראות שהפועלים משאירים לקט שכחה ופאה כמו שכתוב בתורה... וביום חמישי הם סיימו את הקציר... כעת השדה קצורה אמנם לגמרי... אבל כל שתי פסיעות יש לך אגודות של חיטים מונחת על הרצפה... (כן... קושרים את החיטים במחבור ואז קוצרים ויש לך אגודה...) עדיין לא הספיקו לעמר אותם לערימה אחת... וכעת רבי החליט שהטיש יערך כאן... הגבאי נבהל... אבל רבה... יש כאן אגודות של חיטים שלא פינו אותם עדיין... זו סחורה שמונחת על הריצפה ואם כולם יבואו לכאן זה בל תשחית... רבי חשב כמה רגעים... ולפתע!!! רבי הסתובב לעבר מאות האנשים שהתגודדו סביבו... וביקש: כעת כל אחד שיטול חמשה אגודות ויטלטל אותם פחות פחות מד' אמות וישים בצד!!! כן... זה החידוש הראשון ששמענו מרבי מאותה שבת... שמפנין אפילו ארבעה וחמש קופות של תבואה מפני ביטול בית המדרש...

תוך חמש דקות כל השדה הייתה מפונה מעמרים... הקפדנו לטלטל פחות פחות מד' אמות כי הרי שדה היא כרמלית... וב"ה היה מספיק מקום לכולם... והדברים היו מאירים ושמחים כנתינתם מסייני...

סיפור דומה קרה לי אצל רבי יוסי... מאז שר' יוסי עבר לגור בציפורי... אז כל שבת אני לא יכול לוותר מלשמוע את השיעור שלו... אפילו שאני כבר תלמיד של רבי הקדוש... אבל אי אפשר לוותר על הנימוק עמו של ר' יוסי... (אפילו רבי הקדוש מאוד מתחשב בדעתו של ר' יוסי ומחבב את נימוקו...) אצל ר' יוסי גם מגיע עויילים גדול... ושבט אחת הגעתי מידי מאוחר והיו שם כבר מידי הרבה אנשים ולא נשארו מקומות ישיבה... ואז לפתע קם בנו וממלא מקומו ר' ישמעאל ברבי יוסי (שהוא מצד עצמו אחד מגדולי הדור) וניגש לאביו והצביע עלי... ש... שאין לי איפה לשבת... הצמררתי כולי... שני גדולי הדור עסוקים כעת בלארמן לי כסא לשבת!!!! ואז!!! התעוררה דרמה!!! להפתעת כל הלומדים ר' יוסי הורה לבנו לפתוח את שערי המפעל ולהוציא משם עשרים עורות... כן... כן... ר' יוסי מתפרנס מעיבוד עורות... ויש לו בורסקי (ולכן אם שמת לב ר' יוסי תמיד מתפלל מנחה גדולה כי בורסקי זה אחד מד' מקומות שאסור ליכנס עד שיתפלל מנחה) ובמפעל יש עורות שעומדים לסחורה... ותמיד היינו בטוחים שהעורות האלו הם מוקצה מחמת חסרון כיס לכל הדעות... והנה... ר' יוסי פתאום מורה לבנו בעיצומו של שבת קודש לטלטל עורות שעומדים לסחורה ולהביא אותם בשביל שיהיה לי על מה לשבת... התיישבתי על העורות של ר' יוסי... וכל הציבור הודה לי שבזכותי התחדש כזה חידוש בומבסטי בבית המדרש...

ומה אתה חושב... אחרי שאני הגעתי... הגיעו עוד הרבה לומדים... ור' ישמעאל ברבי יוסי הוציא להם את כל העורות של אביו שעומדים לסחורה... אחד מהם שהתיישב לידי צחק וסיפר לי בשקט: מה אתה חושב... תנחש מאיפה הגעתי עכשיו?? מר' אבין נגרא... הוא גם עושה בוטע בליל שבת ומוסר שיעור... גם אצלו היה ציבור גדול... דא עקא שנגמרו כל הכסאות... ולא היה על מה לשבת... עמדת שם כמה שעות... עד שהתעייפתי והגעתי לכאן... מעניין... גם לר' אבין נגרא יש נגריה בבית ויש לו שם כסאות לרוב והוא לא הציע להוציא אותם שנשב עליהם... ואילו כאן ר' יוסי כן התיר להוציא עורות... בסוף נגשנו ושאלנו את ר' יוסי והוא באמת הסביר שיש לחלק בין עורות לנסרים... נסרים קפיד עליהו והיו מוקצה מחמת חסרון כיס... ואילו עורות לא קפיד עלייהו ומותר לטלטל בשבת... עכ"פ תורה נקנית מתוך הדחק!!! וכנראה גם בשבת קודש...

כן... כך היא דרכה של תורה פת במלח תאכל ומים במשורה תשתה ועל הארץ תישן וחיי צער תחיה ובתורה אתה עמל, ואם אתה עושה כן אשריך בעולם הזה וטוב לך בעולם הבא...

קראו לה רחל...

קראו לה רחל... אבא שלה היה גביר אדיר וגם בעל חסד עצום... הבית שלהם היה תמיד מלא בעניים... וכל מי שנכנס רעב ככלב... יצא שבע ומדושן... לאבא שלה גם היה המון אהבת תורה... בקיצור: רחל גדלה לא רק בבית עשיר... אלא גם בבית טוב!!! בית שכל כולו תורה וחסד... אבל משום מה... בשבוע האחרון משהו קרה לרחל... היא נראית מכונסת בתוך עצמה... נראה שמהו מעיק עליה... אבא ואמא בהתחלה ניסו להוציא ממנה מה מפריע לה... אבל לא... לא הצליחו לגמרי לפענח מה יש... גם לאחר שהיא קצת התחילה לדבר ולשתף את ההורים במצוקה שלה... אבל מהר מאד השיחה נעצרה באמצע והיא נרתעה לאחור... זה נראה שיש פה משהו שהיא חוששת לדבר עליו... היא לא מספיק פתוחה בנושא.

כן... הכל התחיל מהחברה של רחל!!! לרחל יש חברה מאד קרובה... קוראים לה מרתא... הם חברות בלב ונפש... כן... הם לא סתם חברות כ"כ טובות... יש להם את כל הסיבות להיות חברות טובות... שתייהן מגיעות מרקע מאד דומה!!! אבא של מרתא הוא גם אחד משלושת העשירים הגדולים ביותר בירושלים... גם הוא יהודי מאד מרומם... השם הפחות מוכר שלו זה "בוני..." השם "בוני" מסתמא לא אומר לכם כלום... אבל בדיוק בשבוע האחרון הוא קיבל שם חדש... בימים האחרונים כל הירושלמים התחילו לקרוא לו "נקדימון בן גוריון..." אה... זה כבר נשמע יותר מוכר... בטח... מי לא מכיר את הסיפור עם נקדימון בן גוריון... וכידוע... נקדימון בן גוריון וכלבא שבוע... שניהם מהשלישיה הפותחת של העשירים הגדולים של ירושלים... (השלישי- בן ציצית הכסת...) ומה הפלא שרחל ומרתא חברות בלב ונפש...

מרתא מגיעה לסמינר כל בוקר... והיא לא מסוגלת להתרכז בשיעורים... היא כל הזמן מסתכלת לכיוון העננים בתקווה... אולי מתקרב איזה ענן... אולי יתחיל לרדת גשם ונקבל חיוך משמים... היא כל הזמן בוכה בתפילות... ה'... תחייך אלינו ותמלא את הבורות מים...

ואחרי צהרים היא מגיעה לבית של רחל ושם היא מרשה לעצמה לפרוק את המתח... רחל... את לא מבינה... זה עניין של עוד שבועיים!!! עוד שבועיים אם הבורות האלו לא מתמלאים מים... **אין!!! אנחנו אבודים!!!** אבא שלי צריך לשלם י"ב ככרות כסף... זה אומר שהוא פושט את הרגל... אנחנו הולכים למכור את הבית ונזרקים לרחוב... אנחנו הולכים להגיע אליכם הביתה יחד עם כל העניים שמגיעים אליכם פה רעבים כמו כלבים ל-כלבא שבוע...

רחל מקשיבה למרתא... מנסה לתמוך... לעודד עד כמה שאפשר...

רגע, שואלת רחל- ואבא שלך... נקדימון... מה הוא אומר? הוא גם במתח?

אבא שלי? **איפה!!! שום דבר!!!** כולו רגוע ושלו, יש לו בטחון בה' במדרגה בלתי נתפסת!!! הוא בטוח במאת אחוזים שהקב"ה עוד יוריד גשם וימלא את כל הבורות עד למעלה... מצידו הכל בסדר...

אבל אני...? אני הבת שלו... מה אעשה... לא נעים... אבל אני לא מתקרבת למדרגת הבטחון שלו...

ואני תכל'ס רועדת מפחד!!! מה הולך להיות איתנו?

ובנתיים עוד יום עובר... ועוד יום... וכל יום שחולף ומתקרב יום הפרעון... המתח והדאגה מטפסים לשיאים... חוץ מנקדימון עצמו כולם כבר בלחץ אטומי... עוקבים בחרדה אחר שעון החול שהולך ואוזל ומידי פעם מסתכלים לשמים ומייחלים לישועה שאולי תבא...

מרתא כבר לא מגיעה לסמינר... זהו... היא שוכבת כל היום במיטה ובוכה ובוכה... שוקעת בדמיונות שחורים משחור... היא כבר רואה איך אבא פושט רגל ואנחנו נזרקים לרחוב חסרי כל וכו'... ורחל מגיעה כל יום... משתדלת לתת כתף תומכת למרתא... להיות איתה בשעות הקשות... מרתא בוכה לרחל... אבא שלי בטוח שה' לא יזרוק אותנו!!! הוא בטוח בזה במיליארד אחוז... אבל מה אעשה שאני עדיין חוששת מה יקרה אם כן הקב"ה יאכזב אותנו... מה יקרה אם הקב"ה לא!!! לא יוריד גשם...

רחל הסתכלה על מרתא ושאלה אותה בחשש... נו... באמת מה יהיה? האם שאלת את אבא שלך את השאלה הזו... כן... השפילה מרתא את עיניה... שאלתי אותו מה יקרה אם... נו... ומה הוא ענה לך? שאלה רחל בסקרנות...

אל תשאל... ענתה מרתא בשקט... אבא שלי כעס עלי ונזף בי בחריפות... הוא אמר לי תלכי מהר מהר לשטוף את הפה עם סבון... אין לך טיפת בטחון בקב"ה!!! **השתגעית? נראה לך שהקב"ה יעזוב אותנו?** נראה לך שאנחנו עשינו מצוה כזו גדולה... והקב"ה ככה יפיל אותנו בפח? איך את מעיזה בכלל לחשוב על כזה דבר? אבא שלי ממש כעס עלי והשתיק אותי בנזיפה...

כי אבא שלי באמת בוטח בה'!!! ואני מתפעלת ממנו ומסתכלת עליו בהערצה... אבל אני? אני תכל'ס לא אוחזת שם... ואני לא קבלתי תשובה שהרגיעה אותי במקום שלי... ואני נשארתי מפוחדת... כי... כי זהו... הנה... המועד האחרון מתקרב... עוד פחות משבעים ושנים... זהו!!! זה מלחין נורא נורא... ורחל משתדלת להקשיב... לתת גב... לתת תמיכה... אין לה הרבה מה לומר... והגיע היום!!! יום הפרעון!!! וזהו... הגרוע מכל מתקרב... גשם אין... טיפת ענן לא מופיעה בשמים... ומרתא שוכבת במיטה ובוכה... ה'... למה ה' תעמוד ברחוק? למה מגיע לאבא להפסיד את כל רכושו בגלל שהוא עשה מצוה?

ואת סוף הסיפור לא צריך לספר לך... כולנו יודעים את סוף המשמח והמפעים של הסיפור... בסוף סוף היום... קרה נס שלא יאמן... ופתאום התחיל מבול של גשם שמילא תוך כמה דקות את כל הבורות...

אבל לא רק זה!!! קרה עוד משהו, בהשגחה פרטית מיוחדת!!! הגשמים האלו התחילו **דווקא** בלילה!!! דווקא להכעיס!!! הגשמים האלו התחילו דקות ספורות **לאחר תום מועד הפרעון!!!** ולמה זה קרה?

זו היתה השגחה פרטית מיוחדת, כדי שלאותו גוי יהיה טענה... הנה... הבורות התמלאו רק לאחר תאריך הפרעון... וכבר מגיע לי הי"ב ככרות כסף...

ואז לא היתה ברירה לנקדימון בן גוריון והוא הלך לבית המקדש והתפלל את התפילה המפורסמת...

רבש"ע הודע!!! הודע שיש לך אהובים בעולמך!!!

אבא שבשמים, עשית לי נס, שלחת לי גשמים שמילאו את הבורות, אבל עכשיו... ישנה הזדמנות שתפרסם את הנס לעיני כל, שכל יושבי תבל ידעו **שיש לך אהובים בעולמך!!!** ואז השמש חזרה לעיניהם הנדהמות של כל תושבי ירושלים וכל העולם!!! זו היתה תופעה שמימית אלוקית שלא נצפתה מעולם... שהאירה והפציעה בירושלים בלילה...

ירושלים נהיתה בבת אחת כמו איזה נורבגיה... פתאום השמש מופיעה לה בלילה... והכל בשביל מה? בשביל **להודיע שיש לך אהובים בעולמך!!!**

אי אפשר לתאר את גודל ההתרגשות והשמחה שהיתה בירושלים באותו לילה... איש לא עצם עין... אנשים יצאו לרחובות ושרו ורקדו **ויהיו כל לעבדך... ויראוך עם שמש מבקשי פניך...** רבבות יהודים נעמדו על קצות האצבעות ליד ביתו של נקדימון בן גוריון... מי לא רוצה לזכות לחזות בזיו פניו של יהודי בן תמותה שהצליח להזיז את השמש... יש לך מושג במה מדובר...

ומרתא...? מי ימלל ומי ידבר... מרתא שעד לפני כמה שעות היתה במיטה... בוכה ומיאשת עד כלות הנפש... בבת אחת הבכי התהפך לגילה רנה דיצה וחדווה... רחל באה לברך את מרתא על הישועה הגדולה... מרתא פרצה בבכי ואמרה לרחל: אני מתביישת מהקב"ה... אני לא יודעת איפה לשים את עצמי... אני מתביישת שלא סמכתי על אבא שבשמים ולא בטחתי בו... איך העזתי לחשוב שהקב"ה בוגד באוהבים שלו... איך העזתי להעלות על דל שפתי אפשרות כזו שהקב"ה לא יושיע את אהובו- אבא שלי... אני מתביישת...

כבר שבוע ימים שירושלים עדיין לא חוזרת לשגרה... כל העולם מדבר על התופעה האסטרולוגית העל טבעית... שגרירים ונציגים מכל מדינות העולם מגיעים לירושלים בזה אחר זה ללחוץ את ידיו של ילוד אשה שהעמיד את השמש... (כמו חזקיהו בשעתו...) ירושלים לא מצליחה להירגע מהסיפור המפעים הזה... כולם מדברים על זה... באויר מורגשת אורית חיזוק והתעוררות בבטחון בה' ובחביבות המצוות... כולם חוו באופן חושי איך שהקב"ה עוזר לכל מי שבוטח בו... גם כלבא שבוע- ידידו הקרוב של נקדימון בן גוריון... גם הוא לא מצליח להירגע מהנשיקה המתוקה שחבירו קיבל מהקב"ה... הוא נהיה חסיד בלב ונפש של ידידו נקדימון... כלבא שבוע מגיע הביתה כל ערב ומדבר כל הזמן על בטחון בה'... אמונה חושית... בקיצור: כל ירושלים גועשת ורועשת... כולם מדברים כעת אמונה עם ברק בעיניים...

יש רק מישהי אחת ויחידה!!! שהיא לא שותפה בכל השמחה הגדולה... הלא היא רחל!!! מאז הסיפור הזה... מאותו רגע שחברתה מרתא יצאה מהדכאון... מאותו רגע ואילך רחל נכנסה לדכדוך!!! מאז הנס הגדול והנפלא הזה שה' עשה עם מרתא ומשפחתה... מאז רחל מסתובבת מכונסת בתוך עצמה... לא מדברת... לא שותפה בהתרגשות הגדולה...

ובשלב מסוים אבא ואמא כאמור שמו לב שמהו עובר עליה... אמא ניסתה לדובב את רחל ולא הצליחה... ורחל מושכת בכתפה... מתחמקת... אבא ניסה לשאול... לברר... מה קרה רחל... מה מעיק עליך... ואבא התחיל ללחוץ... ואז בשלב מסוים רחל הרימה עיניים חושדות ועצובות... ושאלה בשקט בשקט ובהססנות... אבא... תרשה לי לשאול אותך שאלה... אבל אל תכעס עלי... מה היה קורה אם... אם חס ושלום... אם חס וחלילה חס ושלום... **הקב"ה לא!!!** לא היה מוריד גשם ולא היו

מתמלאים הבורות בגשמים... מה היה קורה אם הקב"ה לא היה עושה נס ולא מעמיד את השמש...
ונקדימון בן גוריון כן היה פושט רגל ומוכר את הבית שלו ונזרק לרחוב...

מה היה קורה אז?

כלבא שבוע הזדעזע מהשאלה... רחל... את לא מתביישת? הקב"ה הראה לנו ניסים גלויים
בעיניים!!! העמיד לנו את השמש מול העיניים!!! ואת עדיין שואלת שאלות של חוסר אמונה... מה
היה אם ואם ואם לא... אם לסבתא היו גלגלים... מה קרה לך?

אבל רחל ממשיכה בשלה... ועם דמעות בעיניים היא ממשיכה לשאול... אבא... אני מתחננת...
אני לא סתם שואלת את השאלה הזו!!! השאלה הזו חשובה לי מאד!!! אל תתחמק מהשאלה שלי...
תגיד לי מה היה קורה לחברה שלי מרתא... כן... החברה שלי הזו שליוויתי אותה בתקופה האחרונה
יום יום והיא כל הזמן פחדה מה יקרה אם לא... אם הקב"ה לא היה יתן לנו 'סמיילי' ולא יציץ לנו
מהעננים ולא!!! לא יודיע לנו שיש לו אהובים בעולמו?

ואני שואלת: מה היה קורה כעת עם חברה שלי? תענה לי אבא...

כלבא שבוע קם ממקומו בזעזוע... רחל... אני ממש מתפלא עלייך... אני מאוכזב ממך קשות...
תמיד ידעתי שיש לך יראת שמים והתפילות שלך זה הרי שם דבר... ציפיתי ממך שכשאת רואה כזה
נס אדיר שה' הראה לנו מול העיניים והעמיד לנו את השמש... הייתי מצפה שזה יגרום לך רק חיזוק
באמונה ובטחון... ואת תסתובבי מאושרת ושמחה ש'ברוך ה' אשר לא עזב חסדו ואמתו' וקידש את
שמו לעיני כל העולם... ובמקום להתחזק באמונה ובטחון... את רק עסוקה בלשאול כל מיני שאלות
מוזרות... מה היה קורה אם וכיצד... אני מאוכזב ממך... מתפלא עלייך... את צריכה ללמוד קצת יותר
ספרי מוסר ויראה...

אבא קם ועזב את החדר... ורחל נשארה לבד... בוכיה... מתוסכלת... ובעיקר בודדה!!! אף אחד!!!
אף אחד בעולם לא מבין אותי!!! בכל ירושלים כולה אין אף אחד שמבין מהי הנקודה העמוקה
העמוקה שכ"כ מפריעה לי בכל הנס הגדול הזה שה' עשה... אף אחד... אפילו אבא שלי שאני כ"כ
מעריצה אותו ומקבלת ממנו את כל היידישקייט שלי... גם הוא לא מבין אותי...

רחל החליטה סופית, שהיא יותר לא משתפת אף אחד במחשבות שלה... מילא אף אחד לא מבין
אותי... למי שאני רק אגיד לו מה מפריע לי... רק יסתכל עלי ככופרת בה' ובתורתו... אין לי למי להשיח
את אשר על לבי...

שעת בין הערביים... רחל מסתובבת לה בודדה באחת הגינות המושקעות שמאחורי הבית
המפואר... היא מהלכת לה עצובה ומכונסת בתוך עצמה... והיא ממלמלת לעצמה תפילה חרישית...
אנא ה'... תסביר לי מה מפריע לי... תעשה לי סדר במחשבות... תענה לי...
ולפתע היא שומעת קול!!! קול מוכר... אה כן... זה הרועה "קיבא..."

כן... אנחנו כבר מכירים את 'קיבא...' עקיבא זה אחד מרשימת היהודים המסכנים שאבא מכניס
הביתה... מדובר ביהודי שבור לב, קשה יום... בן גרים... לפי ההתפרצויות שלו והדיבור המריר שלו זה
נראה שהוא עבר ילדות מאד קשה, זה נראה שסוחר איתו המון תסכולים ומשקעים מהעבר... הוא

טיפוס מאד פגיע ונעלב... ואבא- כלבא שבוע שמקרב את כל המסכנים... אז גם אותו הוא קירב...
ונתן לו לעבוד פה עם העיזים...

והנה רחל שומעת את אותו "קיבא" משוחח עם ה'...

האמת היא שביום יום אין לה זמן להקשיב לתסכולים שלו... יש לה מספיק חברות קצת יותר
אינטליגנטיות לשוחח איתם... אבל עכשיו בלאו הכי אין לה מה לעשות ואין לה מה להפסיד... היא
בלאו הכי מסתובבת מתוסכלת... ובדיוק "קיבא" מדבר שם מאחורי הגדר... ורחל יושבת על הספסל
ומקשיבה להגיגיו של עקיבא מאחורי הגדר...

בורא עולם... תקשיב... **אני אוהב אותך!!!**

שיהיה לך ברור בורא עולם: **אני אוהב אותך!!!**

האם אתה אוהב אותי? מה פתאום!!! למה שתאהב אותי...

מה אני שווה... אני סתם רועה צאן דפוק מכל הכיוונים... אני בן אדם שלא יודע לעשות כלום
בחיים... לא יודע ללמוד תורה... אפילו אלף בית ניסיתי ללמוד ולא הצלחתי... אז מה אני שווה...?
בורא עולם- אני מבין אותך למה אתה לא אוהב אותי... כי אין לך שום סיבה בעולם לאהוב אותי...
אבל אז מה... אז מה בורא עולם!!! אז מה ואתה לא אוהב אותי...

אני אוהב אותך!!! תעשה משהו...

אני אוהב אותך... ולא יעזור לך כלום. אפילו תהרוג אותי... אני אוהב אותך!!! הבוקר אמרתי שמע
ישראל... ואהבת את ה' אלוקיך בכל לבבך ובכל נפשך... אפילו נוטל לך את הנפש... כן... אפילו תהרוג
אותי אני אוהב אותך...

ו'קיבא' ממשין בדבריו: הנה בורא עולם... בימים האחרונים כל ירושלים מדברת על נקדימון בן
גוריון שעשה מצוה גדולה... ובמסירות נפש הוא סיכן את כל רכושו בשביל שיש מים לעולי רגלים...
באמת מצוה ענקית... ואז הוא ביקש ממך: **הודע שיש לך אהובים בעולמך!!!** תראה לעיני כל שיש
לך אהובים בעולמך... והראית לו... הראית לו את זה בגגדול... הבאת לו הגשם שמילא את הבורות
והבאת לו שמש שזרחה... כי אתה באמת אוהב אותו...

לכן **גם הראית לו** שאתה אוהב אותו...

אבל אני? האם פעם הראית לי שאתה אוהב אותי? אף פעם!!! בחיים לא!!! כל החיים שלי רק
סבל... רק תסכולים... רק בעיות... איפה שהלכתי לא הצלחתי... רק ביזיונות והשפלות ספגתי בחיים
שלי...

אתה יודע מה בורא עולם? בדיוק כמו שנקדימון בן גוריון ביקש ממך **שתעלה** לו את השמש...
וככה תראה ותודיע לו שאתה אוהב אותו... אותו דבר אני!!! כמה פעמים ביקשתי והתחננתי ממך
שתוריד כבר את השמש... אני עכשיו עייף... אני כבר מחכה בכליון עיניים מתי יגמר היום ולסיים את
היומית שלי... אז אם אתה בורא עולם באמת אוהב אותי... אז בבקשה... תוריד הרגע את השמש...
אני רוצה שהרגע!!! יגמר היום... אני רוצה הרגע לסיים את היומית שלי ולהתקפל וללכת הביתה...

נו... בורא עולם... כמה פעמים כבר ביקשתי ממך שתוריד את השמש... נו... עשית את זה? האם
הראית לי שאתה אוהב אותי? לא!!! לא הראית לי שאתה אוהב אותי... אף פעם לא...

אבל אז מה...

אז מה ואתה לא מראה לי שאתה אוהב אותי... אז מה...

אני אוהב אותך גם אם אתה לא אוהב אותי!!!

ואני אמשיך לאהוב אותך תמיד!!! והאהבה שלי אליך לא תלויה בשום דבר!!! אני לא צריך שתוריד לי את השמש ולא צריך שתמלא לי בורות מים בגשם... גם אם תהרוג אותי... בכל נפשך... אני אוהב אותך בכל נפשי...

רחל עומדת מאחורי הגדר מאובנת!!! כולה צמרמורת!!! רוטטת מהתרגשות... בוכה ובוכה ולא מפסיקה לבכות...

אבא'לה שבשמים!!! הנה!!! זה זה!!! זה הנקודה!!! זה בדיוק מה שחסר לי עכשיו!!! בדיוק המשפטים האלו היו חסרים לי בשבוע האחרון!!!

זה!!! זה בדיוק הנקודה שכ"כ מטרידה אותי בימים האחרונים... כן... בשבוע האחרון הודעת לעיני כל שיש לך אהובים בעולמך... העמדת את השמש וככה הראית לכל העולם כולו כמה אתה אוהב את נקדימון בן גוריון וכולם מרוגשים עד עמקי נשמתם... ולי כל הזמן חסר פרט מאד חשוב בהשלמת הפזל...

מה היה קורה אם לא!!! לא היית מודיע שיש לך אהובים בעולמך?

מה היה קורה לחברה שלי מרתא אם אבא שלה עשה מצוה וה' לא חייך אליו דרך העננים ולא הוציא לו את השמש? מה היה קורה איתה?

אני מאד חוששת שכל הידישקייט שלה היתה מתרסקת באותו רגע!!! (אבא שלה מסתמא היה מחזיק מעמד... סו"ס הוא באמת היה בעל מדרגה... אבל כל היהודים השגורתיים כמוני וכמו חברתי... מה היה קורה איתם...) בשבועות האחרונים כל האמונה והבטחון שלה היה תלוי על הגשם שצריך להגיע ועל השמש שתעמוד...

ו... ומה היה קורה אם לא...? אם הקב"ה לא היה מחייך אליהם ככה?

זה מה ששאלתי את אבא שלי... והוא לא מוכן לענות לי תשובה...

כל ירושלים מסתובבת באופוריה ובשכרון חושים על הניסים והנפלאות שאתה יתברך הראית לנקדימון בן גוריון... **ואני דווקא מזה מוטרת!!!** ואם לא היית עושה את זה... אם נקדימון בן גוריון היה פושט רגל רק בגלל שהוא עשה את רצונך? אז כולנו היינו בפשיטת רגל רוחנית של איבוד אמונה בה'...

כולם התחזקו בבטחון בך יתברך... כולם בטוחים בך שאתה אף פעם לא תאכזב אותנו... ומה עם הבטחון שלך אבא שבשמים...? האם גם לך יש בטחון בנו? האם גם אתה בטוח שאנחנו אף פעם לא נאכזב אותך ולא ניטוש אותך?

לא!!! לדאבוני הרב לך יתברך אין בטחון בנו!!! אתה יתברך צריך להמשיך להעמיד את השמש... צריך להמשיך למלאות בורות ולהראות ניסים בעיניים... ורק אז אנחנו נבטח בך ונהיה נאמנים אליך... ומה יקרה אם לא תעשה את זה? מה יקרה אם הבטחתי ו- - - - לא נושעת?

אז אוי ואבוי... כל האימון מתרסק... לך יתברך אין בטחון בנו!!! אין לך צ'ק בטחון שאנחנו תמיד תמיד נשאר נאמנים אליך!!! גם אם לא תעמיד את השמש ולא תמלא בורות...

והנה!!! מגיע הרועה צאן המסכן והפשוט הזה... ומבחינתי הוא הרבה יותר ערכי וצדיק, עוד יותר מנקדימון בן גוריון בעצמו... **ולמה?**

כי נקדימון בן גוריון הוא אמנם מאד צדיק... ויש לו המון בטחון בך יתברך... אבל האם לך יתברך יש בטחון בו? האם אתה יתברך יכולת לסמוך עליו שגם אם לא תעלה לו את השמש ולא תמלא לו את הבורות מים הוא ימשיך להודות לך? זה כבר לא בטוח!!! (לא שחלילה וחם נקדימון לא היה מצדיק הדין... חס ושלום!!! אלא תכל'ס... כאן זו לא אופציה שעמדה על הפרק... נקדימון היה עסוק בבטחון שכן תבא הישועה...) ואילו עקיבא הפשוט הזה... הודיע והבהיר לך בצורה הכי ברורה: אבא שבשמים אתה יכול לבטוח בי!!! אני איתך בכל מצב!!! גם אם לא תחייך אלי ולא תראה לי שאתה אוהב אותי... נו... אז מי יותר גדול? מי שסומך על ה' או מי שה' סומך עליו? א'

רחל מאד מאד התפעלה מאותו עקיבא... היא מצאה בו משהו מיוחד שהיא לא ראתה בכל ירושלים... מה זה המשהו המיוחד שהיא מצאה בו?
אתם יודעים איך קוראים למשהו הזה? לא תאמינו!!!
קוראים לזה צניעות!!! הגמ' מספרת שרחל ראתה שעקיבא צנוע!!! מה הקשר צנוע? איך הצניעות נכנסה לכאן בכלל? מה זה בכלל צניעות אצל גבר? **העניין הוא מאד פשוט:**
מה זה צניעות? צניעות זה כספת!!! צניעות זה סוג של מערכת אבטחה!!!
הצניעות המקורית זה לא מה שאנחנו חושבים... שזה בגדים צנועים... המושג צניעות במקור שלו... זה ביטוח!!! אבטחה!!!

עקיבא הזה שאוהב את הקב"ה בכל מצב... הנאמנות שלו לקב"ה היא בטוחה!!! היא מאובטחת!!! הנאמנות שלו לה' נמצאת בכספת!!! עקיבא שאוהב את הקב"ה ללא תנאים... אף אחד בעולם לא יכול לקחת לו את הנאמנות הזו!!! הנאמנות שלו לה' לא תלויה בגשם שצריך לרדת עד תאריך מסוים... הבטחון שלו בה' לא תלוי בשמש שצריכה שוב לזרוח... הנאמנות שלו שמורה ומאובטחת!!! לזה קוראים צניעות!!! ואת זה רחל מצאה באותו עקיבא ורק אצלו, יש לציין שחוץ מזה היא לא ראתה אצלו כמעט כלום... בשעתו הוא היה עם הארץ גמור... אבל הצניעות הזו היא חומר גלם כזה עוצמתי, שזו השקעה הכי בטוחה שיכולה להיות!!! שגם אם היא בשפל הכי גדול, שווה להשקיע

^א **כאן חשוב להדגיש: אני מקווה שאתה מבין לבד שהסיפור הזה לא באמת קרה...** לא שאבתי את המידע הזה מאיזה מדרש לא ידוע וכדו', הסיפור הזה הוא יותר 'משל' מאשר 'עובדה'!! אבל כמדומני שהמשל הזה הוא הרבה יותר מאומת מהעובדה הכי מבוססת... הנתונים הכלליים שאפיינו את ההולך ילך של ר' עקיבא לכל אורך שנות חייו, והקושיות הזועקות מכל המעשה הפלאי הזה אודות בתו של כלבא שבוע שמצאה באותו עקיבא מה שהיא לא מצאה בכל הצורבים הגדולים ביותר שהיו סמוכים על שלחנו של אביה, המעשה המסתורי הזה מאתגר אותנו בעל כרחנו, ומכריח אותנו להבין שהיה כאן משהו אחר!! אחר בכל קנה מידה!! אם רחל מצאה משהו מיוחד באותו עקיבא, לא חששה לקחת את הסיכון העצום שאותו ע"ה ילך וילמד תורה ויצא ממנו משהו, מוכרח להיות שהיה טמון כאן נקודה מאד מאד עמוקה שהיתה חסרה לה בכל מה שהיא גדלה, וזה כ"כ היה חסר לה, עד כדי שהיא הסכינה לוותר על "בריא", וללכת על עם הארץ- "שמא" ובלבד שיפתור את החסר הזה...
לא יכול להיות אחרת!! לא יכול להיות שהיא ראתה שיש לו פוטנציאל בעלמא... זה עדיין לא מצדיק לקחת הימור כזה גדול ובפרט לא לצער את אבא שלה... כמובן שהנושא פתוח, ואינני אומר קבלו דעתי, אבל מכלול מסלול חייו של ר"ע מסגיר שזה!!! זה היה הנושא!! אם לא ממש... אבל לכה"פ בכיוון הזה... פחות או יותר... גם אם לא צדקתי, המסר הזה הוא ודאי אמת ויציב ונכון וקיים.

בה את כל החיים, ואין פה שום הימור!!! זה מאה אחוז נצחון!!! (ולכן היה שווה לה לאבד את הכל... לצאת מבית תפנוקים, וללכת אחרי אותו ע"ה במדבר בארץ לא זרועה... מתוך הכרה שיש פה מאה אחוז השקעה, לא הפסד...).

בן אדם שמאמין ובוטח בה' רק אם הבטחתי ונושעת... זה אמנם נקרא אמונה ובטחון אבל לא צנוע!!! זו אמונה לא מאובטחת!!! זו אמונה שתלויה בנתוני שטח מסוימים... כי אם הקב"ה לא יספק את התוצרת... אם הקב"ה לא יחייך ולא יביא את הישועה שחלמת עליה... פתאום הכל מזדעזע... פתאום יש משבר באמונה... פתאום יש חולשה באמונה... זה נקרא אמונה לא מאובטחת!!! לא מוצנעת!!! לא צנועה!!!

רחל היתה בת צנועה... לא צנועה רק במושגים הרדודים שלנו של "גדרי הצניעות"... אלא צנועה ברובד האמיתי!!! הצניעות של רחל התבטאה בזה שהערכים הרוחניים שלה היו צנועים!!! שמורים!!! מאובטחים!!!

כל ערך רוחני... כל מדרגה רוחנית... עם כל הכבוד... אם המדרגה הזו לא מוצנעת ומאובטחת... זה לא דיבר אליה... היא בזה לו... היא לא ייחסה לזה חשיבות...

לאבא העשיר של רחל היו הרבה אפשרויות כספיות... מטבע הדברים היה לו אפשרות לחטוף ולקחת את הבחורים הכי טובים לבתו... והוא באמת כבר התחיל להציע לה כל מיני בחורים מצוינים... כלילי המעלות... מופלגים בתורה וביראת שמים... אבל עם כל הכבוד... ועם כל הערכה... לרחל היתה נקודה מסוימת שהיתה חשובה לה מאד מאד!!! עוד יותר מהכל!!!

אני רוצה צניעות!!! לא מספיק לי שהבחור הזה הוא ירא שמים ובעל בטחון ומתמיד גדול... אני רוצה שכל המעלות האלו יהיו גם צנועים ושמורים!!! אני רוצה נכס אחד מאובטח שרשום בטאבו!!! לרחל היתה שאלה קבועה שהיא ביקשה מאבא שלה לברר היטב בשידוכים... אני רוצה להקים בית של תורה... מה יקרה אם לא תהיה פרנסה... אה... מה יהיה? מה פירוש לא יהיה פרנסה... ה' יעזור... יהיה פרנסה...

כן... ה' יעזור... אבל מה יקרה אם הוא לא יעזור...

מה פירוש הוא לא יעזור... הקב"ה כן יעזור... כי הקב"ה עוזר...

נכון... אבל בכל זאת... מה יקרה אם הקב"ה יתעקש לא יעזור... ויהיו קשיים גדולים... **כאן השיחה**

נתקעה ללא מוצא!!! השיחה הגיע למבוי סתם ונותקה...

רחל מתעקשת על השאלה הזו!!! מאד מאד חשוב לה לשמוע תשובה על השאלה הזו!!! רחל ממשיכה לדגור על אותה נקודה כל הזמן: אני רוצה לדעת מה יקרה אם אנחנו נעשה מצוה מאד גדולה ונשכור י"ב בורות מים בשביל עולי הרגלים ונתחייב י"ב ככרות כסף עד מועד מסוים... ואנחנו מאד נקווה ונייחל שהקב"ה יעזור לנו ויוריד גשם וכו' וכו'... ותכל'ס... ה' לא יעמוד בציפיות' ולא יוריד גשם עד המועד הרצוי... לא ישלח סמיילי וד"ש הנה... אתם אהובים שלי בעולמי... לא... לא ישלח פידבק... ואנחנו נאלץ לפשוט רגל ונמכור את הבית... איך נקבל את זה? איך נתמודד עם זה?

ואף אחד לא מסכים לענות לה על השאלה הזו!!! כל הבחורים שאבא שלה הציע לה עסוקים בלהזדעזע מעצם השאלה הכפרנית... מה פירוש אם הקב"ה לא יעזור... הקב"ה כן יעזור... מי שעושה רצון ה' הכל ורוד... הכל יפה... הכל דבש... הקב"ה יפנק אותנו... כן... וכאן!!! בדיוק כאן רחל נעצרת!!! ואם לא? מה יקרה אם הקב"ה לא יפנק? אז... אז... אז אנחנו פתאום נהיה במשבר... משבר של

בטחון בה'... משבר באמונה... האמונה שלנו פתאום תסדק? פתאום אנחנו פחות נסמוך על הקב"ה?
פתאום פחות נשב ונלמד תורה?^ב

אם זו האמונה ובטחון שלנו בה'... אז היא אמונה לא מוצנעת!!! היא לא מאובטחת!!! היא לא שמורה!!! היא תלויה במבחני תוצאה... אם ככה... זה לא שווה אצלי... היהדות שלי יקרה מידי אצלי בשביל שאני אקנה אותה עם 'הערת אזהרה', אני צריכה אמונה איתנה ששום רוח שבעולם לא תזיז אותי ממנה!!! היחיד!!! היחיד שרחל מצאה שיש לו משנה סדורה בנושא... היחיד שלא הזדעזע מהגישה הזו, היה אותו עקיבא!!!

עקיבא הוא עצמאי לגמרי!!! הוא אוהב את הקב"ה בלי שום תנאים!!! אף אחד לא יכול לקחת לו את האהבה הזו... גם הקב"ה בכבודו ובעצמו לא יכול (כביכול) לקחת לו את האהבה הזו... הוא לא צריך פידבק מהקב"ה... כי הוא אוהב את הקב"ה בכל מצב!!!

ורחל יודעת שאם בן אדם כזה כמו עקיבא... אם הוא באהבתו לה' יקבל החלטה שהוא הולך ללמוד תורה! כדי לעשות נחת רוח לה'... שום קושי בעולם לא יעמוד כנגדו!!! שום סערה שתבא מולו לא תוכל להזיז אותו... **כי הוא צנוע!!!** הרוחניות שלו מאובטחת ולא תלויה במבחני תוצאה למיניהם... גם אם הקב"ה יקח לו 24,000 תלמידים מול העיניים זה לא יזיז אותו מהנאמנות שלו לה'... כי הוא צנוע!!! גם אם בפטירתו יסרקו את בשרו במסרקות של ברזל זה לא יזיז אותו בכהוא זה מהנאמנות שלו לה'... כי אותו עקיבא אף פעם לא ביקש מה' שיתן לו (מיתת) נשיקה!!! אדרבה... עקיבא רוצה-הוא, לתת נשיקה לה'!!! ר' עקיבא גם מת במיתת נשיקה, אבל איזה נשיקה?

^ב במאמר המוסגר, מורי ורבי שליט"א שעבר על כל הספר, כאן, בקטע הזה העיר את תשומת לבי להערה נחוצה שצריך להתייחס לה, ואעתיק את לשונו כמות שהוא: "...כבר הנחתי לפניך את המאמר על ר' עקיבא ודרכו בקודש ב'לעולם יהא אדם רגיל לומר כל מה שעושה ה' הכל לטובה, וצוטט שם מאדר"נ מה שהסביר לתלמידיו בראותם את אשתו היוצאת בעיר של זהב וטענו כלפיו שביישם במה שעשה לה, אמר להם: 'הרבה צער נצטערה עמי בתורה'. רחל **לא רק** העבירה במבחן את הבחור שיהא מוכן לתת את עצמו לקב"ה, ולא הבו בלי תנאים ומצאה את 'קיבא' שנאמנותו לה' שמורה ובטוחה בכספת הצניעות, רחל הכריזה במעשיה ואף בפיה **שהיא** מוכנה - מרום מעלת בית אביה ויחוסה - להיות מצטערת **עמו** בתורה, שתהא מוכנה לשכב על מרבד קני הקש שישתבך בשערותיה הקלועות לה לתפארת, וליתן מעט ממנו לאותו עני המתדפק על פתח חורבתם לבקש מעט מהקש לצורך מצעו ולשמוח עם עקיבא המעורר אותה לשים לב כי יש דלים ורשים מהם.

רחל, לא מספיק לה שר' עקיבא בעלה נעדר מהבית י"ב שנה ומרביץ תורה לתלמידים, אלא מוכנה להתריס בפני אותו שכן מקטרג שבא להכעיסה בשאלה עד מתי את מנהלת חיים של אלמנות, והיא בשלה: אי לדידי ציית - להבהיר באופן שאינו משתמע לכל המעוניין שבעבורה אלו שנות חיים של מעין עולם הבא.

בנות דורנו שטופות שיחות ודרשות על הצורך הקדוש שתהיינה 'רחל'יות כדי לסייע ביד ר' עקיבא שילך ויבא עם כ"ד רבבות תלמידים - אך זאת בשביל שתקרא 'הרבנית' - 'אם הישיבה' - 'אמא של מלכות', ותירום ראשה אכולהו כרכא (יומא נב): ועד שהמה בוחרות את ר' עקיבא שלכן הם מעבירות אותו שבע דרישות ועוד יותר חקירות כדי לידע האם אכן ירעש הסמינר ויצלצל בצלצלי תרועה בקריאות 'וואו' על הפצצה שזכתה בו.

אבל נפשי בשאלתי: היכן נמצאת הרחל שמוכנה להצטער **עמו** בתורה לחרוק שיניים ולהכין שבת גם כשמה חודשיים כבר לא עברה המשכורת את פני הבית, ואף דרך גגים וטרקסמונים אין כדי אכילת קבע, מהיכן תמצא הרחל שתהא מוכנה להאמין לעדותו של הראש ישיבה המעיד על טיבו של הבחור שהוא לא רק צניע ומעלי, אלא עדין לגדולות... "עכ"ל; הערה זו נחוצה תמיד, ובפרט כאן שלאורך המאמר עיקר כובד המשקל מופנה לבחורים, שנדרש מהם להיות 'צניע ומעלי', וצריך לזכור שגם לצד שני יש חלק נכבד בעניין זה, לא רק עקיבא היה צניע ומעלי, אלא בעיקר אשתו, שויתרה על כל מנעמי עולם בשביל לזכות בבעל 'צניע ומעלי', ודו"ק.

הוא!!! הוא נתן נשיקה לה'!!! סרקו בשרו במסרקות של ברזל ויצאה נשמתו באחד, זה לא נקרא
שה' נתן נשיקה לר' עקיבא, אלא ר"ע נתן נשיקה לה'.
יש אמנם המשך לסיפור אבל נעצור כאן...

העלון מוקדש לרפוא"ש בדרכי נעם:
בת ציון אביגיל בת סימה יוכבד תח"י

זמני שבת קודש: בהר - בחוקותי.

כניסה יציאה ר"ת
ירושלים: 21:00 20:06 19:14
תל אביב: 20:57 20:04 19:12
חיפה: 21:00 20:07 19:15
בית שמש: 20:57 20:04 19:12
הזמנים עפ"י לוח אור החיים.

המרכז

לערבות הדדית

(ע"ר)

גליון מס': 94. פרשת: בהר - בחוקותי. כ"א אייר ה'תש"פ.

אי"ה
עלון שבועי בעניני הפרשה והיהדות,
יוצא לאור ע"י ארגון תורה וחסד:

בשביל הנישואין

מסע לתוך הפנימיות
חלק שלישי - אני ועצמי.

העין מביאה למרה שחורה
עלי עין.

ניסי השמיטה.
סיפור לשבת.

הלחם הטוב והמועיל
לפת שחרית.

פניני אוה"ח.

שו"ת כלכלי
טעות העכו"ם.

תרוויח - רק לא על חשבון השני.

למה אם אני קונה אוטו, מותר לי להרוויח 120 ₪, ואם במקום לקנות את האוטו, אני נותן לו את הכסף, אסור לי?!

זהו שאומר רש"י, בשם הקב"ה - אני יודע שקשה לקיים את המצווה הזאת, אבל הוצאתי אתכם מארץ מצרים, על מנת כן.

כי אם אני אתן לך את האפשרות להרוויח כסף על כסף, אין יותר מושג כזה של 'הלואות!' ואני רוצה שתעזור לנזקקים - כי ימוך אחיך!

" יורד מהרווח לבלאי ועדיין אני מרוויח 120 ליום... זה מותר לי? - כן!"

התורה, היא תורת חסד - תחילתה חסד וסופה חסד! אומר הקב"ה - נכון שבמכונית אני מרשה לך להרוויח. אבל על כסף אני לא מרשה לך להרוויח, כי אני רוצה שהכסף ילך לנזקקים... תעזור לאחיך בהלוואה! אסור שיהיה נשך ומרבית, כי אתה אמנם מרוויח, אבל מאח שלך זה מחסיר... לכן אני לא מרשה לך לקחת!

שבת שלום ומוקדש
דב"ר מרת ירחל

מוקדש להצלחת ידידנו היקר: ראובן בן רחל הי"ו. שהקב"ה ישלח ברכה והצלחה בכל מעשה ידיו, אמן.

מבט מהפרשה:

הסתכלות לחיים מפרשת השבוע.

אחת המצוות שאנו מצטווים בפרשה היא מצוות ריבית, וכך אומרת לנו התורה:

"וכי ימוך אחיך ומטה ידו עסקך והתזקת בו גר ותושב וחי עסקך. אל תקח מאתו נשך ותרבית ויראת מאלקיך וחי אחיך עסקך. את כספך לא תתן לו בנשך ובמרבית לא תתן אקלף. אני ה' אלקיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים למת לכם את ארץ כנען להיות לכם לאלוקים."

מבאר רש"י - אשר הוצאתי:

והבחנתי בין בכור לשאינו בכור, אף אני יודע ונפרע מן המלוה מעות לישראל בריבית ואומר של נכרי הם. דבר אחר אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים על מנת שתקבלו עליכם מצותי אפלו הן כבדות עליכם.

רש"י מגלה לנו, שמצוות הריבית היא מצווה קשה מאוד. להגיד לבן-אדם לא להרוויח כסף על כסף, זה קשה מאוד.

הקושי יובן על פי משל:

בן-אדם שואל - "ריבוננו של עולם, יש לי 100,000 ₪... אם אני הולך וקונה איתם מכונית חדשה ואני משכיר אותה ב-200 ₪ ליום. 80 יורד מהרווח לבלאי ועדיין אני מרוויח 120 ליום... זה מותר לי? - כן!"

שואל אדם את עצמו שאלה - אם אני קונה אוטו ומשכיר אותו, זה בסדר שאני ארוויח את ה-120 ₪... ואם אני לוקח את החבילה של ה-100,000 ₪, נותן את זה למישהו ואומר לו - קח, תשתמש בזה יום אחד... אבל בסוף היום, אתה נותן לי 100,000 ₪ ועוד 120 ₪... אסור לי?! מה ההבדל?!

בא ליטול שכר כולם.

"אם ראית את הבריות שנתיאשו ידיהם מן התורה מאוד, עמוד והתחזק בה ואתה מקבל שכר כולם" (ירושלמי ברכות סח.)

באפשרותך להקדיש את הלימוד להצלחתך, או להבדיל לע"נ יקירך, חייג עכשיו: 052-7100-955.

הארבה עשה פרסה

על פלא שארע במושב קוממיות, מספר הרב בנימין מנדלסון:
 בחודשים הראשונים של שנת השמיטה התשי"ט, היה זרוע בשדות מאכל בהמה שנזרע לפני השביעית [שמותר לקצור בשביעית ולאכול בקדושת שביעית כשיטת הרמב"ן]. והנה ביום שישי אחד בא ארבה לרוב לכפרים הסמוכים, ואנשי מקומנו באו אלי בחרדה שיש סכנה גדולה של אכילת כל הנזרע, לידי הארבה. ואמרת: נראה את ישועת ה' בשמיטה. והנה בא מחנה גדול של ארבה עד לגבול קוממיות, וכשאך הגיע לגבולנו תכף פנו לנו עורף, וכלעומת שבאו כן הלכו, ולא נשאר ארבה אחד בכל גבולנו ולא הזיקו מאומה. וכשסיפרתי זאת להרב מברסק זצ"ל, אמר כי זה מופת שצריכים לספר ולפרסם ברבים.

ושאלתיו, הרי בזמן הזה שהשמיטה היא מדרבנן, אינה תקפה הבטחה זו?

אמר מרן שליט"א: בכל זאת, בזכות מסירות הנפש של החקלאים השומרים שביעית ולא נצרכים למכירה, זכו לנס הזה. אשרי העם שככה לו, אשרי העם שה' אלוהיו!

(ילקו"ו שביעית נא)

הולך בתום - הולך בטח!

סיפר חקלאי ממושב כפר שמואל, שחזר בתשובה בשנים האחרונות, וביקש מחכם אחד ביום הכיפורים תש"ס להתפלל שהשנה יהיה גשם, אחר שאשתקד היכול לא היה מוצלח. אמר לו אותו חכם, שאכן צריכים להתפלל על הגשם, בפרט לאור העובדה שהשנה הבאה - שנת תשס"א - תהא שנת שמיטה.

הלה לא ידע כלל מהי שנת שמיטה, וכאשר נודע לו איסור התורה לעבוד בשמיטה, החליט מיד בו במקום כי הוא - ישמור כל דיני שביעית כדת וכדין!

והנה, בחודשי הקיץ האחרונים כאשר אסף את תבואתו, הופתע מאוד לקבל יכול של פי עשר מהיבול הגרוע של שנה שעברה!

בשנת תשנ"ט קיבל חמישים חבילות, והשנה קיבל 500 חבילות. והיה הדבר לפלא, ושחו בו כל אנשי המושב. וכל זה שרק קיבל על עצמו בתמימות ובהחלטיות לשמור את כל דיני השמיטה.

(ילקו"ו שביעית נב)

הברד שלא הזיק

סיפר הרב שניאור זלמן רווח שליט"א: בשנת השמיטה [תשנ"ד] ירד באזור המועצה האזורית "גזר" - ברד חזק וכבד מאד. וכידוע, כאשר הברד יורד, הוא משמיד כל פריחה ולבלוב שעל העצים, וכך היה שבכל האזור ניזוקו הכרמים בסכום של כשמונה מיליון שקלים. אולם במושב "בית עוזיאל" שבו שומרים שמיטה כדת וכדין על פי הוראתו ועידודו של מרן הראשון לציון הרב עובדיה יוסף זצ"ל, לא נפל אפילו לבלוב אחד - למרות הברד החזק שירד שם, כבכל האזור, והיה זה לפלא.

כאשר ספרתי הדברים לפני מרן שליט"א, שמח מאוד על זה, ואמר שזה ממש מה שנאמר בתורה "וציית את ברכתי".

איזה לחם יותר בריא ומועיל לפת שחרית, 'טרי או ישן'?

פניני אור החיים:

מתורתו של רבנו הק"ר חיים בן עטר זיע"א

בעז"ה בשבועות האחרונים התחלנו במבצע 'ילדי אור החיים' בו כל ילד שיאמר חידוש מרבנו האור החיים הק"ר בשולחן השבת, כפי שמתפרסם בעלון, יכנס להגרלה נושאת פרסים. פרטים בעמ' 4.

[והגאון רבי רחמים פלאגי' בספרו 'יפה ללב' לומד מדברי רבינו הקדוש, נפקא מינה לענין פת שחרית, שכל הסגולות שלה לבטל מחלות וכדומה, נאמרו רק כשאוכל פת שנאפתה מתבואה ישנה]

ובפרשת משפטים כותב רבינו הקדוש לפרש את הפסוק 'וַיִּבְרַךְ אֶת הַלֶּחֶם וְאֶת הַמִּינֵי, וַיְהִי כִּי הָיָה הַלֶּחֶם מִקֶּרֶךְ, שגם אדם שיש לו עשירות והתברך בהרבה לחם ומים, אבל אם הוא חולה ולא יכול ליהנות מהאכילה והשתיה ושאר תענוגי עולם, אין משמעות לברכת הלחם והמים, ולכן לאחר שמבטיחה התורה על ברכת הלחם והמים, היא מוסיפה לברך 'והסירותי מחלה מקרבך'.

[אור החיים בהר, פרק כה פסוק כב]

'וַיִּרְעָתָם אֶת הַשָּׁנָה הַשְּׁמִינִית וְאָכְלָתָם מִן הַתְּבֹאָה וְשָׂן עַד הַשָּׁנָה הַתְּשִׁיעִית עַד בּוֹא תְּבֹאֲתָה תֹאכְלוּ וְשָׂן'

התורה מבטיחה בזכות שמירת השמיטה, שבשנה השישית תצמח הרבה תבואה גם עבור השנה השביעית והשמינית, ויאכלו מן התבואה הישנה. ושואל רבינו האור החיים הקדוש, הרי בשנה השמינית יכולים לזרוע, ומדוע הוצרך לנס זה???

ומתרץ רבינו הקדוש, היות שתבואה ישנה משוכחת ובריאה יותר מן החדשה, הקדוש ברוך הוא ריחם על עמו ישראל שיאכלו מתבואה ישנה. ומסיים רבינו הקדוש וזה לשון קודשו: 'וכרחם אב על בנים ירחם ה' על עמו'.

לבריאות והצלחה:

אסתר הדסה בת אילנה.
 נועה בת אסתר הדסה.
 אליה שאול בן מיטל.
 אייל אליהו בן אילנה.
 סימה יוכבד בת רות סולטנה יהודית.
 יוסף מרדכי בן תהילה שמחה.
 שירלי בת דינה.
 ישי משה בן כוכבה.
 נתנאל אברהם בן כוכבה.

דוד ראובן בן נלי נעכא.
 רבקה אפרת בת שרה.
 אברהם בן דליה.
 יוסף אברהם בן טובה.
 יעל בת בתייה.
 נועה בת מזל פורטונה, - לזיווג הגון
 דניאל בן מהין, אסתר בת יעל. - לרפוא'ש, זש"ק.

יהודה אריה בן ר' צבי דוד ומינה.
 אברהם בבר חי בן שמחה אבלין.
 דניאל בן סעדה.
 מור בן מזי מזל.
 יוסף בן משה וליאה.
 זכריה בן שלום.
 חממה (יונה) בת גד'ל.

ת.נ.צ.ב.ה

לע"נ:

מורנו ורבנו הגאון הגדול
 הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה.
 יהודה בן אסתר.
 ברוך פרג' בן יצחק ומרים.
 עזת אסתר בת מרים.
 בוריה בוריס בן ספירה.

טעות העכו"ם

שו"ת כלכלי:

ניתוח מקרים בדיני ממונות
מאת הרב אליהו אלקיים שליט"א

מעשה בנתן קבלן בנייה בעל שם, אשר רגיל לקנות בזול חומרי בנייה מהכפר הערבי הסמוך למקום מגוריו.

אחר שלקח כמה וכמה חומרי בנייה, העובד שאינו היה 'מחונן במיוחד' חישבן סכום שונה עבור הקנייה, וביקש תשלום נמוך מעט מכפי שהיה צריך לדרוש. לאחר זמן, עשה נתן חשבון כמה שילם, ומצא ששילם פחות עבור הקנייה.

נשאלת השאלה, האם נתן צריך להחזיר את הכסף הנוסף שטעה בו הגוי? **תשובה:** אין נתן צריך להחזיר הממון, מכיון שאם הגוי טעה מעצמו, ולא שם לב לכך – אין צורך להשיב את טעות הגוי.

נימוק ההלכה: איתא ברמ"א חו"מ סי' שמח סעי' ב' בדין טעות עכו"ם - כגון להטעותו בחשבון או להפקיע הלואתו – דנחלקו בזה הראשונים, הטור פסק: שמוטר, ובלבד שלא יודע לו, דליכא חילול השם. אולם המרדכי והי"ש פסקו: דאסור להטעותו.

הרמ"א הביא את ב' הדעות, דעת הטור בסתמא, ודעת המרדכי כ"א. דמשמע שפוסק כטור דמותר אף להטעותו מלכתחילה, ובלבד שלא יהיה בזה חילול ה'. - והוסיף הרמ"א, דאם טעה מעצמו – לכו"ע מותר.

א"כ מוכח דלכו"ע אם הערבי טעה מעצמו – אין זה ממון גזול, ואין צריך להשיבו.

ומ"מ לגבי גניבת הגוי, כגון 'לפלח' לערבי מהחנות ללא שישים לב – הדבר אסור בהחלט.

ונחלקו הפוסקים בגדר האיסור, המהרש"ל ומשמעות השו"ע פסקו: דאסור מדאורייתא. אולם הרמ"א באה"ע ריש סי' כ"ח פסק: דאסור רק מדרבנן. (עיי"ש ש"ך סי"ב)

אין לדמות הלכות למקרים שונים, ניתן לפנות לכותב השו"ת, הרב אליהו אלקיים שליט"א, במספר הטלפון: 054-846-8383.

(הרב מכהן כמו"צ בהלכות נדה מבית ההוראה 'אפיקי מים' מחבר סדרת 'חלקת אליהו' – קונטרסי הכנה למבחני הרבנות הראשית). כמו"כ ניתן להשיג במספר זה את ספרי הרב במחיר מסובסד.

"כי גרים ותושבים

אתם עמדי"

(פרק כ"ה פסוק כ"ג)

בקיצור:

חידוש קצר לשולחן השבת.

דרש האדמו"ר רבי משה חיים אפרים מסדילקוב זצ"ל, נכד הבעש"ט.

"כי גרים" - אומר הקב"ה לעם ישראל שאם תהיו כמו גרים בעולם הזה, ומצד שני "ותושבים" - תהיו תושבים בענייני העולם הבא, ממולאים בתורה ומעשים טובים ומצוות אז יתקיים בהם המשך הפסוק -

"אתם עמדי" - תזכו להיות איתי כל הזמן במחיצתי.

ממשיך הרב להסביר את האמור, הרי הקב"ה כביכול גר בעולם הזה שאין לו על מי להשרות שכינתו, ומטבע הדברים הוא שאין גר מתחבר אלא עם גר, כך הקב"ה יתחבר בעולם הזה ובעולם הבא איתנו אם נתנהג כגרים בעולם הזה.

(מיד מלכים)

הרב יעקב חבה שליט"א - מדריך חתנים מוסמך.

יעוץ - הלכות - הנהגות - הדרכה מעשית.

ליעוץ טלפוני (ללא תשלום) חייגו: 054-846-8927

לכל אדם עלולות להתגבגב מחשבות מפעם לפעם של אי שביעות רצון. כמו למשל 'אני לא מרוצה מעצמי' 'הייתי רוצה לראות את עצמי במקום אחר' וכדו'.

מי שינסה לצאת מהמחשבות הללו לרגע ולהסתכל עליהם מבחוץ יבחין שהם בלתי הגיוניות בעליל עד כדי אבסורדיות מוחלטת!

משום שאם 'אתה' לא מרוצה מ'עצמך' אז מי הוא אתה - ה'אתה' שבך או ה'עצמך' שבך?

דהיינו האם אתה הוא מי שהנך רוצה להיות או מי שהנך בפועל?...

התאוה מביאה ל'מרה שחורה'

בן פורת עלי עין: עין הרע וסגולות במקורות חז"ל.

השבת נביא דבר מענין שראינו בפרקי אבות (פרק ב', י"א) "רבי יהושע אומר עין הרע ויצר הרע ושנאת הבריות מוציאין את האדם מן העולם" ומסביר ר' עובדיה מברטנורא בשם המפרשים שמכניס עין הרע בממון חבירו או בבניו ומזיק לו ה' ירחם.

וממשיך ומסביר הרמב"ם על 'שנאת הבריות' שמרוב קנאה אותו בן אדם לא מסוגל לשבת בחברת אנשים. ויש מפרשים שפשוט הוא מביא את האנשים לשנוא אותו ומגיע עד כדי כך שמבאר הרמב"ם: "חריצות לממון ורוב התאוה ורוע הנפש והוא חולי המרה השחורה שיביא האדם למאוס ראות עיניו וישנאוהו וייטב לו חברת החיות והתבוזדות במדברות וביערות ויבחר לו מקום שאינו מיושב וזה אצלם לא מצד פרושות רק לרוע תאוותם וקנאתם בזולתם אלו ימיתו [האדם] בלא ספק כי יחלה גופו וימות טרם עתו".

אם נתבונן במה מתחיל היצר, - בעין כמו שנאמר 'עין רואה ולב חומד' וכו' ואחר כך יצר הרע בוער בו לקנאות ולאחר מכן ה' ישמור, אבל לשמחתנו ישנם כמה דרכים להנצל מהעין שלא נחטא ונפול למדרון החלקלק ואחת מהן מוזכרת מייד במשנה הבאה: "רבי יוסי אומר, יהי קמון חֲבֵרְךָ חָבִיב עֲלֶיךָ קְשֶׁלְךָ, וְהִתְקַן עִצְמְךָ לְלַמֵּד תּוֹרָה, שְׂאִינָה יִרְשָׁה לְךָ. וְכָל מַעֲשֶׂיךָ יִהְיוּ לְשֵׁם שְׁמִי"ם" ברגע שאתה מסתכל על חברך ובכל ההצלחות שלו, אם זה ממון או כל דבר אחר תסתכל על עצמך איך אתה היית רוצה שאחרים יסתכלו עליך? באיזה מבט? רק עין טובה! כך אתה כשאתה רואה הצלחה של חבר ישר תיתן בה ברכה, כמאמר הזוהר הקדוש. בשביל שלא יהיה חלילה איזה פגע מההסתכלות.

וכן התקן עצמך ללמוד תורה. ברגע שאדם "מתקין" את עצמו ללמוד תורה עושה הכנה לפני הלימוד לומד מוסר, מקיים דרך ארץ קדמה לתורה אזי אותו אדם תמיד יסתכל בעין טובה על חבירו וזוכה שכל מעשיו יהיו לשם שמים.

שבת מבורכת, שפע עד בלי די, אמן.

ניתן להעביר שאלות לפינה זו בטלפון: 02-5-696-515 שלוחה 3 ולאחמ"כ 2

בסייעתא דשמיא

איכוביקס פזיון או
ההצלחה באופן
כאלו?

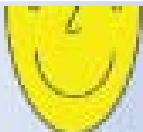
חשוק?
חזיון?

כמה?
מרגיש?

לחוצא עיין הנע העופרת ע"פ מקורות חז"ל

חייג: 052-7100-955

ובעז"ה נהגש בהלכות טובות

בישיבת הממשלה השרים דנו בהחזרת המטק לאגרה:

חשבו אולי 'איך אה', אבל זה היה מזרז למדי.

דיברו על 'אופטיקה', אבל משחו שם לא נראה להם.

כסדנו בפתחית 'מחנה ה'זדה', כולם היו בשוק.

הסדנים ביקשו לחזור לעבוד, אבל הם עברו הלאה להצעה הבאה.

המעבדות דרשו לחזור לפעילות מלאה, הנושא בבדיקה.

רק עבודתם של ה'זדורים' אושרה, התאים להם בול.

בשביל הנישואין:

הכנה לנישואין והנהגת הבית
מאת הרב יעקב חבה שליט"א

המבט הפנימי - ג' אני ועצמי

ואם אינך מרוצה מעצמך, אז כיצד עצמך נהיה מה שהוא אם לא אתה עשית אותו!?

ההסבר לכל התופעה הזו היא שיש לכל אחד ואחת רצון פנימי להיות מישהו מסוים, וכל עוד שהוא לא מגשים את אותה הדמות שהוא צייר בעיני רוחו - עדיין לא יהיה מרוצה מהאישיות אותה הוא מגלם.

תהליך זה נבנה בשנות החיים הצעירות ע"י שרטוט תדמית מסוימת של ה'אדם השלם' שכמוהו הוא רוצה להיות, ובין השאר זה נבנה באמצעות דמויות שהיו דומיננטיות באותן השנים, **המשך בעמ' 4**

חידה של פרשה:

חידה לפרשה עפ"י רש"י והפסוקים.
בעריכת הרב ישראל בראורין שליט"א.

בין הפותרים נכונה תערך הגרלה על:
**קו נייד כשר
למשך 3 חודשים.**

פתרונות ניתן לשלוח עד ליום רביעי.

במייל: ALONHLH@gmail.com או בטלפון: 02-5-696-515.

בעמדות "גדרים פלוס": באמצעות "שלח הודעה".

יש להשאיר תשובה מלאה בצירוף שם הפותר, והיכן קיבלתם את העלון.

החידה מפרשת בהר

זה העוף אשר שמו בהשאלה בפרשה מוצג.
בא ללמוד ולרמוז כיצד בית דין ינהג.
כלפי זה ישילם רק ספורות.
וכן זה ישילם ואכל רב מרורות.
מהו הדין והמסר שכתב הזוידה מביע באלו
השורות.

זה צמחה!!!

פתרון החידה לפרשת אחרי מות:

(ויקרא פרק י"ז פסוק ד' - פסוקים ורש"י)

מדובר על השוחט קדשים בחוץ ולא במשכן (חז"ל אומרים במדבר מי שרצה לאכול חולין בקר וצאן היה עליו להקריב שלמים במשכן אזי יכול לאכול מבקר וצאן) המפליא מי שבמידע עושה זאת מעלה עליו הכתוב 'דם שפך' דמו ישפך' (במידע חייב כרת ובשוגג חייב חטאת) מעלה עליו הכתוב כאילו עבר על 'לא תרצח' (הדיבור שיש מעשרת הדברות) ועיין ספר החינוך מצוה קפ"ו

החידה מפרשת אחרי מות:

מעשה אשר נעשה בכל יום בשיגרה.
בשל שינוי המקום נחשב למעשה הכי נורא.
אשר אם יעשה זאת אדם מישאל.
כאילו עבר ממש על השישי מהעשרה אשר בהר הזהיר האל.
עם עיון ברש"י את כתב החידה בשלמות נבאר.

יהודי יקל!

ב"ה

הישועה שלהם - מחכה לגביהם שאל!

נא הקדש דקה מסמך ואחור פקק גהיאים ארפואגה השלימה של:

יוסף מרדכי בן גהיאה שמחה | בג ציון אקציל בג סימה יוכבד.

גודה רבה.

(ניתן להעביר שמות לתפילה בפלאפון 052-7100-955)

ב"ה

מבצע 'ילדי אור החיים'

בין המשתתפים תתקיים אחת לשבועיים
הגרלה 2 זוכים

פרס ראשון ספר 'א אידישע קאפ' חלק 3

פרס שני זוג ספרים מסדרת 'קומיקס סבא'.

(מי שמקבל את העלון בפורמט דיגיטלי ואין באפשרותו להדפיס, ניתן לקרוא את החידוש מערב שבת ולהעתיק לדף או לאומרו בע"פ בשולחן השבת)

חידושי ה'אור החיים מופיעים בעמ' 2

בעז"ה ככל שירבו המשתתפים יתרבו גם הפרסים, ולכן כדאי ומומלץ להציע גם לחברים להשתתף בתוכנית זו, ובוודאי שיש בכך גם זכות גדולה של זיכוי הרבים במנימום מאמץ (ניתן גם לצרף אנשים נוספים לקבלת העלון במייל מידי שבוע).

להצטרפות יש לשלוח פרטים במייל:

ALONHLH@GMAIL.COM

או בקו המידע בשלוחת פתרון החידה.

נהנים מהעלון? רוצים לקבל אותו מידי שבוע

ישירות לתיבת המייל שלכם?

שלחו בקשת הצטרפות ל:

ALONHLH@GMAIL.COM

והעלון בעז"ה אצלכם במייל מידי שבוע.

תגובות/ הארות/ הערות/ הצעות ליעול, יתקבלו בברכה

במייל זה או בקו המערכת: 02-5-696-515. שלוחה 3.

המשך 'בשביל הנישואין' מעמ' 3.

אני ועצמי.

תיאורים וסיפורים בהם הוא קרא על דמויות שתוארו כמשהו מיוחד ובשילוב החברה והסביבה בה הוא גדל והדמויות המשפיעות עליה הוא בונה לעצמו את התדמית האמורה. והדבר נכון הן בתחום רוחני כמו רבנים מפורסמים שנפטרו או שקרא עליהם, או להבדיל בתחומי החולין כמו מצליחנים מפורסמים ודמויות שונות נוספות.

דא עקא שחכמינו כבר אמרו 'כשם שפרצופיהם שונים כך דעותיהם שונות' ולפיכך על אף המאמצים העליונים שישקיע אדם כדי להיות כמו פלוני או אלמוני זה לא יקרה כי הוא נולד בבית אחר, גדל בסביבה אחרת, ובתקופה שונה ולעולם לא יהיה בדיוק כמו פלוני, אמנם הוא יכול להתקרב לדמות אותה שרטט בעיני רוחו אבל עם שוני קטן או גדול.

בעז"ה בשבוע הבא נמשיך יחד בהבנת הנושא.

בברכת יעילות מרובה ושלוש בית מבורך.

ניתן לתרום בכל עמדות

הדפסה והפצה:

העלון יוצא לאור בסיעתא דשמיא ע"י ארגון תורה וחסד:

"המרכז לערבות הדדית" 580646396 (ע"ר). רח' חנה 1. ירושלים.

טלפון: 052-7100-955 / 02-5-696-515. מייל: HLA580646396@gmail.com

פרטי חשבון: בנק דיסקונט-11 סניף: 64, מ"ח: 155024.

ע"ש המרכז לערבות הדדית mediabar99@gmail.com

המאור שבתורה

מעט מן האור דומה הרבה מן החושך

לע"נ: מו"א עט"ר חיים בן שמחה ז"ל לרפואת והצלחת: שמחה בת נעימה תחי'

שבת כב' אייר התש"פ

הדלקת נרות	צאת השבת	ר"ת	י-ם
19:09	20:06	21:00	
19:12	20:04	20:57	ת"א
19:15	20:07	21:00	חיפה
19:12	20:04	20:57	ב"ש

כל הזכויות שמורות

יצא לאור להעמקת התורה ועמלה
עורך: יעבל דהאן נ" 050-4194600

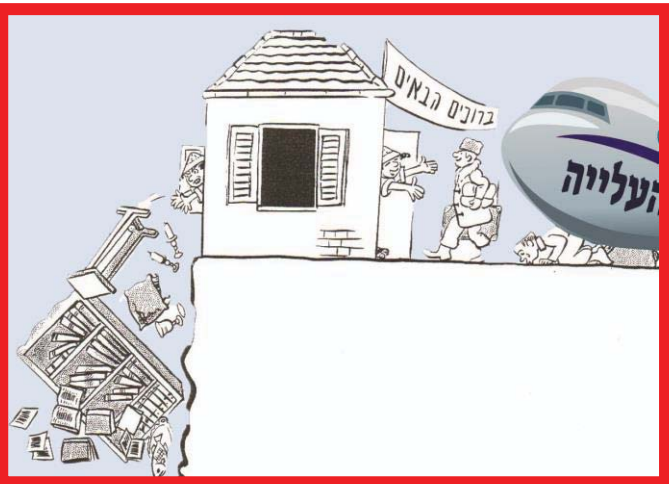
לבנו האור החיים הקדוש מבאר, יש כלל בכל התורה, שדבר שחוזר על עצמו שלשה פעמים, זה חזקה, וזה מורה על המשכיות, וקביעה שכך יהיה ההמשך, ואינו בגדר 'מקרה' בעלמא, ולכן אחרי שזכתה לאה אמנו להוליד שלש ילדים מיעקב אבינו, אז הוא סימן ליעקב שהיא בת זוגו האמיתית, ומה יצא הדבר, ויסכים להתלוות עמה בדרך אישות. ולא כמו עד אז שהרגישה שאינה אהובה כל כך. ועוד יש לפרש, שגם בעולם הבא יש קשר וחיבור בין הזוגות 'כי הזוגות יתלו בעולם העליון בתמידות', ועל זה נתכוונה שעל ידי שילדה לו שלשה בנים, הוכח שהיא אשתו באמת, ותזכה להתלוות אליו לעולם הבא.

לפנינו עובדה הממחישה מעט מגודל שפלות המופלא על אף שהיה גאון אדיר הרב **בן ציון אבא שאול** זצ"ל. ערב אחד דפקה על דלת ביתו אחת השכנות, וביקשה את מפתח דירתה אותו השאירו בני ביתה בבית הרב, הרב שלא ידע בדיוק היכן המפתח, אמר שהינו צריך ללכת רגע לאיזה עניין, ויכולה היא בינתיים לחכות בביתו וכך לא תצטרך לחכות בחוץ, והינה שחזרו בני הבית נדהמו לראות את הרב **יושב בחצר הבניין** ליד הגז ועוסק בתורה.

"כי טובים דודין מיין" היטובה הטובה והבטוחה רק כשהיא באה מיין" - מינה של תורה, וכל הדרכים האחרות הן בחזקה סכנה.

בלא הקב"ה - אי אפשר לעבור את מיפתן הבית, עם הקב"ה - אפשר גם לקרוע את היס.

לבי יהודה אריה ליב זצ"ל בכ"ר יעקב וואידיסלאווסקי מתאר את סגולותיו במשפטים הבאים: "המלאך הגואל את חכמת הקבלה, והפיץ את רוחה בחבל מדינת איטליה היה רבינו **מנחם עזריה** זצ"ל מפאנו. הוא הגבר הוקם על, לשאת את דגל תורת הקבלה ביד רמה, והראה את גודל תפארתה על פני כל החכמות והמדעים. הוא הגבר אשר שקד באמונה על דלתות חכמת האמת ואסף בחפניו **כל גני תורת הקבלה** והיו לאחדים בידו. הוא הגבר אשר האיר עיני ישראל במאמריו הטהורים המאירים כספירים, והמפנים דרך ישר לפני כל החפצים להיכנס בפרדס החכמה ולהינות מעץ דעת הקבלה. הלא הוא הרמ"ע זצ"ל איש חמודות המולך בחכמת האמת ובכל תושיה לו עשר ידות ומי בכל בית הקבלה נאמן כמוהו"

ה' נתן לאדם את "העתיד" שהוא יתקן את "העבר"

רבי יצחק כדורי זצ"ל החשיב מאד את לימודי הקבלה וראה שליחות בהפצתה. עם זאת, לא פעם התבטא ואמר כי "ראשית דבר על האדם למלא כרסו **בשרים ובפוסקים**, ומי שלומד קבלה צריך להתקדש ולהיטהר". גם בראיון מיוחד שנערך עימו, שב והדגיש כי ספר הלימוד החשוב ביותר ליהודי הוא "**השולחן ערוך**", שהוא ספר הלכה, ולא דווקא ספר "הזוהר". אף שהיה ידען עצום, בעל זיכרון נדיר וכוח לימודי בלתי מצוי, השקיע שעות לימוד רבות מאד **בתורת הנגלה**, בלימוד ש"ס ופוסקים, בבלי וירושלמי.

מחולקת היא כמו פריצה בסכר הנהר, אם לא סותמים אותה מיד היא רק תגדל ותציף הכל.

פעם אחת רבנו **בבא סאלי** זצ"ל **נעצר** באמצע ברכת המזון ושם ידו על מצחו, ולא הבינו מדוע הפסיק הברכה. אחרי כמה רגעים הבחינו היושבים עם הצדיק בסעודה שבאה להדרם איזו אישה, והיות והצדיק **הקפיד על זה**, לכן חיכה שהאישה תצא ואז המשיך לברך, ושאלו את רבינו ואישר הדברים הנל'.

תורה - עץ חיים, והיא רפואתו של לשון הרע.

מידי פעם בפעם היה נכנס ראש הישיבה הרב **עזרא עשיה** זצ"ל להדר שבו שקדה קבוצת הלומדים על הלכות בית המקדש, ועוקב אחר לימודם בפרשיות תרומה ותצווה בפרשיות חומש ויקרא ובמסכתות זבחים ומנחות. הוא היה **צולל במהירות** לעניין שבו עסקו ומגלה בו בקיאות עצומה. תמיד היה מפנה את תשומת ליבם לאחד המפרשים או מאיר זווית חדשה לענין בו עסקו ומיד היו הלומדים מעמיקים לדון באור חדש שהאיר להם רבם. שוב ושוב התפעלו בגלותם כי הוא בקי היטב בחומר ופעם אחת קרא חכם **יוסף בבליקי** בפליאה "חשבנו שאנחנו היחידים בעולם שיושבים ועוסקים לעומק בסוגיות אלו. לא ידענו שיש מי שבקי בהן לפני ולפנים יותר מאיתנו". אך ראש הישיבה שבכל שנותיו עסק **בכל ענייני התורה** ולא הותיר דבר שלא למד אותו לעומק היה בקי גם בזה.

כל זמן מסוגל להתעלות, כל הצריך מחילה וסליחה על העבר, זו העת לדלג ממדרגה למדרגה, כפי שדילגו במצרים מעמק שפלותם לרום מעלה. בוודאי **תפילה מועלת** הרבה מאוד אך לא יצפה שתמיד ימצא משאלותיו כרצונו כי הכל ההולך אחר גזירת השי"ת והכל לטובה אשר אמנם הרבה פעמים לא יכיר האדם הטובה אלא **לאחר זמן רב.**

נקודה פתוחה
יצאו העופות **למלחמה** על החיות. כל עוף וכל חיה הצטרפו למחנה שלהם. רק העטלף התלבט לאן להצטרף. הרי רגליו- רגליו של חיה וכנפיו-כנפי עוף. חשב וחשב ומצא עיצה. ימתין בשקט, יבדוק את המצב, **ואז יאמר למנצחים: אני אתכם**, אחים. ביום הראשון למלחמה גברו החיות והעטלף איתן. ביום השני גברו העופות- והעטלף איתן. כך עבר מכאן לשם, ובסופו של דבר יצא נפסד. שני המחנות **ראו בו** אויב ורדפו אחריו עד שהשיגוהו... מי שהפכףך פועל פעם כך ופעם אחרת. **וחושב שיצא מרוח** מכל הצדדים. ידע שבסוף יצא נפסד מכל הכוונים... (העורך)

יש אנשים המזכים את האמת לכולם פרט לעצמם.

היו מקרים בהם סרב רבי מאיר מפרימישלאן זצ"ל לקבל מעות ששגרו אליו, כשבכל פעם טעמו ונימוקו עימו. מעשה שארע עם יהודי אשר זקוק היה לישועה ושיגר אל רבנו מעות עבור "פדיון נפש", עם צירוף בקשתו. ברוח קודשו הטהורה, צפה רבנו, כי השליך הלזה את כל יבנו עליו, וכסבור הוא להשיג את מבוקשו באמצעות מתן מעות זה גרידא.

מיד ציווה רבנו לשגר לאיש את מעותיו בחזרה, וצירף אליהן את המכתב הקצר דלהלן: "צריך להיות זהיר בנסילות ידיים, ולתפילה בכל מיני דמנקי סגי.

ועיקר, תשובה תפילה וצדקה, ואין משנין את הסדר כשם שאין משנין את המצוות. כלומר, הסדר הוא: קודם תשובה, אחר כך תפילה, ורק לבסוף מועילה הצדקה! ואין משנין את הסדר!

סיפר הרב משה פוטולסקי שליט"א:

"פעם ציווה עלי אבי להיכנס אל החזן איש זצ"ל ולבקש ממנו להתפלל על אמי, שחלתה לפתע, באופן מדאיג, והרופאים לא ידעו לאבחן את גורמי המחלה. לאחר זמן קצר החלימה באותה פתאומיות שלפני כן חלתה.

וציווה עלי אבי להיכנס שוב אל החזן איש ולבשר לו על החלמתה של אמי. נכנסתי לביתו של החזן איש בשעות הערב ובשרתי לחזן איש שאמי כבר הבריאה ב"ה. כששמע זאת החזן איש, אורו פניו, והוא אמר לי בשמחה גדולה: "אין לך מושג איזו מצוה גדולה עשית! כל העולם באים אלי לספר לי את צרותיהם, אבל כשאבה ישועה, אין איש טורח ליידיע אותי ולספר לי על כך. תודה לך שבאת לשמח את ליבני..."

נועם המידות לנפש, וספר הפנים לגוף.

פנס נודמן לבית רבי שלמה

קרה זצ"ל אדם שקיבל ירושה ובתוכה מספר ספרי קודש ובהם נבא להציע לו אותם למכירה, תוך שהוא נוקב בסכום לא גדול שהוא מבקש כתמורה.

רבי שלמה קרליץ נטל את הספרים לידו והחל ליתן את מבטו על תוכנם ומהותם, כשלאחר שעה קלה פנה אל אותו סוחר והביע את דעתו על המקרה, תוך הבעת הבנה בספרים עתיקים: "את הכל אני קונה פרט לספר אחד. שכן, ספר זה הוא יקר מאוד ואתו תוכל למכור בחזקת רב למי שמתעסק באוסף עתיקות, תחת אשר תמכור לי במחיר מועט!" ותוך כדי דיבור הוסיף הרב והזהירו: "אל תמכור את הספר לסתם אינשי, שאין להם הבנה בערכם של דברים עתיקים, אלא רק למי שמבין בענייני!"

על האמת לנקר במוח כמו היתוש לטיטוס.

רשימת תפוצה
hamaor.net@gmail.com

אשה באה לרבי אייזל

חרוף ולבה עגום עליה: חלום חלמה, שבנה יחידה נשתגע.

פתר לה רבי אייזל: בנך יתעשר, שכל העשירים משוגעים הם.

הבסיס של האדם - אמונה ובטחון

מדוע נתנה התורה במדבר? המדבר הוא מקום הפקד. אין בו תנאי מגורים. אין מים, אין תשמיש, אין מזון... איך אפשר לשהות במדבר? יש דרך אחת: לשאת את העינים אל ה' ולבטח בו שיתן לאדם את ערכיו וישמר עליו מפני פגעי המדבר.

לכן נתנה התורה במדבר, כדי ללמדנו איך להיות חיי תורה. אדם הלומד תורה צריך להתעלם מכל מה שקורה מימינו ומשמאלו, לא להתיחס לתנאים שמסביבו. עליו לתלות בטחונו בה' ולהשליך עליו את יתרו: למוד התורה אינו תלוי בשום גורם. התורה היא תורת חיים, היא סם החיים. יהיה אשר יהיה - לומדים תורה, בלי להציב תנאים, בלי ליצפות לשום דבר.

מִרְנַן רֵאשׁ הַיְשִׁיבָה, שֶׁר הַתּוֹרָה וְהִרְאָה הַגֶּאֱוֹן רַבִּי בּוֹ צִיּוֹן אַבְא שְׂאוּל זַע"ל רִגְלִי הָיָה לְתַאֵר אֶת תְּנַאי הַחַיִּים הַקָּשִׁים שֶׁהָיוּ בְנַעֲרֹתָו בִּירוּשָׁלַם. הֵיחָה עֲנִיּוּת נוֹרָאָה, בְּקִשִּׁי הָיָה מַה לֵּאכֹל. לְחֵם טָרִי הָיָה מַעְרָךְ יָקָר עָרָךְ. הָיוּ קוֹנִים לְחֵם יָשָׁן, זוֹל יוֹתֵר, וּמְחַלְקִים אוֹתוֹ לַכְּמֶה יָמִים. וּלְעֵתִים רְחֻקוֹת, בְּזוֹמֵנִים מִיְּחִידִים, הָיוּ זֹכִים לְתוֹסֶפֶת קֶטְנֶה שֶׁל "גִּבְיָל אֹ דָק". פֶּלְטוֹן מִרְנַן רֵאשׁ הַיְשִׁיבָה, רַב רַבְּנִין, הַמּוֹרָה הַגֶּאֱוֹן רַבִּי עֲזָרָא עֲטִיָה זַע"ל. "גִּבְיָל" אָלוּ גַרְגְרִים שֶׁל גְּבִינָה שֶׁהָיוּ מוֹרְחִים עַל הַפְּרוֹסָה הַיְבֵשָׁה, וְ"דָק" לְכֶמֶה טְפוֹת שֶׁמֶן עִם זַעֲתָר דָּק דָּק שֶׁהָיוּ טוֹבְלִים בָּהֶן אֶת הַפְּרוֹסָה כְּדִי לְרַבְּכָה... זֶה מַה שְּׂאֲכֹלוּ אַז!

מתוך העניינות הנוראה הזו היו הנערים הולכים לישיבה ושוקדים על התורה בעמל וביגיעה. כשהיו שבים לביתם מן הישיבה, נותרו להם שאריות של לחם יבש ונקשה, שהלדים הקטנים בבית לא אכלו...

אולם בני התורה העעירים לא התלוננו. זה מה שיש. הם היו ממשכיבים ללמוד עד שעת לילה מאחרת, ואז כשהרעב התגבר היו נגשים לאכול את שאריות הלחם היבש והקשה. ואיך אכלו אותו, הרי הוא בלתי אכיל? מצאו פתרון יצירתי: בסוף היום הנרות כבר כבו. היו מטבילים את הלחם בשאריות השמן של הנרות ואוכלים לטבע. אחר כך היו עולים על יצועם לאגר כחות לעוד יום של עמל תורה ועבודה ה'!

שבת שלום ומבורך לכל בית ישראל

טיפש אחד שאל את אדמו"ר

מחסיאטין זצ"ל: למה מכנים את הצדיקים בימינו "רבי עושה נפלאות"? ענה לו האדמו"ר הפרוש של עושה נפלאות הוא לפי "האבן עזרא" כי כל איש המפריש ומדיר את עצמו בקדושה ממותרות העולם הזה בשם "פלא" יכונה, והואיל ודרך זו היא דרך הצדיקים לכן זכו לשם זה המציין את שיטתם, פרישות ממותרות ותאוות החיים.

"ולא תנוני איש את

עמיתו" - אפילו הוא 'עמיתך', חבר לדמאות.

רמאי כמון, אפילו אותו אסור לך להגנות.

שאלו לבחור עני עם הארץ, שהיה אוכל כל יום אצל משפחה אחרת: "על מה אתה עתיד להתפלל בליל הושענא רבה, כשיבקעו שערי-שמים?"

השיב הבחור: "תיכף כשיבקעו שערי-שמים אתפלל לפני המקום, שיתן לי שבעה בתים יפים, ואשכיר אותם לשבעה אנשים חשובים, ותנאי אתנה עם כל אחד ואחד מהם,

שיפרנסני יום אחד בשבוע, ונמצא אני רואה עולמי בחיי.

באחד מביקורי בארץ ישראל, בפורים, שלחתי את ביתי הקטנה עם מגש עמוס ב"משלוח מנות" למעונו של מוריניו רבי שלום שבדרון זצ"ל. עם כניסתה לבית, רפו ידיה, והמשלוח על כל תכולתו נפל ארצה. בקבוק היין נשבר לרסיסים, נשפך על הארץ, והמנות התפזרו לכל עבר.

הילדה היתה נבוכה במיוחד, אי נעימות ובושה כיסו את פניה. רבי שלום ששהה בחדר הפנימי הבחין במתרחש, ומיד רץ לעבר הכניסה עם הברקה פרי מוחו ולבבו: "גיוואלדיג! נפלא! כמה טוב שהיין נשבר! הרי הגמרא אומרת בעירובין' כל בית שלא נשפך בו יין כמים אין בו סימן ברכה' (גרסת הר"מ א) ברוך ה'! נשפך יין בבית ועוד בעצם יום הפורים! סימן ברכה כזה פורים לא היה לנו זה עידן ועידנים!"

התלהבותו גאתה, שמחת הפורים גדלה שבעתיים, צהלתו סחפה אחריה את כל בני הבית- למול שברי הבקבוק והלכלוך. מי שהיה נכנס באותו רגע לבית משפחת שבדרון עם משלוח מנות, היה שובר גם הוא בקבוק יין להנות את רבי שלום...

16 שנות עשייה
לכל קוראינו היקרים
לאחר כ-16 שנות פעילות
של זיכוי הרבים והפצת העלון בכל האמצעים

או עומדים לקראת סגירה
בעקבות בקשות ומחמאות רבות
על מנת להמשיך את העלון

פונים אנו אליכם בקריאה נרגשת
אנא הרתמו וסייעו בה' ק של 20 ש"ח

לפרטים ותרומות 052-7656075
בברכת התורה מערכת "המאור שבתורה"

אל תאמר מחר - פן יהא מאוחר...

לא נפסיק את השמחה

פרשיות: בהר בחוקתי - במדבר

בדיחות

(1) החולה: "דוקטור, אני מרגיש שנותרה לי רק עוד דקה לחיות" הרופא: "בעוד חמש דקות אתפנה אליך....." יש בדף הפנימי עוד הרבה בדיחות

ממתק לשולחן שבת

כתוב בפרשת במדבר: "פְּקֻדֵיהֶם לְמִטֵּה דָן עֲשִׂים וְעֹשִׂים

אֶלֶף " שבט דן הוא השבט שזכה להיות הגדול בכמות יותר מכל השבטים, חוץ משבט יהודה. ואם נסתכל אחורה, לבנים של השבטים עצמם, הרי לדן היה בסך הכל בן אחד שקראו לו חושים, והוא גם היה חרש. והנה מאותו אחד צומח שבט שלם. וכן ראינו בדומה אצל נח, שעד גיל חמש מאות שנה לא היו לו בכלל ילדים, והיה נראה כמקרה אבוד. אבל בדיוק הפוך קרה, שממנו נבנה העולם. וכן רואים אצל יוסף הצדיק שמכרוהו לעבד, והיה נראה שזהו זה, הוא ישאר עבד לעולם.

אבל רבות מחשבות בלב איש ועצת ה' היא תקום, שבקריעת ים סוף הים לא רצה להיבקע גם מפני משה ואהרן, עד שראה את ארונו של יוסף, שנאמר עליו 'וינס ויצא החוצה'. גם הים נס, וזה שאומר דוד המלך ע"ה בתהלים 'הים ראה וינס'. מה הוא ראה?, שואל הזוהר הקדוש. הוא ראה את 'וינס' של יוסף הצדיק. מכל זה למדנו שאסור להתייאש, ודווקא ממקום שנראה שאין תקווה דווקא משם התקווה והישועה תבוא, שנאמר 'עת צרה היא ליעקב וממנה יושע'.

את יוסף ומבוק ככף בית יוסף

הדבר תורה לעילוי נשמת: טורן בת רחים וזוהרה. אורה בת יוכבד.

להקדשות חייגו למערכת. (5 טו)

העלון לרפואת רבי יהודה בן מלכה הי"ו

(2) סוחר-עצים עשיר בא אצל רבו ובקשב בפיו: יתפלל נא רבינו בעבורי, שיהיה החורף הבא מבורך בשלגים, שכן השלגים יפים להעברת העצים הכרותים מן העיר על גבי מיגררות מהירות. ותוך כדי דיבור הוציא את ארנקו ונתן לרבו "פדיון" של שלוש מאות שלושים ושלושה שקלי כסף, כמניין 'שלג'. בצאתו הוסיף גם לרבנית עשרה שקלי כסף - ליתר תוקף. לבסוף היה אותו חורף גשום מאד ושלג אין. הדרכים נשתבשו בבוץ טובעני ולא היתה אפשרות להעביר מן היער אפילו בול-עץ אחד. בא הסוחר לפני רבו ותאונן מרה: היתכן? הכיצד לא הועילה תפילתו אחרי שנתן לו פדיון נאה, כמנין 'שלג'? השיב לו הרבי: אתה במו ידיך קלקלת, כאשר הוספת לזוגתי עשרה שקלי כסף, שכן על ידי כך הוספת י' למניין שלג ויצא גשם.....

(3) מסופר על אחד מגדולי הדורות: שראה יהודים הולכים לתיאטרון ביום שבת. צעק להם: "גנבים! גנבים!". שאלוהו: "מדוע קורא להם כך" והוא הסביר: "שבכל שבת שני מלאכי השרת מלווים את האדם והם נכנסו לתיאטרון ושילמו רק על עצמם ועל המלאכים לא שילמו....."

(4) אינדיאני: "אפשר לקבל 3 כוסות קפוצ'ינו" מלצר: "כן, לקחת או לשבת" אינדיאני: "לקחת לשבט....."

(5) חזן מבחין בסוף התפילה בבן אדם שבוכה, החזן ניגש אליו ואומר לו: "אני שמח שהצלחתי לרגש אותך" עונה האיש: "אכן, היה לי עיזה שמתה והזכרת לי איך היא הייתה פועה....."

(6) המורה: אני מאוד ממליץ על לימוד אנגלית, מיליוני אנשים בעולם מדברים אותה. התלמיד: נו, וזה לדעתך לא מספיק?.....

(7) שימו לב יצא לאור חוברת עם בדיחות על הקורונה ניתן לקבל את החוברת במייל. ניתן לשלוח את המילה 'שמחה' למייל של המערכת.....

כל הבדיחות הן מתוך החוברת "לא נפסיק את השמחה"
32 עמודים מפוצצים בדיחות במחיר מיוחד של 10 ₪
ניתן לקבל עד הבית בפלאפון: 058-32-34-941 החוברת עם 270 בדיחות.

העלון מוקדש לרפואת ר' יעקב בן כוכבה הי"ו

(8) איש אחד הולך ברחוב, ורואה טור אנשים, בראשם צועד כלב ענק אחוז ברצועה אחריו אלונקה עם מת, וטור ארוך של אנשים אחריה, האיש ניגש לראש הטור ושואל את בעל הכלב: מה זה.....? האיש עונה שנפטרה חמותו, ומה עושה הכלב שואל האיש "הוא אחראי למוות שלה" עונה בעל הכלב, אולי תשאל לי אותו לכמה ימים שואל שוב, אין בעיה אומר בעל הכלב לך תעמוד בסוף הטור.....

(9) נהג אחד עף מהכביש ושוקע באיזה בוץ ולא מצליח להיחלץ למזלו עובר שם איכר עם סוס ענק שמסכים לחלץ אותו תמורת סכום סימלי האיכר רותם את הסוס למכונת ומתחיל לצעוק: "משוך גיבור" והסוס לא זז "משוך זוזי" והסוס לא זז "משוך דני" והסוס לא זז "משוך שמשון" והסוס מתחיל לאמץ את שריריו ומחלץ את המכונת מהבוץ "תודה רבה" אומר האיש בעודו משלם לאיכר "אגב איך קוראים לסוס שלך?" "שמשון" עונה האיש "אז למה לא קראת לו בהתחלה" תקשיב: "שמשון הוא עיור ואם הוא היה שומע שהוא הסוס היחידי שמושך הוא לא היה מנסה אפילו....."

(10) סקרן אחד הלך ברחוב, ומרחוק הוא רואה התקהלות של הרבה אנשים, הוא רץ למקום עם המצלמה שלו כדי לראות מה קרה, אבל הוא לא מצליח לראות כלום בגלל כמות האנשים אז הוא החליט לשקר על כולם ואמר לאנשים "אני הבן של הנפגע" זה הלך לו וכולם פינו לו את המעבר הוא מגיע לנקודה של התאונה הוא רואה שהנפגע בסך הכל סוס.....

ניתן להוריד את העלון באתר 'לדעת נט'

או לקבל את העלון במייל ניתן לשלוח 'בקשה' למייל

a05832349@gmail.com

הטשולנ'ט הביתי

בכל ליל שישי בבית הכנסת מוסאיוף מתקיים שיעור דרך הלזין של פה מפיק מרגליות הרב ליאור גלזר שליט"א בשעה: 23:00 במהלך השיעור מתקיים מכירה של הטשולנ'ט הכי טעים בארץ.

טשולנ'ט + לחמניה + פחית 25 ₪

פתגמים נבחרים שנשלחו למערכת.

בחצי מחיר קונים גם מה שלא צריך!

מוטב לסגור את הפה ולתת לאנשים לחשוב שאתה טיפש, מאשר לפתוח את הפה ולהסיר כל ספק

התלמיד אף פעם לא יכול לגמור את הלימודים, אבל הלימודים תמיד יכולים לגמור את התלמיד.

שעת השנה המתוקה ביותר היא - דקה אחרי צלצול השעון המעורר.

החיוך לא עולה כסף אבל הוא שווה זהב.

הצלחה - היא כמו סולם א"א לעלות כשהידיים בכיסים.

כמה שיותר לומדים - יודעים יותר כמה שיותר יודעים - שוכחים יותר כמה שיותר שוכחים - לומדים פחות אז - בשביל מה צריך ללמוד???

נחמד להיות חשוב! אך חשוב להיות נחמד.

ניתן לשלוח פתגמים למייל של המערכת.

העלון להצלחת: משפ' שארבני, יונה. יעקב לוי בן אסתר. ברוך בן מזל. סימה בת חביבה. אלעזר בן רחל. להקדשות חייגו למערכת.

העלון להצלחת: יצחק מאיר בן רוני הי"ו

מנוי לכל שנת ה'תשפ"א? פרטים בקרוב!

רוצה לקבל את כל ה- 36 הגיליונות שיצאו עד עכשיו (1 ש"ל לכל גיליון) חייגו כעת למערכת

ניתן לעשות מנוי ולקבל את העלון עד הבית ב- 20 ש"ל- 5 חודשים לפרטים נוספים חייגו למערכת

המערכת:

העורך: מאיר פנחסי הי"ו
058-32-34-941
a05832349@gmail.com

להוי ידוע

שכל הבדיחות אינן מתיחסות לשום עדה או לשום מגזר והכל על גוים, וכדי להרבות את השמחה בעם ישראל!!

נו.. מתי יצאו לזרוק אשפה!?!...

רעיון למשחק בזמן
בידוד.
אתם עושים לי
העברה בנקאית
ואני צריך לנחש
ממי זה..

שלום בבית סגולה לפרנסה
ההצלה של החיים שלנו היא שברוך השם שהקורונה לא מגיעה אלינו. צריך להתפלל על זה הרבה. אבל בית שיש בו שלום, זו הסגולה לפרנסה. מי שרוצה פרנסה בשפע - בית שיש בו שלום: כלומר ה' שומר על בני אדם ונותן להם את הפרנסה שלהם בזכות השלום שיש ביניהם בבית. ויתור: "כל המעביר על מידותיו... מעבירים לו כל פשעיו", מי שמוותר מוותרים לו מן השמים.
זו התקופה של בנאדם שיודע לוותר, להעביר, לא לכעוס, לא להקפיד. גם אם אשתך עשתה טעות, חזרה עכשיו מקניות, קנתה בשפע, ישתבח שמו לעד אתה יושב, מוותר, לא כועס, לא עושה בלגן, שותק, מבליג - והקב"ה, ישתבח שמו לעד, יבליג לך. מי שרוצה שהקדוש ברוך הוא ייסלח לו על העוונות, "כל המעביר על מידותיו.. מעבירים לו כל פשעיו". כל מי שמרחם על הבריות, מן השמים מרחמים עליו.
הילדים עושים קצת שטויות, מסכנים, משתגעים בבית. קופצים, רצים, איזה בלגן. תהיה רחמן, תהיה עדין, אל תצעק, אל תכעס, תהיה ותרן, תהיה "דרוויש" אחי. מי שיהיה דרוויש, הכוונה היא שיוותר, הקדוש ברוך הוא יוותר לו מן השמים.
חשוב מאוד עכשיו לשמור על דרך ארץ בין אדם לחברו (הרב יגאל כהן שליט"א)

מסכת הקורונה הסודית של צה"ל

הידעת?
הקורונה פוגעת בעיקר באנשים עם מחלות קרוניות...

יצאתי לשוחח במרפסת ולפתע צעקה מלמעלה שההה לא לדבר בבית הכנסת

ערב פסח

ערב סוכות

אל תתייחסי לצעקות של אנשים, את נוהגת טוב, מי שלא אוהב איך שאת נוהגת שלא ילך על המדרכה

מותר לצאת עד 100 מטר לטיול עם הכלב או...

התחזית להיום ארוחות יתחזקו

דעו לכם כשאתם מאחרים ברבע שעה כולם כועסים. אבל אחרי איחור של שלוש שעות כולם שמחים לראות שבסוף הגעתם והכול בסדר.

הורוסקופ לסוף השבוע

טלה אתם תבלו את הסופ"ש בבית	שור אתם תבלו את הסופ"ש בבית
עקרב אתם תבלו את הסופ"ש בבית	תאומים אתם תבלו את הסופ"ש בבית
קשת אתם תבלו את הסופ"ש בבית	סרטן אתם תבלו את הסופ"ש בבית
גדי אתם תבלו את הסופ"ש בבית	אריה אתם תבלו את הסופ"ש בבית
דלי אתם תבלו את הסופ"ש בבית	בתולה אתם תבלו את הסופ"ש בבית
דגים אתם תבלו את הסופ"ש בבית	

המסכה מגינה מפני קנס של מאתיים שקלים

מהיום לא חובה לחגור

ובנימה רצינית אם נישמר נעצור אותה!

היה פעם לחיים

אנשים לא יודעים איזה חג מגיע עכשיו – מסתובבים עם נעלי בית כמו תשעה באב, עם מסכות כמו פורים, שותים מי מלח כמו פסח, אוכלים פירות כמו ט"ו בשבט, יושבים בחלון כמו חנוכה....

חבר שאל אותי מה מברכים על העטלף? ענית לו "שהכל נהייה בגללו"

ארגון הבריאות העולמי מזהיר מפני שימוש ממושך במסכת מיגון

חברה. עכשיו הזמן לעשות שידוכים.

אין, איפה הוא לומד... אין, איפה הוא מתפלל... אין, מי החברים שלו...

כולם לומדים, מתפללים, מסתובבים - בבית..

יאללה בהצלחה!

עשב חיטה מנקה רעלים מהגוף מומלץ! (לא טעים)

עוד הישג אדיר של המוסד

מבצע תחפשות פורים תשפ"א

ליתר ביטחון ארזתי עם כלי פסח גם ביצים

נשלח מאת רחלי עזרא

לימוד אבות ובנים תינוקות של בית דבן

"אש העולם מתקנים אלא בהבל פיהם של תינוקות של בית דבן"

אגרומוג: 052-7656075

עוגיות חיוכים עם מסכה

משפחת לרנר

כשקשה עם הילדים יש קופסאות ברמי לוי

ברוך דיין האמת

בענין רב ובינון קודר אנו מודיעים על מסירתו בטרם עת של

העסק שלנו ז"ל

הלוויה תתקיים ביום ראשון 19.4 כ"ה בניסן בשעה 10:00 מול כנסת ישראל
הקהל מתבקש להגיע עם סירים וכלי תיפוף מהמטבח

אם הדואר לא יודע היכן הסניף זה מסביר למה המכתבים לא מגיעים!

עצות לחינוך בזמנים אלו

אני: קדימה, הגיע הזמן לישון
הבת שלי: אני לא עייפה
אני: יופי, אז גשי לצחצח שיניים
הבת שלי: אני עייפה.

אף פעם אל תצרו קשר עין עם הילד שלכם רגע לפני שהוא נרדם. הוא עלול לחוש את ההתרגשות שלכם ולבטל את המשימה.

ממש ממליצה לכם לבקש מהילדים שלכם לעזור לכם לנקות. הם לא יעשו את זה אבל הם יעלמו ברגע ויתנו לכם לפחות שעה של שקט

שכנעתי את הבת שלי (8) שהרעש של שואב אבק עושה לי כאבי ראש ועכשיו בכל פעם שהיא עצבנית עלי היא שואבת את הבית.

כשוט לקבל שירות אנושי
איכותי מהיר ועיל מבלי
להתעכב כלל

גרפומט מתחדשים

בדלפק שירות לקוחות אנושי

יש לכם משהו קטן להדפיס?
צריכים רק לצלם מסמך? ממהרים מאוד?

גשו לדלפק שירות הלקוחות בגרפומט
וקבלו שירות ויחס אישי ומהיר

משלוחים
לכל חלקי
העיר

שרות
מהיר
במיוחד

מחירים
נוחים
במיוחד

כל סוגי
ההדפסות
וההפקות

הדפסות
באיכות
גבוהה